Návrhový a evidenční list kulturního statku k zápisu
do Seznamu nemateriálních statků
tradiční, lidové kultury České republiky

A. IDENTIFIKACE NAVRHOVANÉHO STATKU

1. Název statku tradiční, lidové kultury navrhovaného k zápisu do Seznamu nemateriálních statků tradiční, lidové kultury České republiky (dále jen Seznam):

České loutkářství

2. Periodicita projevu statku

České loutkářství je fenomén, který existuje kontinuálně od druhé poloviny 18. století. Nejstarším doloženým českým loutkářem byl Jan Jiří Brát ze Studnice u Náchoda. Kočovní loutkáři, jejichž největší rozšíření spadá do 19. století, hráli intenzivně po celém území Čech, Moravy a Slezska a šířili český jazyk především na venkově. Inscenačními prostředky marionetového divadla posléze uváděli i specifické hry domácího původu a také originální typicky české postavy, respektive loutkové typy. Od poslední třetiny 19. století se především díky sportovní a kulturní organizaci Sokol rozšířilo jednak spolkové loutkové divadlo, také díky masívnímu rozšíření rodinného loutkového divadélka (vlastnila je téměř každá měšťanská rodina) se loutkové divadlo stalo lidovou zábavou. Kontinuální tradici českého loutkového divadla dokládají mnohé scény existující od svého založení dodnes (např. Kacafírek Chrudim, zal. 1913, Říše loutek Praha, zal. 1920, Divadlo S + H, zal. 1930). Počet loutkových divadel ve 20. a 30. letech 20. století byl podle historických pramenů nejvyšší v Evropě. Např. ve druhé polovině 30. let působilo u nás více než 3 000 souborů. Amatérská etapa loutkového divadla přinesla mnohé pozitivní trendy. Zapojovaly se vzdělané a talentované osobnosti (výtvarníci, spisovatelé, hudebníci, herci) a poprvé v českém kontextu začalo být loutkové divadlo chápáno jako estetický fenomén. Velmi tomu napomohl první loutkářský časopis na světě Český loutkář (1912), který pod názvem Loutkář vychází dodnes. V poválečné éře rozšířily spektrum českého loutkářství také profesionální scény, které specifickým tvůrčím způsobem rozvíjejí tuto tradici a vtiskly českému loutkářství osobitý umělecký ráz; po r. 1989 rovněž mnohé nezávislé scény. Zvláštností, která přináší českému loutkářství příležitost k uměleckému růstu, je systém metodické pomoci ve formě zvláštního systému tzv. postupových přehlídek, vrcholící v Loutkářské Chrudimi (zal. 1951) – patrně jde o nejstarší kontinuální loutkářský festival v Evropě – a také dalšího uměleckého vzdělávání tvůrců, a to jak formálního včetně unikátního systému ZUŠ, tak neformálního (zejména aktivita NNO).

3. Stručný popis statku: [1]

České loutkářství představuje nehmotný kulturní statek – v národním jazyce provozované loutkové divadlo ve všech svých historických podobách a rozmanitých projevech. Ve shodě s Úmluvou o zachování nemateriálního kulturního dědictví je možné je považovat za jev lidového interpretačního umění. Za celou dobu své existence je uznáváno jako významný kulturní a společenský fenomén. Tento původně umělý produkt kočovných

[1] Stručný popis statku obsahuje vlastní popis statku, stupeň autenticity, historický přehled vývoje statku, popis jeho funkcí, užité materiály a technologie apod.

loutkářů, kteří k nám přicházeli ze zahraničí, se v českém prostředí masově rozšířil. Této tradici významně napomohl fakt, že se čeští marionetáři, hrající česky, stali součástí národně uvědomovacího procesu a posléze ve formě spolkového divadla bylo loutkářství projevem formování občanské společnosti. Marionetové divadlo, jakožto interpretační umění, je v českém prostředí neodmyslitelně spojeno také s profesionální i lidovou výtvarnou tvorbou (řezba, omalování, kostýmování loutek, malba dekorací). Pro masové rozšíření loutkového divadla u nás vznikly mimořádné podmínky. Fenoménem se stalo tzv. rodinné loutkové divadlo. Prototypy stolních scén, dekorací, loutek navrhovali uznávaní malíři, od poslední třetiny 19. století byly vydávány repertoárové sešity. Od této doby se loutkové divadlo kontinuálně rozvíjí, předává se generačně, a to ve dvou rovinách. Jednak jako interpretační umění, které jeho tvůrci díky mnoha osobnostem dovedli do svébytného uměleckého druhu, jednak jako percepce. Desítky stálých loutkových scén (např. Říše loutek Kroměříž, Starost Prostějov, Říše loutek Praha, Divadlo před branou Rakovník, Zvoneček Praha) pravidelně hrají od podzimu do jara představení určené především rodinným návštěvám. Zájem o loutkové divadlo dokládá návštěvnost profesionálních divadel včetně nezávislých scén. Tradice loutkového divadla se projevuje ve dvou vzájemně se ovlivňujících a prostupujících liniích – lidové (amatérské loutkářství ve všech aspektech) a profesionální (statutární divadla, nezávislé scény, sólisté, často i kočující) a je permanentně modifikována originálními tvůrčími snahami, trendy a experimenty. Ve srovnání s mnohými formami loutkového divadla ve světě není české loutkářství postaveno na redukční stabilitě a pevné konvenci, kterou mají, dodržují a přijímají tvůrci i diváci, nýbrž právě na tvůrčím přístupu ke všem složkám tvorby.

4. Zeměpisná lokalizace výskytu statku: [1]

První zmínky o širším regionálním rozvrstvení loutkářství v našich zemích jsou z poloviny 18. století a od té doby se rozšířilo na celé území Čech, Moravy a Slezska, což dokládá příloha č. 2b k tomuto nominačnímu dokumentu (regionální deskripce, místopis). Také dnes najdeme loutkáře v každém regionu ČR, byť v různé kvantitě i podobě.

5. Identifikace nositele statku:

Nositeli statku jsou právnické osoby: vybrané loutkářské soubory v České republice (občanská sdružení – spolky, příspěvkové organizace, obecně prospěšné společnosti a podnikatelské subjekty). Jejich identifikační znaky včetně souhlasu s periodickou redokumentací jsou přiloženy v příloze č. 1c k tomuto nominačnímu dokumentu.

6. Souhlas nositele/nositelů statku s periodickou redokumentací:

Souhlas nositelů statku s periodickou redokumentací je součástí přílohy č. 1c k tomuto nominačnímu dokumentu.

7. Autor statku, je-li znám:

Autor statku není znám.

8. Souhlas autora statku s užitím statku pro účely vedení Seznamu a jeho zveřejnění:

Autor statku není znám.

[1] Kraj (kraje), okres (okresy), obec (obce), část obce.

9. Držitel práv k užití statku, existují-li tato práva:
Tato práva neexistují. Předmětem nominace nejsou konkrétní autorská díla, jejichž souhlas s užitím statku pro účely vedení Seznamu a jeho zveřejnění by byl nezbytný. Pokud jde o fotografie použité v dokumentu, pocházejí ze tří zdrojů: Muzea Českého ráje v Turnově, Muzea loutkářských kultur v Chrudimi a zdrojů NIPOSu jako předkladatele (část fotografií je zaměstnaneckým dílem, další byla zakoupena pro účely tohoto dokumentu), jejichž souhlas je přiložen v příloze č. 1d k tomuto nominačnímu dokumentu.
10. Souhlas držitele práv k užití statku s užitím statku pro účely vedení Seznamu a jeho zveřejnění:
Viz bod 9 a souhlas obou Muzeí (Muzea Českého ráje v Turnově a Muzea loutkářských kultur v Chrudimi) a NIPOSu v příloze č. 1d k tomuto nominačnímu dokumentu.
11. Časové zařazení statku:
Počátek vývoje loutkového divadla v Čechách a na Moravě spadá do druhé pol. 18. století. Nejstarší známý český loutkář Jan Jiří Brát ze Studnice u Náchoda začal hrát s loutkami asi v 60. letech 18. století, i když nelze vyloučit i nějaké jeho předchůdce. Výrazný rozvoj loutkářství zde nastal koncem 18. století a začátkem 19. století, kdy se postupně stabilizoval inscenační styl kočovných marionetářů i základ jejich repertoáru. Tento typický styl i repertoár si tradiční marionetáři uchovali v podstatě do pol. 20. století. Již koncem 19. století však nastává nová vývojová etapa, pro kterou je charakteristická činnost loutkářských ochotníků. Rozvíjely se jednak scény spolkové a školní a vedle nich také divadla rodinná. Mezi nimi se objevilo několik mimořádných, která svou uměleckou úrovní měla klíčový význam pro formování moderního českého loutkářství (Loutkové divadlo Feriálních osad, Umělecká scéna Říše loutek, Loutkové divadlo Umělecké výchovy, Umělecká loutková scéna, Loutkové divadlo Radost Osvětového svazu v Břeclavi). Třetí vývojová etapa souvisí se společenskými a kulturními změnami po druhé světové válce a její charakter je v celé republice dán novým kontroverzním divadelním zákonem z roku 1948, na jehož základě se všechny amatérské soubory musely začlenit do rámce společenských organizací (např. ROH, ČSM, JZD aj), některé byly „profesionalizovány“ a staly se součástí nové sítě státních institucionálních divadel. Jednalo se o politickou direktivu vnucující veškeré tvorbě styl „socialistického realismu“. Současně počátkem 50. let došlo k rozpuštění všech spolků. I když mluvíme o třech vývojových etapách, je naprosto zřejmá kontinuita tohoto divadelního fenoménu, jak se projevuje ve vztahu k loutce, v řezbářské tradici i v inspiraci stoletou inscenační zkušeností tradičních loutkářů, kteří se intuitivně dopracovali k poznání specifických zákonů loutkářské tvorby.
12. Taxonomické zařazení statku:
České loutkářství jako jev lidového interpretačního umění je živou součástí české kultury, kterou obohacuje jednak jako svébytný druh umění – divadla, jehož základním vymezujícím prvkem je loutka animovaná hercem zastupujícím dramatickou postavu, jednak jako živé umění nabízené dětem i dospělým v rámci veřejných kulturních služeb. V tomto smyslu plní sociální i kulturní funkci. Sociální naplňuje dále prostřednictvím činnosti několika stovek amatérských souborů, pro něž je loutkové divadlo prostředkem osobnostního rozvoje. Podobně jako další druhy amatérského divadla mají amatérská

loutková divadla v českých obcích (především těch malých, jichž je podle demografického obrazu v ČR většina) významné společenské postavení. Obohacují místní kulturu, jsou prvkem občanské společnosti. Po listopadu 1989 je jejich činnost oběma samosprávnými orgány veřejné správy podporována. Jeho autenticita vyplývá z kontinuity, rozšíření po celém území ČR, nebývalé symbiózy všech existujících forem loutkového divadla a tvůrčím přístupu k umělecké tvorbě jako osobité zvláštnosti, rozvíjející českou tradici. Vzhledem ke svému významu pro českou společnost, její národnostní i občanské utváření, vlivu na osobnost člověka jak v historii, tak v současnosti je unikátní z hlediska kulturní antropologie. Je generačně předáván, což dokládá kontinuita činnosti mnoha souborů. Z hlediska historické, sociální a kulturní identity ČR je vysoce reprezentativní.

13. Objektivní faktory ohrožující statek, pokud existují:

České loutkářství není založeno na reprodukční stabilitě a pevné konvenci, kterou znají a dodržují tvůrci i diváci. To znamená, že potřebuje podněty jak umělecké (je třeba, aby se loutkové divadlo rozvíjelo a byly vychovávány nové tvůrčí generace), tak společenské (dodržení podmínek pro tvorbu a reprodukci a vytvoření společenské objednávky). Je důležité, aby nedocházelo k žánrové či technologické redukci, a nebyla tak ohrožena jeho šíře. Ohroženými druhy jsou nejen animační techniky různých forem loutkového divadla, ale také výroba loutek včetně scénografie. Faktorem potencionálně ohrožujícím loutkářství je nezájem diváků o loutkářské produkce, neexistuje např. zájem škol a školských zařízení o ně (po období, kdy návštěva kulturních zařízení byla povinnou součástí vyučování, se ČR dostala na opačnou stranu, učitelé, kteří s žáky jdou do divadla v době vyučování, si tuto dobu nemohou počítat do svého úvazku). Pro rozvoj amatérského divadla je nezbytná jeho podpora z veřejných zdrojů všech stupňů veřejné správy. Vzhledem k tomu, že se stále nedaří nastavit rozpočet na kulturu ve výši 1% celkových výdajů, jsou právě kultura a kulturní aktivity zejména potencionálně ohroženy v dobách, kdy se hledají úspory veřejných financí.

14. Záchranná opatření na eliminaci rizik zániku statku, existují-li tato rizika:

Opatření k zachování nominovaného statku by se měla odehrávat ve třech rovinách:

I. Na úrovni spolků loutkářů v jednotlivých místech a regionech, které je zastupují a hájí jejich zájmy. Jde např. o Sdružení profesionálních loutkářů, České středisko UNIMA, Sdružení pro podporu tradic východočeského loutkářství a zejména o jednotlivé soubory jako zapsané spolky podle občanského zákona.
II. Na úrovni odborných institucí: Týká se to zejména Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (dále jen NIPOS), Institutu umění-Divadelního ústavu (dále jen IU-DÚ) a paměťových institucí zřizovaných MK, a to jak specializovaných (Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi), tak průřezových, pokud mají divadelní oddělení (Národní muzeum a jeho expozice v Prachaticích – Muzeum české loutky a cirkusu, Moravské zemské muzeum v Brně, Slezské zemské muzeum v Opavě).
III. Na úrovni veřejné správy.

Ad Ia Spolky zastupující loutkáře – roli koordinačního orgánu plní České středisko UNIMA. Realizuje tyto veřejné aktivity na podporu loutkového divadla: přispívá k popularizaci na veřejnosti (Světový den loutkového divadla 21. 3. každoročně – udělování Ceny UNIMA za nejinspirativnější počin roku, každoročně v říjnu v rámci Přeletu nad loutkářským hnízdem, je spolupořadatelem významných přehlídek Přeletu

nad loutkářským hnízdem (každoročně), Mateřinka a Skupovy Plzně (obě bienále) – zprostředkovává styky se zahraničím (vysílání, přijímání souborů i jednotlivců).

Ad Ib Sdružení pro podporu tradic východočeského loutkářství plní svá opatření, k nimž se zavázalo v nominačním dokumentu statku Východočeské loutkářství – nejbližším opatřením je odborná konference v Hradci Králové České loutkové divadlo – tradice a současnost, věnovaná mimo jiné dramaturgii loutkářských her.
Termín: 25. června 2014

Ad Ic Spolky loutkářů, soubory – jsou pořadateli postupových přehlídek a dalších festivalů, které se konají každoročně ve fixovaných termínech. Jako příklad je možné uvést LS Na židli Turnov, který je pořadatelem krajské postupové přehlídky Libereckého kraje, Spolek loutkářů Hořovice, pořadatele festivalu Loutkářské Hořovice, Spolek loutkářů Lounech, pořadatele festivalu Loutkářské Louny, viz příloha č. 2c.
Termín: průběžně

Ad IIa NIPOS – gestor systému postupových přehlídek na LCH (každoročně březen-duben) – gestor CP Loutkářská Chrudim (každoročně přelom června a července) propozice, výběr programu, lektorského sboru, programování seminářů, vydávání zpravodaje – veřejná kontrola činnosti (zřízení a činnost odborné rady pro loutkové divadlo se zastoupením osobností oboru) průběžně – spolupráce s NNO (SAL SČDO, Tatrmani, Sokol a další) průběžně – vytváření a správa databáze www.amaterskedivadlo.cz, včetně informací o loutkovém divadle průběžně – vytváření a správa portálu www.amaterskascena.cz včetně aktualit z oboru loutkové divadlo průběžně – navázání spolupráce s partnery v Norsku a na Islandu a zpracování projektu, který se bude ucházet o dotaci z finančních mechanismů EHS/Norsko.
Termín podání žádosti: do 25. 6. 2014

Ad IIb IU-DÚ – realizace projektu Noc divadel (každoročně 16. 11.) – vytváření a správa portálu www.ceskedivadlo.cz a www.theatre.cz průběžně – realizace projektu Pražské quadrienale (trienale) – realizace mezinárodních konferencí a workshopů (podle ročních plánů činnosti) - výzkumná a vývojová činnost v oboru divadla (podle plánů) – realizace projektů, které se dotýkají i loutkového divadla (např. mobilita, práce s publikem a další) podle plánů činnosti – realizace výstav v zahraničí (např. výstava Strings Attached v Columbus Museum of ART, USA)
Termín: průběžně

Ad IIc paměťové instituce zřizované MK, činnost Historického ústavu NM, Divadelního odd. MZM, Divadelního odd. Slezského zemského muzea v Opavě, Muzea loutkářských kultur v Chrudimi – sbírkotvorná činnost – zpřístupňování ve formě stálých expozic i krátkodobých výstav – práce s veřejností (např. MLK počítá s řezbářskými kurzy a nabízí loutkářským souborům účinkování přímo v interiéru historického Mydlářského domu – výzkumná a vývojová činnost (např. MLK chce dokumentovat práce slavných řezbářských rodů z východních Čech – zejména Suchardů) – publikační činnost vše podle ročních plánů práce a zadání MK jako zřizovatele.
Termín: průběžně

IIIa Opatření na úrovni MK ČR

1. Subvence v rámci výběrových dotačních řízení na podporu tradiční lidové kultury,

neprofesionálních uměleckých aktivit včetně uměleckého vzdělávání (dotační řady ORNK), podporu publikační činnosti (např. časopis Loutkář), Program státní podpory profesionálních divadel, Program kulturních aktivit (dotační řady OULK), podpora projektů zaměřených na poskytování standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií (OMG), zahraniční spolupráce (zahraniční odbor) – každoročně vyhlašovány.

2. Podpora činnosti státních příspěvkových organizací zřizovaných MK s působnosti v oboru loutkářství – každoročně.
3. Vytvoření samostatné kategorie v rámci výběrového dotačního řízení na podporu tradiční lidové kultury určené k podpoře statků zapsaných v Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury v Reprezentativním seznamu UNESCO – do tří let, podle ekonomické situace.

IIIb Opatření na úrovní samosprávy
Doporučuje se:
pokračovat ve vyhlašovaných dotačních programech, které umožňují podporu činnosti loutkářských souborů, festivalů a přehlídek včetně postupových a uměleckého vzdělávání;
pokračovat v podpoře činnosti zřizovaných institucí, které působí v této oblasti Praha Divadlo S+H, Minor, Drak a Impuls Hradec Králové, Naivní divadlo Liberec, Alfa Plzeň a dalších;
využívat navrhovaný statek k propagaci lidové kultury kraje a obce, festivalů a činnosti paměťových institucí působících v dané lokalitě v regionálním turistickém ruchu; rovněž k propagaci obce a kraje využívat umělecké činnosti loutkářských souborů.
Doporučuje se orgánům Královéhradeckého a Pardubického kraje pokračovat v realizaci opatření, k nimž se zavázaly při zápisu kulturního statku východočeské loutkářství, např. zatím nenaplněný úkol Královéhradeckého kraje kraje z r. 2012 je podpořit na Kuksu zřízení Polizinello - galerii loutek z dílny řezbáře Jiřího Nachlingera, inspirované kukskou loutkářskou barokní tradicí nebo projekt společné výstavy Královéhradeckého, Pardubického, Libereckého a Moravskoslezského kraje Od tradice k současnosti (fenomén českého loutkářství od pol. 19. století do poloviny 20. století).
Termín: 2015-2016

15. Prameny, literatura a odkazy na dokumentační materiál, který není přímou přílohou tohoto listu:

Prameny

Adekvátní část sbírkového fondu Muzea loutkářských kultur v Chrudimi.
Adekvátní část sbírkového fondu Národního muzea (Praha), divadelního oddělení.
Adekvátní část sbírkového fondu Moravského zemského muzea (Brno), oddělení dějin divadla.
Archiv Institutu umění – divadelního ústavu (Praha).
Privátní loutkářská sbírka Jiřího Vorla (Praha, nyní v majetku Aleny Vorlové).
Privátní loutkářská sbírka Milana Knížáka (Praha).
Privátní loutkářská sbírka manželů Jiráskových (Brno)
Archiv Sdružení pro vydávání časopisu loutkář (Praha).
Národní archiv Praha.
Oblastní státní archiv Zámrsk.
Okresní státní archiv Náchod.

Okresní státní archiv Hradec Králové.
Okresní státní archiv Jičín.
Okresní státní archivy v příslušné oblasti.

Literatura

Amatérská scéna (časopis), různí vydavatelé od r. 1964, od r. 1995 IPOS (NIPOS), dosud.

BARTOŠ, J.: České loutkové hry národního obrození, Praha 1952.
BARTOŠ, J.: Kapitoly z dějin loutkářství v Českých zemích. Praha, Orbis 1959.
BARTOŠ, J.: Komedie a hry českých lidových loutkářů. Orbis, Praha 1963.
BARTOŠ, J.: Staré loutkářské rukopisy rodiny Majznerů. *Loutková scéna*, 1947/48, s.24n.
BARTOŠ, J.: Loutkářská kronika. Orbis, Praha 1963.
BEZDĚK, Z.: Československá loutková divadla. Praha, Divadelní ústav 1983.
BEZDĚK, Z.: Dějiny české loutkové hry do r. 1945. Praha, Divadelní ústav 1983.
BEZDĚK, Z. - KOLAFA,J. - KOVAŘÍČKOVÁ,V. - LANDR,R.-RÖDL,O.: Loutkářství. Praha, SPN 1977
BLECHA, J.- JIRÁSEK, P. - JIRÁSEK, V.: Česká loutka. Kant, Praha 2008.
BLECHA, J.: Rodinná loutková divadélka, skromné stánky múz. Moravské zemské muzeum, Brno 2009.
BLECHA, J.: Nástin historie českého loutkového divadla. CERM, Brno 1998.
BOGATYREV, P: Lidové divadlo české a slovenské. Praha 1940.
BUDÍNSKÁ,H.: Zájmové kroužky loutkového divadla. Praha ÚDPMJF, 1989.
CÍSAŘ, J. a kol.: Cesty českého amatérského divadla. NIPOS, Praha 1998.
CÍSAŘ, J.: Teorie herectví loutkového divadla. Praha, SPN 1985.
ČERNÝ, F. : Divadelní tradice východních Čech. *Listy Katedry historie a Historického klubu*, č. 9, Hradec Králové 1995.
ČERNÝ, F. : Divadelní život v Jaroměři. Praha 2003.
ČESAL, M., KLÍMA, M: Drak. Hradec Králové 1983.
ČESAL, M.: Kapitoly z historie českého loutkového divadla a české školy herectví s loutkou – amatérská etapa. Praha 1992.
Česká divadla. Encyklopedie divadelních souborů. Praha 2000.
Československý loutkář (1951-1992), Český loutkář 1912-13, Loutkář (1992-dosud).
Divadla svítící do tmy II. Praha, NIPOS 2007.
DUBSKÁ, A.: Dvě století českého loutkářství. Akademie múzických umění, Praha 2004.
DUBSKÁ, A.: K vývojové problematice českého loutkového divadla ve 20. a 30. letech dvacátého století. Kandidátská práce. Praha 1971, rkp. Knihovna Divadelního ústavu v Praze.
DUBSKÁ, A.: Cesty loutkářů Brátů a Pratte Evropou 18. a 19. století. Akademie múzických umění, Praha 2011.
DUBSKÁ, A.- JIRÁSEK, P.- JIRÁSKOVÁ, M.- MALÍKOVÁ, N.- MIKLOVICOVÁ, L.: Obrazy z dějin českého loutkářství. Praha a Chrudim 2012.
DVOŘÁK, J.: Herectví s loutkou. Praha IPOS 1997.
DVOŘÁK, V. J.: Matěj, Máťa, Matýsek aneb šestá generace rodu Kopeckých. Hradec Králové 2005.

FRANKOVÁ, M.: Půlstoletí úpického loutkářství. Rodným krajem 2001, č. 22.
HÝBL, J.: Historie českého divadla od počátku až na nynější časy. Praha 1918, reedice 1921.
JIRÁSKOVÁ, M.– JIRÁSEK, P.: Loutka a moderna. Praha, ARBOR a JAMU 2011.
JUST, V.: Divadlo v totalitním systému. Praha, Academia, 2010.
KLÍMA, M. a kol.: Divadlo a interakce. Praha, Pražská scéna 2003.
KLÍMA, M., -MAKONJ, K.: Josef Krofta – inscenační dílo. Praha 2003.
KNÍŽÁK, M.: Encyklopedie výtvarníků loutkového divadla v českých zemích a na Slovensku od vystopovatelné minulosti do roku 1950. Praha 2005.
KROFTA, J.: Babylonská věž. Pražská scéna, Praha 1993.
KRONIKA loutkového divadla Sokola v Jaroměři, 1920-1961. Jaroměř LS Boďi.
KOTISOVÁ,S.: Divadlo Drak 1973-1982 a počátky společenské emancipace českého loutkářství. Diplomová práce. Praha, FFUK 2011.
Loutkářská čítanka. Sborník, Praha 1925.
Loutková scéna, 1940/41/50. Věstník loutkářského soustředění. Masarykův lidovýchovný ústav, Praha.
MAKONJ,K.: Od loutky k objektu. Praha, Pražská scéna 2007.
MALÍK, J.: České a slovenské loutkové divadelnictví. Praha SNP 1968.
MALÍKOVÁ, N., EXNAROVÁ, A.: Svět loutek včera a dnes. MLK, Chrudim 1997.
Malované opony českých zemí. Praha, NIPOS 2010.
MAREŠOVÁ, S.: Česká loutkářská scénografie 70. a 80. let. Praha 1987.
MICHÁLEK, F. : Lidé a loutky. Hradec Králové 1944.
Místopis českého amatérského divadla I.-II. Praha, IPOS 2001-2.
Naše loutky 1923–1938. Časopis loutkářů. Vyd. Ant. Münzberg.
NOVÁK, J.: Nejstarší amatérské loutkářské soubory v ČSR. SAL SČDO, Praha 1983.
Ochotnické divadlo, časopis 1954-1964.
OUDES, J.-PROVAZNÍK,J.: Dětské loutkové divadlo. Praha, Albatros 1980.
PAVLÍKOVÁ, Ž. : Naše loutkové divadlo. In Památník 150leté činnosti divadelní ve Vysokém nad Jizerou. Vysoké nad Jizerou 1936, s. 70–72.
PAVLOVSKÝ, P.: Základní pojmy divadla, kapitola loutky. Praha, Národní divadlo 2004.
PATKOVÁ, J.: České loutkové divadlo. Praha, Národní muzeum 1975.
PROVAZNÍK, J.: Děti a loutky. Praha, AMU 2008.
Programové brožury Loutkářských Chrudimí, 1951 – dosud.
RICHTER, L.: 50 Loutkářských Chrudimí. Praha 2001.
RICHTER, L.: Loutkářská Chrudim 2001-2011, Praha 2011.
RICHTER, L.: Praktický divadelní slovník. Praha, DDM 2008.
Seznam loutkových divadel Sokola, 1929-30.
SLAVÍK, B. : U Suchardů. KRUH, Hradec Králové 1973.
SCHUTZ, O.: Prameny stálého loutkového divadla v Chrudimi. Strojopis, MLK Chrudim.
SAMŠIŇÁK, K.: O loutkách a loutkářích na Sobotecku.
Zpravodaj Šrámkovy Sobotky 1983.
SOCHOROVÁ, L.: Sousedské divadlo národního obrození. Praha 1987.
SOKOL, F.: Estetika loutkové divadla. Praha 1967.
SRBA, B.: České loutkářství v tzv. Protektorátu 1939-45. Brno, MU 1999.
TAŠNER, A.: Loutkář za mřížemi gestapa, Náchod 1946.
TESAŘ, Z.: Ochotnické loutkářské soubory na Královéhradecku. Dipl. práce, Katedra alternativního a loutkového divadla DAMU, Praha 2003.
TOMÁNEK, A.: Podoby loutky. Praha, AMU 2006.

Tvořivá dramatika, časopis 1990-dosud, vydavatel IPOS (NIPOS).
VAŠÍČEK, P.: Plzeňské loutkářství. Plzeň, 2000.
VEDRALOVÁ, H.: Papírové divadlo jako specifická část české loutkářské tradice, diplomová práce. Praha, VŠE 2014.
VESELÝ, J.: Ze slovníku dřevěného herectva loutkářské dynastie Maiznerovy. Národopisný věstník československý 1913, s. 38n.
ŽALUDOVÁ, V.: Muzeum loutkářských kultur. Chrudim 1989.
Živé dědictví loutkářství, sborník. Praha, AMU 2013.

B. ZDŮVODNĚNÍ KANDIDATURY

Hlavní podmínky pro zapsání statku do Seznamu, jejichž plnění musí být popsáno, jsou mimo jiné:
Statek je
dosud živý a má i v současnosti svou sociální a kulturní funkci a je součástí nehmotného kulturního dědictví tak, jak je definováno v bodě 2 tohoto Metodického pokynu
a je vysoce autentický
a je unikátní z hlediska ojedinělosti svědectví, které statek nese, a to zejména z pohledu historie, etnologie, kulturní antropologie aj. sociálních věd apod.
nebo
je vysoce reprezentativní vzhledem k podobným statkům v regionu, nebo v celém státě, pokud jsou podobné statky rozšířeny po celém jeho území.

Dále statek:
je vysoce reprezentativní ve vztahu ke společenstvím nebo jiným nositelům statku, zejména z hlediska jejich historické, sociální a kulturní identity;
je navržen k zápisu na Seznam na základě účasti společenství nebo jiných skupin, popřípadě dotčených osob nebo jiných nositelů daného statku a s jejich svobodným, předběžným a poučeným souhlasem.

České loutkářství tvoří důležitou vývojovou větev v dějinách českého divadla. Jeho tradice se dodnes kontinuálně rozvíjí na území celé České republiky.

Navrhovaný statek je nedílnou součástí života veškeré společnosti (není tu vymezená vrstva zájemců), a to ne pouze jedenkrát ročně, ale v průběhu celého roku. Je zdrojem její kulturní rozmanitosti, estetických norem i vzdělávání (především dětí) a spoluutváří kulturní identitu obyvatel jednotlivých regionů. Svým aktérům i svému obecenstvu (a to bez rozdílu věku) poskytuje bezprostřední citové prožitky, podněcuje fantazii a obrazivost, přičemž jsou uplatněny prvky tradičního i moderního loutkářství. V tomto smyslu české loutkářství nabízí významové mnohovrstevné umělecké sdělení, odpovídající složitosti současného světa, a působí jako protipól zkomercializované zábavné mediální produkce.

V předcházejících kapitolách jsme zdůraznili, že nominovaný statek – tento původně umělý produkt kočovných divadelníků druhé poloviny 18. století – našel v českém prostředí neobvykle „úrodnou půdu“ (významní místní loutkáři a rodiny, historicky doložený první český loutkář J. J. Brát, věhlasné řezbářské dílny např. Mikoláše Sychrovského z Mirotic či Suchardů z Nové Paky, specifické lokální proměny původního repertoáru marionetového divadla; fenomén ochotnických souborů a rodinných divadel, jejichž masovost nemá jinde v Evropě obdoby. Dále nezanedbatelná prvenství: založení doposud vycházejícího nejstaršího odborného časopisu (*Loutkář*, 1912), vznik první profesní loutkářské organizace na světě (UNIMA, 1929 v Praze) a vůbec prvního vysokoškolského pracoviště zasvěceného studiu loutkářství (loutkářská katedra Divadelní fakulty Akademie múzických umění, dnes Katedra alternativního a loutkového divadla, 1952), dále Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi a rovněž nejstarší evropský festival amatérského loutkového divadla Loutkářská Chrudim aj.).

Nejvýraznější odezvy v lidovém prostředí se nominovaný statek dočkal v 19. století, kdy se začala formovat amatérská etapa vývoje českého loutkářství. Podle statistických údajů Masarykova lidovýchovného ústavu patřila zdejší oblast jako celek vůbec

k nejproduktivnějším v Evropě. Vedle zprostředkování kulturních a estetických zážitků ochotničtí loutkáři upevňovali i soudržnost a sounáležitost lokálního společenství. Tato společensko-kulturní funkce, často provázená i funkcí reprezentativní, se dostává do popředí také v dnešní době.

Výjimečnost navrhovaného statku lze doložit i nesmírně silnou, pevnou a zcela ojedinělou tradicí loutkového divadla, která se projevuje nepřetržitě doposud ve dvou vzájemně se ovlivňujících a prostupujících liniích: amatérské loutkářství ve všech aspektech a profesionální linie (statutární divadla, nezávislé skupiny a sólisté). Tato tradice je permanentně modifikována experimenty, originálními tvůrčími snahami a trendy.

Loutkářská Chrudim je každoročním vyvrcholením veškerého amatérského loutkářského snažení. Patří mezi nejstarší přehlídky tohoto druhu v Evropě, pravidelně se jí účastní více než dvě stovky souborů z celé republiky a je otevřena i profesionálům. Jde o jedinou loutkářskou přehlídku na světě, na niž se žádný soubor nemůže sám přihlásit, každý uchazeč musí projít několikastupňovým postupovým systémem.

Loutkářská Chrudim má významnou roli také v neformálním vzdělávání loutkářů (v seminářích se setkávají amatéři i profesionálové; ti druzí jako inspirace a vedoucí festivalových tvůrčích dílen).

Právě tato autentická symbióza amatérského a profesionálního loutkářství je jedním z charakteristických znaků nominovaného statku a utváří jeho jedinečnost. Zdejší amatéři jsou přirozeným, stálým a živým zdrojem nových sil progresivních profesionálních loutkářských i dalších divadelních souborů po celé republice. Fenomén českého loutkářství vnímají jako svébytnou kulturu. Dokládají to mimo jiné i přiloženým dokumentem, v němž souhlasí s nominací českého loutkářství k zápisu do Seznamu nemateriálních statků tradiční, lidové kultury ČR.

C. SCHVALOVACÍ DOLOŽKA

Jméno či název navrhovatele a datum předložení návrhu:

Mgr. Lenka Lázňovská, ředitelka
Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS)
Fügnerovo náměstí 5
120 21 Praha 2

Národní informační a poradenské
středisko pro kulturu
Fügnerovo nám. 5, 120 21 Praha 2
IČO: 14450551

Datum: 30. 5. 2014 *Podpis:* .....

Datum: ..... *Podpis:* .....

Datum doručení návrhu na Ministerstvo kultury: 3.6.2014
Číslo jednací: MK-S 9313/2014-ORNK
Pořadové číslo návrhu: 12/2014

Nominaci posoudil z odborného hlediska:

Jméno či název posuzovatele, text a datum zpracování posudku:
Doporučení posuzovatele: VIZ PŘILOŽENÉ DOPORUČUJÍCÍ POSUDKY,
Podpis: MGR. SIMONY CHALUPOVÉ A PhDr. ILONY VOJANCOVÉ

Doporučení Národní rady pro tradiční lidovou kulturu k zápisu statku do Seznamu:

Doporučení Národní rady: NÁRODNÍ RADA ZÁPIS STATKU DOPORUČUJE.
Datum a podpis předsedy: 16.12.2014 – PhDr. IVO FROLEC

Souhlas ministra kultury se zápisem:

Datum souhlasu ministra kultury se zápisem statku do Seznamu: 19.12.2014
Číslo jednací: MK-S 16353/2014
Podpis ministra kultury:

Souhlasem ministra kultury je návrhový list považován za list evidenční.

Datum zápisu statku do Seznamu: 19.12.2014
Pořadové číslo statku v Seznamu: 12/2014

D. REDOKUMENTACE STATKU

Údaje o periodické redokumentaci statku:
Datum: *Nález:* *Návrh nápravných opatření:* *Datum:* *Nález:* *Návrh nápravných opatření:* *Datum:* *Nález:* *Návrh nápravných opatření:*

Doporučení Národní rady pro tradiční lidovou kulturu s označením statku za ohrožený:
Datum posledního šetření (redokumentace) statku: *Nález:* *Návrh nápravných opatření a datum nejbližší kontroly statku:* *Stanovisko rady k označení statku jako ohroženého:* *Datum a podpis předsedy:* *Datum označení statku v Seznamu jako ohroženého:*
Doporučení Národní rady pro tradiční lidovou kulturu s výmazem označení statku za ohrožený:
Datum posledního šetření (redokumentace) statku: *Nález:* *Stanovisko Národní rady k výmazu označení statku za ohrožený:* *Návrh dalších nápravných opatření, bude-li jich třeba:* *Datum a podpis předsedy* *Datum výmazu označení statku v Seznamu jako ohroženého:*
Doporučení Národní rady pro tradiční lidovou kulturu k označení statku za zaniklý:
Datum posledního šetření: *Nález:* *Doporučení Národní rady:* *Datum a podpis předsedy:*
Souhlas ministra kultury s označením statku za zaniklý:
Datum: *Podpis ministra kultury:*
Datum označení statku za zaniklý:

E. ZMĚNA NOSITELE/NOSITELŮ STATKU, ZMĚNA DRŽITELE PRÁV K UŽITÍ STATKU

Změna nositele statku:
a) je-li jím fyzická osoba: *Jméno a příjmení:* *Datum narození:* *Adresa trvalého pobytu:* *Korespondenční adresa:* *Telefon:* *E-mail:* Souhlas nového nositele/nových nositelů statku se zpracováním osobních, příp. citlivých údajů o nositeli statku:[1] *Nositel statku ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů* *a) dává souhlas Ministerstvu kultury a Národnímu ústavu lidové kultury jako správcům a zpracovatelům dat se zpracováním osobních údajů, příp. citlivých údajů, pro potřeby zpracování a posouzení nominace, případné vedení údajů v evidenci kulturních statků zařazených do Seznamu a s využitím těchto dat pro potřeby dokumentace a redokumentace statku,* *b) dává souhlas Ministerstvu kultury a Národnímu ústavu lidové kultury jako správcům a zpracovatelům dat se zveřejněním jména a příjmení při prezentaci tohoto statku v souvislosti se Seznamem.* *Datum a podpis:*
b) je-li jím právnická osoba: *Jméno/název:* *Sídlo (adresa):* *Identifikační číslo:* *Statutární orgán:* *Kontaktní telefon:* *Kontaktní e-mail:*
Souhlas nového nositele/nových nositelů statku s periodickou redokumentací:
Nositel/nositelé statku souhlasí s periodickou redokumentací statku prováděnou Národním ústavem lidové kultury zpravidla jednou za sedm let. Svým podpisem se zavazuje/zavazují, že pokud dojde k jakýmkoliv změnám v identifikačních údajích uvedených v bodě 5, neprodleně tuto skutečnost ohlásí Ministerstvu kultury. *Datum a podpis:*

Nový držitel práv k užití statku:
a) je-li jím fyzická osoba: *Jméno a příjmení:* *Datum narození:* *Adresa trvalého pobytu:* *Korespondenční adresa:* *Telefon:* *E-mail:* Souhlas nového držitele práv k užití statku se zpracováním osobních, příp. citlivých údajů o držiteli práv k užití statku, je-li jím fyzická osoba:[2]

[1] Viz poznámka č. 3.
[2] Viz poznámka č. 3.

Držitel práv k užití statku ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů *a) dává souhlas Ministerstvu kultury a Národnímu ústavu lidové kultury jako správcům a zpracovatelům dat se zpracováním osobních údajů, příp. citlivých údajů, pro potřeby zpracování a posouzení nominace, případné vedení údajů v evidenci kulturních statků zařazených do Seznamu a s využitím těchto dat pro potřeby dokumentace a redokumentace statku,* *b) dává souhlas Ministerstvu kultury a Národnímu ústavu lidové kultury jako správcům a zpracovatelům dat se zveřejněním jména a příjmení při prezentaci tohoto statku v souvislosti se Seznamem.* *Datum a podpis:* b) je-li jím právnická osoba: *Jméno/název:* *Sídlo (adresa):* *Identifikační číslo:* *Statutární orgán:* *Kontaktní telefon:* *Kontaktní e-mail:*
Souhlas nového držitele práv k užití statku s užitím statku pro účely vedení Seznamu a jeho zveřejnění:
Držitel práv k užití statku souhlasí s užitím statku pro účely vedení Seznamu a jeho zveřejnění. *Datum a podpis:*

F. PŘÍLOHY K ČÁSTI A, B a D

Příloha č. 1 – dokumentace statku: podrobný popis, audiovizuální dokumentace, apod. včetně udělení souhlasu se zveřejněním takovýchto textových nebo audiovizuálních materiálů (prohlášení o vlastnictví licence).

Příloha č. 1 a: TEXTOVÉ DOKUMENTY/podrobný popis

ČESKÉ LOUTKÁŘSTVÍ

Úvod

Každý současný kulturní fenomén musí vycházet z tradice, pro kterou je hlavním specifikem kontinuálnost tvůrčího procesu. Tento jev je obzvlášť důležitý v oblasti nehmotných duchovních statků, neboť při jejím přerušení se tradice lidské činnosti nenávratně ztratí. Pokud zanikne i historická představa, tak je možnost její rekonstrukce opravdu problematická, častokrát i nemožná. Mluvíme především o projevech s příznakem teatrality – např. náboženské rituály a lidové zvyky. Teatralita a lidové tradice jsou hlavní specifika amatérského loutkového divadla v českých zemích z historického pohledu.

České loutkové divadlo se v průběhu svého vývoje stalo významným fenoménem, který je neodmyslitelnou součástí kulturního dědictví českého národa. Stačí si jen uvést, kolik prvenství drží české loutkářství: Nejstarší časopis věnující se této tématice, *Český loutkář* (*Československý loutkář*, dnes *Loutkář*), vyšel již v roce 1912 a vychází dodnes. V roce 1929 byla v Praze ustanovena mezinárodní organizace loutkářů UNIMA. První vysokoškolské učení loutkářského oboru vzniklo v Praze na DAMU roku 1952 a dokonce o rok dříve byla založena nejstarší stále trvající loutkářská přehlídka v Chrudimi.

Historické kořeny

Loutky, jako základní prostředek loutkářství, se v české divadelní kultuře objevily pravděpodobně již v nejstarším období. Jejich prvotní účel však spočíval v kulturních obřadech, náboženských ceremoniích a lidových zvycích. Vývojový proces loutek směřoval od pouhého hmotného artefaktu těchto obřadů k divadelní loutce a loutkovému divadlu jako specifickému druhu scénického umění. Již ve středověku se loutky staly součástí zábavných produkcí potulných komediantů na trzích a jarmarcích. Od 17. století začali na naše území pronikat ve větší míře loutkáři z ciziny, především z italských a německých oblastí.

Početný proud loutkářů v tehdejší době přivezl s sebou nový druh loutek – marionety. Jedná se o závěsné loutky shora ovládané, které na rozdíl od dřívějších druhů, např. prstových loutek, svou konstrukcí, vzhledem a pohybovými možnostmi napodobovaly lidské postavy, a tudíž mohly hrát na jevišti podobnému hereckému pódiu a předvádět i dramatické dialogy, si u nás získaly výjimečnou oblibu. Mnoho přijíždějících marionetářů (Johann Schilling, Johann Baptista Hilverding, Gerhard Pressler, Ferdinand Hofmann, Ludmila Puschmannová ad.) inspirovalo řadu místních amatérských loutkářů.

Nástup českého amatérského loutkářství spadal do období vrcholícího baroka, jež svou poetikou mimořádně podpořilo rozvoj divadla, a zároveň do počátečního vstupu

racionalismu a osvícenství, které v duchu svých ideových snah o reformu společnosti kladlo na divadlo nové společenské úkoly. Obě tyto ideové tendence podnítily rozvoj loutkového divadla v našich zemích. První čeští loutkáři se inspirovali u německy mluvících loutkářů. Často jako jejich pomocníci se od nich naučili základům loutkářského řemesla, seznámili se s konstrukcí scény a loutek a také si vyzkoušeli hry, které pak většinou tvořily základ jejich vlastního repertoáru. Domníváme se, že do první generace našich loutkářů patřili asi otcové loutkářů Jana Václava Bittera z Mělníka, Václava Maliny z Liberce či Matěje Vavrouše z Čáslavska. Sice o jejich působení nemáme mnoho zpráv, ale i tak můžeme soudit o širokém regionálním rozvrstvení loutkářů již po polovině 18. století. Za prvního loutkáře považujeme Jana Jiřího Bráta (1724–1805), rodáka ze Studnice u Náchoda. Hrál s marionety česky i německy. V jeho repertoáru byly hry známé ze zahraniční produkce (např. o Faustovi, Donu Juanovi),ale i novátorská tvorba vzniklá na našem území (např. Horia a Gloska). Původně hrál na Náchodsku, později procestoval s loutkami Čechy a Moravu.

Ke konci 18. století působila v Čechách řada dalších loutkářů, především první představitelé pozdějších rozvětvených loutkářských rodin. Ve východních Čechách a v Podkrkonoší to byli Vídové, Meissnerové (Majznerové, Maiznerové), Finkové či Šimkové, v jižních Čechách Kopečtí, Lakronové, Kludští, Trnkové, Kočkové, Malečkové či Dubští. Na Moravě zvláště rodiny Flachsů, Šimků, Pflégrů či později větve Kopeckých a Majznerů. Zatímco loutkáři přicházející z cizích zemí hrávali hlavně ve větších městech, kde nacházeli dostatek německy mluvících diváků, nastupující generace českých loutkářů se soustředila na prostor českého venkova. Důvodů bylo více, ale je zřejmé, že právě v tomto prostředí, z kterého velmi často sami pocházeli, a proto jim bylo blízké, nacházeli publikum, které nejen rozumělo jejich jazyku, ale s nímž se ztotožnili i v názoru na svět. Tento vývoj způsobil, že nejméně dvě desetiletí předtím, než v Praze skupina vlastenců začala pravidelně provozovat divadlo v českém jazyce, tzv. lidoví loutkáři už ovládli český venkov, kde díky nim fungovalo, v podstatě pravidelně, divadlo v češtině.

VÝCHODOČESKÉ LOUTKÁŘSTVÍ
(Královéhradecký kraj a Pardubický kraj)

Pro pochopení vývoje a specifičnosti východočeského loutkářství je nutné si uvědomit některé historické kontexty. Charakter východočeského regionu souvisel s jeho geomorfologickou tvářností, jeho vzdáleností od centra země, převážně českým osídlením, zasahováním velké části oblasti až k exponovaným slezským hranicím a v neposlední míře v 18. století s četnými „slezskými válkami“ mezi Rakouskem a Pruskem, které ničivě zasáhly do života obyvatel celého kraje. Tyto okolnosti se projevily ve vědomí jisté regionální soudržnosti, s níž souvisela především kulturní atmosféra kraje.

Vedle výrazné literární činnosti profesionálních autorů i lidových písmáků mělo zde významnou tradici i pořádání hudebních produkcí a amatérských divadelních představení, která často patřila k nejranějším v českých zemích. Tato kulturní aktivita byla vesměs podporována duchovními podněty baroka i vypjatými národoveckými postoji obyvatelstva, které se snažilo o uchování vlastní identity a historické kontinuity. V 18. a 19. století se právě ve východních Čechách rozmohl divadelní život mnohem intenzivněji, než v jiných částech českého venkova. Projevovalo se to hlavně v tradičním lidovém divadelnictví, obzvláště ve specifické formě tzv. sousedského divadla, na jehož přípravách a provozování se podíleli zejména lidoví muzikanti, kantoři, městští a vesničtí vzdělanci i prostí divadelní nadšenci z obvyklé venkovské společnosti a dále v nárůstu jiných ochotnických divadelních aktivit. Tato duchovní atmosféra se odrazila i v loutkovém divadelnictví, a to jak konkrétně v některých loutkových hrách, které

vykazují vliv sousedského divadla (mj. hra o *Jenovéfě*), tak v značném rozšíření kočovných marionetářů a jejich působení až do poloviny 20. století.

O výskytu prvních loutkářů ve východních Čechách již v 18. století se snad můžeme domnívat i podle rukopisu hry *Strassliwi Hodowani nebo Don Jean mordirz sweho Pana Bratra Don Carlos v 3. dilech,* který se dochoval v archivu statku Svobodných Hamrů. Podle K. V. Adámka hru zapsal patrně podle kočovního loutkáře asi kolem roku 1770 nějaký vrchnostenský úředník hraběte z Pöttingu. I když názory o původu a autorství rukopisů se různí, faktem zůstává, že hra je psána ve východočeském nářečí a loutkové hry na téma Dona Juana (Dona Šajna, Dona Žána atd.) byly oblíbené již v nejstarším repertoáru českých lidových loutkářů.

Je pozoruhodné, že první český historicky doložený loutkář Jan Jiří Brát (1724–1805) byl původem z východních Čech. Narodil se ve Studnici u Náchoda a loutkovému divadlu se věnoval od 60. let 18. století. Původně hrál na Náchodsku, později v 70. letech se vydal s loutkami na pouť českými zeměmi a Moravou. Nejnovější výzkumy o jeho životě a působení dávají tušit, že úroveň jeho produkcí byla patrně mnohem vyšší, než jsme u loutkářů tohoto prvního období předpokládali. V jeho loutkářském působení pokračoval jeho syn Antonín Brát (1763-1815), později užívající poněmčené jméno Anton Pratte, který se s loutkami dostal přes německé země až do Švédska. V rodinné tradici pokračovali Brátovi vnuci, sourozenci Pratte, kteří s loutkovým divadlem prošli řadu evropských měst (Hamburk, Stockholm, Petrohrad, Mannheim, Vídeň, Budapešť, Lvov, Praha), kde šířili rodinný loutkářský repertoár. Ve 40. letech 19. století se poté znovu vrátili do českých zemi.

Od konce 18. století působili ve východních Čechách loutkáři Meissnerové (později se psali Maissnerové, Maiznerové i Majznerové). K dalším východočeským loutkářům patřili zejména Vídové z Úpice, Finkové z Častolovic a Rychnova nad Kněžnou, Hanušové z Rychnova nad Kněžnou a také Šimkové z Chrudimska. Pro východočeské loutkáře byla příznačná snaha po repertoárové originalitě. To je odlišovalo od jihočeských loutkářů, kteří byli díky početným sňatkům příbuzensky provázaní a skoro všichni hráli stejné hry, přecházející z rodiny do rodiny. U většiny východočeských marionetářů lze vystopovat snahy rozšířit repertoár o nezprofanované hry nějakého vlastního autora. Pozoruhodnou rodinou v tomto smyslu byli právě Majznerové, díky nimž se zachovaly nejstarší opisy českých loutkových her z první poloviny 19. století. Východočeský loutkář Josef Fink (nar. 1820) z Voděrad u Rychnova nad Kněžnou hrál některé dohry, které svou strukturou a jazykem velmi připomínají vamberecké lidové nachspiely, což dosvědčuje provázanost celé divadelní kultury v kraji. Josef Fink byl také jedním z velmi mála loutkářských principálů, kteří se pokusili o vlastní tvorbu. Na působení východočeských loutkářů najdeme ohlasy také v beletristické literatuře, ve svých pamětech je zmiňují mj. spisovatelé Alois Jirásek, Josef Václav Rais, Karel Horký a další.

Záliba v loutkovém divadle se nevyhnula ani šlechtě. S loutkami se hrálo i na zámku v Litomyšli. Podle zprávy z Květů v roce 1838 víme, že „na žádost ušlechtilých slečen Valdštejnových“, napsala Magdalena Dobromila Rettigová masopustní frašku pro marionety Koš. Tato hra se stala zatím první známou hrou napsanou pro domácí neprofesionální loutkové divadlo.

Na podobu východočeského loutkového divadla měla významný vliv činnost zdejších řezbářů, jejíž kořeny sahají pravděpodobně do 18. století. Významnou tradici výroby loutek má Dobruška. Zahájil ji Jan Wacek, který zde řezboval marionety v první třetině 19. století. Pokračovateli pak byly minimálně dvě generace řezbářů Adámků – Alois Adámek (1842–1903) a jeho syn Jindřich Adámek (1874–1955). Ve všech významných českých sbírkách se dochovalo neobvyklé množství jimi řezbovaných loutek, které svědčí o mimořádné produkci Adámků.

K nejvýznamnějším východočeským „producentům“ marionet patří Suchardova dílna v Nové Pace. Založil ji Jan Sucharda ml. (1797-1873); řezbováním marionet se pak zabývali zejména Antonín Sucharda st. (1812-1886) a jeho syn Antonín Sucharda ml. (1843-1911). V novopacké dílně s názvem „Závod pro práce kostelní a pomníkové v kameni, dřevě a štuku“ se vyučili a pracovali také: Jan Müller, pozdější dvorní vídeňský řezbář, malíř Eduard Mádle a zejména Jan Mádle mladší (1848-1922). V tom smyslu mluvíme o „suchardovské škole“. Suchardovské marionety kromě východočeských loutkářů využívala i řada jiných loutkářských rodin, např. podkrkonošských, jako byli Kaisrové, Třískové, Kellnerové, Šimkové, Kopečtí, Lagronové, Finkové aj. Posledním vynikajícím reprezentantem tzv. suchardovské školy je doslova renesanční osobnost, sochař, řezbář, restaurátor a loutkář Vojtěch Sucharda (1884-1968), zakladatel a „principál“ věhlasného pražského amatérského divadla Říše loutek.
Produkce tradičních řezbovaných marionet zůstala populární a žádaná ještě i na přelomu 19. a 20. století, a to i přesto, že kočovné marionetové divadlo již ztrácelo svůj původní význam. S nástupem ochotnického loutkářství, které přejalo scénografickou praxi kočovného divadla a téměř výhradně i nadále používalo marionety na drátu, nastala nová konjunktura poptávky po řezbovaných marionetách.
Nárůst amatérských loutkářů ve východních Čechách se projevil již koncem 19. století. Hradec Králové, Sobotka, Jičín, Jaroměř, Hronov, Svatoňovice, Heřmanův Městec či Hořice patřily k prvním městům v Čechách, kde se nejdříve příležitostně, ale později pravidelně hrálo loutkové divadlo. V meziválečném období se loutkové divadlo hrálo téměř v každém východočeském městě či vesnici. Např. v Hradci Králové se loutkovému divadlu věnovalo v této době téměř dvacet amatérských souborů. V Jaroměři si místní loutkáři jako třetí v Čechách (po Lounech a Liberci) postavili svépomocí v roce 1927 pro loutkové divadlo vlastní budovu.
Stejně důležitou roli jako spolkové amatérské loutkové divadlo sehrával ve vývoji českého loutkářství v první polovině 20. století fenomén tzv. rodinného loutkového divadla. Zatímco v okolních zemích zůstala rodinná loutková divadla výsadou aristokracie a měšťanstva, v českých zemích se postupně díky nesmírné popularizaci rozmohla masově. Navzdory převážně průmyslové produkci divadel, dekorací i loutek, spočívá specifikum českého rodinného loutkového divadla právě v jeho pevném kontextu s divadelní kreativitou, v uměleckosti výtvarné stránky a cíleném deklarování svébytného národního charakteru celého oboru.
Mezi významné producenty tištěných divadel a sériových loutek patřila také rodinná loutkářská firma APAS (Anna Preclíková a synové) v Josefově u Jaroměře, která vyráběla loutky v letech 1929–2007.

Inspirující tradice živého východočeského loutkářství – Divadlo DRAK
Po roce 1945 lze návrat k české loutkářské tradici, dané především dědictvím kočovných loutkářů, jejich repertoáru i využití marionet, sledovat od druhé poloviny 60. let. Ačkoli čeští „lidoví loutkáři“ působili vedle amatérů až do 50. let 20. století, zásahy státní administrativy v rámci rušení soukromého podnikání včetně živností byli zlikvidováni rovněž. Podle tehdejších záměrů se nadále měli loutkovému divadlu věnovat jenom státem zřizované a kontrolované profesionální scény a amatéři. Do tvůrčí krize přivedl naše loutkové divadelnictví v té době vládní kulturní politikou prosazovaný umělecký směr, tzv. socialistický realizmus, preferující popisně iluzivní styl.
Tento stav byl výrazně překonán až návratem k inspiračním zdrojům loutkářské tradice. Souvisí zřetelně s aktivitami a tvorbou Jana Dvořáka (1925-2006), výtečného technologa, herce (původně člena pražské skupiny SALAMANDR při divadle S + H, tj. Spejbla a Hurvínka), ředitele, dramaturga a později uměleckého šéfa Východočeského loutkového

divadla – Divadla DRAK v Hradci Králové. Zapřisáhlý marionetář nasazuje ve Východočeském loutkovém divadle na repertoár *Posvícení v Hudlicích* (1966), *Johana doktora Fausta* (1971), tedy klasické tituly repertoáru českých lidových loutkářů a přidává k nim zároveň i jejich moderní ozvěny – *Krysařovu píšťalku* (1970) a *Enšpígla* (1974), obojí v nezapomenutelné scénografii řezbáře, sochaře a technologa Františka Vítka (nar. 1929), který svým výtvarným rukopisem i následnou tvorbou pro Divadlo DRAK ovlivnil celou řadu dalších loutkářských scénografů – Pavla Kalfuse, Jaroslava Doležala, Petra Matáska aj. Tyto inscenace, zejména *Faust* a *Enšpígl*, kde se herecky prosazuje poprvé Matěj Kopecký (1923-2001), ze šesté generace potomek slavného rodu[i], zaznamenávají bouřlivý ohlas u publika i kritiky. Orientace na tradiční repertoár a klasickou českou marionetu s její výraznou řezbou určující nezaměnitelný charakter figur se stávají výchozími body pro další směřování výrazně se profilující hradecké scény. S příchodem režiséra Josefa Krofty (1971) nastává po předchozí éře režisérů Jiřího Středy (1932-2009) a Miroslava Vildmana (1937-1991) nejvýraznější období DRAKu. Divadlo se propracovalo mezi nejvýznamnější loutkářské soubory nejenom v českém, ale i mezinárodním kontextu, zároveň však i mezi nejvýznamnější česká divadla vůbec.
Tvůrčí tým, tvořený scénografem Petrem Matáskem, hercem a hudebníkem Jiřím Vyšohlídem a dramaturgem Miloslavem Klímou, využíval s neobyčejnou invencí konfrontaci loutky s jejím hereckým spoluhráčem v jednom jevištním prostoru, aby odkryl jejich nové vzájemné vazby. Dochází tak k inspirujícímu napětí mezi „normou tradice“ a jejím porušováním. Po roce 1995 přichází do Divadla DRAK nový tvůrčí tandem – umělecký šéf Jakub Krofta a šéf výpravy Marek Zákostelecký.
Významnou úlohu sehrálo Divadlo DRAK také v prosazování orientace loutkového divadla na dospělé publikum. Nejde samozřejmě pouze o DRAK, ale i o široké vlny jeho vlivu a o loutkářství vůbec. Východočeští loutkáři se vrcholnou měrou podíleli na přetnutí začarovaného kruhu závislosti na dětském publiku.
V roce 2010 se DRAK rozrostl o „Labyrint“ – divadelní muzeum s „Laboratoří“, interaktivní hernou pro děti i dospělé, a také o „Studio“ – variabilní studiovou scénu pro sto diváků. Kromě klasické umělecké produkce je současnou náplní práce Divadla DRAK oživení vztahu s veřejností, především dětmi a mládeží, a hledání nových podob loutkového divadla. Cestou workshopů, alternativních produkcí a prostoru pro multižánrovou a mezinárodní tvorbu chce Divadlo DRAK nejen reprodukovat stávající hodnoty loutkářství a alternativního divadla, ale především je aktivně rozvíjet.

Inspirující tradice živého východočeského loutkářství – amatéři
Divadlo DRAK v čele s Janem Dvořákem významně ovlivnilo také východočeské amatérské loutkářství a jeho rozvoj. A to nejen příkladem, ale lvím podílem na vzdělávání amatérských loutkářů. V tomto smyslu měl velký význam vznik Lidové konzervatoře Východočeského kraje, organizované od poloviny 70. let 20. století Krajským kulturním střediskem v Hradci Králové. Její loutkářskou třídu vedl Jan V. Dvořák za spolupráce Karla Šefrny ze svitavského Céčka, kteří společně vychovali řadu kvalitních loutkářů a loutkářských pedagogů. Na tento typ vzdělávání amatérských loutkářů navázala v roce 2007 divadelní loutkářská dílna v Jaroměři vedená Karlem Šefrnou a Jiřím Polehňou.
Kromě dalších jednorázových vzdělávacích akcí a seminářů jsou pro další rozvoj amatérských loutkářů důležité i krajské přehlídky, jichž se účastní řada souborů i jednotlivců. Kromě toho, že doporučují nejlepší inscenace na celostátní přehlídku Loutkářská Chrudim, jsou také místem inspirativního setkávání. Po České Třebové a Lomnici nad Popelkou zakotvily v Hradci Králové v Divadle DRAK. Po vzniku nových krajů se východočeské soubory mohou účastnit i krajských přehlídek v Chrudimi a v Turnově. Kromě těchto postupových přehlídek stojí za zmínku také přehlídka O cenu

Matěje Kopeckého v Libčanech, rodišti loutkáře Matěje Kopeckého (1775-1847), která se koná každoročně od roku 1974.
Ke stálicím amatérského loutkářství patří svými kvalitami soubor C Svitavy, jehož vůdčí osobností (režisérskou, muzikantskou a do jisté míry i hereckou) je od založení souboru v roce 1970 Karel Šefrna.
Zásluhou Lidové konzervatoře Východočeského kraje (a dalšího vzdělávání i zázemí amatérského loutkářství ve východních Čechách) působí v Královéhradeckém i Pardubickém kraji několik znamenitých pedagogů, kteří se systematicky věnují výuce loutkového divadla v základních uměleckých školách: Olga Strnadová (ZUŠ Žamberk), Jarka Holasová (ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř), Romana Hlubučková (ZUŠ Chlumec nad Cidlinou), Jiří Polehňa (ZUŠ Na Střezině – Divadlo Jesličky) či Hanka Voříšková (ZUŠ Choceň), která se současně věnuje vlastní loutkářské produkci.
Velkou líhní loutkářů jsou nesporně „Jesličky“ (od roku 1985 divadelní obor ZUŠ Na Střezině), odkud vzešlo například Divadlo DNO v čele s Jiřím Jelínkem.
Udržování a rozvoj amatérského loutkářství ve východních Čechách je možné díky zachování kontinuity péče o neprofesionální umění. Po celostátním plošném zrušení Krajských kulturních středisek po Listopadu 1989 bylo v Hradci Králové ustaveno Středisko amatérské kultury IMPULS (dnes centrum podpory uměleckých aktivit), které převzalo péči o neprofesionální umění v kraji a v současnosti je jediným zařízením v České republice poskytujícím na krajské úrovni odborný servis neprofesionálnímu umění. Významně s ním spolupracuje Volné sdružení východočeských divadelníků (1990), jehož nedílnou součástí jsou právě loutkáři.

Loutkářská tradice a její ozvěny na Loutkářské Chrudimi
Tato přehlídka českých amatérských loutkářských souborů a skupin vznikla už v roce 1951 a patří mezi nejstarší kontinuálně existující přehlídky tohoto druhu ve světě vůbec. Od počátku reflektuje pokračování české loutkářské tradice, aniž by však ztrácela kontakt s vývojem českého (i světového) loutkového divadla. Vedle souborů, hrajících převážně s marionetami a tradičním způsobem, jako např. Martínkovo loutkové divadlo Libáň, se na Loutkářské Chrudimi objevovaly také soubory s inscenacemi moderními, využívajícími jiné typy loutek a nové inscenační postupy. Od 70. let je to zejména soubor C Svitavy. Na tyto impulzy navázala v 90. letech i řada nezávislých skupin a sólistů, pracujících se záměrným odkazem k tradici avšak novým způsobem.
Také řada dalších východočeských souborů se Loutkářské Chrudimi účastní pravidelně a většinou úspěšně – například LS Sokol Malšovice nebo Družba Smiřice (60. léta), Čmukaři Turnov (dříve Modřišice – od 80. let dosud), svitavské soubory MaK, Cis, Dramatická školička a Tlupatlapa, jaroměřské soubory Maminy a Blechy, hradecké soubory HAD (80. léta) a POLI (od 90. let) a především další soubory ZUŠ Na Střezině vystupující pod nejrůznějšími názvy (Bifule, Ať si…), stejně jako soubory ZUŠ z Chlumce nad Cidlinou (Tak co, Uzel…), ZUŠ Žamberk (Medvědi, Mravenec, Terka…) ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř (Někdo, Kdo-si, Moje pětka…). V posledních dvou desetiletích tvoří východočeské soubory počtem i kvalitou nezanedbatelnou část hlavního programu Loutkářských Chrudimí a některé z nich jsou dále doporučeny na celostátní mezidruhovou přehlídku amatérského divadla Jiráskův Hronov.
Každoroční festival českého amatérského loutkového divadla Loutkářská Chrudim patří vedle Skupovy Plzně, Mateřinky, Spectaculo interesse Ostrava a Přeletu nad loutkářským hnízdem k nejvýznamnějším českým loutkářským festivalům a svým pojetím, oblibou široké loutkářské i laické veřejnosti a ohlasem nemá v Evropě a možná i ve světě obdoby.
Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi
Volání početné loutkářské obce po zřízení speciálního muzea, které by uchovávalo

historické loutky a jiné autentické dokumenty loutkového divadla se naplnilo v roce 1972, kdy se otevřely prostory renesančního Mydlářovského domu v Chrudimi. Základem sbírkového fondu nového muzea se stala rozsáhlá soukromá sbírka Jana Malíka zahrnující řadu významných exponátů zejména z české oblasti, především z meziválečného období, ale také mnoho loutek zahraničních. Muzeum dále získalo loutky a jiné dokumenty z inscenací českých profesionálních i amatérských loutkových divadel po r. 1945, akvizice soustředilo ve velké míře na toto období. Na rozdíl od později vzniklých specializovaných loutkářských muzeí – Muzea loutek a cirkusu v Prachaticích, Muzea loutek v Plzni – Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi vyniká šíří a komplexností svého záběru, včetně sbírky loutek a dalších materiálů týkajících se zahraničního loutkářství.

Závěr

V oblasti východních Čech našlo loutkářství neobvykle „úrodnou půdu“ a zaznamenalo mimořádný ohlas. V tvorbě zdejších loutkářů se spojuje v jeden celek myšlenkové bohatství a kreativní potence se zručností a dovedností řemeslnou. Východočeské loutkářství oplývá bohatstvím osobitých textových námětů předávaných z generace na generaci, ovlivněných specifickou geomorfologickou, historickou i národností charakteristikou kraje. Je těsně svázáno s řezbářskou, výtvarnou a interpretační tradicí, která se dynamicky proměňuje v dobovém kontextu. V současnosti zde má své výrazné nositele ve všech uvažovaných sférách včetně instituce, která se zabývá jeho reflexí.

LOUTKÁŘSTVÍ V PRAZE

Za počátky tradičního českého loutkářství bývá považováno působení kočovných marionetářů v 18. a 19. století. Tyto produkce navazovaly velmi volně na starší středověké kejklířské produkce s loutkami typu á la planchette či se scénickými retabely. První marionety (shora ovládané loutky) se na naše území dostaly jako doplněk činoherních představení v polovině 17. století prostřednictvím italských, anglických, holandských a později od 18. století především rakouských a německých divadelníků, které jako multikulturní centrum přitahovala především právě Praha. Mezi nimi např. Gerharda Presslera, o jehož působení v Praze máme první zmínku z roku 1774 a jemuž je připisována popularizace komické figury, zvané Pimprle, předchůdce Kašpárka, podle které ještě v průběhu 19. století bylo u nás tzv. pimprlové divadlo synonymem divadla loutkového. Zhruba od 70. let 18. století se v českých zemích setkáváme s prvními českými loutkáři a jazykově českou produkcí. Vzhledem ke kočovnému způsobu života loutkářů je nemožná jejich bližší lokalizace, vyjma místa jejich narození. Pražské rodiště uvedl ve své žádosti o povolení licence v roce 1779 např. Jan Kopecký, otec slavnějšího Matěje Kopeckého.

Od dob osvícenství nastala postupná proměna divadelní kultury, kdy jednou z důležitých úloh divadla se stalo vzdělávání a výchova publika v národním duchu. Došlo k oddělení hereckého a loutkového divadla a zároveň k rozštěpení – zatímco čeští loutkáři se orientovali na český venkov, v Praze se soustřeďovala cizojazyčná, zejména německojazyčná produkce. Z původního středoevropského univerzálního modelu se vyvinula česká varianta venkovského lidového loutkového divadla, Praha však nadále zprostředkovávala nové impulzy ovlivňující i tuto loutkovou tradici. Produkce venkovských českých loutkářů v hlavním městě byly omezovány, větší šanci na získání licencí měli loutkáři zahraniční nebo ti s mezinárodním renomé. Čeští marionetáři však vystupovali hned za hradbami města a v širším pražském okolí: na Újezdě, na Smíchově, na Vinohradech, v Nuslích na slavnosti Fidlovačka. Významný byl vliv soudobého pražského obrozeneckého divadla na repertoár lidových loutkářů (přejímání, úpravy a uvádění her J. N. Štěpánka, V. K. Klicpery, J. K. Tyla).

Od 2. poloviny 18. a po celé 19. století se stalo pro Prahu typickým lidové loutkové divadlo, zvané Jesle. Jednalo se o spojení stavby domácích betlémů s představeními loutkového divadla, která se konala od Adventu až do Hromnic. Tato forma, ovlivněna vídeňskými tzv. Krippentheater, navazovala na starší evropské produkce vánočních a biblických her a na tradici koledních obchůzek. Jesle v Praze provozovali především drobní řemeslníci a živnostníci ve svých provozovnách, ale i v soukromých obydlích na Starém i Novém Městě, Josefově, v Petrské čtvrti, v Podskalí. Skoro každá ulice měla své jesle se stálým okruhem návštěvníků. Místo konání bylo označeno svíčkou osvětleným nápisem „*Jesle*“, případně „*Zde jsou gesle k vidění*“ apod.

Základem Jeslí byly biblické cykly. Představení začínalo obvykle výstupem lampáře a harmonikáře, následovala biblická hra (od stvoření světa, scén Starého zákona k novozákonním tématům narození Ježíše, končící vánoční pastýřskou hrou a klaněním tří králů nebo útěkem do Egypta), ovšem s vloženými komickými výstupy. Postupně začaly v představeních převažovat profánní scénky z pražského života nad náboženským obsahem, který degradoval spíše na předehru. V závěrečné fázi existence fenoménu se hlavní částí staly loutkové hry z repertoáru lidových loutkářů. V Jeslích účinkovaly oblíbené postavy kominíka Šebesty, dráteníka, kupců, Židů, vandrovníků, policajtů apod., ve výstupech se uplatňovala improvizace a aktuální dobové narážky. Pro své nízké vstupné byla představení přístupná i nejnižším sociálním vrstvám, určená pak především dětem a jejich doprovodu a také mládeži. Význam Jeslí pro dobovou kulturní atmosféru Prahy dokládá mnoho vzpomínek pamětníků.

Scénu pražských Jeslí tvořila několikapatrová stavba betléma. Loutky, zvané zde též „*panáci*“, byly cca 40 cm vysoké, upevněné zespoda na dřevěných tyčkách, a pohybovaly se v drážkách v podlaze divadla. Byly vyrobeny ze dřeva nebo později ze sádry či papíroviny. Marionety se uplatňovaly až v závěrečné fázi existence fenoménu. Od 80. let 19. století zaznamenáváme mizení produkcí, výjimečně se Jesle hrály ještě do 1. světové války.

Jesle vychovaly publikum k zájmu o loutkové divadlo a stály u rozšíření forem rodinných loutkových divadélek. Rodinná loutková divadla se objevovala zejména v pražských měšťanských rodinách již v průběhu 19. století, masového rozšíření se dosáhlo zavedením jejich tuzemské výroby. Roku 1894 vydal pražský nakladatel J. R. Vilímek první tištěné dekorace k rodinnému loutkovému divadlu podle návrhu výtvarníka Karla Štapfera. S narůstající oblibou domácích divadélek souvisela další literární a publikační činnost. Štorchovo nakladatelství zřídilo od roku1887 edici Divadlo s loutkami, ve které vycházely původní české hry, určené pro domácí loutková divadla (hry Sofie Podlipské, Boženy Studničkové, Jaroslava Květnického apod.). Na rozvoji rodinných divadélek a jejich kvalitním výtvarném provedení se podílelo mnoho předních umělců své doby (František Kysela, Jaroslav Procházka, Rudolf Livora, Adolf Kašpar, Josef Wenig, Maryna Alšová Svobodová, Josef Váchal, Ota Bubeníček, Josef Skupa, Ladislav Sutnar, Vít Skála, Alois Kalvoda, Vlastislav Hofmann a další). Masové rozšíření v českých zemích nemělo v první polovině 20. století ve světě obdoby. Celkem bylo v letech 1913-1931 vydáno 10 sérií dekorací.

V roce 1911 byl v Praze založen Český svaz přátel loutkového divadla, který dal podnět k sériové výrobě rodinných loutkových divadel a později i loutek, komplet byl pojmenován Alšovo loutkové divadlo. Svaz odkoupil také loutky a divadlo z majetku loutkoherečky a dědičky slavného loutkohereckého rodu, paní Arnošty Kopecké. Na její pražské představení v roce 1913 přišel výkvět pražské inteligence. Její produkce byla chápána jako muzeální záležitost, ale někteří přítomní se později aktivně zapojili do prosazování moderního pojetí loutkového divadla.

První amatérští loutkáři začali v Praze působit vedle zanikajících Jeslí od 80. let 19. století, v jiných prostorách a s novým repertoárem, např. pohádkami. Zcela novým trendem bylo pronikání loutkového divadla do škol, jeho průkopníky u nás byli František Hauser na Zbraslavi (1822- ca1894) a Ludmila Tesařová v Karlíně (1857-1936). Spolkové amatérské loutkářství se rozvinulo díky výjimečné iniciativě České obce sokolské, která začala při svých oddílech zakládat loutkové soubory, a následovaly ji další spolky (Národní jednota pošumavská, Národní jednota severočeská, Ústřední matice školská, Dělnická tělovýchovná jednota). Doba od přelomu 19. a 20. století bývá označována jako loutkářská renesance. V roce 1902 vzniklo v Praze Loutkové divadlo Klubu vlasteneckých přátel dr. Paříka a Třebenicka, jež vedl libeňský amatér Alois Rada, hrálo se v pivovaru U Fleků, později i jinde po Praze. Divadlo působilo do roku 1909. Kopírovalo tradiční styl, námětově čerpalo z lidových pohádek, tvořilo přechod mezi tradičním a moderním loutkovým divadlem. Ovlivnilo názory kulturní veřejnosti o perspektivách a smyslu loutkoherectví.

Podnětem k dalšímu rozvoji loutkářství bylo působení profesora Jindřicha Veselého, jenž byl jedním z iniciátorů vzniku již zmíněného Českého svazu přátel loutkového divadla. Svaz kromě svých jiných aktivit převzal záštitu nad loutkovým divadlem v Kinského sadech (založeným Národní jednotou pošumavskou). Od roku 1912 začalo na popud Jindřicha Veselého vycházet první loutkářské periodikum na světě pod názvem Český loutkář (od roku 1917 pouze Loutkář).

V roce 1911 se v Praze konala první loutkářská výstava. Druhá loutkářská výstava proběhla na přelomu roku 1921-1922 v Topičově salonu. Třetí loutkářská výstava se

konala zároveň s prvním sjezdem loutkářských pracovníků v Praze v Havlíčkových sadech v roce 1924. V roce 1929 se uskutečnila mezinárodní loutkářská výstava na výstavišti.
Klíčovou událostí se stalo založení Loutkového divadla umělecké výchovy v Praze v roce 1914 se záměrem spojení pedagogické činnosti spolku a povznesení estetické úrovně loutkového divadla ve spolupráci s předními umělci. Zakládajícími osobnostmi byli Hanuš Folkmann a Ladislav Šaloun, do projektu se postupně zapojovali další spisovatelé, hudebníci, výtvarní umělci (Ota Bubeníček, Adolf Wenig a jiní). Již při premiérovém uvedení Škroupova Dráteníka byla poprvé důsledně oddělena pohybová a hlasová složka mezi dvě osoby – vodiče a mluviče – tzv. rozdělená interpretace, v kontrastu k zažité praxi lidových loutkářů, kde vše obstarávala osobnost principála.
Ve 20. letech 20. století dochází k velkému nárůstu počtu amatérských souborů. Do této doby spadá vznik nových souborů, tzv. uměleckých loutkových scén, a s jejich profilací s důrazem na nové kvality loutkového divadla přišly první, byť neúspěšné, podněty k založení profesionálního kamenného loutkového divadla. V roce 1920 založili manželé Anna a Vojtěch Suchardovi Uměleckou scénu Říše loutek, jež našla o pár let později stálou adresu v budově Městské knihovny. Umělecká loutková scéna, založená před válkou herečkou Národního divadla Ludmilou Odstrčilovou, kladla mimořádný důraz na vizuální stránku představení. Loutkové divadlo Dělnické akademie (později Scéna Drak) vzniklo v zahradě Lidového domu v roce 1918. Na jeho činnosti se podílel Ladislav Sutnar, který kromě výzdoby budovy tvořil i umělecký program scény, zaměřený na dělnickou mládež a levicové politické hry.
V roce 1923 vzniklo Loutkářské soustředění jako náhrada za již nefunkční Svaz přátel loutkového divadla. V roce 1929 byla v Praze založena mezinárodní loutkářská unie UNIMA, ve vedení obou organizací zasedl Jindřich Veselý.
30. léta 20. století přinesla do loutkového prostředí zásadní vliv avantgardního divadla (Osvobozené divadlo, E. F. Burian), jenž se projevil především v dramaturgii souborů. Novým a aktuálním žánrem loutkových divadel se staly revuální pořady, významně se začala uplatňovat satira. Průkopnickou scénou bylo v této době Loutkové divadlo libeňského Sokola pod vedením Jana Malíka. V roce 1936 otevřel v Praze Jiří Trnka Dřevěné divadlo, první profesionální loutkovou scénu pro děti. Trendy z třicátých let pokračovaly i v letech čtyřicátých, kdy ovšem v důsledku záboru Sudet došlo k celkovému úbytku souborů a ukončení činnosti značného počtu spolkových divadel na základě zákazu činnosti Sokola v roce 1941.
Po roce 1948, zejména zásluhou Jana Malíka, jenž se angažoval v komunistické kulturní byrokracii, loutkářství nalezlo legislativní podmínky pro další rozvoj. Ten se týkal ovšem profesionální scény, zatímco kočovní marionetáři svou (živnostenskou) činnost byli nuceni ukončit. V rámci nové struktury divadelnictví zahájily v Praze činnost dvě statutární (státem nebo městem zřizovaná) loutková divadla – Ústřední loutkové divadlo v Praze (ÚLD) jako centrum sítě československých loutkových divadel a Divadlo Spejbla a Hurvínka, které sem přesunulo působiště z Plzně.
Dalším mezníkem bylo založení vůbec prvního vysokoškolského loutkářského pracoviště, tj. loutkářské katedry Divadelní fakulty AMU v Praze v roce 1952. Její absolventi nadále určovali směr českého loutkového divadelnictví. V Praze sídlí i další akademické a vědecké instituce, které pečují o odkaz loutkářské kultury a prohlubují poznání její historie (Katedra divadelní vědy FFUK, Institut umění – Divadelní ústav).
I v průběhu 2. poloviny 20. století se dále rozvíjela pražská amatérská loutková scéna pod různými tzv. zřizovateli. Po roce 1989 se vedle vynikajících amatérských souborů, které v Praze stále nebo periodicky působí (Říše loutek, Jiskra, Frydolín, Divadlo Klika, Loutkové divadlo Bubeníček a další), vytvořila i nezávislá profesionální scéna, na které se

pohybují např. soubory Buchty a loutky, Mimotaurus, Divadlo bratří Formanů, Cirk La Putyka, Pidivadlo, Národní divadlo marionet, Tradiční loutkové divadlo Zvoneček, Loutky bez hranic, ale i malá autorská divadla typu divadla Tondy Novotného. Některé soubory pokoušejí hranice mezi amatérským a profesionálním divadlem a mnohé využívají syntézy činohry s loutkami.

V Praze se konají každoročně dvě přehlídky loutkářského umění: Festival pražských a středočeských amatérských loutkářů a Přelet nad loutkářským hnízdem.

Praha vždy působila jako přirozené kulturní centrum, kde se soustřeďovaly aktivity nejen pražských rodáků, ale osobností z celých Čech a Moravy, i z ciziny, neboť právě zde nacházeli vhodnou půdu k realizaci svých nápadů, k experimentování a prosazování nových myšlenek. Pražská scéna tak zprostředkovávala českému loutkářství nové impulsy, a to především v dobách pro české loutkářství krizových, v dobách ztráty vývojové dynamiky a stagnace, působila na změnu loutkářské kultury a spoluvytvářela její mezníky. Jak napsal Pavel Jirásek: *„Pokud bychom pátrali po skutečné podstatě rozšíření kultury loutek u nás, pak to překvapivě nebude 19. století, doba Matěje Kopeckého a kočovných loutkářů, ale až meziválečná doba, zejména konec dvacátých a počátek let třicátých. Tehdy u nás byly zastoupeny všechny formy loutkového divadla, od tradičních kočovných loutkářů ve smyslu dědictví 19. století přes rodinné, spolkové a školní scény, až po umělecké scény s pravidelným provozem.“* Právě v tomto období byl význam Prahy pro české loutkářství nezastupitelný, ale svou roli plní dodnes.

Vybrané pojmy pražské loutkářské historie

UNIMA

Mezinárodní loutkářská organizace UNIMA (Union International de la Marionnette) byla založena v Praze v divadle Říše loutek 20. května 1929. Mezi zakládajícími členy této organizace byli zástupci Bulharska, Dánska, Estonska, Francie, Jugoslávie, Německa, Polska, Rakouska, Rumunska, Sovětského svazu a Československa. Prvním prezidentem UNIMA byl zvolen významný český loutkář a organizátor, PhDr. Jindřich Veselý. Praha byla také až do roku 1972 sídlem generálního sekretariátu UNIMA. Posláním organizace je podporovat rozvoj loutkářského umění, propagovat loutku jako prostředek etické a estetické výchovy a udržovat tradice loutkového divadla. V současné době sdružuje UNIMA okolo 9000 členů z 80 zemí všech kontinentů.

Festival pražských a středočeských amatérských loutkářů

V roce 2014 se konal 39. ročník. Pořadateli posledního ročníku byli Společnost přátel Loutkového divadla Jiskra v Praze 8 – Kobylisích, Skupina amatérských loutkářů Svazu českých divadelních ochotníků, Českomoravská rada Svazu klubu mládeže, Hlavní město Praha, Městská část Praha 8 a Středočeský kraj.

Přelet nad loutkářským hnízdem

Festival se koná od roku 1991 jako loutkářská přehlídka se širokým záběrem pro profesionální i amatérské loutkáře. Zakládající osobností festivalu byl Luděk Richter, předseda Českého střediska UNIMA.

Loutkové divadlo Jiskra

Loutkový soubor Jiskra v roce 2013 oslavil 100 let své činnosti a je tak nejstarším kontinuálně působícím amatérským loutkovým souborem v Praze. Založil jej v roce 1913 kobyliský kantor a kronikář Karel Hacker, když zakoupil loutkovou scénu a několik loutek, které pamatovaly doby lidových loutkářů z 19. století. Divadlo neslo název Loutkové divadlo Národní jednoty severočeské a jeho cílem bylo nejen pobavit a poučit místní děti, ale zároveň z výtěžků financovat menšinové české školství v německy hovořícím pohraničí. Pojmenování Jiskra přijalo divadlo v roce 1953. Zpočátku se hrálo v místních hospodách, pak v místní škole, po druhé světové válce se natrvalo usadilo

v upraveném hostinci U Topolů, dnešním Divadle Karla Hackera. Na činnosti souboru se od 30. let výrazně podílel Karel Hacker ml., který ovšem v roce 1957 zemřel. Po něm převzal vedení Stanislav Starý, dnešním principálem je Jiří Krása. Cílovou skupinou diváků divadla jsou děti předškolního a mladšího školního věku. Od svého založení Jiskra odehrála přes 2500 představení, vystupuje na přehlídkách, získala mnoho ocenění.

Umělecká scéna Říše loutek
Zakladatelem a prvním principálem divadla byl akad. sochař Vojtěch Sucharda se svou ženou Annou. Scéna zahájila činnost v roce 1920 v Bubenči. V roce 1928 se přestěhovala do stálého působiště v novostavbě Ústřední městské knihovny po předchozí účasti vedení souboru na ideovém a prostorovém řešení divadla, které bylo ve své době považováno za nejmodernější loutkové divadlo na světě. Velký důraz kladl soubor na výtvarnou stylizaci v duchu umělecké moderny. 20. května 1929 byla v Říši loutek založena mezinárodní loutkářská organizace UNIMA. Tento akt připomíná pamětní deska na budově.
Loutkové divadlo libeňského Sokola + PULS (Pražská umělecká loutková scéna)
Divadlo bylo při sokolské obci v Libni založeno na počátku 20. let, od roku 1923 se stal jeho členem dr. Jan Malík, který jej proměnil v průbojnou loutkovou scénu, jež především přišla s novým reformním uzpůsobením scény, kde nebyl pohyb marionet omezen dosahem ruky vodiče stojícího za zadním prospektem díky konstrukci mostů. Soubor ukončil činnost v roce 1939 pro očekávaný zákaz Sokola a výpady v nacionalistickém tisku. Poté založil Jan Malík scénu PULS, která byla činná v době německé okupace, navazovala na meziválečné avantgardní divadlo a ztvárňování poezie a nedramatických textů.
Loutkové divadlo Sokola Pražského / Pražský sokolíček
Loutkářský odbor při Sokole pražském byl ustaven roku 1923. Významné bylo pro tento soubor působení Karla Barocha. Koncem 20. let zavedl soubor repertoár pro dospělé, inspirovaný revuálními pořady Osvobozeného divadla. Po Karlu Barochovi se stal vůdčí osobností divadla Zdeněk Vyskočil. Divadlo přerušilo činnost za německé okupace a znovu po zákazu Sokola komunistickou stranou. Činnost obnovilo po roce 1989.
Dřevěné divadlo
První profesionální loutková scéna pro děti s názvem Dřevěné divadlo sídlila v sále Rokoko na Václavském náměstí a měla pouze krátké trvání. Přesto stačila svou kvalitou ovlivnit loutkářskou kulturu své doby. Otevřel ji v roce 1936 Jiří Trnka.
Divadlo Spejbla a Hurvínka
Prof. Josef Skupa založil první profesionální loutkovou scénu v Československu s hlavními protagonisty Spejblem a Hurvínkem v Plzni roku 1930. Po skončení války, v říjnu 1945, přestěhoval stálou scénu D S+H do Prahy, kde divadlo sídlí dodnes. Po Skupově smrti převzal role obou postav, Spejbla a Hurvínka, jeho žák Miloš Kirschner (1927–1996). Divadlo dodnes pokračuje v uměleckém úsilí o jevištní zobrazení groteskně humorného a satiricky viděného světa.
Loutkové divadlo Umělecké výchovy
Divadelní společnost, která formovala vývojové trendy moderního loutkového divadla za spolupráce profesionálních umělců (L. Šaloun, O. Bubeníček, V. Skála, F. Vojáček). Divadlo působilo od roku 1914 v Národním domě na Vinohradech, činnost obnovilo po válce roku 1921 v Raisově škole na Královských Vinohradech. Od té doby uvedlo v život zcela novou myšlenku – speciální loutky pro každou inscenaci namísto využívání stálého loutkového fundusu. Divadlo zaniklo v 50. letech.
Umělecká loutková scéna
Spolek založila v roce 1918 herečka ND Liběna Odstrčilová, která v něm také účinkovala sólově či příležitostně přibírala své kolegy, profesionály i amatéry. Usilovala o založení

stálého, státem subvencovaného profesionálního loutkového divadla v samostatné budově a také o založení loutkového muzea. Umělecká loutková scéna přinesla do českého loutkového divadla především důraz na jeho inscenační složku (snaha o realizmus) a hudební doprovod. Od roku 1919 hrálo divadlo v paláci Adria, roku 1921 ukončilo divadlo činnost (s pokusem o obnovení roku 1935), spolek existoval do roku 1938.

Ústřední loutkové divadlo / Minor

Ústřední loutkové divadlo zahájilo svoji činnost v roce 1950. Na jeho založení a fungování se významnou měrou podílel Jan Malík. S divadlem výrazně spolupracoval Vojtěch Cynibulk. Divadlo zavedlo podle sovětského vzoru hru se spodovými loutkami typu javajek, od 60. let pak používalo i jiné typy loutek. V roce 1975 byla inscenací Strakonický dudák slavnostně otevřena zrekonstruovaná budova ÚLD a divadlo se při této příležitosti přejmenovalo na Divadlo Loutka. V roce 1987 bylo divadlo přejmenováno na Divadlo U věže a v roce 1988 byl název upřesněn na Divadlo U Jindřišské věže. V roce 1991 bylo divadlo znovu přejmenováno, tentokrát na Minor – Divadlo herce a loutky – a pod vedením režiséra Karla Makonje se zaměřilo na existenciálně a eticky laděná témata a inscenace i pro dospělé diváky. Konečně v roce 2001 přesídlilo Divadlo Minor na novou adresu ve Vodičkově ulici č. 6, kde hraje doposud. V současnosti se jedná o jeden z nejprogresivnějších souborů s náročnou dramaturgií a důrazem na osobitou výtvarnou a hudební složku představení.

Buchty a loutky

V současnosti jeden z nejpřednějších pražských loutkových souborů nezávislé alternativní scény, hrající pro děti i dospělé. Bylo založeno v roce 1991 absolventy loutkářské katedry pražské DAMU. Klasické tituly i vlastní autorskou tvorbu zpracovávají s nadhledem a nezaměnitelným humorem, s osobitým důrazem na výtvarnou stránku (kombinací starých i nových loutek, hraček, rezavého železa i nejnovějších technologií); součástí představení je vždy originální komponovaná hudba, ve většině inscenací živě interpretovaná. V současné době divadlo Buchty a loutky hraje pravidelně jako stálý host ve Studiu Švandova divadla na Smíchově v Praze, kde má i své zázemí.

Tradiční loutkové divadlo Zvoneček

Tradiční loutkové divadlo Zvoneček založil ing. Jiří Vorel v Braníku v roce 1969 jako reakci na okupaci sovětskými vojsky. Hraje starými loutkami, odkoupenými od potomka legendárního českého loutkáře Matěje Kopeckého. V roce 1983 se soubor přestěhoval do Kulturního centra Novodvorská, kde působí dodnes i po smrti svého zakladatele.

Vůdčí osobnosti pražského loutkářského dění

Jindřich Veselý (1885-1939)

Jindřich Veselý pocházel z Bavovora, studoval a v letech 1909-1936 působil v Praze, poté v Českých Budějovicích. Byl pořadatelem první loutkářské výstavy a spolupořadatelem dalších, iniciátorem vzniku Českého svazu přátel loutkového divadla, iniciátorem a redaktorem Českého loutkáře, iniciátorem sériové výroby rodinných loutkových divadel, prvním předsedou Loutkářského soustředění a prvním prezidentem organizace UNIMA.

Karel Hacker (1876-1972)

Byl významnou osobností Kobylis, které se až v roce 1936 staly součástí Prahy. Byl kronikářem obce, archeologem, znamenitým pedagogem a ředitelem kobyliských škol. Tamtéž založil a vedl Divadlo Národní jednoty severočeské, pozdější divadlo Jiskra.

František Hauser (1822-?)

Po studiích v Praze působil v letech 1846-1850 na Zbraslavi, kde se zapojil do kulturního života. Podnítil zde začátky ochotnické divadelní činnosti. Roku 1860 si otevřel soukromý pedagogický ústav v Praze, kde se snažil využít divadla jako výchovného prostředku. Zřídil při něm roku 1862 první školní loutkové divadlo a napsal pro něj loutkovou hru

Cesta do Ameriky, jednu z vůbec prvních loutkových her určených pro ochotnickou školní scénu.

Ludmila Tesařová (1857-1936)
Pocházela z Prahy, kde také působila jako učitelka a později ředitelka mateřské školy v Karlíně. Byla propagátorkou dětského loutkového divadla jako výchovného prostředku. Již v roce 1884 zřídila loutkovou scénu při mateřské škole v Karlíně. V roce 1898 založila a redigovala edici Dětské loutkové divadlo pro školu a dům a publikovala zde většinu svých loutkových her. Námětově čerpala jak z lidových pohádek, tak ze soudobého života dětí.

Alois Rada (1868-1951)
Pocházel z Českobrodska, roku 1891 přesídlil do Libně, kde začal hrát loutkové divadlo nejprve jen pro rodinu, ale brzy i veřejně v místní škole. Jeho produkce vzbudily zájem členů Klubu vlasteneckých přátel dr. Paříka a Třebenicka, kteří zde získali koncesi pro loutkové divadlo a chtěli jej provozovat pro podporu regionálních dobročinných účelů. Alois Rada se stal ředitelem této scény, která 1903-1909 působila nejprve rok v sále U Fleků na Novém Městě, později často měnila místo (Karlín, Letná, Libeň, Vinohrady, Vysočany, Vyšehrad, ale i Brandýs n. L. a Nymburk). Alois Rada svou tvorbou výrazně přispěl k žánrové pestrosti repertoáru loutkových divadel. Jeho původní i upravené hry vycházely u nakladatelů E. Šolce a R. Štorcha v edičních řadách Štorchovo národní loutkové divadlo, Radovo národní loutkové divadlo a Radovo loutkové divadlo.

Jan Malík (1904-1980)
Jan Malík byl jednou z vůdčích osobností českého loutkářství ve 30. letech 20. století, ale i po druhé světové válce. Jeho působení je spojeno s Loutkovým divadlem libeňského Sokola, kde prosadil novou podobu scény, zdůraznil funkci režiséra v loutkovém souboru, modernizoval repertoár pod vlivem revuálních pořadů Voskovce a Wericha. Tuto linii podržel i v éře svého působení na scéně PULS. Po válce se zasloužil o vznik sítě profesionálních divadel a o založení ÚLD.

Liběna Odstrčilová (1890-1962)
Významná osobnost moderního českého loutkářství. Zprvu si loutkářskou činnost ozkoušela v malém rodinném divadle a už od roku 1916 vystupovala s loutkovým divadlem v Prostějově, Tišnově a v Praze. Roku 1918 založila Uměleckou loutkovou scénu (1890-1962), kde byla hlavní interpretkou, také režisérkou, dramatičkou a organizátorkou. Snažila se české loutkářství silně rozvinout, vybudovat stálou loutkářskou scénu a loutkářské muzeum. Tyto plány se jí ale nepodařilo zrealizovat.

Ladislav Šaloun (1870-1946)
Jeden z nejvýznamnějších českých sochařů ovlivněných secesní dekorativností. Byl jedním ze zakladatelů loutkového divadla Umělecké výchovy v roce 1914 a byl také jeho prvním vedoucím. Pro toto divadlo v prvních letech navrhoval loutky, kostýmy a dekorace, byl tvůrcem prvního proscénia a vyšívané opony. Pro divadelní sál Umělecké výchovy v Raisově škole na Vinohradech navrhl figurální výzdobu, pohádkové postavy uměřené secesní stylizace (1924). Jeho aktivní spolupráce s Uměleckou výchovou skončila v polovině dvacátých let.

Vojtěch Sucharda (1884-1968)
Pocházel z uměleckého rodu Suchardů z Nové Paky, loutkářství se vyučil v závodě svého otce a v roce 1899 přesídlil do Prahy. V roce 1905 absolvoval pražskou Uměleckoprůmyslovou školu. Roku 1920 založil se svou ženou Annou, rovněž výtvarnicí, Uměleckou scénu Říše loutek. Jako principál souboru, režisér i loutkoherec zde pak působil čtyři desítky let, vytvořil 350 loutek a výpravu pro 137 her.

Miloš Kirschner (1927-1996)

V roce 1951 byl přijat do Divadla Spejbla a Hurvínka, kde začal záhy interpretovat hlavní role. V roce 1956 jej prof. Skupa jmenoval svým nástupcem, ředitelem divadla se stal v roce 1966. Miloš Kirschner začal svoje role interpretovat i v cizích jazycích a popularizoval tak české loutkářství za hranicemi země.

Řezbáři

Mezi významnými výrobci (řezbáři) loutek nalezneme v Praze se usídlivšího řezbáře italského původu Josefa Alessiho (1830-1895), do Prahy přenesl tradici novopackého rodu Suchardů výtvarník a zakladatel Říše loutek Vojtěch Sucharda (1884-1968). V Praze působil Josef Chochol (1894-1951), nejznámější řezbář loutek pro spolková divadla, resp. pro firmu Münzberg. S Říší loutek a divadlem Jiskra dlouhodobě a dodnes spolupracuje akad. sochař Bohumil Koubek (1931). V ÚLD se řezbě loutek věnoval Antonín Müller (1953), dnes spolupracuje s divadlem Spejbla a Hurvínka a mnohými dalšími.

Firmy, jejichž činnost výrazně přispěla k rozvoji českého loutkářství

Nakladatelství J. R. Vilímek

Roku 1862 vydal Josef Richard Vilímek starší Komedie a hry Matěje Kopeckého dle sepsání syna Václava, jež i přes rozporuplná hodnocení redakční práce zajistily popularitu lidového loutkáře Matěje Kopeckého a stálo u zrodu legendy o jeho osobě. V roce 1884 založil Vilímek moderní nakladatelství, jež nadále vedl jeho syn, a ve kterém brzy vzniklo specializované loutkářské oddělení Království loutek. Vydávalo mimo jiné dekorace k rodinným loutkovým divadélkům.

Nakladatelství A. Štorch & syn

Nakladatelství Alexandra Štorcha rovněž zřídilo speciální loutkářské oddělení, ve kterém byl kromě literatury k dostání široký sortiment loutkářských potřeb včetně loutek. Nakladatelství od roku 1887 začalo vydávat texty loutkoher v edicích Štorchovo Divadlo s loutkami a Národní loutkové divadlo.

A. **Münzberg**
B. Firma se systematicky věnovala sériové výrobě loutkových divadel, loutek, rekvizit.

A. Münzberg byl výrobcem tzv. Alšových loutek pro rodinná loutková divadla (od 1913) a také vydavatelem nejstarších loutkářských periodik.

Literatura a prameny:

Almanach Říše loutek 1920 ...? Hilmera, J. (red.), Praha, Umělecká scéna Říše loutek / Česká pojišťovna 1996, s.22-62.
Bartoš, J.: Loutkové divadlo v jeslích, Československý loutkář, roč. 8, 1958, s. 280.
Bednář, J.: Pravda a legenda o pražských vánočních tyátrech, Československý loutkář, roč. 38, 1988, s. 265.
Blecha, J.: Rodinná loutková divadélka. Herectvo na drátkách. Brno, MZM 2013.
Blecha, J.: Rodinná loutková divadélka. Skromné stánky múz. Brno, MZM 2009.
Blecha, J. – Hamsíková, M. – Novák, J.: Půvaby loutek a soch. Sochař Vojtěch Sucharda a jeho Říše loutek. Publikace k výstavě, Brno, Moravské zemské muzeum 2012.
Blecha, J. – Jirásek, P.: Česká loutka. Praha, Kant 2008.
Cífka, S.: Jindřich Veselý. Tvůrce moderního českého loutkářství. České Budějovice, Jihočeské nakladatelství 1986.
Čtyřicet let divadélka Říše loutek. Praha, Městská lidová knihovna 1962.
Čunderle, M.: Dobývání Minoru, Svět a divadlo, roč. 16, 2005, č. 5, s. 14-24.

Čvančara, K: Pražské jesle v židovské čtvrti, Český loutkář, roč. 1, 1912, s. 178-179.
Divadélko Říše loutek. Pamětní publikace k padesátiletému výročí založení Divadélka Říše loutek. Praha, Městská knihovna 1971.
Dr. Jan Malík – osobnost a tvůrce, Malíková, N. (red.), Praha, Sdružení pro vydávání časopisu Loutkář 2004, s. 21-34.
Dubská, A.: Dvě století českého loutkářství. Vývojové proměny českého loutkového divadla od poloviny 18. století do roku 1945. Praha, AMU 2004.
Dubská, A.: Krátký příběh Dřevěného divadla (Učňovská léta Jiřího Trnky), Divadelní revue 1998, č. 3, s. 29-34.
Dubská, A.: Loutkové divadlo v letech dvacátých a Hledání specifik loutkového divadla, in: Dějiny českého divadla, sv. IV., Praha 1983, s. 190-201, 424-436.
Dubská, A.: Na začátku cesty - Ke 40. výročí vzniku českých profesionálních loutkových divadel, Československý loutkář 1989, s.7-11.
Dubská, A.: Pokus o divadlo jásavé radosti - Loutkářská tvorba Ladislava Sutnara v kontextu vývoje českého moderního loutkářství, in Ladislav Sutnar – Praha - New York – Design in Action, Praha 2003, s. 290-296.
Dubská, A.: Umělecká loutková scéna. Divadelní revue 1991, č. 2, s. 75n.
Dubská, A.: Umělecká scéna Říše loutek, Divadelní revue, roč. 8, 1997, č. 1, s. 72-74
Dubská, A., Zde jsou jesle k vidění (K historii pražského loutkového divadla v jeslích), Divadelní revue 1999, č. 4, s. 29-36.
Hampejs, K.: Vzpomínky na pražské jesle (loutkové divadlo). Český loutkář, roč. 1, 1912, s. 109-111.
Chaloupka, J.: „Prehistorie“ libeňských loutek, Loutkář 1932-1933, s. 102.
Jirkovský, F.: Pražská loutková divadla r. 1871-1855, Český loutkář, roč. 2, 1913, s.33-34.
Loutkové divadlo Jiskra v Praze 8 Kobylisích. Almanach ke 100 letům činnosti 1913-2013. Městská část Praha 8 2013.
Obrazy z dějin českého loutkářství. Ke 40. výročí založení Muzea loutkářských kultur v Chrudimi. Chalupová, S. (red.), Chrudim / Řevnice, Muzeum loutkářských kultur / Arbor vitae 2012.
Pletzer, K.: Jindřich Veselý, historik a organizátor českého loutkářství Vodňany, Městské muzeum a galerie 1985.
Slavík, B.: U Suchardů: Příspěvek k poznání doby, rodu, života a díla Vojty Suchardy, Hradec Králové, Kruh 1973.
Vykoukal, F. V., Jesličky a dramatické hry vánoční. Květy, roč. 7, 1885, s. 65
Živé dědictví loutkářství. Vojtíšková Zuzana (red.), Praha / Chrudim, AMU / Muzeum loutkářských kultur 2013.

Archiv hlavního města Prahy:

Dělnická tělovýchovná jednota Smíchov (1931-1951). Materiály loutkářského odboru.
Divadlo Minor (1913-1995).
Tělovýchovná jednota Sokol Spořilov (1946-1946). Proslov k zahájení loutkového divadla.
Dělnické loutkové divadlo v Praze Vršovicích (1947-1951) .
Malá loutková scéna v Bubenči (1930-1953) .

LOUTKÁŘSTVÍ VE STŘEDOČESKÉM KRAJI

Loutkové divadlo je od 18. století historickou součástí nehmotného kulturního dědictví kraje. Je unikátním svědectvím národní a lidové kultury z pohledu historie, etnologie, kulturní a sociální antropologie. Udržuje sousedskou tradici v menších sídlech, což je vzhledem k demografickému obrazu středních Čech důležité. Je součástí místní kultury, a to zejména z hlediska nabídky pro nejmladší generaci. Může být identifikačním a reprezentačním jevem lokální komunity, zejména z hlediska její historické, sociální a kulturní identity.

Tak jako po celé rakouské monarchii procházeli odedávna územím dnešního Středočeského kraje žakléři, jokulátoři a později kočovné společnosti. Svými výstupy bavili panstvo i obecný lid. Hra s loutkami původně bývala součástí komediální produkce, nebyla tedy samostatnou divadelní tvorbou.

O existenci divadelních společností se většinou dočítáme až z období baroka z městských záznamů nebo z matrik (v knize zemřelých obyčejně s poznámkou: potulný herec; v knize narozených jako kmotra je uváděna manželka majitele hostince – cauponis – u kterého byl právě divadelní spolek ubytován).

Více záznamů o loutkovém divadle nacházíme až v 19. století. Můžeme se setkat s několika formami loutkového divadla. První z nich bylo později velmi rozšířené rodinné loutkové divadlo: podle pamětníků na začátku 19. století hráli v Kutné Hoře loutkové divadlo rodiče J. K. Tyla. Doklady o této aktivitě nacházíme zejména na přelomu 19. a 20. století: např. v Říčanech založil tradici loutkového divadla Kristián Vojíř, nadšený loutkář a autor mnoha her. Jeho domácí loutkové divadlo se hrálo mezi lety 1903 až 1912. Ještě mladší rodinné loutkové divadélko pochází z 30. let 20. století a bylo instalováno v bytě M. Freudlové. Kolekci 100 loutek a 70 varietních vytvořil tvůrce podobných scének K. Freundl. Delegace UNIMA označila toto divadélko za nejlepší tohoto typu v Evropě.

Další je dobrovolnická kulturní aktivita: např. v 60. letech 19. stol. hrával ve svém domě v Kutné Hoře loutkové divadlo pro pobavení mládeže s vlastnoručně vyřezanými loutkami obuvnický mistr Jan Kocián.

Třetím typem jsou kočovné společnosti (v této době se loutkářská produkce již vyčlenila jako samostatná živnost), většinou jediný loutkář. Koncem 18. a poč. 19. století hrál v Nymburku česky loutkář Matěj Kopecký. Za jednu z nejstarších zpráv o takové produkci je možné považovat stížnost loutkáře Josefa Langera z Dolního Bousova, který v roce 1845 zažaloval u c.k. krajského úřadu v Mladé Boleslavi, že nemohl hrát své představení, neboť zde vystupují jacísi „diletanti“. V 60. letech 19. stol. hrával v Čelákovicích později herec, spisovatel a ředitel divadelní společnosti Josef Jiří Stankovský. V letech 1876-1911 v Březnici pravidelně vystupovala Arnoštka Kopecká, vnučka Matěje Kopeckého. Její loutkové divadlo posléze v roce 1908 koupil a provozoval Sokol Kutná Hora. V Jílovém hrál v místním kině pro děti loutkář Jan Karfiol (80. léta 19. stol.).

Čtvrtou formou, později nejrozšířenější, je spolkové divadlo, především činnost dramatických odborů Sokola. Za nejstarší sokolské loutkové divadlo je možné považovat Sokol Kouřim, založeno v roce 1874. Poté vznikly loutkové scény v Kosmonosích (1897), na počátku 20. století v Týnci (1906), Voticích (1905), Příbrami (1905). Především na počátku 20. století existují záznamy o dalších souborech, které provozovaly jiné spolky. Na Kladně byl v roce 1903 založen Klub přátel loutkového divadla, v Kolíně od r. 1909 působila loutková scéna Thálie, v Čelákovicích hrálo loutkové divadlo Spolku paní a dívek. Okolo roku 1900 byly používány loutky Kašpárka a Dupáků jako figur „meziher“ pro přestávku nebo náročnější přestavby činoherních inscenací.

Je možné konstatovat, že na počátku 1. československé republiky patřilo loutkové divadlo mezi velmi frekventované aktivity. Např. v rámci Všeochotnických slavností z roku 1919,

které se pod patronací dr. Alice Masarykové konaly na Kladně, je doložena řada loutkářských souborů. Za zlatý věk středočeského loutkářství lze označit dobu 20. a 30. let 20. století. Je to důsledek aktivity sokolských jednot (zejména) a také škol. Sokolské loutkové divadlo je doloženo v celkem 120 středočeských obcích (např. Bakov nad Jizerou, Benešov, Čáslav, Čelákovice, Český Brod, Hostouň, Jílové, Kladno, Kolín, Kouřim, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Poříčí nad Sázavou, Rakovník, Roztoky, Říčany, Slaný, Stříbrná Skalice, Velké Popovice, Vlašim, Vraňany, Votice). Sokolské jednoty byly členy dvou žup: Podlipného a Barákovy. Pokud jde o loutkové divadlo hrané ve škole, týkalo se to zejména obecných škol, např. Černatice, Chrášťany, Dobšín, Krásná Hora nad Vltavou, Křivoklát, Nečín, Ostředek, Pečky, také mateřských škol (Hracholusky, Jankov), gymnázií (Kolín, Mělník). Najdeme také obce, kde se v této době hrálo loutkové divadlo jak v Sokole, tak i ve škole (např. Klučov, Klobouky, Kutná Hora, Lázně Toušeň, Mladá Boleslav, Rakovník). Často docházelo k přímé i umělecké spolupráci školy a Sokola. Např. v Rakovníku pomohli založit loutkářský odbor Sokola profesoři a studenti Wintrova gymnázia. Ve Škvorci hráli loutkové divadlo v místní sokolovně učitelé obecné školy.

Po druhé světové válce byl v obcích zakázaný Sokol obnoven, přičemž neplatí, že hraní loutkového divadla během válečných let ustalo. Většinou se hledala jiná zastřešující organizace. V řadě případů šlo o jednotky Sboru dobrovolných hasičů. Např. ve Slaném převzali loutkové divadlo od Sokola v roce 1940 a provozovali jako Domov loutek až do r. 1961. V 50. letech převzala řízení loutkového divadla v kraji osvětová zařízení (osvětové besedy), hrálo se v závodních klubech průmyslových a zemědělských podniků. Např. Velkopopovický pivovar zřizoval loutkové divadlo Našim dětem od r. 1951 do r. 1990, kdy jej převzal obnovený Sokol. Podobně ZK TOS Čelákovice zřizoval až do r. 1991 LS Tyláček. JZD Rozvoj Posázaví zřizoval loutkové divadlo v letech 1983-1994. Loutkového divadla se ujaly se i politické organizace jako byly Svaz mládeže (např. Dolní Bousov, Kojetice, Poděbrady) a její Pionýrská organizace (např. Brandýs nad Labem). V řadě měst hrálo i několik souborů, např. v Dobříši v 50. letech sedm, v Kolíně pět, v Mělníku tři (LD ZK ROH Perun, maňáskový soubor Spotřebního a výrobního družstva, školní LD 1. národní školy). Byly založeny i jednotlivé scény. Patrně nejznámější z nich je rakovnické Divadlo před branou (1948). První profesionální divadlo vzniklo v Kladně jako pobočka Ústředního loutkového divadla až po roce 1950.

V letech komunistického režimu mělo loutkové divadlo podobnou strukturu jako ostatní obory amatérského umění. Řídila jej okresní kulturní střediska a od 60. let také Krajské kulturní středisko v Praze. Krajská přehlídka se jako Kutnohorské loutkářské dny konala v Kutné Hoře. V řadě okresů byly i okresní přehlídky. Středočeská loutkářská konzervatoř (pořadatel KKS) byla zřízena v Rakovníku.

Po roce 1989 se do loutkového divadla zapojily lidové umělecké školy (později ZUŠ), např. ZUŠ F. Kmocha Kolín, ZUŠ Jana Zacha Čelákovice, obnovené sokolské jednoty a domy dětí a mládeže. Od r. 1994 jsou pořádány jako bienále Loutkářské letnice – Čelákovice a později Rakovník, pořadatelem Skupina amatérských loutkářů SČO. Vznikly i další festivaly např. Dny loutkového divadla v Bystřici, Festival loutkového divadla v Říčanech. Divadlo před branou v Rakovníku působí dosud, řada souborů rovněž pokračuje a vznikají nové. Pro loutkářství jako fenomén je důležitá kontinuální činnost řady souborů. Kromě zmíněného Divadla před branou je třeba uvést např. dětský soubor z Bělé pod Bezdězem (funguje od r. 1954), LD Klecánek, LS Jitřenka Mladá Boleslav a další. Výstava spolkových rodinných divadel byla uspořádána v Regionálním muzeu v Jílovém k 150. výročí Matěje Kopeckého (1997). Dnes se s aktivními loutkářskými soubory setkáme v Bystřici u Benešova, Čelákovicích, Čáslavi, Honicích, Hořovicích, Hostivici, Jincích u Příbrami, Komárově, Kolovratech, Kralupech nad Vltavou, Lysé n.

Labem, Mladé Boleslavi, Mšeně, Neratovicích, Nižboru, Odolené Vodě, Příbrami, Radotíně, Rakovníku, Říčanech, Slaném, Uhříněvsi, Velkých Popovicích, Vlašimi, Zbraslavi a v dalších obcích. O živosti fenoménu svědčí i krátkodobé a stále vznikající aktivity. Příkladem může být Kočovné divadlo senohrabských studentů, fungující v 90. letech 20. století.

Loutkářské osobnosti kraje

Bitter Jan, Václav z Mělníka a Vavrouš Matěj z Haber u Čáslavi jsou považováni za potomky nejstarších loutkářských rodů

Konopásek Prokop z Chlumu u Rakovníka (1785-1828), autor známých her jako Posvícení v Hudlicích, Pan Franc aj.

Vinický František z Hříškova u Loun (1797-1854) hrál s manželkou Karolínou z Jimlína

Laštovka Jan N. (1824 – 1877), loutkář z Polabí, autor husitských her

Růžička Antonín, zakladatel Prvního podbrdského loutkového divadla (1930-1938)

Vodseďálek František, průkopník sokolského divadla v Kolíně

Kristián Vojíř, loutkář a autor her, průkopník loutkářství v Říčanech

Jaroslav Bárta, kovodělník v Týnci n. Sázavou, průkopník loutkového divadla (zakladatel LD spolku Kovodělníci Týnce v r. 1932)

Buriánek Oldřich, zakladatel LD ve Všetatech

Bratři Ota a Jindřich Bubeníčkovi – Ota byl jedním ze zakladatelů Umělecké výchovy, oba byli výtvarníci a průkopníci loutkového divadla

Alois Rada (1868-1951) – jeho hry ovlivnily produkci loutkových divadel v celém Československu (jako ucelená edice vyšly v roce 1925)

Hučín Vojtěch, bednář pivovaru ve Velkých Popovicích, první principál LD v obci

Pém Jan, dosavadní principál LD Divadla před branou v Rakovníku, předseda SAL SČDO

LOUTKÁŘSTVÍ JIHOZÁPADNÍCH ČECH
(Jihočeský kraj, Plzeňský kraj, Karlovarský kraj)

V jižních Čechách, přibližně na teritoriu dnešního Jihočeského a Plzeňského kraje, začali první čeští loutkáři provozovat loutkové divadlo v poslední třetině 18. století. Podobně jako v jiných částech země byla jejich činnost v těchto začátcích ovlivněná produkcemi hostujících loutkářů, kteří k nám přijížděli z Itálie a z německy mluvících zemí. Archivy jihočeských měst Písku, Jindřichova Hradce, Českých Budějovic, Plzně, Klatov a zejména Tábora zaznamenávají již v 80. letech 18. století desítky jmen českých loutkářů. Mnozí z těchto prvních loutkářů se stali zakladateli pozdějších rozvětvených loutkářských rodů, s nimiž je spojena tradice jihočeského loutkářství: Kopečtí, Dubští, Lakronové (též Lagronové), Kludští, Kočkové, Malečkové, Herrgotové ad.

K těm nejstarším patřil Jan Kopecký, původně rodák z Prahy, který po přesídlení do jižních Čech, kde očekával lepší podmínky pro provozování své profese, působil od roku 1789 zejména na Táborsku, Blatensku, Písecku a v Prácheňském kraji. Jeho příklad dokládá příznačný dobový trend, kdy čeští loutkáři opouštěli vetší města a soustřeďovali svůj zájem na český venkov. Právě v patriarchální atmosféře převážně zemědělských krajů jižních Čech, v oblasti se stále živou tradicí barokní kultury nacházeli spřízněné obecenstvo, které přijímalo jejich loutkářské produkce vycházející z barokních kořenů. Přibližně od konce století, a zvláště po skončení napoleonských válek v druhém desetiletí 19. století, můžeme zaznamenat zintenzivnění loutkářské činnosti. Objevují se noví loutkáři (mj. první loutkáři Flachsovi, Kellnerovi), ale zejména se do loutkářské profese zařazují další generace rozrůstajících se loutkářských rodů, jejichž představitelé přebírají inscenační styl svých otců i jejich původní repertoár. Během první čtvrtiny 19. století se jižní Čechy, zejména Písecko, Táborsko, Strakonicko, Jindřichohradecko, Plzeňsko, Domažlicko či Pošumaví, stávají oblastí s největší koncentrací kočujících loutkářů v naší zemi. Se svými marionetami zajížděli do zdejších měst, městeček i zapadlých vesnic a často i tam, kde diváci neměli dosud žádnou možnost zhlédnout divadlo, bývali jediní, kteří jím přinášeli divadelní kulturu v českém jazyce i potěšení a zábavu z divadelního prožitku. Jejich repertoár se postupně rozšířil o dobově oblíbené hry hereckého divadla (hlavně komedie a rytířsko-loupežnické hry) upravené pro specifické požadavky loutkové scény. Domníváme se, že v tomto směru je podporovali představitelé venkovské inteligence, učitelé, kněží či studenti, kteří si uvědomovali význam jejich působení na českém venkově. Hráli na rozkládací kukátkové scéně s dřevěnými marionetami, které pro ně většinou řezbovali profesionální řezbáři. Nejstarší dodnes dochovanou marionetou je loutka Poustevníka, kterou se hrálo na konci 18. století v rodině Kočků. K nejvýznamnějším řezbářům jižních Čech patřil Mikuláš Sychrovský (1802-1881) z Mirotic. Jednoduché dekorace si loutkáři většinou malovali sami, později se malování kulis a opon věnoval Jan Boška (1854-1934) z Vlachova Březí, na jehož činnost navázal i jeho syn Jindřich (1893-1934).

Nejvýznamnějším lidovým loutkářem první poloviny 19. století byl Matěj Kopecký (1775-1847). Loutkářské zkušenosti získal v mládí po boku svého otce Jana, krátce hrál s loutkami v roce 1797, zcela se věnoval loutkám od roku 1820. Z Mirotic, kde se usídlil, zajížděl do celých jižních Čech, později získal licenci pro celé Čechy. I když nám chybí spolehlivé doklady o jeho divadelních produkcích, je zřejmé, že postupně se stal jedním z nejpopulárnějších českých marionetářů. V jedné žádosti o licenci napsal, že „svým uměním chce být lidem užitečný“, což vede k domněnce, že si uvědomoval kulturní význam své profese. V době vrcholícího národního obrození patřil zřejmě k loutkářům (patrně poučen jihočeským vlasteneckým spisovatelem J. V. Kamarýtem), kteří již chápali ideje tohoto vlasteneckého hnutí. O mimořádnou posmrtnou popularitu Matěje Kopeckého se zasloužilo vydání her z jeho repertoáru, které zapsal jeho syn Václav, a kresby

mirotického rodáka, malíře Mikoláše Alše. Loutkovému divadlu se věnovali i jeho čtyři synové Jan (1804-1852), Josef (1807-1856), Václav (1815-1871) a Antonín (1821-1885). Přímí potomci syna Jana pokračují v hraní loutkového divadla do dnešních dnů.
Zatímco v druhé polovině 19. století se v souvislosti s prudkým rozvojem českého divadelnictví dostávalo loutkové divadlo do pozice kritikou napadaného, archaické druhu, v jižních Čechách jeho obliba stále trvala. Výrazně se zde profilovali loutkáři Dubští (jako první bývá připomínán Václav Dubský v roce 1787). Na jihu a jihozápadě tohoto území a koncem století hlavně v Českých Budějovicích získal velkou diváckou oblibu Prokop Dubský (1855-1921). Z vltavsko-týnské větve tohoto rodu proslul svým hereckým nadáním a odpovědným vztahem ke svému povolání Tomáš Dubský (1874-1965), jenž byl po linii své matky pravnukem Matěje Kopeckého. K známým osobnostem patřili loutkáři Kočkové z Jindřichovic na Klatovsku, v Plzni a okolí hrával s loutkami svého dědy populární František Kočka. Významným loutkářským rodem byli i Lagronové (původně Lakronové). K oblíbeným štacím Antonína Lagrona (1852-1928) z Volyně patřily mj. Strakonice, Sušice, Kašperské Hory a Klatovy. Svým zaujetím pro loutky výrazně ovlivnil svou dceru Marii a zetě Antonína Kopeckého (1892-1953), významného představitele tradičního loutkářství v 1. polovině 20. století. Na Klatovsku se do povědomí diváků výrazně zapsal zchudlý šlechtic Čeněk Celestýn rytíř z Freienfeldu (1839-1905), jenž se po zranění ve válce v roce 1866 začal věnovat loutkám. Přiženil se do jihočeské loutkářské rodiny Peků. Jejich tradiční repertoár postupně rozšířil o pohádkové hry a zaměřil se hlavně na dětské publikum. Tento trend, typický pro konec století, se projevil i u Prokopa Dubského a řady dalších loutkářů.
Ojedinělým zjevem jihočeského loutkářství 2. poloviny 19. století byla vnučka Matěje Kopeckého Arnošta Kopecká (1842-1914). Loutkové divadlo hrála od mládí, zcela se osamostatnila po smrti svého otce v roce 1871. Působila v celém regionu jižních Čech, od Jindřichova Hradce na východě po Domažlice na západě. Příležitostně hostovala ve větších městech (Plzeň, České Budějovice), nejraději však hrála v malých obcích (Lnáře, Spálené Poříčí, Bělčice, Blovice, Březnice ad.), kde byla přijímána místními diváky s velkou srdečností. Stylem své hry pokračovala v rodinné tradici, na které si zvláště zakládala, hrála pouze tradiční repertoár tak, jak se to naučila od otce, avšak rozhodující pro vyznění jejich vystoupení bylo její velké herecké nadání a cit pro hru s loutkou. Svou hrou zaujala i několik malířů a literátů, kteří oceňovali, že dokázala na pozoruhodné úrovni zachovat až do začátku 20. století stylově čistou formu loutkářských produkcí první poloviny 19. století, čímž v podstatě dovršovala stoletý vývojový úsek českého lidového loutkářství. Repertoár a hlavně inscenační styl dalších loutkářů rozvětvených dynastii Kopeckých, Dubských, Kočků a dalších, kteří se loutkářství věnovali až do poloviny 20. století, byl již postupně ovlivňován novými trendy. Ty se projevily od konce 19. století v nastupujícím ochotnickém loutkářském hnutí, které přinášelo nové vývojové podněty a podílelo se na zrodu českého moderního loutkového divadla.

Amatéři Jihočeského kraje - od poloviny 19. st.
Letité loutkářské historii jižních Čech odpovídá i tradice amatérského loutkářství v jižních Čechách. Tak, jako všude jinde v českých zemích, začínalo také v jižních Čechách amatérské loutkové divadlo (tedy divadlo dělané z lásky, přesněji jen z lásky a ne pro obživu) v podobě **rodinných divadel**. Nejdříve se objevují na šlechtických sídlech – a hned to prvé bylo zaznamenáno r. 1745 na jihočeském černínském zámku v Jindřichově Hradci. V poslední třetině 19. století počet divadel, v nichž rodiče či starší sourozenci hráli dětem z vlastní rodiny a nejbližšího okolí loutkové divadlo, narůstá. Nejprve jde

o vlastnoručně vyráběná, později dovážená papírová divadélka, od r. 1894 i českého původu, a od r. 1912 už u nás sériově vyráběná loutková divadélka a loutky, z nichž některé vznikaly v jihočeském Pošumaví u Čestic, mezi jinými i pošumavské loutky Jana Krále JEKA z Mířetice u Vacova. Z počátku šlo o nápodobu repertoáru kočovných loutkářů, čemuž posloužila už prvá známá tištěná loutková hra z r. 1860 Kurando a Špadolino, záměrně zkarikované vydání Komedií a her Matěje Kopeckého z r. 1862 a do jisté míry i parodie loutkového divadla z pera Aloise Gallata, Viktora Dyka aj. Rozvoji rodinného a spolkového loutkového divadla, jehož cílem bylo hrát "pro zábavu a poučení dětem", pak mohutně napomohlo vydávání původních loutkových her započaté roku 1887, jež přineslo do poloviny 20. století na 3000 her v řadách edic.

Rodinné divadlo byla privátní, neorganizovaná a neregistrovaná činnost, a tak se zprávy o něm až na výjimky nezachovaly (přesto víme, že do 2. světové války jich bylo v celé zemi několik tisíc). O mnoho lepší to nebylo ani s **divadly školními**, která pro své žáky či s nimi provozovali nadšení čeští kantoři v školních divadlech.

Více – byť zejména v počátcích rovněž kuse – víme o loutkových **divadlech spolkových**, jež začala záhy vznikat rovněž při tělovýchovné organizaci Sokol, dělnických tělovýchovných jednotách, katolické tělovýchovné organizaci Orel, později při hasičských sborech, osvětových besedách aj. Nevídané rozšíření loutkářství (v 30. letech 20. století na 3000 spolkových divadel, početná školní divadla, několik tisíc divadélek rodinných) spolu s funkcí, kterou loutkové divadlo v české společnosti mělo, vytvořilo ve světě ojedinělou situaci, která se postupně přetavila i do druhově jedinečného, specifického pojetí loutkového divadla.

Mnohá ze spolkových divadel vydržela dodnes. Tak například *loutkářský soubor píseckého Sokola* vznikl už v 70. letech 19. století. Na něj navázal soubor konstituovaný v 30. letech, pojmenovaný roku 1970 *Nitka*. Dodnes produkuje každý rok jednu premiéru s loutkami vlastní výroby nebo s loutkami únanovskými. Jedním z jeho odchovanců z 80. let je i Radek Beran, člen Buchet a loutek. Soubor se třikrát propracoval na Loutkářskou Chrudim: 1954 jako ZK ROH Jitex s inscenací Hračky na cestách, 1988 už pod názvem Nitka s Ptákem Ohnivákem a liškou Ryškou a 2012 s pohádkami Jak šiška nechtěla spadnout a Jak stromouš střílel z borůvkového děla.

Podobně v dnes loutkářsky nepříliš nápadných *Vodňanech* žije amatérská loutkářská tradice dokonce od roku 1861 - ať už pod křídly *Sokola, Měšťanské či Osvětové besedy* či posledních 26 let coby soubor *Pimprlata* (byť je to systémem premiéra = derniéra).

V již zmiňovaném *Týně nad Vltavou* je soubor *TJ Sokol* doložen už r. 1910. Hrál nejprve s loutkami odkoupenými od T. Dubského po vnučce M. Kopeckého, od pol. 20. let za vedení K. Brůhy a O. Rödla i vlastními loutkami, z nichž vynikal Zindulák Pošvejc, loutka inspirovaná Skupovým Spejblem. Po zákazu Sokola 1943-45 pokračoval soubor pod jinými názvy, od r. 1944 jako *LS Matěj Kopecký*. Po válce přidal k marionetám maňásky. Hrával zhruba jedenkrát týdně a dvakrát se dostal i na Loutkářskou Chrudim - 1951 s inscenací Pan Johanes a 1952 Oldřich a Božena aneb Posvícení v Hudlicích. Činnost ukončil r. 1980.

V *Třeboni* byl *Loutkářský odbor Sokola* založen r. 1921 (podle souboru samého 1924). Hrával každou neděli odpoledne v hostinci Na sadech a později U zlatého hroznu s vypůjčeným fundusem po lidovém loutkáři. Začátkem 30. let si vystavěl vlastní dřevěné

divadlo pro 50 diváků v dřevěném pavilonu v areálu letního sokolského cvičiště. Kolem poloviny 30. let byl do Třeboně přeložen bratranec J. Skupy učitel Karel Brůha (1903-77) a stal se tu dlouholetým principálem. Zmodernizoval nejen divadelní jeviště, ale i práci souboru, který si sám vyráběl loutky, pravidelně zkoušel a začal hrát i pro dospělé. Po nacistickém zákazu Sokola hrál jako *LD Okresního osvětového sboru* a r. 1942 činnost raději přerušil. Od r. 1945 hrál pravidelně v Městském divadle, v r. 1952 se stal jeho zřizovatelem *ZK ROH Pivovary,* později jeho Rudý koutek, od r. 1957 pro změnu Rudý koutek ROH ONV v Třeboni, kteréžto ONV přešlo po reformě r. 1960 do Jindřichova Hradce, od r. 1969 Městská osvětová beseda, v 80. letech MěKS, poté Informační a kulturní středisko. Vybudoval si stálé divadlo v refektáři bývalého kláštera, ale jezdil téměř každý týden také po celém okrese. Vedoucími byli v letech1924-34 Josef Vaněk, r. 1935 Melichar Luštický, v letech 1936-38 Emanuel Mikyška, v letech 1939-45 Zdeněk Endris. Vůdčími osobnostmi byli dále Pravoslav Martínek, po válce Karel Brůha (1903-77), Ivan Anthon, Miroslav Zelenka a další. Dnes vede soubor Jaroslav Psík. Třeboňský LS je spolu se strakonickou Radostí nejčastějším jihočeským účastníkem Loutkářských Chrudimí - celkem jedenáct inscenací. "Zlatou dobou" byla léta 1955-57, kdy se dostal na Loutkářskou Chrudim s pozoruhodným Puškinovým Kamenným hostem, s dosud mezi jeho členy vzpomínaným Krčínem a třiceti hastrmany, s Jirkou mezi broučky (adaptace Hurvínka mezi broučky - 3. cena) a r. 1963 přidal ještě Drdova Zapomenutého čerta - všechny v režii Karla Brůhy. Po více než třicetileté přestávce předvedl na Loutkářské Chrudimi r. 1994 s nevelkým úspěchem hru své současné kmenové autorky Evy Svobodové O Kalifu čápovi. Coby *Spolek třeboňského loutkového divadla* přiváží na Loutkářskou Chrudim také Dřevěného vojáčka a jeho přátele a Perníkovou chaloupku (2010 a 2011); z čehož je zjevné, že existuje dodnes. Třeboňský soubor patří k tradičním marionetářským souborům, zakládajícím si na dlouhodobém vedení, jejichž sláva odeznívala na přelomu 50. a 60. let. Tehdy inscenoval především adaptace slavných činoherních titulů a klasických pohádkových předloh (ty dnes převažují). Zhruba 15 členů souboru hrává pro děti 5-6x ročně (před válkou průměrně 28x, po ní až do poloviny 60 let 21x) klasické marionetové divadlo, z nutnosti prostřídané i maňásky.

Po určité stagnaci, způsobené smrtí K. Brůhy i pětiletou přestavbou divadla, se r. 1986 odštěpila mladší větev LS Třeboň, která se 1986 nazvala *PEKUF* a v níž vůdčí roli měli manželé Marie a Miloslav Poesovi (nar. 1955, resp. 1952). 7-11členný soubor hrál manekýny a totemovými loutkami pro mládež a dospělé v 80. letech 27 a zač. 90. let 3 představení ročně při jedné premiéře. Krom prvé inscenace O ptáku Ohnivákovi a lišce Ryšce, viděla Loutkářská Chrudim 1987-89 všechna jejich díla: 1987 Asagao, 1988 nejúspěšnějšího Krysaře, 1989 Píseň o lásce a smrti korneta Kryštofa Rilkeho a 1993 intelektuálně přešifrovaný Čas pro muže jménem Gilgameš; poté soubor končí. PEKUF navázal na výdobytky loutkářství 80. let a rozvinul je do svébytného poeticko-hudebního divadla, v němž se rýsovaly i náznaky výpovědi zúčastněných mladých lidí. Podnětný byl i svým dramaturgickým hledáním a zajímavou prací s prostorem.

Krom pokračujících předválečných souborů vznikají po válce i další soubory. Roku 1950 založil Alois Křešnička (1911-75) soubor *Radost Strakonice* a pětadvacet let jej vedl, než ho na dalších pětadvacet let vystřídal jeho syn Ivan (*1939, vedoucí 1975-2000); za kteroužto dobu odehrála Radost téměř 1800 představení 130 titulů, tedy zhruba 35 představení a 1 (dnes) až 5 (kdysi) premiér ročně. Hybnou silou byl i režisér Karel Lebeda, později hudebník Josef Hrdina a výtvarník Jan Moravec. 1962-92 zde působí i dětský soubor (spoluzřizovatelem je ODPM) a na přelomu 80. a 90. let soubor mládežnický. Soubor o 15-18 účinkujících hrává nejrůznějšími druhy loutek většinou pro

děti, ale několikrát i pro dospělé. Za 51 let odehrál na 1800 představení více než 130 titulů průměrně s 13-14 reprízami (8 inscenací se hrálo více než 50x, 80 méně než 10x). Průměrný roční počet představení je 35. Počet premiér se od 50. do 70. let zmenšil z 5 na 1-2, v 80. letech se zvýšil na 2-3 a v 90. letech klesl na 1. Po prvých pěti letech velmi tradičního divadla dle starých receptů se v souboru začíná objevovat snaha o lepší technickou úroveň, soustavnější a pečlivější přípravu a po r. 1960 i potřeba přísné funkčnosti scény. Svá nejlepší léta zažila Radost od poloviny 60. do začátku 80. let, kdy úspěšně hledala cestu k modernímu pojetí tradičního divadla jak dramaturgickým výběrem včetně autorských pohádek Josefa Křešničky (Ivanova bratrance, 1939-98), tak svými výtvarnými hodnotami a snahou o využití moderních technik luminiscenčního divadla, což se projevilo i účastmi na Loutkářské Chrudimi. Hned prvá Barevná pohádka (1966), poetické pásmo tří drobnějších scének, získala 1. cenu v kategorii dospělých. Zlatovláska (1966) neuspěla, ale výtvarně propracovaný Toman a lesní panna (1969) ano. Luminiscenčně přízračná Kůzlátka a vlk (1971) rozpoltila chrudimské diváky, ale zaujala úrovní umělecko-technických prostředků, stejně jako Ponorka na dvorku (1976). R. 1978 vystoupil na Loutkářské Chrudimi dětský soubor s Malenkou a r. 1982 dospělý soubor s angažovaným Faustem. Poté nastává stagnace, z níž se vymanila jen inscenace mládežnického *C. K. Theatru Múza Radost* Spasitel (Loutkářská Chrudim 1991), v které začínal i pozdější šéf výpravy hradeckého DRAKu Marek Zákostelecký (*1970 v Písku). Po rozchodu s dlouholetým vedoucím Ivanem Křešničkou obšťastnila Radost Loutkářskou Chrudim ještě inscenacemi O vodníkovi Slzínkovi a panence Veselušce (2004), Naše slavná čarodějná škola (2006) a Třetí sudička (2008). Svými jedenácti účastmi na Loutkářské Chrudimi je společně s třeboňským LS jihočeským šampionem. Radost je typický soubor s pravidelným provozem a slušným technickým zázemím. To ji stejně jako letitá tradice určitým způsobem zavazuje a limituje, ale soubor s oblibou větších "pláten" nepropadl staromilství. Usiluje o moderní divadlo, což se projevuje především v pokusech o inovaci loutkářských technik. Umožňoval mu to i fakt, že měl v Josefu Křešničkovi svého vlastního autora. Soubor byl od r. 1965 též spolupořadatelem každoročních Skupových Strakonic, které bývaly a nyní znovu jsou i krajskou postupovou přehlídkou.

Roku 1975 vznikl v *Ledenicích* soubor *Krajánek*, který se o čtyřiadvacet respektive třicet let později propracoval do hlavního programu Loutkářské Chrudimi s inscenacemi Námluvy princezny Prozerpíny (1999) a Ostrov splněných přání (2005).

V prvé polovině 80. let se na Loutkářské Chrudimi uplatnil se třemi inscenacemi soubor ze *Sezimova Ústí*, založený r. 1981 převážně z učitelek mateřských škol, který si dal název *Nehajanky*, později *Studio Nehajanky*: r. 1982 Nehajánci, do hajan!, r. 1984 Macourkoviny a r. 1985 Korálky.

Roku 1982 založil Josef Brůček (*1944) v *Sudoměřicích u Bechyně* soubor *Tatrman*. Hned následující rok uspěl na Loutkářské Chrudimi s pětiminutovkou Příběh, hranou pouze rukama s fixy a r. 1986 s parodií na netvořivé marionetářství Poslední Kašpárkova šance. Poté, co přibral své dva syny, pozměnil i název: Tatrmani zahráli na Loutkářské Chrudimi nejprve v doplňkovém programu r. 1985 Klasické romantické drama, marionetový výstup za zavřenou oponou, a pak už v hlavním programu 1987 dětské sebezpytné A když je někdy všecko na draka, 1989 pohádku O hadu a Šivarovi a 1991 Útržky a trhance. Josef Brůček dal poté pod nezměněným názvem Tatrmani se změněným působištěm v Bechyni dohromady skupinu studentů tamní střední průmyslové školy keramické, s nimiž odehrál v r. 1994 a r. 1995 v inspirativním programu absurdní inscenace Pět variací na další pohádku pro Františku a Sežrané spisy a v hlavním

programu 1998 pohádku Ondřej Coffey, 2000 parodii Zachraňte vojína Kuřátko a 2001 Pohádky; se souborem sousedů ze Sudoměřic, nazvaným *LSD* ještě r. 2006 odehrál Pět neděl v balónu aneb Dva měsíce v Africe. Za dobu své činnosti vytvořil soubor 25 inscenací od minutových drobniček (Čára aj.) až po samostatné pořady. Hrávají převážně pro starší děti a hlavně mládež a dospělé, druhdy kolem 30, později zhruba 10 představení ročně. Přestože se pod etiketou Tatrmanů vystřídalo mnoho lidí, jde vlastně vždy o Brůčkův pohled - a mluvíme-li o Tatrmanech, máme na mysli Josefa Brůčka a naopak. V drtivé většině případů šlo o experimentální autorské hledání odpovědí na otázky vlastního bytí, přičemž hlavním vyjadřovacím prostředkem bylo dynamizované výtvarno. J. Brůček se vždy pohyboval po obou stranách pomyslné hranice LD - to jest někdy materiál, předměty, případně loutky (různých druhů, volené dle potřeb sdělení) vytvářely jednající subjekty, jindy byly jen nástrojem hercova jednání (tedy rekvizitou) či dynamizovaným výtvarným znakem v jeho rukách, který se však jednající jevištní postavou nestává. Snad v souvislosti s nesnadností nalézat odpovědi na kladené otázky stali se Tatrmani nejvýraznějším zástupcem proudu absurdní postmoderní grotesky v LD. Podstatu Brůčkova typu absurdity tvoří na jedné straně zdánlivá směšnost k nesmyslnosti dovedené nadsázky, na druhé hluboce tragický motiv hledání místa člověka ve světě, končící až anarchistickou vzpourou, jejímž výrazem je i častá destrukce hmoty - papíru, či celé jevištní stavby muchláním, trháním, pálením, pocákáním barvami či "katastrofickým" zřícením všeho.

Po sametové revoluci mnoho nových souborů v jižních Čechách nevzniklo a nastal zde spíše útlum. Na Loutkářskou Chrudim se tu dnes vybírá z velmi uzoučkého počtu souborů, čemuž odpovídá i jejich reprezentace.

Dnes se dá z různých pramenů v jižních Čechách dohledat zhruba dvacítka amatérských souborů, které stále vykazují činnost; věřím však, že vznikají třebas jen na krátkou dobu i různé soubory školní apod., které naplňují svůj smysl, aniž se o nich dozví někdo kromě jejich nejbližšího okolí.

Plzeňský kraj po roce 1945

Plzeňský kraj má několik dodnes fungujících osmdesáti i devadesátiletých amatérských loutkových divadel. Nejstarší dosud hrající loutkové divadlo na západě Čech je sokolské *Loutkové divadlo v Sušici,* založené Janem Sedleckým roku 1920. Po zákazu v letech 1941-45 hrávalo po válce opět divadlo každou neděli od 14.00 a 16.00 hodin, později pak od podzimu do jara každou sobotu, příležitostně i pro dospělé, od sezóny 1990-91 se představení pro děti přesouvají na pátek. Soubor, jenž má dnes kolem dvaceti členů, upřednostňuje od samého začátku tradiční marionety a poté, co se v sezoně 2009-2010 rozrostl o nové členy, rozděluje funkci "vodičů a mluvičů", aby, dle vlastních slov, mohli "více rozvinout pohyb loutek na scéně". Na Loutkářskou Chrudim se několik jeho členů přijelo v roli diváků podívat jen jednou v roce 1985.

Loutkové divadlo Třemošná (dnes pod *DDM Kamarád*) vzniklo roku 1921 jako první amatérské loutkové divadlo na západočeském venkově díky místním učitelům, kteří si hned pozvali na radu Josefa Skupu. Původní pětadvaceticentimetrové Alšovy marionety časem vyměnili za padesáticentimetrové, ale fundus byl během války zničen. Činnost byla obnovena 26. prosince 1946 pod vedením Františka Čečila. Od té doby sehrál soubor při pravidelném hraní jednou za čtrnáct dní na 89 místech celé České republiky přes 800 představení 94 titulů a vystřídalo se v něm téměř 190 členů. Roku 1953 přešla scéna do majetku Závodního klubu Západočeských keramických závodů, který zakoupil divadlu tovární sériové marionety, s nimiž se hraje dodnes, ale soubor i po přechodu do TJ Tatran

(1958) stagnoval: hrálo se jen nahodile a hry se začaly nahrávat na magnetofonové pásky. Pod vedením Libuše Čechurové začal hrát dětský soubor i maňásková představení. Po přechodu pod křídla Okresního domu dětí a mládeže Plzeň-sever (1988), přichází o stálou scénu, již nechává TJ zbourat; od té doby musí na každou zkoušku a představení stavět scénu zájezdovou. Během posledních 5 let divadlo sehrálo 155 představení, celkem 8 premiér. Nyní hrává během sezóny cca 30 představení, z toho v Třemošné kolem 10. Průměrná návštěvnost v Třemošné je 80 diváků na zájezdech 200. V souboru je nyní zhruba dvacítka stálých a pět občasných členů - dospělých, dospívajících i dětí.
Také po 2. světové válce vzniklo na Plzeňsku několik amatérských loutkových divadel. Těch, která dosud prokazatelně fungují, není mnoho. Roku 1951 začal uvádět loutková představení divadelní spolek *Havlíček při ZK ROH Pivovaru Domažlice,* od roku 1961 se věnoval výlučně loutkám a hrál s nimi především starší původní hry. Od září 2012 po dvanáctileté odmlce je soubor znovu aktivní. Má dvanáct členů a šestatřicet sádrových marionet. Dodnes hraje pro děti také *Loutkové divadlo Sokola na Horách Matky Boží* u Velhartic, vzniklé v 50. letech, a pět či šest dalších souborů.

Až do konce 80. let je historie účasti souborů z dnešního Plzeňského kraje v hlavním programu Loutkářské Chrudimi poměrně skromná. V 50. letech se tam dostaly jen 4x, a to výhradně plzeňské soubory (poprvé roku 1954 a pak ještě 2x *Úsměv ZK ZVIL* a 1955 *LD zaměstnanců ve zdravotnictví*), v 60. letech dokonce jen 1x (1968 dětský soubor *Těšováček*), v 70. letech šlo o 4 účasti (2x Těšováček, po 1 účasti *Radost z Horní Břízy* a *Paseka ze Zruči u Plzně*) a v 80. letech o 5 účastí (1980 *LS ZK ROH Železárny Bílá Cerkev z Hrádku u Rokycan,* v r. 1981 a r. 1988 plzeňský *Střípek* Dany Jandové, r. 1987 *Duo jen tak Klatovy*, které se na Loutkářskou Chrudim probojovalo ještě r. 1990) a r. 1989 poprvé i plzeňské *Divadlo*
V Boudě. Střípek a Divadlo v Boudě jako jediné z nich přežily a zejména v 90. letech zaznamenaly na LCH svůj vrchol.

Celkem jsem v Plzeňském kraji dohledal dvacítku aktivních amatérských loutkářských souborů a čtyři, které používají loutky jen občas. Nezávislé loutkářské profesionální skupiny se sídlem v Plzeňském kraji lze mimo Plzeň dohledat celkem dvě, obě s repertoárem osmi až dvanácti inscenací či pořadů.

Loutkářství v Plzni
Téměř celé jedno století je Plzeň nazývána **„**Mekkou českých loutkářů“. Čím si toto označení, které do značné míry platí dodnes, zasloužila?

První stálé loutkové divadlo působilo v Plzni již koncem 19. století. Jeho principálem byl perníkář Čeněk Škoda, který v zadním traktu domu, kde bydlel, hrál s půlmetrovými loutkami hry z repertoáru kočovných marionetářů. V téže době je v Plzni doložen první loutkářský amatérský spolek. Vznikl z podnětu profesorů českého gymnázia a uváděl hry, čerpané z téhož repertoárového zdroje jako Č. Škoda.

V r. 1902 zahájilo svoji činnost loutkové divadlo společnosti KOZÁKŮ, které hrálo až do roku 1908. Kromě charitativních cílů sledovalo i cíle vlastenecké a tak se na repertoáru objevovaly i hry např. s husitskou tematikou. O rok později se v Plzni představilo NOVÉ LOUTKOVÉ DIVADLO VE PROSPĚCH JESLÍ**,** předchůdce později proslulého LOUTKOVÉHO DIVADLA FERIÁLNÍCH OSAD (LDFO). A jistě ne náhodou se už v roce 1904 uskutečnil v Plzni II. sjezd českých loutkářů, na němž se divadlo JESLÍ (ve

spolupráci se členy plzeňské opery) úspěšně prezentovalo inscenací národní opery B. Smetany „Prodaná nevěsta“, s loutkami v plzeňských krojích. Po ukončení činnosti těchto divadélek koncem prvního desetiletí 20. století, zůstal k dispozici fundus, jehož se v zimě 1912/13 ujal agilní Dámský odbor českých Feriálních osad. Od ledna 1913 do února 1914 odehrál řadu představení tradičních her i pohádek. Pak však došlo k události, která nejprve mohla znamenat ukončení činnosti LDFO, ale nakonec se stala základním kamenem dalšího, mimořádně úspěšného rozvoje. Touto událostí byl příjezd vynikajícího lidového loutkáře Karla Nováka a jeho rodiny, na sérii pohostinských představení, kterou sjednala plzeňská spisovatelka A. Kožmínová do prostor, kde dosud působilo LDFO.

Karel Novák (1862-1940) patřil k výjimkám, jež si dokázaly udržet vysokou úroveň svých produkcí i v době úpadku kočovných marionetářů. Divadlo sklidilo u plzeňského publika velký úspěch, a když se stagiona blížila ke konci – i přes počáteční vzájemnou nevraživost, profesionálové spojili své síly se zdatnými amatéry a společně začali psát slavnou historii LDFO, jehož se K. Novák stal principálem.

Období let 1914-17, bylo pro LDFO obdobím výrazného vzestupu, vyvolaného jak vzrůstající uměleckou kvalitou, tak i stále narůstajícím zájmem diváků, a to především dospělých. Produkce pro dospělé, v níž stále častěji přicházela ke slovu satira, dokonce postupně převážila nad produkcí určenou dětem. A právě tento úspěch a ohlas byl příčinou toho, že byla stále silněji pociťována absence tvůrce, který by nastoupený trend dokázal – v souzvuku s vývojem umění své doby – dále rozvíjet. Touto osobností se stal v r. 1917 tehdy pětadvacetiletý Josef Skupa (1892-1957).

Skupa (strakonický rodák, od 5 let žil v Plzni; absolvent pražské UMPRUM; až do r. 1930 pracoval jako středoškolský učitel kreslení) byl všestranný talent – výtvarný, autorský, režijní, technický, organizační, ale především – herecký. V LDFO převzal, mj. i hlasový part Kašpárka (loutku vodil principálův syn Ludvík Novák) a brzy byl duší i tzv. Kašpárkových kabaretů, jež se záhy staly plzeňskou senzací. Kašpárkovy satirické invektivy, dopadající do vždy vyprodaného hlediště, byly v posledním válečném roce tolik potřebným úlevným ventilem. Vrcholný okamžik nastal 23. září 1918 – tedy více než měsíc před vyhlášením ČSR - kdy plzeňský Kašpárek (po celou dobu války oděný do kostýmu v národních barvách) během groteskní loutkové panychidy pohřbil nenáviděné Rakousko-Uhersko. Pořad byl za neutuchajícího zájmu plzeňské veřejnosti opakován až do dne skutečného konce monarchie. Kašpárkovi, který získal přídomek „revoluční“, byla o 10 let později, v místech, kde tehdy LDFO působilo (tj. v Měšťanské besedě), odhalena pamětní deska (dnes v majetku Západočeského muzea).

Kabaretní večery pokračovaly i po převratu, ale dominoval v nich humor spíše hravý a nezávazný, střílející si např. z různých módních uměleckých směrů (viz brožurka „Kašpárek futuristou a parodistou“ z roku 1922). A v této atmosféře načrtl Skupa někdy v roce 1919 návrh loutky, která se žádné dosud známé loutce nepodobala. Holá hlava, veliké odstáté uši, frak a dřeváky… Dadaistický klaun, který poté, co ho do trojrozměrné podoby vyřezal řezbář Karel Nosek (1850-1933), dostal neméně bizarní jméno Spejbl. Datum prvního Spejblova vystoupení není známo, ale došlo k němu někdy na podzim roku 1920 v Řemeslnické besedě, kde se představil – nikterak slavně – jako cvičenec na hrazdě. Poté vystupoval v kabaretech pro dospělé, někdy sám, jindy spolu s Kašpárkem, který však už patřil době minulé, později např. také s loutkou Švejka (v letech 1923/26 uvedlo LDFO 18 dílný seriál inspirovaný Haškovým románem). O jeho budoucnosti rozhodla až náhoda.

Produkce LDFO se ovšem ani zdaleka nevyčerpávala zmíněnými kabarety. Kromě pohádek pro děti byla uvedena i řada titulů z činoherního, operního a operetního repertoáru (mj. Shakespeare, Moliére, Nestroy, Čechov, Gluck, Mozart, Weber, Offenbach), to vše na vysoké umělecké i technické úrovni. Přehlídka představení uskutečněná v rámci IV. sjezdu českých loutkářů, který se na jaře 1925 konal opět v Plzni, znamenala pro divadlo i pro Skupu osobně skutečný triumf. Odborný časopis Loutkář otiskl 24 nadšených ohlasů a sám jeho šéfredaktor Dr. Jindřich Veselý napsal: „Plzeň má divadlo, jaké nemá žádné město republiky, ba jakému není rovno po celém světě."

Zdálo by se, že LDFO se dostalo v polovině 20. let na svůj vrchol. A přece teprve v následujících letech jeho sláva a popularita kulminovaly, a to nejen v Plzni, ale v celé republice a dokonce i v zahraničí (mj. v Paříži). Tento vývoj do značné míry způsobila ona výše zmíněná náhoda. 2. května 1926 vstoupila totiž na jeviště LDFO postavička, která jakoby Spejblovi z oka vypadla, klučina, „spejblátko", jež bylo posléze pokřtěno jménem Hurvínek. Z vlastní iniciativy a bez Skupova vědomí, loutku vytvořil řezbář Gustav Nosek (1887-1974). Pohotový Skupa (který už dříve osvědčil schopnost hrát několik postav, jež jsou spolu na scéně) ihned nasadil ke Spejblovu basu Hurvínkovu fistulku a v té chvíli se zrodila nesmrtelná dvojice, jež došla světového věhlasu – poněkud tupý otec a jeho bystrý synek - jeho vahadla se pak na dlouhá léta ujala Skupova manželka Jiřina Skupová (1895-1970). Svůj prostor nalezli v tehdy módním žánru revue! LDFO jich uvedlo celou řadu, nejzdařilejší z nich, „Tip-top revue", dosáhla 182 repríz a byla přenášena rozhlasem. Dialogy S + H se brzy objevily i na gramofonových deskách (dnes vycházejí na CD a DVD) a obě loutky si zahrály i ve filmu.

V roce 1927 došlo k vážné roztržce a rozchodu rodiny Novákovy se Skupou. Novákovi se osamostatnili a se střídavým štěstím a na různých místech hráli až do roku 1943 pro děti i pro dospělé především svůj tradiční repertoár, ale i nové pořady revuálního charakteru. Gustav Nosek pro ně vytvořil komickou dvojici „Grundle a Šlafunda". Už bez principála a jeho ženy, kteří během války zemřeli, divadlo obnovilo provoz hned v říjnu 1945 a opět, s nejrůznějšími obtížemi (i politického rázu), v nejrůznějších sálech a pod různými zřizovateli hrálo až do r. 1966. Přineslo radost několika generacím plzeňských dětí, z nichž některé přivedlo i k loutkářské činnosti. Většina vzácných loutek rodiny Novákovy (některé jsou více než 150 let staré), najdete dnes ve vitrínách Muzea loutek.

Na jaře 1930 rozšířili rodinku stálých loutek Hurvínkova kamarádka Mánička a pes Žeryk. Oba vystupují dodnes. Na jejich výtvarném dotvoření se podílel i mladičký Jiří Trnka (1912-1969), Skupův žák z reálky, který do zákulisí LDFO docházel od dětství, (a později vytvořil pro Skupu řadu loutek, především varietních), aby se pak po studiích na UMPRUM, epizodě s vlastním DŘEVĚNÝM DIVADLEM, stal světově proslulým ilustrátorem a především tvůrcem (scénáristou, režisérem a výtvarníkem) zcela originálních loutkových filmů, z nichž většina patří natrvalo do zlatého fondu naší i světové kinematografie. Na jaře bylo péčí plzeňského Muzea loutek zrestaurováno a vystaveno Trnkovo dioráma „Svatba u Broučků" z roku 1939.

Do roku 1930 dosáhl Skupa všeho, čeho bylo možno dosáhnout na amatérské bázi. Rozhodl se tedy k odvážnému kroku – svého koníčka změnil v profesi. (LDFO sice hrálo až do března 1935, ale scéna se postupně stávala opět pouze lokální záležitostí. Kromě repertoáru pro děti, oper a operet, objevovaly se stále i revue, z nichž nejúspěšnější byla „avantgardní jazzová groteska" „Mořský pán", v níž se objevila Trnkova loutková postava „flegmatického dlouhána" Jamese, která přešla do několika následujících her.)

Skupovo profesionální divadlo bylo po celou dobu své existence divadlem zájezdovým. Přestože mělo v Plzni určité zázemí, i Plzeň byla vlastně jen jednou ze „štací“. Jeho soubor se proměňoval, měl 7 – 13 členů, pokud možno „všeumělů“. Vbrzku se ustálil provozní model, který na sezónu vystačil s jednou inscenací pro děti a s jednou pro dospělé, s tím, že výprava pro večerní hry (které, co do počtu repríz většinou převažovaly) byla maximálně využívána i v dětských představeních.

Vrcholné údobí Skupova divadla nastalo na přelomu 30. a 40. let. Právě tak jako v roce 1918 Skupa prokázal schopnost odvážně reagovat na podněty doby i nyní, v době nástupu fašismu a za německé okupace. Byly to především hry pro dospělé – „Jdeme do sebe“ Skupy-Weniga (osobitá varianta hmyzí alegorie bratří Čapků) z roku 1937 a především „opus magnum“ týchž autorů „Kolotoč o třech poschodích“ z roku 1939, který byl velmi otevřenou a odvážnou odpovědí na mnichovskou dohodu. Občanům Protektorátu přinášely posilu i tři alegorické hry významného českého loutkáře dr. Jana Malíka **(**pseudonym Jiří Kubeš**)**, „Voničky“ (1940), „Ať žije zítřek“ (1941) a „Dnes a denně zázraky“ (1942). V lednu 1944 byl Skupa – pravidelně denuncovaný fašistickými plátky a spolupracující s odbojem – zatčen a uvězněn nejprve v Plzni a potom v Drážďanech, odkud se mu podařilo při náletu uprchnout. Po osvobození se nejprve krátce věnuje práci v plzeňském rozhlase, ale již na podzim otvírá v Praze „Divadlo Spejbla a Hurvínka“**,** kde působil až do své smrti 8. ledna 1957.

Období mezi dvěma válkami bylo z kvantitativního hlediska dobou největšího rozmachu československého amatérského loutkářství. V druhé polovině 30. let působilo u nás více než 3000 souborů, což byl evropský unikát, díky němuž získalo Československo punc „loutkářské velmoci“. Byly to především tělovýchovné organizace, školy, nejrůznější spolky, církve atp., které se prostřednictvím loutkového divadla rozhodly přinášet „ušlechtilou zábavu“ dětem a zároveň přispívat do pokladny zřizovatele či na charitu. Např. v roce 1925 bylo v Plzni (včetně obcí, které jsou dnes její součástí), zaregistrováno 22 scén, ve 30. letech jich už bylo 36. Většinu z nich zřizovaly tělovýchovné jednoty – SOKOL (Karlov, Koterov, Skvrňany, Lobzy-Petřín, Plzeň II.-V., Plzeň–Letná, Rokycany, Kozolupy, Bolevec, Nová Hospoda, Doudlevce ad.), DTJ (Bolevec, Lobzy, Plzeň-Letná, Plzeň II. a IV. ad.), dále různé spolky (Horní Bříza, Křimice, Plzeň), školy (Bolevec, Červený Hrádek, Hromice, Chotíkov, Kralovice, Plzeň, Švihov, Žihle) i politické strany (Plzeň). Většina těchto scének byla skromnějším „zrcadlem“ svých vzorů - LDFO a Nováků, ale připomeňme alespoň pozoruhodné školní divadlo v Doudlevcích, které především ve 20. letech přinášelo řadu progresivních podnětů, inspirovaných soudobou divadelní avantgardou či rovněž nonkonformní scénu DTJ Plzeň I, pro níž loutky vytvářel G. Nosek. Okleštění republiky a nacistická okupace počet souborů ovšem drasticky snížila (v r. 1945 jich zůstalo 200, z toho v Plzni 8). V době okupace působilo v Plzni také divadlo německého loutkáře Karla Pschery, jehož připomínáme už proto, že se odvážně angažoval v kauze Skupova zatčení.

Následky války a vývoj po únoru 1948 (např. sjednocení tělovýchovy) zapříčinily značný úbytek souborů. Zbylých se ujaly závodní kluby ROH, ČSM, Osvětové besedy, JZD, později i LŠU apod., které sice v některých případech poskytovaly slušné zázemí, ale na druhé straně – a především – zajišťovaly ideologický dozor. V 50. letech působilo - včetně rodiny Novákovy - v Plzni 6 souborů, jež vesměs vyznávaly výrazně tradiční pohled na loutkové divadlo, což mohlo souviset i s neexistencí profesionálního divadla až do roku 1966. Z těchto souborů dnes pravidelně hrají už jen dva: ŠPALÍČEK, který zahájil svoji činnost v roce 1923 a Spolkové loutkové divadlo V BOUDĚ, jehož vznik se datuje do

roku 1928. Soubor V BOUDĚ vlastní cennou sbírku starých loutek, jichž využívá v tradičním repertoáru. Ve spolupráci s výtvarníkem ALFY I. Nesvedou zde však vzniklo i několik pozoruhodných moderních inscenací, s nimiž se divadlo probojovalo i na ústřední přehlídku amatérského loutkářství LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM. Tam už víceméně pravidelnými hosty bývají také další dva plzeňské soubory, vzniklé později. STŘÍPEK**,** který roku 1978 založila D. Jandová, staví dnes především na původních textech své režisérky I. Faitlové, na téměř profesionální úrovni a souhře všech jevištních složek. Původně dětský, dnes už „dospělý" RÁMUS, vznikl v r. 1992 na ZŠU v Nýřanech pod vedením Z. Vašíčkové a v průběhu let zaujal netradičním a mnohdy myšlenkově provokujícím pohledem na klasické látky, či akcentováním aktuálních témat.

Nejvýznamnějším současným pokračovatelem plzeňské loutkářské tradice je profesionální DIVADLO ALFA, jehož přímý předchůdce – DIVADLO DĚTÍ – zahájilo činnost v roce 1966 v prostorách ALFY na Americké třídě. Jeho prvním ředitelem byl L. Dvořák**,** prvním porevolučním ředitelem M. Pokorný, jehož vystřídal J. Koptík. V roce 1992 se přestěhovalo do moderní budovy na Rokycanské 7 a přijalo svůj dnešní název. Jeho zřizovatelem je Město Plzeň. V 70. a 80. letech s DD spolupracovali renomovaní režiséři a dramaturgové (J. Středa, J. Krofta, K. Brožek, K. Makonj, P.Vašíček ad.) a scénografové **(**P. Matásek, A. Tománek, P. Kalfus, I. Nesveda, I. Marečková ad.). Autorem hudby byl převážně M. Pokorný. Značný ohlas zaznamenaly v této době také autorské inscenace spojené se jménem herce a muzikanta V. Čady a jeho jevištních partnerek B. Luňákové a M. Nuslové**.** Od roku 2006 je ředitelem T. Froyda. Současný tvůrčí tým (umělecký šéf a režisér T. Dvořák, dramaturg P. Vašíček, scénograf I. Nesveda), spolu s externími spolupracovníky s dvanáctičlenným hereckým souborem „upřednostňuje komediální pojetí divadla a loutku stále považuje za dominantní a neobyčejně lákavý jevištní fenomén. Divadlo se obrací k velice široké divácké obci – od dětí z MŠ až po mládež a dospělé. Těm všem nabízí alternativu k převažující mediální kultuře – literární a výtvarnou kvalitu, originální scénické prostředky (nejrůznější loutkářské techniky v kombinaci s hercem), syntetický jevištní tvar, v němž má vždy své důležité místo hudba (často provozovaná živě) a především nezastupitelný citový kontakt s živým uměním, navíc ve vskutku kulturním prostředí. To vše v tematicky i žánrově pestrém repertoáru od klasické a moderní pohádky až po světovou dramatiku".

Divadlo od roku 1966 do konce roku 2012 nastudovalo 202 inscenací. Vrcholnými opusy let 1999-2011 se staly Dvořákovy inscenace „Jeminkote, Psohlavci" (1999) a především „Tři mušketýři" (2006), kteří byli u nás i v zahraničí oceněni již 27x. Oběma zmíněným inscenacím se navíc dostalo značného ohlasu na řadě nejen loutkářských, ale i multižánrových festivalů, na kterých se ceny neudělují. Jako jediné divadlo v ČR získala ALFA 3x prestižní výroční cenu ERIK za nejlepší inscenaci sezóny. Poslední dobou divadlo spolupracuje i s renomovanými činoherními režiséry (J. Kačerem, J. A. Pitínským, A. Goldflamem, R. Lipusem) a pravidelně dává šanci mladým talentovaným tvůrcům, nedávným absolventům KALD DAMU (mj. zde režírovali J. Jirků, P. Tejnorová, P. Vodička, J. Vašíček). Divadlo ALFA se již řadu let drží na špici oboru.

Od roku 1970 do roku 2011 divadlo navštívilo Tunis, Polsko, Jugoslávii (a následé státy Slovinsko, Srbsko a Chorvatsko), Rumunsko, Francii, Německo, Bulharsko, SSSR a Rusko, Rakousko, Itálii, Švýcarsko, Slovensko, Ukrajinu, Maďarsko, Japonsko, USA, Španělsko, Norsko, Holandsko, Kanadu, Finsko, Portugalsko, Belgii, Izrael a Norsko (řadu z těchto zemí vícekrát).

Od roku 1967 je divadlo spolupořadatelem festivalu SKUPOVA PLZEŇ, soutěžního bienále českého profesionálního loutkového divadla, jehož 30. ročník se uskuteční v červnu 2014.

Resumé: Karel Novák, Josef Skupa, Jiří Trnka; Loutkové divadlo Feriálních osad a jeho odvážné satirické kabarety a hry; „Revoluční" Kašpárek, Spejbl, Hurvínek, Mánička, Žeryk (většina z nich rozdává radost dodnes); první profesionální loutkové divadlo nového typu v ČSR; divadlo rodiny Nováků; profesionální i amatérské loutkářství na vysoké úrovni; mezinárodní úspěchy Divadla ALFA, festival SKUPOVA PLZEŇ, díky němuž se město stává „Mekkou loutkářů" téměř doslova, a samozřejmě – MUZEUM LOUTEK, jehož otevření v roce 2009 bylo jen přirozeným završením významu Plzně pro celé české loutkářství (a snad i významu loutkového divadla pro kulturní prestiž Plzně).

Loutkářství v Karlovarském kraji

České loutkové divadlo v nynějším Karlovarském kraji nemá ani významnější historii, ani velkou přítomnost, což zřejmě vyplývá jak ze byvšího národnostního složení, tak z pozdějšího dosídlení. Již za prvé republiky zde bylo několik českých loutkových divadel, především sokolských (např. v Chebu), které se snažily pokračovat i po skončení války. Bořivoj Srba odhaduje, že okleštěním republiky v roce 1938 zaniklo v celé zemi na 500 souborů (25 % stávajících) a stejný počet zanikl i se zákazem Sokola nacisty roku 1941. S poválečným dosídlením zde v čtyřicátých a padesátých letech začaly vznikat nové amatérské soubory např. v *Aši, Horním Slavkově,* v *Hranicích* i jinde.

Poté, co byla po převzetí moci komunisty zrušena řada organizací, pod jejichž střechou působily amatérské loutkářské soubory (Sokol, Orel...) a s tím i bývalé spolkové uspořádání, musely si soubory v celé republice nalézt či změnit tzv. zřizovatele, který zapadal do systému Národní fronty. Někdy šlo o výrobní podniky, někdy o školy, někdy o společenské či jiné organizace. Vinou válečných událostí, poválečných poměrů, změnou společenského étosu, ale i následkem možností širšího kulturního vyžití (rozhlas, televize, dopravní možnosti usnadňující návštěvu divadel) souborů postupně ubývalo, navzdory tomu, že leckde, zejména v dosídlovaném pohraničí, vznikaly nové. Občas i nátlakem či nařízením, jak dokládá příklad dodnes existujícího loutkového divadla *Kahánek Habartov,* založeného roku 1954: pražská odborová centrála poslala tehdy závodnímu klubu dolu Dukla loutkové divadlo, to bylo přiděleno mladé soudružce - což byl počátek historie, která dodnes přinesla na 130 titulů a pět set převážně marionetářských představení na domácí scéně i na zájezdech.

V celé republice poklesl počet amatérských loutkářských souborů z předválečných registrovaných 3000 (samozřejmě nepočítaje v to četná loutková divadla rodinná) na 2493 roku 1959, roku 1962 cca 1200, 1963 1172, 1971 cca 600 (dle jiného údaje však roku 1970 jen 309), 1973 478, 1976 435, 1977 410, od 90. let zhruba 300. Přesto řada lidí zůstala amatérskému loutkářství věrna, přicházeli noví a i onen zredukovaný počet je v Evropě a ve světě něco řádově se vymykajícího a pro zahraniční loutkáře téměř neuvěřitelného. To, že kvantita dává naději též kvalitě, je snad zbytečné dodávat.

Nové soubory vznikaly i v šedesátých letech, např. v *Citicích u Sokolova,* v osmdesátých letech v *Karlových Varech*. Nejúspěšnější byly na přelomu šedesátých a sedmdesátých let a v letech osmdesátých dva dnes už neexistující soubory.
Na první českou loutkovou scénu v Kraslicích z roku 1946 navázal nově vzniklý soubor založený 2. 3. 1962 jako Loutkářský kroužek při Osvětové besedě v Kraslicích za vedení

Karla Klomínka (15. 4. 1940 - 2. 7. 1985). Později přijal jméno *LOUPÁK* (LOUtkářská PArta Kraslice). Za vydatného přispění členů souboru byla pro ně vystavěna v budovaném Všeodborovém KD loutková scéna. Průměrně jedenáctičlenný soubor hrál většinou v rozdělené interpretaci marionetami či spodovými loutkami, stínohru i tehdy módní černé divadlo zhruba 19x ročně pro děti i starší. S výjimkou Poslední straky šlo o hotové pohádkové hry s využitím vlastních muzikantů a se snahou o méně otřelý přístup. Scénografii k řadě inscenací pro ně dělal Rudolf Zezula (tři z nich viděla LCH) a několik let spolupracovali také s profesionálním režisérem Jiřím Jarošem a dalšími profesionály. Začátkem 70. let byl jedním z nemnoha souborů, které se pokoušeli jít méně vyšlapanými cestami, a jeho divadlo mělo jiskru i díky řadě muzikantů. Nejúspěšnější byli v 70. letech, kdy postoupili na Loutkářskou Chrudim s pěti inscenacemi v režii K. Klomínka. Při své prvé účasti roku 1971 obdrželi cenu za uvedení sovětské hry Veselá medvíďata. Roku 1972 následoval Černý mstitel, r. 1973 Honza, čert a Kašpárek, r. 1975 Zajíčkova chaloupka a r. 1978 O princezně Strace. Na začátku 80. let byl Loupák na pokraji zániku a po smrti svého zakladatele Karla Klomínka v druhé půli 80. let zanikl a zároveň s ním v Kraslicích zanikla i krajská přehlídka amatérských loutkářů v Kraslicích, kterou soubor spoluzajišťoval.

Roku 1982 založila skupina mladých vedená Jaroslavem Chaloupkou (1948) a Ladislavem Vachrlonem (1958) malý loutkářský soubor o 4 - 6 lidech *Radost Chodov*, který se o rok později přestěhoval do *Lokte nad Ohří* a přijal název *Divadlo na podlaze*. Za šest let své existence vytvořil osm inscenací různými typy loutek v kombinaci s (jak se tehdy říkalo "živým") hercem, které pak hráli více než stokrát ročně zpočátku pro předškolní a později starší děti a nakonec pro mládež a dospělé. První 2 roky vytvořili po 2 inscenacích, další 4 roky po jedné inscenaci. V roce vzniku souboru se 4 jeho členové představili na Loutkářské Chrudimi s inscenací Naše zvířátka a Petrovští pod hlavičkou LS Radost ZKP Chodov. Roku 1983 už v Divadle Na podlaze následoval Rozmazlený drak aneb Co s přemnoženými princeznami s atypickými obřími loutkami, maskami a maňásky, 1984 klauniáda Libuše a 1986 Commédia dell´ marke, odvážná alegorická pohádka o malé zemi, kterou navštívil drak, ale nakonec stejně zvítězily markové bankocetle. Šlo o výrazně teatrální komediální divadlo s loutkou, někdy i odvážně angažované, v němž se snažili co nejúčelněji využívat předností loutek i herců a kladli důraz na obsah svých autorských sdělení. V Commédii dell´ marke byli příkladní odvahou dotýkat se tabuizovaných politických a společenských témat. Hráli ročně přes 100 představení. Činnost ukončili v roce 1988. Dnes lze v kraji dohledat všeho všudy čtyři či pět amatérských souborů, deklarujících práci s loutkami.

Tak jako amatérské soubory musely po převzetí moci komunisty hledat nové zřizovatele, skončila záhy i praxe soukromých profesionálních divadel, tedy i kočujících potomků tzv. lidových loutkářů. Jediné profesionální divadlo, které si tradici udrželo se vším všudy (byť ve státní režii), bylo *Skupovo Divadlo Spejbla a Hurvínka*, jež po 2. světové válce přesídlilo do Prahy.

Naopak postupně vznikala síť profesionálních krajských divadel, původně zamýšlených jako filiálky Ústředního loutkového divadla: roku 1949 Ústřední loutkové divadlo v Praze, brněnská Radost, liberecké Naivní divadlo (zprvu pod názvem Ústřední loutkové divadlo, záhy přejmenované na Krajskou loutkovou scénu, od roku 1961 Severočeské loutkové divadlo, od roku 1968 pod dnešním názvem) a Malé divadlo České Budějovice, roku 1950 kladenské divadlo (dnes Lampion), roku 1951 v Karlových Varech, respektive Mariánských Lázních zájezdové Krajské oblastní divadlo (viz níže), roku 1953 dnešní

ostravské Divadlo loutek Ostrava, jako poslední roku 1958 Východočeské loutkové divadlo v Hradci Králové, dnešní Drak, a jaksi navíc pak roku 1987 Divadlo Rozmanitostí v Mostě.

Jedinou další možností profesionálních loutkářů bylo hrát v rámci uměleckých agentur při krajských kulturních střediscích a pod jejich dozorem. Po roce 1989 se situace opět uvolnila, takže vedle agenturně nabízených divadel existuje více než sto menších či větších nezávislých profesionálních souborů či jednotlivců s různým oficiálním statutem.
Karlovarský kraj dnes profesionální statutární loutkové divadlo nemá - je už jen historickou zajímavostí, že ne v Plzni, nýbrž v *Karlových Varech* vzniklo roku 1951 jako zájezdová scéna *Krajské oblastní divadlo*; sídlilo v budově dnešní 4. ZŠ v Hradební ulici. V letech 1952-57 přesídlilo do *Mariánských Lázní* a pak se vrátilo do Karlových Varů. Coby Západočeské loutkové divadlo pod vedením Bedřicha Svatoně se na přelomu 50. a 60. let vypracovalo mezi přední profesionální loutková divadla u nás. Roku 1963 však bylo rozpuštěno a část souboru přešla do plzeňského Divadla v Alfě, z něhož o tři roky později vzniklo dnešní Divadlo dětí Alfa.

Při Západočeském divadle *Cheb* vzniklo v průběhu devadesátých let a v novém tisíciletí postupně několik skupin, zaměřujících se na loutky: v roce 1991 tu začínalo *Divadlo Buchty a loutky*, následovaly skupiny *Nítě* a *KAŠe a PÁREK*. Buchty a loutky se osamostatnily a přestěhovaly do Prahy a další loutková skupina byla roku 2001 rozpuštěna.

Roku 1960 se přestěhoval do Chebu Gustav Nosek, tvůrce Hurvínka. Po jeho smrti (1974) se některé jeho loutky vyrobené pro tehdejší chebskou Stálou loutkovou scénu staly součástí sbírek Chebského muzea.

LOUTKÁŘSTVÍ ÚSTECKÉHO KRAJE

Největší loutkářskou pozoruhodností kraje je nejstarší stále hrající amatérský loutkářský soubor a s ním i nejstarší budova loutkového divadla u nás. Roku 1903 byl v Lounech pod vedením principála Jana Treglera ustanoven *loutkářský odbor Sokola* a roku 1909 pak samostatný *Spolek loutkářů* (dnes *Loutkářský spolek Louny*). Roku 1920 si soubor vybudoval první "kamenné" loutkové divadlo u nás - Stálé loutkové divadlo (v 70. a 90. letech důkladně rekonstruované), v němž sídlí dodnes. Od roku 1950 patřil soubor pod Elektroporcelán Louny, r. 1965 KASS a od r. 1975 DK ZV ROH, resp. DKO. Od r. 1990 je pod názvem Spolek loutkářů v Lounech občanským sdružením. Po J. Treglerovi byli vůdčími osobnostmi Josef John (1925-40), Václav Pacovský (1940-45), Václav Mašek (1945-48), Zdeněk Kátro (1948-50), Vratislav Šedý (1950-57), Antonín Horák (1957-60), Zdeněk Raška (1960-88), dnes Milan Raška st. Soubor hrál osmdesáticentimetrovými marionetami koupenými z pozůstalosti loutkáře Kaisera pro děti a do poloviny 20. let i pro dospělé; spolupracoval také s Josefem Skupou. Později se uplatňovali i maňásci. Dnes hrává soubor o 10 - 20 účinkujících převážně marionetami (často v rozdělené interpretaci), ale také snad všemi ostatními druhy loutek 20 - 25 představení a 1 - 4 inscenace ročně; veškerá scénografie byla vlastní výroby. Většinou směřuje k předškolním a školním dětem, příležitostně i k mladým a dospělým. Šestkrát se dostal až na Loutkářskou Chrudim: poprvé roku 1982 s Pohádkami na draka. Za rozvíjení marionetářské tradice byl oceněn v inscenaci Poslechněte, jak bývalo (1985). Mládeži a dospělým byly určeny parodicko humorné inscenace Pátek a Crusoe, ssro (1989), Ruce vzhůru (1990) a Černošský Pán Bůh (1994), zatímco dětem Beránci a ospalý čert (1997). Z tradice vycházející soubor tvoří na jedné straně běžné "chlebové" inscenace, často s rozdělenou interpretací, na druhé bonbónky pro dospělé, v nichž se uplatňuje i zajímavá vlastní kapela a smysl pro humor a recesi. Na Loutkářské Chrudimi reprezentuje klasické repertoárové divadlo se snahou o zapojení současných prvků do inscenační práce. Sympatická je jeho muzikantská potence a snaha oživovat tradiční pojetí současnými prvky. Od roku 1982 převzal od Žateckých hrátek na nitích úlohu krajské přehlídky s výběrem na Loutkářskou Chrudim a od konce 80. let jako bienále také přehlídku SAL Dostaveníčko loutkářů Raškovy Louny.

Téměř stejně letité jsou i kořeny *Loutkového divadla Sokol Ročov*, hrajícího třiceticentimetrovými Alšovými marionetami, jež mu před sto lety daroval někdejší rodák a pozdější ředitel pražského gymnázia pan Kulhánek. Po pauze z přelomu tisíciletí obnovil čtyřčlenný soubor činnost na počátku roku 2009 a hrává každou zimu na bývalé faře.

S playbackovým přednesem tak odehrál již sedm pohádek.

Po válce vznikla i v dosídlených částech kraje řada souborů. *Varnsdorfští Sameťáčci* (1948-60. léta) se dostali hned na 1. Loutkářskou Chrudim roku 1951 s drobničkami Veselá medvíďata, Strejdova mez a Není straka jako straka, stejně jako *Loutkářský soubor při Okresní osvětové besedě Rumburk-Krásná Lípa* (1949-1962) s inscenací Zlý brouk Bubuhouk.

Nejúspěšnější z kraje byl soubor známý od roku 1970 jako *Loutka Litvínov*. Založen byl roku 1949 coby *Loutkářský odbor ZK Stalinových závodů v Záluží u Mostu* (později nesl název LS ZK ROH Chemické závody /ČSSP/ Litvínov, 1965 jeho část Budulínci CHZ ČSSP). Zakladatelem a dlouholetou vůdčí osobností byl Jaroslav Nováček (1924-81), který vedl soubor až do roku 1979. Následoval Milan Čuban (do r. 1984), režisérka Jana Lavičková (do r. 1987), v další sezóně opět M. Čuban, v letech 1988-89 Oldřich Vycpálek a poslední sezónu zase M. Čuban. Oporou souboru byl do poloviny 60. let i výtvarník a autor Vlastimil Daněk, od pol. 60. do pol. 70. let profesionální výtvarníci Rudolf Zezula a po něm Richard Lander. V posledním období pak výtvarnice Marie Stejskalová. V letech

1954-89 měl soubor své loutkové divadlo (na svou dobu jedno z nejmodernějších), v 50. letech navíc uskutečňoval zájezdová představení. V průměru desetičlenný soubor používal všechny druhy loutek, až do 70. let většinou s rozdělenou interpretací; inscenace klasických loutkových pohádek pro předškolní a školní děti hrával padesátkrát do roka, zejména v počátcích i na zájezdech; v 50. až 70. letech pravidelně kolem 50 představení ročně. Za 43 let své existence vytvořil několik desítek inscenací a s dvanácti z nich se dostal až na Loutkářskou Chrudim: 1952 zde uvedla triptych agitek Sirky, Chudák sedlák a Křivulka kontra Zubatá. Po desetileté přestávce začíná hlavní éra původního souboru: r. 1962 získává za inscenaci Kouzelný vláček jednu z cen, r. 1965 vystupuje na Loutkářské Chrudimi víceméně stejný kádr lidí pod názvem Budulínci s inscenací Jeho veličenstvo Budulínek III., r. 1967 a r. 1968 je to Tygřík Petřík a Sluneční hodiny. Už jako Loutka hraje na Loutkářské Chrudimi r. 1970 Bleděmodrého Petra a r. 1972 Míčka Flíčka. Poněkud přízračně, i když příznačně, zapůsobil v období stabilizované normalizace r. 1975 Velký Ivan, kultovní titul 50. let, jenž samozřejmě získal cenu za uvedení sovětské hry. Stal se ne právě šťastným epilogem původní skupiny. V prvé polovině 80. let se v souboru vytvořila nová skupina třicátníků, která se zaměřila na vlastní adaptace a netradiční uchopení, zčásti i na staršího diváka. Hrála převážně spodovými loutkami v odkrytém vedení, a to i pro mládež a dospělé, cca 20 představení za sezónu. Na Loutkářskou Chrudim pronikla s následujícími inscenacemi: r. 1984 Tři pohádky, r. 1985 parodické Ale, ale, otče Hájku aneb Co v kronice nebylo, r. 1986 Jak si permoníci vytancovali lomikámen a r. 1987 Poslední zemře zítra. Poté se tato skupina, v níž přebrala taktovku Jana Lavičková, stává základem právě zakládaného profesionálního Divadla rozmanitostí Most a Loutka po krátkém dožívání zaniká r. 1991, což je symbolicky stvrzeno i zbouráním divadla. Zatímco původní skupina 50. až 70 let vycházela z klasické loutkářské dramaturgie své doby (ojedinělé pokusy o autorskou dramaturgii) a tradičního loutkoherectví a její metou bylo přiblížit se k státním profesionálním divadlům, skupina z pol. let 80. šla cestou vlastních adaptací a netradičního divadla. Loutka pořádala ve spolupráci s loutkářskou katedrou DAMU v letech 1962-91 i vlastní Litvínovský festival loutek.

Ústecký dětský loutkářský soubor Drápek vznikl jako třídní soubor 3. B 6. ZDŠ v Ústí r. 1961 a r. 1963 přešel pod právě vzniklý DK ROH, čímž byl završen jeho oficiální vznik. Zakladatelkou byla Drahomíra Pražáková (1920-81), která tím řešila potřebu zaměstnat "problémovou" třídu svého syna. Postupně přicházely další děti již od 2. třídy a zůstávaly třeba i po dovršení 18 let. Drápek vydržel jedenatřicet let. Po smrti vedoucí r. 1981 vedl soubor dva roky její manžel Miloslav a poté dcera Kristina Hasoňová. Drápek zanikl r. 1992. Odbornou pomoc či spolupráci mu poskytovala Hana Budínská, později i Rudolf Zezula, Vladimír Leština či Jan Oliva. Patnácti až dvacetičlenný soubor produkoval ročně 2 - 3 premiéry, jež pak hrál v desítkách představení pro děti, ale zejména v počátcích i pro dospělé. Používal všechny druhy loutek: plošné, maňásky, javajky, marionety, vyzkoušel si i černé divadlo a divadlo herecké, většinou výrazně prodchnuté hudebním cítěním své vedoucí. Vrcholu docílil Drápek na přelomu 60. a 70. let, kdy se zúčastnil 4x Loutkářské Chrudimi: největším úspěchem bylo hned r. 1966 1. místo mezi dětskými soubory se Ztracenou písničkou D. Pražákové, přibližující dětem nástroje a svět hudby (hrála se ve dvou nastudováních po dvě generace). Následovalo nepříliš úspěšné revuální pásmo Hadráček (1968), Kačátko (1970) a soubor etud Kulihráškova dobrodružství (1971). Divadlo, jež Drápek pěstoval, bylo založeno na hudebním cítění D. Pražákové, na spolupráci s profesionály a na vědomí jednoty mezi uměleckými a výchovnými cíli dětského souboru.

Na Loutkářské Chrudimi se objevil roku 1963 i *chomutovský Uhlíček* (Pohádky pana Pohádky) a r. 1972 taktéž *chomutovský Pajduláček* (Zlá princezna Rozalinda), r. 1970 a r. 1971 *roudnický Zlobílek* (Dračí představení a Ztratila se Myšpulka aneb Hurá na prázdniny) a r. 1992 *ústecko-neštěmické Leporelo* (Tři klubíčka a Rybka parádnice, 1992). Žádný z těchto souborů už dnes nehraje.

Některé ze souborů založených krátce po válce však existují dodnes. *Loutková scéna A. Štěrby* Skaláček ve vsi *Tisá*, založená už roku 1946, hraje s přestávkami dodnes; patnáctičlenný soubor zkouší dvakrát až třikrát za čtrnáct dní a každý měsíc v sezóně nazkouší pohádku, kterou zahraje na své scéně, případně i na zájezdech.
Loutkářský soubor Osvětové besedy, pozdější *Divadélko výtvarné výchovy při Osvětové besedě v Žatci* bylo založeno roku 1947. Ačkoli nejčastěji hrálo s maňásky, na 2. Loutkářskou Chrudim se roku 1952 dostalo s marionetářskou inscenací Dům kočky Modroočky. Převážně marionetářský *LS ZK Okresního průmyslového kombinátu v Žatci* vznikl roku 1950 a na Loutkářské Chrudimi uspěl s dvěma inscenacemi: r. 1955 Sněhová královna a r. 1956 Dřevěný vojáček a jeho přátelé. V prvé polovině 50. let se soubory spojily a od roku 1957 vystupovaly jako *Jitřenka Žatec*. Vůdčími osobnostmi byli Lumír a Olga Dědinovi, Zdeněk a Růžena Setničkovi, Vladimír a Anna Krátkých, později i Maxmilián Hromádka a po r. 1970 Josef Kuřák. Oba soubory (marionetový i maňáskový) o 12 - 14 členech hrávaly od října do března každou neděli běžné dostupné hry tradičního repertoáru pro školní mládež. Dík školením a seminářům se úroveň zlepšila. Jitřenka vynikla na Loutkářské Chrudimi roku 1957 s Lízinkou a roku 1976 tu uvedla ještě inscenaci Adámek mezi broučky. Marionetový i maňáskový soubor (každý o 12 - 14 hrajících) účinkovaly od října do března každou neděli pro školní mládež. Jitřenka byl typ tradičně zaměřeného divadla marionetářského a maňáskářského, jež však svého času dokázalo nalézat dramaturgicky podnětné hry a vytvářet ve všech složkách vyvážené inscenace. Po roce 1968 skončil maňáskový soubor, marionetový hrál s obměnami až do roku 1990. Počet představení klesl na dvě měsíčně - vesměs obnovené staré inscenace s únanovskými loutkami a slovem z playbacku. Po několikaleté odmlce je v září 1997 znovuotevřeno loutkové divadlo a novodobá Jitřenka v prvém roce vytváří pět inscenací, které hraje i na zájezdech; od té doby inscenovala přibližně několik desítek klasických i moderních pohádek, vesměs se slovem z playbacku. V letech 1974-81 pomáhal také soubor pořádat víkendovou krajskou přehlídku Žatecké hrátky na nitích.

Maňáskové divadlo Teplice vzniklo roku 1953 jako *Divadélko ZK ROH OÚNZ*. Začínalo s marionetami, ale za pomoci profesionálního loutkáře na penzi J. R. Novotného se záhy jeho členové naučili vyrábět maňásky. Dnes hraje osmičlenný soubor jednou měsíčně, vždy tři představení, ale hrává i na zájezdech. Vesměs jde o pohádky a hříčky z padesátých let, také však uvádí vlastní hry. Brzy po svém vzniku se dvakrát probojoval i na Loutkářskou Chrudim: r. 1957 s Pestrou estrádou a r. 1960 s "malou loutkovou formou" Kohout světapán.
Poměrně dost souborů vzniklo v kraji i po roce 1989. Z nich největších úspěchů dosáhl ten, který s odchodem jeho zakladatelky Jany Štrbové (nar. 1959) ze *ZUŠ Děčín* roku 2007 už mezitím zase zanikl - totiž soubor/y pojmenovaný/é různým počtem různě velkých písmen "D": *DDDD (Děčínský dětský divadelní dorost) / DdDd / D ZUŠ / dDDD Děčín* - podle toho, jak se skupiny proměňovaly. Ač se soubor nepovažoval za loutkářský, vesměs loutky používal - jejich druh se podřizoval inscenaci: manekýni, předměty, chňapkové loutky, maňásci, masky, vždy s výraznou hudební složkou. J. Štrbová se souborem vytvořila 17 původních divadelních inscenací, vycházejících z lidových pohádek různých zemí, současných moderních pohádek, nebo poezie a prózy soudobých

autorů; hrál pro všechny věkové kategorie, jejich nejoblíbenější inscenace O líné a lakomém měla za jeden a půl roku 39 repríz. Svými šesti inscenacemi na Loutkářské Chrudimi je společně s lounským Spolkem loutkářů v severních Čechách hned za litvínovskou Loutkou. Prvá z řečených skupin vznikla roku 1993 a roku 1995 se jejích deset žákyň představilo na Chrudimi s inscenací Když sedí měsíc na střeše. Na počátku nového tisíciletí následovalo pět dalších, vesměs úspěšných účastí: r. 2000 Velice americká pohádka, r. 2002 Bylo, nebylo..., r. 2003 Mausa Musaka, r. 2004 Kohout šáh - kohout padišáh - kohout chán - a tak dál a r. 2005 O líné a lakomém. Druh loutek se proměňoval podle potřeb inscenace, ale konstantou zůstávala výrazná hudební složka. Po roce 2005 se na Loutkářské Chrudimi žádný další soubor z Ústeckého kraje neobjevil.

Profesionální loutkové divadlo nemá v Ústeckém kraji na růžích ustláno. Zhruba pětičlenná *Maňásková scéna Krušnohorského divadla v Teplicích* vznikla roku 1950 z herců, pro něž nebylo v hereckém divadle právě využití - a podobný přístup mělo "mateřské" divadlo k celé jeho činnosti; zatímco za prvý rok vyprodukovalo kolem deseti premiér (!!!), v jiných letech téměř nic. V roce 1958 se pod vedením Oskara Baťka osamostatnilo jako Krušnohorské loutkové divadlo, z Liberce do něj přišel jako režisér a autor Jiří Středa (roku 1961 odešel do Východočeského loutkového divadla Drak) a nově vzniklý mladý soubor absolventů loutkářské katedry značně zvedl jeho kvalitu. Po odchodu obou protagonistů a podstatné části souboru divadlo ještě několik let zápasilo o svou existenci, až bylo roku 1963 zrušeno.

Divadlo Rozmanitostí v Mostě vzniklo roku 1987 jako poslední z řady tehdejších krajských profesionálních divadel jaksi "navíc". Jeho základ tvořila tehdy mladá skupina amatérského souboru Loutka Litvínov, která krátce před tím čtyřikrát uspěla na Loutkářské Chrudimi (viz výše), a ústřední postavou divadla se na deset let stal Jiří Středa, který si roku 1989 přetáhl z hradeckého Draka jako režiséra i Zdeňka Říhu (do 1993), od roku 1998 do roku 2008 byl režisérem a dramaturgem Pavel Polák. Mostecké divadlo vzniklo v době, kdy iniciativu v objevnosti už zase přejímali amatéři. To nic nemění na faktu, že Jiří Středa a jeho kolegové tu odvedli kus práce pro každodenní kulturní provoz a vědomí o možnostech loutkového divadla v místě i regionu. Divadlo existuje t.č. jako Loutková a alternativní scéna Městského divadla v Mostě. Celkem uskutečnilo kolem 130 inscenací, z nichž kolem 30 má na repertoáru.

Dnes lze dostupnými cestami v Ústeckém kraji najít devatenáct fungujících amatérských loutkářských souborů, zmíněné statutární Divadlo rozmanitostí Most a pět až sedm nezávislých skupin a agentur, jednu dokonce zaměřenou na výuku angličtiny a další zabývající se zdravou výživou.

LOUTKÁŘSTVÍ LIBERECKÉHO KRAJE

Nástup českého amatérského loutkářství spadal do období vrcholícího baroka, jež svou poetikou mimořádně podpořilo rozvoj divadla, a zároveň do počátečního vstupu racionalismu a osvícenství, které v duchu svých ideových snah o reformu společnosti kladlo na divadlo nové společenské úkoly. Obě tyto ideové tendence podnítily rozvoj loutkového divadla v našich zemích. První čeští loutkáři se inspirovali u německy mluvících loutkářů. Často jako jejich pomocníci se od nich naučili základům loutkářského řemesla, seznámili se s konstrukcí scény a loutek a také si vyzkoušeli hry, které pak většinou tvořily základ jejich vlastního repertoáru. Domníváme se, že do první generace našich loutkářů patřili asi otcové loutkářů Jana Václava Bittera z Mělníka, Václava Maliny z Liberce či Matěje Vavrouše z Čáslavska. Sice o jejich působení nemáme mnoho zpráv, ale i tak můžeme soudit o širokém regionálním rozvrstvení loutkářů již po polovině 18. století.

Ke konci 18. století působila v Čechách řada dalších loutkářů, především první představitelé pozdějších rozvětvených loutkářských rodin. Ve východních Čechách a v Podkrkonoší to byli Vídové, Meissnerové (Majznerové, Maiznerové), Finkové či Šimkové. Zatímco loutkáři přicházející z cizích zemí hrávali hlavně ve větších městech, kde nacházeli dostatek německy mluvících diváků, nastupující generace českých loutkářů se soustředila na prostor českého venkova. Důvodů bylo více, ale je zřejmé, že právě v tomto prostředí, z kterého velmi často sami pocházeli, a proto jim bylo blízké, nacházeli publikum, které nejen rozumělo jejich jazyku, ale s nímž se ztotožnili i v názoru na svět. Tento vývoj způsobil, že nejméně dvě desetiletí předtím, než v Praze skupina vlastenců začala pravidelně provozovat divadlo v českém jazyce, tzv. lidoví loutkáři už ovládli český venkov, kde díky nim fungovalo, v podstatě pravidelně, divadlo v češtině.

Vývoj v regionu do roku 1945

Na území současného Libereckého kraje, jako i v jiných českých oblastech, se od obrozeneckých dob hrávalo loutkové divadlo. V tomto kraji je to však lehce rozporuplné ohledně divadelních tradic, poněvadž jeho tři západní okresy byly před válkou většinově německé, a tedy semilský okres (dříve okres Turnov) v Krkonošském podhůří patřil k hlavním českým obrozeneckým krajům. Historie lidového divadla se ukrývá i v názvech několika obcí jako Bozkov, Vlastiboř, Zásada či Vysoké nad Jizerou, protože se zároveň jedná o přízviska zachovalých her tzv. sousedského, respektive selského lidového barokního divadla. V ostatních částech kraje se samozřejmě také hrálo divadlo, ale především v německém jazyce.

Výrazný rozvoj spolkového loutkářství nastal počátkem 20. století. V prvním desetiletí začaly ochotnické soubory působit v několika městech (např. v České Lípě, Liberci a Jilemnici). Po první světové válce dochází k ještě výraznějšímu zakládání loutkových spolků, především pod záštitou sokolského sdružení. Ve 20. letech snad neexistovalo jediné město, kde by určitou dobu nepůsobilo loutkové divadlo. Z těch důležitých jmenujme: Sokol Český Dub (zal. 1924), Sokol Liberec (1900-1906, obnoveno r. 1925), Sokol Semily (zal. 1929), Sokol Turnov (zal. 1922) či soubor Krakonoš ve Vysokém nad Jizerou (zal. 1924). V této době vznikaly divadelní a loutkové soubory i v mnoha menších obcích a na vesnicích, např. Doksy, Karlovice, Lomnice nad Popelkou, Nový Bor, Plavy, Roztoky u Semil, Studenec, Veselá, Vlastiboř, Vratislavice nad Nisou, Zahrádky, Zákupy. Na několika místech dokonce existovalo několik souborů současně, mj. v Českém Dubu, Liberci a Turnově.

První krok k založení českého spolkového loutkového divadla v Liberci udělala tělovýchovná jednota Sokol. Její místostarosta Mráz nechal zakoupit od řezbáře Vorla, který pracoval u Konstantina Buška na Sychrově, asi dvacet loutek o velikosti 60–70 cm. Od roku 1900 se střídavě hrálo v matiční škole nebo v České besedě o nedělích. O představení byl velký zájem. Někdy proběhla až tři představení za odpoledne. Po postavení Národního domu (1904) se divadelní scéna přemístila do hudební síně. Z nejznámějších pracovníků loutkového divadla jmenujme Norberta Wintra, jenž divadlo řídil, a výborného loutkáře Hynka Vaňuru. První české loutkové divadlo v Liberci fungovalo jen do roku 1906, poté bylo z nezištných důvodů prodáno do Nymburka.

Práce libereckých loutkářů byla víceméně obnovena až po první světové válce. Loutkový soubor založili učitelé měšťanské školy a také vojáci 44. pěšího pluku, kteří hráli ve svých kasárnách. Oba soubory fungovaly velice krátce. Ve dvacátých letech si poměrně dobře vedlo divadélko Dělnické tělocvičné jednoty (DTJ), jež fungovalo v letech 1923-1928. Soubor měl stálou scénu v dělnickém domě (tzv. Prátr). Roku 1927 došlo k přestavbě dělnického domu a divadlo se muselo přestěhovat do jiných prostor. Následujícího roku slyšíme o tomto loutkovém souboru naposledy. Z jakých důvodů zanikl, nevíme. Za pět divadelních sezón odehrálo loutkové divadlo DTJ podle dochovaných zpráv minimálně 50 představení.

Současně se souborem DTJ působilo v Liberci i Loutkové divadlo Sokola. První představení se uskutečnilo 19. 12. 1925 ve staré nádražní restauraci a poslední bylo odehráno v Menšinovém domě 18. 9. 1938. Divadlo tedy fungovalo třináct divadelních sezón, čtrnáctá byla násilně přerušena politickými událostmi roku 1938. Nejdříve soubor hrál v prostorách restaurace, a poté ve školní místnosti dopravního úřadu. Divadlu přibývalo návštěvníků a také těch, kteří chtěli s loutkovým divadlem spolupracovat. Stávající prostory jim přestaly vyhovovat, proto se loutkáři rozhodli postavit samostatnou loutkovou scénu. Obětavou svépomocí sokolského loutkářského souboru se povedlo získat finanční zajištění a již roku 1927 byla nová budova postavena. Divadlo bylo slavnostně otevřeno 10. dubna představením Jiráskova díla „Pan Johannes“. Od té doby se hraje pravidelně každou neděli, kromě čtyř letních měsíců. Průměrná účast byla kolem 300 návštěvníků, což svědčilo o velké oblíbenosti u dětí. Dokonce přicházely i německé děti, poněvadž Němci v tuto dobu loutkové divadlo neměli, tedy kromě maňáskového divadélka. Za dobu svého působení odehrál soubor 462 představení. Velmi populární se stalo uvádění loutkových kabaretů. Kabaret většinou provázeli dva konferenciéři, Jan Durych a Emil Pospíšil, kteří přímo z jeviště glosovali události příjemné i nepříjemné, jak místního, tak i národního charakteru.

Jan Durych se narodil 16. listopadu 1891 v Turnově. Do Liberce přišel roku 1909. Byl to obětavý herec, loutkoherec, režisér, recitátor a výtvarník, za jehož působení činnost loutkového divadla dosáhla celostátní úrovně. Durych byl zapálený vlastenec. Jako divadelník vynikl i jako výborný, pohotový a vtipný konferenciér a glosátor soudobých nešvarů. Jeho hereckým vzorem byl liberecký rodák Vlasta Burian. 21. února 1943 zahynul v koncentračním táboře v Osvětimi. Po válce si jeho jméno dal do názvu nově vzniklý ochotnický spolek v Liberci.

Loutkové divadlo Sokola v Liberci se také zúčastnilo loutkářských výstav (Praha 1929, Turnov 1933). Soubor uspořádal loutkářský kurz roku 1930. Účastnili se ho loutkáři z Turnova, Semil, Proseče nad Nisou, Malé Skály, Šumburku a Benešova u Semil. Před okupací 1938 Josef Hanousek převezl loutky a další vybavení do Turnova. Poté byly

loutky rozprodány jednotlivě nebo jako celý soubor Sokolu v Přepeřích. Liberečtí loutkáři Jan Durych, Alois Vaňura, Josef Jireš, Karel Vopršálek a Jiří Eisner zemřeli v koncentračním táboře.

Na Lomnicku se hrávalo loutkové divadlo již před 1. světovou válkou. Na ně pak navázal Loutkářský odbor Sokola v Lomnici nad Popelkou ustanovený roku 1926 (zakladatelé J. Cerman, M. Ryšavý a J. Pospíšil). Na kulisách se podílel lomnický malíř Čeněk Sucharda. Soubor hrál s marionetami v malém sále. Na každé představení se muselo přenosné Alšovo divadélko postavit a po hře opět složit. Po přestavbě v roce 1929 získal soubor modernější sál. Divadlo s kruhovým horizontem a prostorem pro mluviče sloužilo dlouhou dobu jako vzor pro okolní loutkářské soubory. Hrávalo se každou neděli. V roce 1941 došlo k uzavření sokolovny z politických důvodů. Soubor pořádal školení pro podkrkonošské loutkáře (J. Malík, J. Tittelbach). Po válce loutkové divadlo střídalo různé zřizovatele: Závodní klub ROH Technolen, Sdružený klub pracujících, od r. 1994 divadelní spolek Tyl a od následujícího roku DDM Sluníčko. Soubor se pojmenoval Popelka a pod tímto názvem působí dodnes.
Sokolské loutkové divadlo vzniklo v Turnově roku 1922. Soubor vedl akademický malíř Karel Vik, který se už před válkou snažil založit loutkové divadlo. Byl to vedoucí výpravy a hlavně tzv. duše celého souboru. Turnovští stavěli svá představení na zajímavých loutkách, které vyrobil Jan Dolenský (1886–1948) ze Semil. V letech 1922–1928 uvedli loutkáři 62 her, což znamenalo 145 představení, jež zhlédlo 28 tisíc diváků. Hrálo se o nedělích v malém sále sokolovny. Tento sál byl vybudován přímo pro potřeby loutkového divadla.

Z těch nejzajímavějších her jmenujme alespoň *Fausta*, *Kašpárka hvězdáře*, *Šípkovou Růženku*, *Začarovaný les*, *Lucernu* či *Strakonického dudáka*. V letech 1924 a 1929 dokonce turnovští umělci získali ocenění na loutkářské výstavě v Praze, a to jak za loutky, tak i za představení. Roku 1931 zhotovil nové marionety František Plátek, který se v průběhu 30. let stal vedoucím souboru. Před Plátkem byl principálem spolku Antonín Šrajer, který ve hrách zosobňoval především Kašpárka a byl u dětí velmi oblíben. Pro turnovské loutkové divadlo též namaloval mnoho dekorací výtvarník Josef Durych (1898–1973), bratr Jana Durycha. Soubor byl velmi aktivní do roku 1938. Během druhé světové války přestal fungovat. Po válce byl sice znovu obnoven, ale již nebyl tolik aktivní jako v minulosti a roku 1959 zanikl na dobro. Po válce ale vzniklo několik amatérských souborů, které právě sokolští loutkáři inspirovali, a díky tomu se udržela loutkářská tradice na Turnovsku až do dnešní doby.

Karel Vik (1883–1964) pocházel z Hořic v Podkrkonoší, ale většinu života prožil v Turnově. Vystudoval AVU v Praze pod vedením profesora Ottenfelda. Zaměřoval se na divadelní scénografii. Zájem o loutkářství projevil již před první světovou válkou, když se seznámil s tvůrcem loutek Janem Dolenským, kominickým mistrem v Semilech. Stýkal se také s básníkem Viktorem Dykem, s nímž hrál maňáskové burlesky na zámku v Navarově. Stál za vznikem loutkového divadla v Turnově, kde poté působil deset let jako výtvarník a režisér. V roli poradce či spolutvůrce ovlivnil více než 80 inscenací a stal se zásadní postavou turnovského kulturního života před druhou světovou válkou.
Sokolské loutkové divadlo ve Vesci u Turnova vzniklo už v roce 1927. Soubor založil řídící učitel Kašpar a hrávalo se s pětatřiceticentimetrovými marionetami. Později divadlo vedl řídící učitel Šrámek, na jehož práci navázal v roce 1946 nový velitel stanice Sboru národní bezpečnosti František Vyčítal, jenž zde začal hrát i se spodovými vajangy. Loutkářský soubor Osvětové besedy byl roku 1955 nominován na loutkářský festival do

Chrudimi s inscenací *Zlato krále Magamona*. Jednalo se o vůbec první soubor z dnešního Libereckého kraje, který se zúčastnil Loutkářské Chrudimi. Jeho existence však netrvala dlouho, už následujícího roku, poté, co se odstěhoval jeho principál, soubor končí.

Na Semilsku se hrávalo loutkové divadlo již v osmdesátých letech 19. století. Spolek Řemeslnická beseda ze Semil vystupoval však velmi sporadicky, např. roku 1906 proběhla jen tři představení. Sokol v roce 1929 založil loutkový soubor. Ten hrál pravidelně v sokolovně, a to s maňásky od Jana Dolenského. Později divadlo nakoupilo marionety na drátech od F. A. Jirkovského z Kladna. 14. září 1930 proběhlo první marionetové představení za účasti 200 dětí a 15 dospělých. Od tohoto roku sokolský loutkový sbor fungoval také jako kočovné divadlo. Zajížděl hlavně do okolních obcí, jako např. do Benešova u Semil či Bítouchova (dnes součást města Semily). Během druhé světové války loutkové divadlo nesmělo působit. Po válce sice došlo k obnově, ale velmi brzy zaniklo. Také v Benešově u Semil vzniklo loutkové divadlo při Sokole. Stalo se tak roku 1935. Během následujících pěti let odehrálo 50 her. Loutkový soubor v Benešově funguje stále, i když už ne pod hlavičkou Sokola. Na tradici bozkovského lidového divadla navázal soubor Sokol Bozkov, v němž v roce 1931 vznikl loutkový sbor. Ten s malými přestávkami existuje dodnes. V současné době odehraje během zimního období tři pohádky pro děti.

Jan Dolenský patřil mezi důležité osobnosti kulturního života v semilsko-turnovské oblasti. Narodil se 16. května 1886 v Semilech. Povoláním byl sice kominický mistr, avšak jeho velikou zálibou byla divadelní činnost. Dolenský patřil mezi náruživé ochotníky a režiséry Spolku divadelních ochotníků v Semilech (zal. 1864). Pro dětské publikum hrával loutkové divadlo. Hlavně ale loutky sám vyráběl a také maloval dekorace pro divadelní představení. S jeho loutkami hrávaly soubory v Turnově, Vysokém nad Jizerou a samozřejmě v Semilech. Na Třetí loutkářské výstavě v Praze roku 1924 byly Dolenského loutky považovány za jedny z nejlepších. Zemřel 12. srpna 1948 v Chrastavě u Liberce.

První zmínka o loutkovém divadle na Českodubsku se objevuje roku 1924. Sokol Český Dub začal hrát loutkové hry v malém sále tělocvičny. Soubor vedl J. Hanuš. Například v roce 1928 se konalo 16 divadelních představení, jež navštívilo 1016 dětí a 263 dospělých. Soubor byl velmi aktivní až do druhé světové války. Po válce došlo k obnovení činnosti pod názvem LS Ještěd při Kulturním klubu. Vedle sokolů se loutkami zabývaly také jiné skupiny. Divadlo se hrálo v české obecné škole v letech 1925–26. Loutky zapůjčil drogista Jan Zikán. Proběhlo šest představení a z výtěžku byly zakoupeny školní knihy. Loutková představení se konala i v německé obecné škole. Potřebné vybavení vytvářeli chlapci v hodinách ručních prací. Hlavičky loutek zhotovili z hlíny. Šatičky šily dívky rovněž v předmětu ruční ženské práce. Hrávalo se ve dvoraně Turnhally (později Dům mládeže) nebo v hotelu Koruna, poněvadž škola ještě v tu dobu neměla elektrické osvětlení. Zisk z her sloužil k nákupu materiálu pro vybavení divadélka.

Město Vysoké nad Jizerou má jednu z nejstarších divadelních tradic v České republice. Ochotnické divadlo zde působilo již ve druhé polovině 18. století. Traduje se, že první ochotnické loutkové divadlo se představilo publiku v roce 1787. S jistotou můžeme mluvit až o vzniku loutkové scény při divadelním souboru Krakonoš z roku 1924. Kolekci 30 marionetových loutek na drátě 75 cm vytvořil pro soubor Jan Dolenský ze Semil. Další loutky vyřezal Josef Fučík, jejich hlavičky poté polychromoval stálý člen souboru Jaroslav Janda. Mnoho dekorací, proslulých vzornou perspektivou, namaloval místní

malíř pokojů Jan Lev. Soubor speciálních loutek vytvořil také řezbář Josef Rón (1886-1963). Rón pocházel z Jablonce nad Nisou. Po první světové válce se přestěhoval do Vysokého nad Jizerou a začal spolupracovat s loutkovým divadlem Krakonoš. Jeho kolekce loutek z roku 1919 je uložena ve Vlastivědném muzeu ve Vysokém nad Jizerou. Loutkový soubor nevznikl mezi prvními divadelními spolky, ale je nejstarším dosud hrajícím loutkovým divadlem v kraji, i když tak nyní činí jen desetkrát za rok, především o vánočních a velikonočních svátcích. Udržuje si pořád svoji vlastní scénu pro 80 dětí a stále hrává s historickými marionetami tradičního rázu.

Nemůžeme opomenout významný loutkářský rod Majznerových (původně Meissnerovi, též Meistnerovi či Maiznerovi), který do libereckého regionu přijížděl hrát divadlo. Tato loutkářská rodina působila ve východních Čechách a v Podkrkonoší, kde si získala mimořádnou oblibu, téměř 150 let. K jejím nejstarším členům patřili Jan Meissner a František Meissner, oba z Vrchlabí, kteří putovali s loutkami již koncem 18. století. Byli to typičtí lidoví marionetáři, kteří jezdili po českém venkově z vesnice do vesnice, z městečka do městečka. V následujícím století hrávali s loutkami jejich potomci usazení na Novopacku, zejména Josef a František Meissnerovi. Vynikající pověst si v druhé polovině 19. století získal Vilém Maizner (1846-1906). Část rodu se dokonce usídlila na Semilsku. Bohumil Majzner (1874-1948) hrával po širokém okolí Českého ráje. Bývalo to např. ve Vesci pod Kozákovem, nedaleko v Loktuších v sále u Kvapilů „Na špici“, na Chutnovce v tanečním sále na Dolech, v Rovensku pod Troskami, Lomnici nad Popelkou a v Turnově. Pokračovatelem rodinné loutkářské činnosti a dovršitelem této tradice se stal Bohumilův syn Vilém. Vilém Majzner (1905-1962) se narodil ve Velkých Hamrech u Semil. Od svého otce se naučil loutkářské řemeslo. Na přání otce studoval na Umělecko-průmyslové škole v Praze. Po třech letech studií se vrátil k rodinné tradici. Roku 1940 převzal po otci principálské žezlo a společně s manželkou vedl kočovné divadlo do roku 1950. Poté se rozhodl zanechat kočování s divadlem a loutkářské zkušenosti uplatnit v profesionálním loutkovém divadle v Liberci. Jako loutkoherec zde působil do své smrti.

Vývoj v regionu po roce 1945

Druhá světová válka znamenala pro loutkářský vývoj těžký zásah. Již vznikem protektorátu ubylo českému loutkářskému hnutí více než 20 % souborů, mezi nimi zejména agilní scéna v Liberci. Další zvláště citelnou ranou se stal zákaz činnosti Sokola a posléze také Orla, což postihlo většinu nejaktivnějších souborů. Mnohým z nich se sice podařilo včas přejít pod Osvětový svaz či jiné kulturní organizace, avšak ztráta loutek, fundusů a hlavně řady moderně vybavených scén ve spolkových budovách byla jen těžko nahraditelná. I za této dosti nepříznivé situace prokázalo loutkářské ochotnické hnutí svou životaschopnost a soudržnost. Nadále vznikaly nové soubory a jiné stagnující kolektivy opět zaktivizovaly svou činnost, např. Scéna mladých v Lomnici nad Popelkou, Církev husitská v Turnově či také Loutkové divadlo mladých v Turnově.

První poválečná léta znamenala pro amatérské loutkové divadlo počátek nové vývojové etapy, charakterizované politizací společenského života včetně kulturní oblasti. První kroky českého loutkářství po květnu 1945 byly především ovlivněny velkými ztrátami, jež za války utrpělo. Značný úbytek loutkářských souborů během druhé světové války nebyl dán jen mnichovským záborem Sudet, ale také tím, že Němci zákazem Sokola a Orla v podstatě zničili jeho marionetářskou základnu, která tvořila většinový podíl předválečných loutkářů. Válečné ztráty postihly mnoho souborů. A tak zatímco loutkáři turnovského Sokola mohli již 4. srpna převzít své loutky a dekorace z tajného úkrytu,

značná část inventáře libereckých loutkářů skončila kdesi v Německu. V Liberci přišli také o budovu divadla, která byla během války zničena. První měsíce byly tedy ve znamení obnovy spolků a dohledávání či vytváření zcela nových divadelních inventářů.

Po válce se pouze neobnovují dřívější divadelní skupiny, ale vznikají i úplně nové soubory. Ve Cvikově v okrese Česká Lípa založili roku 1949 loutkové uskupení s názvem Klubíčko, jež funguje dodnes. Ke konci čtyřicátých let vzniklo mnoho nových loutkových divadel jak ve větších městech, tak i v malých obcích, uveďme si mj. Hrádek nad Nisou, Chrastavu, Jablonné v Podještědí, Polevsko, Sloup v Čechách, Stráž nad Nisou, Tanvald, Vratislavice nad Nisou, Zahrádky, Zákupy, Žandov.

Rok 1948 byl dalším historickým mezníkem v novodobých českých dějinách a měl svou vnitřní platnost i pro amatérské loutkové divadlo. 20. března byl totiž schválen Národním shromážděním divadelní zákon, jako jeden z prvních zákonů po únorových událostech. Tímto zákonem se divadlo stalo veřejnou institucí, získalo od státu příslib existenčního zabezpečení, avšak zároveň ztratilo svou nezávislost. V této době bylo loutkářství politizováno i uvnitř, vznikaly četné maňáskářské soubory, které pěstovaly žánr agitky či krátkých satirických scének pro dospělé. Řada těchto agitačních souborů vznikla hned po válce. Příkladem může být činnost maňáskového souboru Sametáčci z Vansdorfu, založeného v listopadu 1949. Následujícího roku odehráli 72 vystoupení v 19 různých obcích, z toho 35 her bylo věnováno výhradně dospělým.

Rozšíření českého loutkového divadla mezi veškeré obyvatelstvo včetně chudých vrstev nedokázalo až do poválečného rozmachu rozhlasu a koncem 60. let televize překonat žádné jiné auditivní nebo audiovizuální médium (gramofonové desky, filmy, magnetofony). Vznik stálých statutárních loutkových divadel, zpravidla krajských, po 2. světové válce (profesionálních loutkových divadel se stálým působištěm a stálým souborem) ještě více tuto pozici umocnilo. Liberecké divadlo vzniklo přímo profesionalizací dosavadního amatérského souboru.

Po válce vzniklo několik souborů, které fungují až do dneška. Jedním z nejstarších je Loutkové divadlo Sokol Huntířov nad Jizerou (obec Skuhrov), které sehrálo první hru 23. 1. 1949. Roku 1998 došlo k přejmenování na Jizeráček. V současnosti během roku vyprodukují dvě až tři inscenace, především klasické přepracované pohádky, jež pak hrají pravidelně v předvánočním období. Na Cvikovsku byl soubor aktivní od padesátých let minulého století, obdobím jeho nejintenzivnější činnosti však byla sedmdesátá léta, kdy začal působit pod názvem Klubíčko. Soubor vedl Miroslav Zachariáš. Divadlo je zaměřeno především na hraní s marionetami, tedy s loutkami na nitích, i když hraní s jinými typy loutek mu není cizí. Klubíčko se zaměřuje zejména na dětského diváka. Loutkový soubor v posledních letech spolupracuje s Městským kulturním střediskem a je stále aktivní. K velmi úspěšným souborům patří liberecký Spojáček, který byl založen roku 1953 při ZV ROH, a až do zboření budovy r. 1988 sídlil v místech dnešního autobusového nádraží. Vedl jej J. Budina, J. Janků a P. Krause. Od sedmdesátých let přijímá divadlo oficiálně svůj dnešní název. Roku 1993 získává soubor pod vedením Rudolfa Krauseho, syna dlouholeté vůdčí osobnosti divadla, střechu nad hlavou v Domě dětí a mládeže Větrník v Riegrově ulici. Spojáček se zaměřuje na tradiční divadlo kukátkového typu s marionetami na nitích, jehož hrdinou je Kašpárek. Na domovském pódiu hraje jednou za měsíc a často hostuje v jiných divadlech po republice a na různých přehlídkách typu Turnovský drahokam, Boučkova Jaroměř, Cvikovské dny loutek, přehlídky v Lounech nebo Mezinárodní loutkářský festival v Dolní Poustevně.

Mnoho souborů během druhé poloviny 20. století zaniklo. Některé však existovaly dlouhou dobu. Namátkou jmenujme Loutkový soubor Osvětové besedy v Benešově u Semil, který působil v letech 1957–1989 či ve stejné době působící Loutkové divadlo JKP v Semilech. K rozpadu souborů došlo převážně z politických důvodů, většina loutkářů ale přešla do nových divadelních skupin. Například v Žandově byl loutkový soubor činný ještě v letech 1947–1981. Občas se stávalo, že ze zanikajícího souboru vzniklo divadlo zcela nové. Tento jev zaznamenáváme také v posledních letech, např. na Jablonecku a Semilsku.

Současnost: amatérské i profesionální soubory

Loutkové divadlo je u veřejnosti oblíbené i v současnosti. Převažuje zaměření především na dětské publikum, ale existuje také několik loutkových souborů, které hrají spíše pro dospělé. V České republice působí kolem 300 amatérských loutkářských souborů. Vedle amatérských spolků existuje u nás mnoho profesionálních divadel a nezávislých skupin. Liberecký kraj zastupuje především Naivní divadlo Liberec a liberecké soubory s názvem Divadlo jednoho Edy a Rolnička – divadlo pro děti. Nyní se zaměřme na několik výraznějších amatérských souborů, jež působí v Libereckém kraji.

V Českém Dubu působí velmi aktivní soubor s názvem Ještěd. Svoji činnost zahájil roku 1972. Funkce vedoucí souboru se ujala Ladislava Chvalinová. Premiérové představení se konalo 26. prosince 1972 a na programu byl *Oklamaný hastrman* od Jiřího Klase. V prvních deseti letech činnosti nastudoval soubor osmnáct her a představil se v 85 vystoupeních. Ještěd uváděl své inscenace nejen na domovské scéně, ale zajížděl i do dalších míst, např. Mnichovo Hradiště, Cvikov, Louny, Žatec. První vlastní přehlídku marionetových souborů zorganizovali loutkáři v květnu 1983. Dodnes pořádají loutkářské přehlídky, avšak v nepravidelných intervalech. Soubor měl za posledních deset let více než přes sto vystoupení. Od založení se v divadelních aktivitách vystřídalo celkem 48 ochotníků.

Loutkářský soubor Čmukaři vznikl roku 1976 v Modřišicích u Turnova. Od roku 1997 působí již přímo v Turnově. Za dobu své existence vytvořil téměř padesát inscenací. Z počátku se jednalo především o adaptace pohádkových hříček, později spíše próz, nakonec i o zcela autorskou tvorbu. Druh loutek se proměňoval podle potřeb předlohy a podle inspirace inscenátorů: marionety na drátě, tyčkové loutky, maňásci, předměty a vždy i viditelní herci, většinou jako partneři loutkových postav. Divadelní soubor stojí hlavně na trojici Dáda Weissová, Romana Zemenová a Jaroslav Ipser. Dle Luďka Richtera vynikají Čmukaři osobitým loutkoherectvím a herectvím ve stylu groteskního gagu, který přesně cítí a umí precizně vystavět. Nejblíže mají k anglickému humoru, absurditě či anekdotickému nonsensu. Za vrchol jejich her se považuje představení *Medvídek Pú nebo tak nějak* (1993). Čmukaři jsou nejúspěšnějším účastníkem Loutkářské Chrudimi z Libereckého kraje, dokonce šestí z celé republiky. Za posledních třicet let se do hlavního programu probojovali již patnáctkrát. V Libereckém kraji patří k nejvýraznějším amatérským souborům.

Na Turnovsku působí hned několik dalších loutkářských souborů. Základní umělecká škola v Turnově vede své žáky mimochodem také k divadelní činohře a loutkářství. Hlavní zásluhu má učitelka Romana Zemenová, která je sama činná v divadelních a loutkářských souborech. Za pozornost stojí také soubor Na židli, jež vznikl roku 1978. Dříve ho vedl Jaroslav Ipser, dnes Petr Záruba. Divadelní repertoár je zaměřen na inscenaci pohádek. Tento soubor se každoročně stará o krajskou loutkářskou přehlídku Turnovský drahokam a účastní se mnoha dalších festivalů a přehlídek převážně

v Libereckém kraji. V letech 2002 a 2013 se dokonce probojoval na Loutkářskou Chrudim.
V Jablonci nad Nisou působí již od roku 1980 loutkářský soubor Vozichet (dříve Kubíkovo divadélko). Za dobu svého trvání připravil 27 inscenací a odehrál na 500 představení především pro předškolní a školní děti. Soubor má třináct členů, kteří ovládají téměř všechny druhy loutek. V posledních letech se zaměřuje na autorské inscenace. K jeho vrcholům patří hra *Zlaté kuře* (2010). Na svém kontě má sedm účastí na Loutkářské Chrudimi, jedná se tedy o druhý nejúspěšnější soubor z Liberecka.

V poslední letech narůstá význam dětských a mládežnických souborů, které působí při základních uměleckých školách nebo lidových školách umění. Předčasně zemřelá Hana Mocková ze ZUŠ Semily přivezla v roce 2004 na Loutkářskou Chrudim soubor Holky na zabití a Pavlík s inscenací *Prcek Tom a dlouhán Tom* a o tři roky později soubor Štokrle s *Afrického příběhem*. Její odchovanci pak coby Teatro Hugo zazářili v roce 2008 s hrou *Hugo*. Z turnovské umělecké školy byly úspěšné soubory Pampalin (2006 *Čtyřlístek pohádek*, 2008 *Teta to plete*) a Není to…Ani to (2009 *Oidipus*, 2012 *Kompost*).

V Libereckém kraji také probíhá několik divadelních přehlídek a festivalů. Nejdůležitější z amatérských přehlídek je Turnovský drahokam. Jedná se o regionální loutkářskou přehlídku pro Liberecký kraj a Český ráj s postupem na Loutkářskou Chrudim, nejstarší a nejuznávanější český loutkářský festival. Turnovský drahokam vznikl roku 1983. Původně to bylo nesoutěžní setkání loutkářů. V rámci loutkářské přehlídky je udělena Putovní cena dětského diváka Turnovský drahokam, už tradičně probíhá dětská soutěž o loutku Kašpárka a samozřejmě se bojuje také o postup do celorepublikového kola. V letech 1988–1997 měl festival dlouhodobější pauzu. V březnu 2014 se v Turnově uskutečnil již 24. ročník. Krajské kolo celostátní přehlídky Dětských divadelních loutkářských a recitačních souborů se koná v Jablonci nad Nisou. Pro dětské soubory je určena i divadelní, loutková a recitační oblastní postupová přehlídka Turnovský štěk. V roce 2014 proběhl již 13. ročník. V dalších městech Libereckého kraje probíhají různé přehlídky a festivaly pořádané většinou místními soubory. Koncem října se v Semilech koná přehlídka divadelních, loutkářských a hudebních souborů s názvem Semilský paroháč. Nesoutěžní přehlídka amatérských loutkových skupin se koná v listopadu ve Cvikově (Cvikovské dny loutek). Rovněž v listopadu probíhá mini-přehlídka Lomnická rolnička v areálu lomnického zámku.

Naivní divadlo Liberec
Liberecké profesionální divadlo stavělo ve svých začátcích na amatérských loutkářích. Po válce totiž došlo k obnově loutkářské činnosti v Liberci. Nově utvořený amatérský soubor odehrál 13. října 1948 hru Bedřicha Svatoně *Lenoch Vojta*. Režie se ujal Jiří Filipi, tehdejší kulturní referent. V pražských loutkářských kruzích se tehdy začalo uvažovat o profesionalizaci liberecké amatérské loutkové scény. Jedním z dalších důvodů bylo také to, že již v březnu 1948 byl přijat divadelní zákon. Profesionální loutkové divadlo v Liberci, zatím jako pobočka Ústředního loutkového divadla v Praze, zahájilo svou činnost 1. října roku 1949. Již v listopadu loutkáři uvádějí Puškinovu *Pohádku o zlaté rybce* v režii Jiřího Filipi.O výpravu se postaral malíř František Patočka. V následujícím roce divadlo končí jako pobočka pražské loutkové scény a od prvního ledna 1950 se jeho zřizovatelem stává Krajský národní výbor v Liberci. Název divadla se mění na Krajskou loutkovou scénu a od jejího vzniku až do roku 1961 je ředitelem Jiří Filipi (1918-1993). V této době divadlo dosáhlo vrcholu díky hře *Tajemství zlatého klíčku* (1959) autorky E. Borisové (režie J. Filipi, výprava A. Mytysková, hudba K. Novák). V témže roce se

v Liberci uskutečnil I. festival státních loutkových divadel, jehož se zúčastnily všechny české a slovenské profesionální scény.

V šedesátých letech se stal ředitelem František Sokol. V této době zde působil uznávaný režisér a scénograf Jan Schmid. Jeho jméno je spojeno zejména s činností Studia Ypsilon, které v rámci Naivního divadla působilo v letech 1968-1978. Inscenace divadla se vzdalují od klasického popisu, otevírají se dětské fantazii, vynikají imaginací a týmovou pracovitostí. Mezi nejúspěšnější produkce patřila inscenace *Poklad baby Mračenice* od L. Dvorského (1963) a *Taškáři* O. Augusty (1968). Ke konci 70. let a během dalšího desetiletí krystalizuje křehká poetika hříček pro děti z mateřských škol režiséra P. Poláka, zřetelně čerpající z festivalu Mateřinka, který si svým zaměřením na tvorbu profesionálních loutkových divadel pro děti vybudoval významné mezinárodní renomé.

Profesionální festival Mateřinka vznikl v roce 1972, kdy byla pod tímto názvem uspořádána v Liberci první česká národní přehlídka. Místo konání bývalo (střídavě) v Českých Budějovicích a Liberci. Od roku 1991 se akce pořádá už jen v Liberci, a to každým druhým rokem. Festival je určen profesionálním loutkovým divadlům zaměřující se výhradně na tvorbu pro nejmenší diváky. Mateřinka je soutěžní festival, proto jsou oceňovány individuální výkony v nejzdařilejších inscenacích. Minulých ročníků se účastnily soubory z celého světa, např. z Belgie, Finska, Francie, Íránu, Izraele, Japonska, Maďarska, Německa, Polska, Slovenska, Slovinska, Španělska, Švédska, Velké Británie. V rámci festivalu je vždy pestrý doprovodný program. Skládá se z pouličních produkcí, výstav, koncertů, workshopů či večerních ukázek z tvorby pro dospělé publikum v podání pořádajícího Naivního divadla Liberec. Zatím poslední ročník, dvaadvacátý, proběhl ve dnech 18.-22. června 2013.

V osmdesátých letech divadlo stavělo na hudebně-komediálním stylu režisérky Michaely Schartové. Z řady povedených děl jmenujme alespoň inscenace *O věrném milování Aucassina a Nicoletty* (1981, výtvarník I. Antoš), *Turandot ukrutnice* v úpravě Ivy Peřinové (1982, výtvarník P. Kalfus) či *Ze života hmyzu* též v úpravě Peřinové (1989, výtvarník J. Milfajt). Iva Peřinová je hlavní osobností Naivního divadla na přelomu století. Divadlo sice nemá stálého režiséra, ale spolupracuje s hostujícími profesionály z jiných divadel. Především však své umělecké snažení opírá o původní díla dramaturgyně a autorky Ivy Peřinové. K nejúspěšnějším produkcím v průběhu 90. let patřily hry *Bezhlavý rytíř* (1993), *Alibaba a čtyřicet loupežníků* (1994), *Alína aneb Petřín v jiném dílu světa* (1996) a *Zvířecí divadlo* (1999), které mělo premiéru u příležitosti 50. výročí existence libereckého, potažmo Naivního divadla. Na počátku 90. let se jeho ředitelem stal Stanislav Doubrava.

Naivní divadlo je velmi aktivní i v posledních letech. Nepřehlédnutelným počinem po roce 2000 se stala inscenace pražského režiséra M. Dočekala a výtvarníka P. Matáska *Bouře* (2002). Shakespearova hra byla o dva roky později úspěšně uvedena na světovém festivalu konaném v rámci kongresu UNIMA v chorvatské Rijece. K oslavě 55. výročí založení divadla proběhla inscenace hry I. Peřinové *Krásný nadhasič aneb Požár Národního divadla* (2005). Toto dílo patří ke kritiky nejoceňovanějším inscenacím v historii libereckého divadla, autorka za něj byla mimo jiné nominovaná na výroční Cenu Alfréda Radoka. Z dalších úspěšných her jmenujme loutkovou interpretaci slavného baletu P. I. Čajkovského *Labutí jezírko* (2009). V roce 2003 také došlo k výměně dramaturga, neboť místo I. Peřinové převzal V. Peřina.Hry *Písmenková polívka* (2005) či *Hrnečku, vař!* (2007) autorské dvojice M. Homolová a V. Peřina výrazně bodovaly na

domácích i zahraničních loutkářských festivalech, na kterých je divadlo pravidelným hostem.

Naivní divadlo Liberec získalo za dlouho dobu svého působení již mnoho cen. Z posledních let jmenujme cenu Erik české pobočky UNIMA, jež se uděluje za nejlepší inscenaci sezóny. Divadlo ji získalo v roce 2009 za *Pohádku o Raškovi* a roku 2012 za hru *Budulínek*. Během své pětašedesátileté existence podniklo Naivní divadlo Liberec mnoho četných cest nejen po Evropě, ale představilo se také v Číně, Kanadě, USA, Mexiku, Indii, Izraeli, Koreji či Pákistánu. V současné době je to nejuznávanější loutkářské divadlo v České republice, o čemž svědčí také nedávné udělení ceny Thálie za celoživotní mistrovství v oboru loutkového divadla herci a režiséru libereckého Naivního divadla Zdeňku Peřinovi.

Závěr

Loutkářská tradice v Libereckém kraji se projevuje nepřetržitě do dnešních dnů ve dvou vzájemně se ovlivňujících a prostupujících liniích: lidové (amatérské loutkářství) a profesionální (statutární divadla, nezávislé skupiny a sólisté).

Na území Libereckého kraje původně existovaly dva loutkářské proudy – německý a český. Z historického vývoje je aktuální jen tradice českého loutkářství, která zaznamenala mimořádný ohlas v tomto kraji. Nejsilnější zastoupení mají loutkáři v okresech Semily a Liberec, avšak výrazné nositele tohoto kulturního jevu nalezneme i ve zbylých destinacích. V současnosti zde existuje přes třicet amatérských souborů a několik profesionálních skupin v čele s institucí – Naivní divadlo Liberec, jež patří k nejuznávanějším českým loutkovým divadlům ve světě. Loutkářská tradice je tedy stále plynulá a nevypadá to, že by v blízké době mělo dojít k výrazné změně.

LOUTKÁŘSTVÍ NA MORAVĚ
(Kraj Vysočina, Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj a Zlínský kraj)

Česky provozované loutkové divadlo ve své všeobecné podobě vznikalo a rozvíjelo se na Moravě zcela identicky jako na ostatním území dnešní České republiky.

O zárodečných prvcích loutkového divadla se uvažuje již v souvislosti s pohanskými zvyky a obyčeji, jsou spatřovány v náboženských obřadech a jejich praktikách. Nicméně až v 17. století se v loutkářských produkcích holandských, anglických a zejména italských komediantů kočujících Evropou konsolidovaly jisté prvky divadelního umění. Zejména pak vzájemné působení loutek a komedie dell'arte sehrálo ve vývoji obou druhů značnou roli a vedlo ke společným výrazovým prostředkům. Cizí kočovné společnosti, které přímo ovlivnily vznik a ranou podobu českého marionetového divadla, hrávaly hojně také ve větších moravských městech. Historicky doloženi jsou např. loutkáři Sebastiano di Sio v Brně (1705), J. A. Stranitzký v Brně (1706, 1713), J. G. Obinger ve Znojmě (1763), v Prostějově (1770), v Jihlavě (1771), v Olomouci (1773), J. Hölzer v Olomouci (cca 1770), M. Unger v Brně (1783, dále jeho moravské „štace" – Rousínov, Vyškov, Prostějov, Olomouc, Šternberg, Dvorce, Opava, Krnov, Bruntál, Šumperk, Zábřeh, Úsov, Uničov atd.) a mnoho dalších.

Kočovní loutkáři převážně určovali podobu loutkového divadla v Evropě až do konce 18. století. První čeští marionetáři se možná rekrutovali i z příležitostných asistentů zahraničních komediantů, od nichž přebírali jak inscenační prostředky marionetového divadla, tak i mezinárodní repertoár. V něm se posléze objevily i specifické hry domácího původu a také originální typicky české postavy, resp. loutkové typy. Produkce českých loutkářů fungovaly jako opožděné profesionální komediantské divadlo typů a významně přispěly k formování české divadelní kultury. Na rozdíl od cizích loutkářů se čeští marionetáři zaměřili na venkov s převládajícím českým obyvatelstvem. Na Moravě mezi jinými žili a působili Flachsové, Pflegrové, Šimkové, Kučerové, Noví, Finkové, Janečkové, Kopečtí, Antonín Scheich, Josef Ruml. Ke svým produkcím užívali loutky osvědčených řezbářů, z místních lze zmínit Johanna Flachse, Františka Šišku, Josefa Staňka, Bohumila Tichého, Jaroslava Vaňka, Stanislava Nového aj.

Ve druhé polovině 19. století ovšem převzali pomyslnou štafetu loutkáři amatérští. Rozvíjely se jednak scény spolkové a školní (Kroměříž, Olomouc, Prostějov, Boskovice, Břeclav, Poštorná, Znojmo atd.), a vedle nich také divadla rodinná. Mezi stovkami spolkových a školních divadel (v roce 1928 zaznamenala statistika Masarykova lidovýchovného ústavu téměř 2700 moravských pravidelně hrajících scén) se objevilo několik mimořádných, která svou uměleckou úrovní měla kardinální význam pro formování moderního českého loutkářství. Tuto éru tzv. uměleckých loutkových divadel prezentuje na Moravě zejména Loutkové divadlo Radost Osvětového svazu v Břeclavi (1927-1939) s obnovenou činností ve Zlíně (od 1941). Jeho „principál" Vladimír Matoušek, pozdější zakladatel brněnského loutkového divadla Radost, patří k nejvýznamnějším loutkářským osobnostem (nejen na Moravě, stál i u zrodu divadla DRAK v Hradci Králové). Reformní tendence přineslo také loutkové divadlo Kašpárkova říše v Olomouci-Hejčíně v čele s Františkem Čechem, původní název Loutkářský kroužek odboru Národní jednoty v Olomouci-Hejčíně (od 1920). Toto ochotnické divadlo je úspěšně činné dodnes.

Amatérská etapa loutkového divadla přinesla mnohé progresivní trendy. Spolu s entuziasmem tvůrců šlo o účast vzdělaných a talentovaných osobností, výtvarníků,

spisovatelů, hudebníků, herců a jiných. Poprvé v českém kontextu tak začalo být loutkové divadlo chápáno jako estetický fenomén. Přelomová orientace na dětské publikum znamenala proměnu repertoáru, dramaturgie, postav a inscenačních postupů. Nově se začala prosazovat funkce loutkářského režiséra.

Další významné moravské osobnosti tzv. amatérské etapy loutkového divadla: Liběna Odstrčilová (Prostějov, Tišnov), Eugen Stoklas (Litovel), František Čech (Olomouc), Bohumír Čejka (Ostrava), Karel Fišer (Valašské Meziříčí), Bohuslav Metelka (Jihlava, Polná), Bohumír Čermák, Vladimír C. Švehla, Antonín Turek a Rudolf Kučera (Brno) atd. Na rozvoji rodinného loutkového divadla, resp. jeho zázemí v průmyslové produkci loutek, divadel a dekorací se podíleli z moravských autorů *Dekorací českých umělců* a předloh loutek Alois Kalvoda (Šlapanice), Adolf Kašpar (Bludov), Rudolf Livora (Hodonín), Stanislav Lolek (Palonín u Šumperka), Karel Svolinský (Svatý Kopeček u Olomouce), Štěpán Zálešák (Bánov na Moravě), František Úprka (Kněždub na Moravě) a Ondřej Sekora (Břeclav, Brno). Mimořádně ovšem přispěli soubornými a také výtvarně i technicky výjimečnými divadly Miroslav Kolář (Brno) a Jaroslav Šváb (Hodonín). Z moravských loutkářských producentů lze jmenovat především firmu Petrus (Třebíč), Gerlich (Brno-Židenice), František Fert (Brno-Husovice) a Máca (Újezd).

Poválečné loutkářství se nese ve znamení profesionalizace loutkového divadla. „Po vzoru" Ústředního loutkového divadla v Praze vznikají také na Moravě dvě státní institucionální scény – Loutkové divadlo Radost (Brno, 1949) a Krajské divadlo loutek v Ostravě (Ostrava, 1953). V 60. letech se vymaňují z direktivy ÚLD a každé si formuje svůj osobitý umělecký ráz. V jednotlivých tvůrčích etapách lze sledovat také obecné dramaturgické a inscenační tendence českého loutkářství, ovšem se specifickými rysy invence konkrétních tvůrců – návrat k tradici, široké spektrum loutek a loutkářských technik, akční scénografie, loutkovodič jako dramatický partner loutky, inscenace pro dospělé publikum, syntetické výrazové prostředky atd.

Výrazné moravské osobnosti profesionálního loutkového divadla (kromě herců): Vladimír Matoušek, Josef Kaláb, Karel Hlavatý, Františka Kainarová, František Sokol, Jiří Jaroš, Jiří a Ilda Pitrovi, Pavel Vašíček, Pavel Aujezdský, Karel Brožek, Zoja Mikotová, Mirko Matoušek, Vratislav Schilder, Eva Janěková, Petr Kracik, Jaroslav Milfajt, Vlastimil Peška, Zdeněk Hapala, Šárka Babrajová, Václav Kábrt, Jaroslava Žátková, Zdeněk Havlíček, Miroslav Vildman, Petr Nosálek, Tomáš Volkmer aj.

Na široké a pestré tvůrčí platformě také existuje a rozvíjí se amatérské loutkářství, po roce 1989 pak vznikají též mnohá nezávislá uskupení nebo divadla sólistů.
Příklady amatérů (mnohé soubory mají předválečné kořeny nebo po různých peripetiích obnovují činnost): Rolnička (Pelhřimov), Zdravíčko (Třebíč), DaLS (Blučina), Loutkové divadlo ZK ROH Přerovských strojíren (Přerov), Loutkové divadlo (Humpolec), Starost (Prostějov), Loutková scéna Husovy knihovny (Polná), F KUFRU (Olomouc), OPAL, Skřítek, Sněženky a další soubory (Opava), Jitřenka (Brno), Říše loutek (Kroměříž), Ajdivadlo (Brno), Studio Dům a D – Dílna Studia Dům (Brno), Podivíni z Podivína (Podivín), Bublanina (Vsetín), Mrak (Havlíčkův Brod) a mnoho dalších. Z nezávislých nutno uvést alespoň Divadlo Líšeň (Brno-Líšeň) a Neslyším (Brno).
Festivaly patří k loutkářským svátkům. Před celostátní Loutkářskou Chrudimí se pořádají četné regionální přehlídky a festivaly amatérského loutkového divadla, na Moravě např. v Opavě, Třebíčské loutkářské jaro v Třebíči nebo Čechova Olomouc. K významným festivalům profesionálního loutkového divadla přísluší Spectaculo interesse v Ostravě

a Festival Radosti v Brně.
O paměť loutkového divadla pečují také na Moravě mnohé instituce i jednotlivci. Loutkářské sbírky spravují oddělení dějin divadla Moravského zemského muzea v Brně, divadelní oddělení Slezského zemského muzea Opava v Opavě a Vlastivědné muzeum v Olomouci. Z významnějších soukromých sběratelů jsou v tomto smyslu aktivní zejména Pavel a Marie Jiráskovi (Brno) a Miroslav Nopp (Samotížky).

Řada výše zmíněných loutkářských iniciativ inklinuje k novým uměleckým postupům, usiluje o syntézu s jinými uměleckými obory s cílem obohatit loutkové divadlo o moderní výrazové prostředky – utváří se novodobý jazyk loutkového divadla. V něm se ovšem stále zrcadlí konstantní vlastnosti závazné tradice zformované výrazovou kapacitou kočovného marionetového divadla – jeho prototypovou ireálností, stylizovaností, metaforičností, iluzívností a totální divadelností. Takovéto propojení s tradicí se stává zárukou životnosti a kontinuity českého loutkářství.

Příloha č. 1 b: FOTOPŘÍLOHA

První české vyobrazení loutky – dřevoryt vydaný po roce 1590 v Litomyšli. Tento dřevoryt přinášel informace o podloudnické monstranci luteránského kazatele Maxmiliana Bibera, který byl roku 1588 uvězněn ve Vídni. Archiv MLK Chrudim

Starý textový plakát. První české loutkové divadlo světoznámého Karla Kopeckého z Mirotic, hra *Doktor Faust*, patrně 2. polovina 19. století, papír na plátně. Archiv MLK Chrudim

Fotografie loutek „Dědka a Báby zlých časů“ ze souboru Jana Nepomuka Lašťovky. Prostřednictvím těchto loutek Lašťovka komentoval místní a politické poměry: „Och to jsou zlé časy, hmhm… Kafíčko zas dražší, hmhm…“ Jejich výstupy doplňovaly představení.
Fotografie pochází z loutkářské výstavy v Plzni, rok 1925, v pozadí jsou vidět Lašťovkovy plakáty. Foto archiv MLK Chrudim

Soubor marionet, Praha, 1912. Sériově vyráběné loutky pro rodinné loutkové divadlo, tzv. „alšovky“, výroba Antonín Münzberg, dřevo, textil, kov, 25 cm. Všechny loutky jsou ze souboru loutek chrudimského vinárníka Bóži Prokopa. Foto Oto Palán, archiv MLK Chrudim

ROČNÍK I.
ČÍSLO 1.

ČESKÝ LOUTKÁŘ

REVUE ČESKÉHO SVAZU PRÁTEL LOUTKOVÉHO DIVADLA V PRAZE.

OBSAH:

Obsah literní napsali: Dr. Auerhan, Dr. Borecký, Foll, Frynta, Hlaušek, Karásek ze Lvovic, Klášterský, Koubek, Mašek, Racek, Sova, Šárecká, Šípek, Váchal, Dr. Veselý, Weidner, Záhoř, Žipek. — Illustracemi přispěli: Ad. Kašpar (akvarel sedláka Škrholy), V. Materna (obálka), J. Šejnosi (Pražské osobnosti jako pimprlata), J. Váchal (Král a poustevník).

Titulní strana Českého loutkáře, rok 1912, číslo 1. Foto: archiv časopisu Loutkář

Umělecká scéna Říše loutek, Praha – W. Shakespeare: *Večer tříkrálový*, režie: V. Zákrejs, loutky: V. Sucharda, premiéra 24. 4. 1925. Foto archiv MLK Chrudim

První Spejblův (levý roh vzadu) snímek ve skupině loutek z plzeňského Loutkového divadla Feriálních osad na loutkářské výstavě v pražské Grébovce, 1924, uprostřed je vidět loutka Seligmánka. Foto archiv MLK Chrudim

Zleva Jiřina Skupová, Josef Skupa a pravděpodobně Gustav Nosek hrající divadlo, patrně 30. léta 20. století. Foto archiv MLK Chrudim

Pátý Sjezd loutkářů v Praze 1929 spolu s velkou loutkářskou výstavou za účasti českých loutkářů a jejich zahraničních hostů bezprostředně předcházel spontánnímu založení Mezinárodní loutkářské unie se zkratkou UNIMA (20. května 1929) v prostorách loutkové scény Říše loutek umístěné v nově otevřené budově Městské knihovny v Praze. Foto: archiv časopisu Loutkář

Trnkovo Dřevené divadlo – Josef Menzel: *Pan Eustach, pes a sultán*, scéna a loutky: Jiří Trnka, Praha, premiéra 1936. Foto archiv MLK Chrudim

Scéna ze zájezdového loutkového divadla Josefa Pehra, Praha 1947. Foto archiv MLK Chrudim

Ústřední loutkové divadlo, Praha (Divadlo Sluníčko) – Josef Pehr a Leo Spáčil: *Guliver v Maňáskově*, režie: Jiří Filipi, výprava: Václav Havlík, hudba: Milan Jíra, premiéra: 28. 1. 1967. Foto archiv MLK Chrudim

Scéna a loutky z inscenace Jiřího Bártka: *Enšpígl*, František Vítek. VčLD DRAK, Hradec Králové, režie: Josef Krofta, výprava: František Vítek, kostýmy: V. Říčařová, hudba: Jiří Vyšohlíd, premiéra: 8. 2. 1974. Foto Oto Palán, archiv MLK Chrudim

Konferenciéři libereckých kabaretů J. Durych (vlevo) a E. Pospíšil (vpravo) se svými loutkovými dvojníky. Zdroj: Janáček, J.: Amatérští loutkáři v Liberci 1918-1938, Liberec 1988, s. 46.

Divadlo bratří Formanů – *Barokní opera*, na motivy zpěvohry Karla Loose z konce 18. století nazvané *Česká opera o komínku zedníky žertovně nakřivo postaveném aneb hádka mezi domácím pánem a zedníky*. Původní verzi napsanou pro smyčcový kvartet přepracoval a pro cemballo upravil hudební skladatel Vítězslav Janda, režie: Petr Forman, scéna: Jan Marek, Miroslav Trejtnar, masky: Matěj Forman, kostýmy: Blanka Vilímová, Štěpánka Kašparová, s loutkami hráli, zpívali a tancovali: Milan, Matěj a Petr Formanovi, premiéra: 21. 6. 1992 /mariontey, masky, loutky prstové, plošné /. 55. loutkářská Chrudim 2006, foto Michal Drtina

Divadlo Minor, Praha – Eduard Bass, Petr Forman, Ivan Arsenjev, Veronika Švábová: *Klapzubova jedenáctka*, režie: Petr Forman, scéna a loutky: Matěj Forman, Ondřej Mašek, Jakub Zich, kostýmy: Petra Goldflamová Štětinová, hudba a písně: Jarda Traband Svoboda, Petr Forman, premiéra: 9. 4. 2005. Přelet nad loutkářským hnízdem 2005, foto Michal Drtina. Matěj Forman a kolektiv získal 2. místo v anketě i-divadla o jiný umělecký počin roku 2005 za scénografii.

Divadlo Continuo, Malovice – montáž historických textů: *Finis Terrae*, režie: Pavel Štourač, výprava: Helena Štouračová, premiéra: 16. 7. 2009. 59. loutkářská Chrudim 2010, foto Michal Drtina

Divadlo Continuo, Malovice – kolektiv: *Klobouk, hvězdy, neštovice aneb Rozhovory s nenarozenými dětmi*, podle Maurice Maeterlincka, dramaturgie: Jana Pilátová, režie: Pavel Štourač, výprava: Helena Štouračová, Kristýna Patková, hráli: Alžběta Kostrhunová, Ewa Žurakowská, Tereza Indráková, Tomáš Mischura, Zdeněk Březina, Dima Filippov, Jaroslav Kořán, premiéra: 28. 10. 2007. Foto Michal Drtina

Buchty a loutky, Praha – Vít Brukner a Buchty a loutky: *Neposlušná kůzlátka*, úprava: Vít Brukner, režie: Vít Brukner a Buchty a loutky, scéna: Bára Čechová, Radomír Vosecký, loutky: Bára Čechová, na snímku zleva: Marek Bečka, Vít Brukner, Kristina Maděričová, premiéra: 2. 12. 2006. Přelet nad loutkářským hnízdem 2007, foto Michal Drtina

Buchty a loutky, Praha – *Zlatá husa*, podle pohádky bratří Grimmů sepsaly a zrežírovaly Buchty a loutky pod vedením Marka Bečky, výprava a loutky: Robert Smolík, hudba: Tomáš Procházka, loutky vyřezal Štěpán Pěnka a oblékla Radka Mizerová, scénu vyrobili Adam a Jaromír Gottliebovi, na snímku: Kristina Maděričová a Radek Beran, premiéra: 20. 3. 2010. Přelet nad loutkářským hnízdem 2011, foto Michal Drtina.
Buchty a loutky získaly cenu festivalu Mateřinka Liberec 2011 za scénář inscenace Zlatá husa, za vtipností povýšenou, současnou úpravu klasické pohádky.
05_015_Buchty a loutky Rocky IX. – M. Drtina
Buchty a loutky, Praha – *Rocky IX.*, námět: Radek Beran, režie: Radek Beran a Buchty a loutky, výtvarný dozor: Bára Čechová, hudební dozor: Vít Brukner, premiéra: 27. 2. 2004, foto Michal Drtina

Divadlo Líšeň, Brno – *Andělé z lesa*, na motivy romské pohádky Andělé z knihy Eriky Manuš: Pekloneberáj, scénář, režie, hudba, scéna, hrají: Pavla Dombrovská a Luděk Vémola, loutky: Antonín Maloň, 62. loutkářská Chrudim 2013, foto Michal Drtina

Divadlo Líšeň – Pavla Dombrovská a kolektiv: *Domovní requiem (zlá hra)*, režie: Pavla Dombrovská, scéna: Antonín Maloň a Luděk Vémola, loutky: Petra Kubáčková, hudba: Tomáš Vtípil. 54. loutkářská Chrudim 2005, foto Michal Drtina

Športniki, Praha – *Back to Bullerbyn*, volně na motivy knihy Astrid Lindgrenové Děti z Bullerbynu, režie: Jakub Vašíček a kolektiv, loutky a kostýmy: Tereza Venclová a kolektiv, na snímku: Johana Vaňousová a Elena Volpi, premiéra: únor 2011 v koprodukci s LG Maribor – Slovinsko. Přelet nad loutkářským hnízdem 2011, foto Michal Drtina

Teátr Víti Marčíka, Hosín, Hluboká nad Vltavou – *Popelka*, scénář, režie: Vítězslav Marčík, výroba loutek a hudba: Vítězslav Marčík jr. výroba scény: V + V Marčík, Eva Marčíková, na snímku: V + V Marčík. Přelet nad loutkářským hnízdem 2006, foto Michal Drtina

Teátr Víti Marčíka, Hosín, Hluboká nad Vltavou – *Labyrint světa*, na motivy Jan Ámose Komenského upravil Vítězslav Marčík, režie, hudba, hraje: Vítězslav Marčík, scéna a loutky: Eva Marčíková, Vítězslav Marčík, Pavel Krejčí, premiéra 5. 2. 2012. Přelet nad loutkářským hnízdem 2012, foto Michal Drtina

Divadlo Kvelb, České Budějovice – Divadlo Kvelb: *Vzplanutí*, režie: Divadlo Kvelb /hořící javajky velikosti čtyř metrů/. 55. loutkářská Chrudim 2006, foto Michal Drtina

Divadlo Dno, Hradec Králové – koletiv: *Ledové techno, tedy Lapohádky*, režie: Kamil Bělohlávek a kolektiv, scénografie: Roman Kudláček, Kamil Bělohlávek, loutky: Kamil Bělohlávek, kostýmy: Roman Kudláček, světelné efekty: Roman Kudláček, hudba: „Dva“ – Honza a Bára Kratochvílovi, na snímku: Mirka Venclová, premiéra: 6. 12. 2006. Foto Michal Drtina
Inscenace získala v roce 2007 hlavní cenu na přehlídce Loutkářská Chrudim a 2. cenu na Přeletu nad loutkářským hnízdem.

Tichý Jelen, Roztoky – W. Shakespeare, J. Jelínek: *Richard 3 – s jídlem roste hrb*, režie: Jiří Jelínek, scénografie: Tichý Jelen, Zuzka Vítková. Foto Michal Drtina

Naivní divadlo Liberec – Iva Peřinová: *Krásný nadhasič aneb Požár Národního divadla*, režie: Tomáš Dvořák, scénografie: Ivan Nesveda, hudba: Vratislav Šrámek, premiéra: 19. 2. 2006. 55. loutkářská Chrudim 2006, foto Michal Drtina.
Krásný nadhasič patřil ke kritiky nejoceňovanějším inscenacím v historii NDL, autorka za něj byla mj. nominována na výroční Cenu Alfréda Radoka.

Naivní divadlo Liberec – Vít Peřina: *Budulínek*, režie: Michaela Homolová, výprava: Robert Smolík, hudba: Filip Homola, premiéra: 12. 5. 2012. Přelet nad loutkářským hnízdem 2012, foto Michal Drtina.
Vít Peřina obdržel za autorství textu Cenu Divadelních novin za Tvůrčí počin sezóny 2011/2012 v kategorii Alternativní divadlo. Inscenace byla v anketě odborníků označena za nejlepší českou loutkovou inscenaci sezóny 2011/2012 (cena Erik).

Divadlo Alfa, Plzeň – hry lidových loutkářů: *Don Šajn a Johanes doktor Faust*, úprava: Jan V. Dvořák, Pavel Vašíček, režie, výprava, loutky: Tomáš Dvořák, hudba: Jiří Koptík. Přelet nad loutkářským hnízdem 2010, foto Michal Drtina

Divadlo Alfa, Plzeň – Alexander Dumas, st.: *Tři mušketýři*, scénář: Tomáš Dvořák, Ivan Nesveda, Pavel Vašíček, texty písní: Blanka Josephová-Luňáková, režie: Tomáš Dvořák, výprava Ivan Nesveda, hudba: M. Vaniš j. h., premiéra: 28. dubna 2006. Foto Michal Drtina.
Inscenace Tři mušketýři má na svém kontě 21 cen a 2 nominace z tuzemských i zahraničních divadelních přehlídek. V tradiční novoroční anketě Divadelních novin získala titul Inscenace roku 2006.

DRAK, Hradec Králové – Vít Peřina: *U kanónu stál aneb Bitva u Hradce Králové*, režie: Tomáš Dvořák, výprava: Marek Zákostelecký, hudba: Jiří Vyšohlíd. Přelet nad loutkářským hnízdem 2012, foto Michal Drtina

Divadlo Minor, Praha – Jan Jirků: *Bruncvík a lev*, na motivy Starých pověstí českých Aloise Jiráska, režie a scéna: Jan Jirků, loutky: Robert Smolík, hudba: Dalibor Mucha, Tomáš Vychytil, dramaturgie: Petra Zámečníková, na snímku: Filip Jevič. Foto Kateřina Dolenská.
Na 27. ročníku festivalu českého profesionálního loutkového divadla Skupova Plzeň získala inscenace čtyři ocenění: Filič Jevič za mužský herecký výkon, Dalibor Mucha a Tomáš Vychytil za hudbu, Petra Zámečníková a Jan Jirků za autorsko-dramaturgickou koncepci, Robert Smolík za výpravu.

Divadlo Lampion, Kladno – Petr Vodička a kolektiv: *O Budulínkovi*, režie: Petr Vodička, dramaturgie: Zuzana Vojtíšková, scéna a loutky: Barbora Čechová, premiéra: 12. 1. 2007. Foto Michal Drtina

Malé divadlo, České Budějovice – Šauoch Ibrahim*: Jidáš Iškariotský, zrádce*, na motivy novely Leonida Andrejeva, režie a výprava: Jevgenij Ibragimov, premiéra: 9. 11. 2010. Přelet nad loutkářským hnízdem 2011, foto Michal Drtina

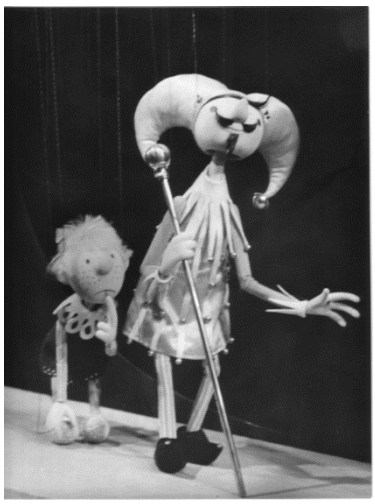

Umělecká scéna Říše loutek, Praha – Karel Mašek-Fa Presto: *Pohádkový zákon*, režie: B. Koubek, výprava, loutky a kostýmy: B. Koubek a Mirina Suchardová, 1961. Foto archiv MLK Chrudim

Divadlo V boudě, Plzeň – hra lidových loutkářů podle Romana Nejedlého: *Jan za chrta dán*, úprava: Pavel Bernášek, Jaroslav Hrubý, Pavel Vašíček, režie Jaroslav Hrubý, Jiří Fiala, scénografie: reprodukce kulis z fundusu divadla V Boudě. 55. loutkářská Chrudim 2006, foto Michal Drtina

Jiskra, Praha – Petr Slunečko: *Dvanáct měsíců*, podle Boženy Němcové. 55. loutkářská Chrudim 2006, foto Michal Drtina

Spojáček, Liberec – Karel Čavojský: *O princezně, která mluvila cizí řečí*, režie: Rudolf Krause, scénografie: soubor /marionety/. 52. loutkářská Chrudim 2003, foto Michal Drtina

Opal, Opava – Radovan Krátký: *Kocourkovské povídačky*, úprava, režie: Miroslava Halámková, hudba: František Lichovník. 52. loutkářská Chrudim 2003, foto Michal Drtina

Program k inscenaci hry Josefa Křešničky podle J. W. Goetha: *Faust*. Loutková scéna Radost Strakonice, režie: I. Křešnička, výprava: J. Moravec, hudba: J. Hrdina, 1982. Foto archiv MLK Chrudim

Rámus, Plzeň – Sofokles: *Hra (Oidipus)*, úprava: Zdena Vašíčková, režie, scénografie: soubor, hudba: Jakub Vašíček a jiní. 53. loutkářská Chrudim 2004, foto Michal Drtina

Divadelní soubor Poslední mravenec ZUŠ Žamberk – text kramářské písně: *Vojna s Turkem*, úprava a režie: Olga Strnadová, na snímku: Johana Vaňousová. 54. loutkářská Chrudim 2005, foto Michal Drtina

Vozichet, Jablonec nad Nisou – Vladimír Orlov, Jiřina Polanská: *Zlaté kuře*, překlad: Ladislav Pospíchal, dramatizace, režie, výprava: Jiřina Polanská, hudba: Rudolf Hancvencl. Přelet nad loutkářským hnízdem 2010, foto Michal Drtina

dDDD ZUŠ Děčín – arménská pohádka: *O líné a lakomém*, úprava: Jana Štrbová, režie: Jana Štrbová, Alena Pavlíková, scénografie: Jana Štrbová, Marcela Sufčáková, hudba: Eva Šofrnová, Ondřej Mataj, Jana Štrbová a The Band /maňásci/. 54. loutkářská Chrudim 2005, foto Michal Drtina

Střípek, Plzeň – James Thurber: *Třináctery hodiny*, úprava, režie, hudba: Ivana Faitlová, scénografie: Milena Jelínková a soubor /tyčkové loutky/. 54. loutkářská Chrudim 2005, foto Michal Drtina

C Svitavy – Antonín Mareš: *Slon*, upravili: Karel Šefrna, Blanka Šefrnová, Petr Mohr, režie, hudba: Karel Šefrna, scénografie: Jindřich Pevný, na snímku: Petr Mohr a Karel Šefrna /marionety, hůlkové, předměty/. 51. loutkářská Chrudim 2002, foto Michal Drtina

Čmukaři, Turnov – A. A. Milne: *Medvídek Pú nebo tak nějak*, úprava, režie, hudba: Čmukaři, scénografie: Jaroslav Ipser, Romana Zemenová /maňásci a herci/, na snímku: Romana Zemenová, Daniela Weissová a Jaroslav Ipser. 52. loutkářská Chrudim 2003, foto Michal Drtina

Divadlo fkufru, Olomouc – kolektiv autorů na motivy poezie Roberta Luise Stephensona, Paula van Ostaijena, Alana Alexandra Milnea a dalších: *Nic jenom pro tebe*, režie a hudba: Pavel Němeček, výtvarník: Vít John a soubor. 40. loutkářská Chrudim 1991, foto: Ivo Mičkal, archiv MLK Chrudim

Tatrmani, Sudoměřice u Bechyně – Josef Brůček: *Poslední Kašpárkova šance*, režie: Josef Brůček a synové, scénografie: Josef Brůček, loutky: Josef Brůček, kostýmy: Petra Brůčková, 1986, na snímku: Josef Brůček. 60. loutkářská Chrudim 2011, foto Michal Drtina

Divadlo Dno, Hradec Králové – Edmond Rostand, Jiří Jelínek: *Variace na slavné téma Cyrano*, režie: soubor, scénografie: K. Bělohlávek, hudba: Z. Kameníková. 50. loutkářská Chrudim 2001, foto Ivo Mičkal, archiv MLK Chrudim

Pachýř Pačejoff, Plzeň – Konstantin Klišé: *Don't Šajn a Pachýřovo hledání*, úprava, režie a scénografie: soubor, hudba: Ondřej Müller. 54. loutkářská Chrudim 2005, foto Michal Drtina

Teatro Hugo, Semily – Jan Mocek a kolektiv: *Hugo*, režie, scénografie, hudba: Jan Mocek, na snímku: Pavel Martinec, Jakub Kovář, Markéta Bábková. 57. loutkářská Chrudim 2008, foto Michal Drtina

Flajšplyš, Praha a okolí – soubor: *Kdo chodí na Gotthaj*, režie: soubor, scénografie: Dora Tichá, soubor, loutky: Dora Tichá, hráčský průmysl, kostýmy: soubor, hudba: Jan Machovec, Jiří Pivrnec, na snímku: Šimon Stiburek, Dorota Tichá. 60. loutkářská Chrudim 2011, foto Michal Drtina

Hana Voříšková, Choceň a Helena Vedralová, Vysoké Mýto: *Kde, lásko, kdes byla?*, autor, režie: Hana Voříšková, Helena Vedralová, scénografie: Hana Voříšková, hudba: Helena Vedralová, na snímku: Hana Voříšková. 53. loutkářská Chrudim 2004, foto Michal Drtina

Tate Iyumni, Praha – Aleš Kubišta, Vladimír Veselý, Pavel Richta a kolektiv: *Krvavé koleno*, režie: Vladimír Veselý a kolektiv souboru, scéna a loutky: Tate Iyumni, živá hudba: Pavel Vávra. Přelet nad loutkářským hnízdem 2009, foto Michal Drtina

Na holou, Hořovice – Řeřicha a soubor na námět románu Abrahama „Bram“ Stokera Drákula: *Krev a jiné lásky Míny*, režie, scénografie, loutky: Ludvík „Říha“ Řeřicha /maňásci/, hudba: Kateřina „Kachna“ Bímová. Přelet nad loutkářským hnízdem 2012, foto Michal Drtina

Scéna na zámku z loutkové pohádky Jaroslava Rudloffa „Kašpárek doktorem“.
Zdroj: Foto archiv souboru.

Scéna ze hry „Kubula a Kuba Kubikula“. Cvikovské dny loutek 2011.
Zdroj: Foto archiv souboru.

Scéna ze hry „Jak Kašpárek léčil draka“ s marionetami. Zdroj: Foto archiv souboru.

Scéna ze hry „Labutí jezírko“. Loutková hudební pohádka na motivy baletu P. I. Čajkovského měla premiéru 9. října 2009. Autorem hry je Iva Peřinová, režie: Tomáš Dvořák, výprava: Ivan Nesveda, hudba: Vratislav Šrámek. Hra byla velmi populární a získala několik cen (více na www.naivnidivadlo.cz). Zdroj: Naivní divadlo Liberec – mezi ohněm a vodou, Liberec 2010, nestr.

Fotografie z doprovodného představení na libereckém náměstí během Mateřinky „13“. Zdroj: Foto archiv divadla.

Stálá expozice loutek v podkroví Naivního divadla Liberec. Zdroj: Foto archiv divadla.

Malé loutkové divadélko ze sbírek turnovského muzea. Příklad scény – les a loutky.
Zdroj: Foto Jaroslav Kříž, Muzeum Českého ráje v Turnově.

Loutkářská Chrudim 2013
Seminář – Loutky mluví vlastním jazykem. Zdroj: Ivo Mičkal

Loutkářská Chrudim 2013
Zahájení Loutkářské Chrudimi – loutkářský štrůdl. Zdroj: Ivo Mičkal

Loutkářská Chrudim 2013
Seminář – Hezkou loutku si může vyrobit každý. Zdroj: Ivo Mičkal

Loutkářská Chrudim 2013
Seminář – Hezkou loutku si může vyrobit každý. Zdroj: Ivo Mičkal

Loutkářská Chrudim 2013
Dílna pro veřejnost – papírové divadlo. Zdroj: Ivo Mičkal

Loutkářská Chrudim 2013
Zahájení Loutkářské Chrudimi – loutkářský štrůdl. Zdroj: Ivo Mičkal

Titl.
NIPOS-ARTAMA
P.O.Box 12
Fügnerovo nám. 5
120 21 Praha 2

Váš dopis: naše značka: 233/10.1/14/Ja vyřizuje: **PhDr. Jakouběová** datum: 16. 5. 2014

Věc: Souhlas s **uveřejněním fotografií**

Muzeum Českého ráje v Turnově souhlasí s uveřejněním fotografií v nominačním dokumentu české a slovenské tradiční loutkářství.

PhDr. Vladimíra Jakouběová v.r.
ředitelka Muzea Českého ráje v Turnově,
přípěvkové organizace libereckého kraje

MLK Muzeum loutkářských kultur Chrudim

Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi, Břetislavova 74, 537 01 Chrudim,
IČ: 00412830, zastoupené ředitelkou muzea, Mgr. Simonou Chalupovou,

uděluje na žádost

Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu, Fügnerovo náměstí 1866/5 • P.O.BOX 12 • 120 21 Praha 2,
pro tyto účely zastoupeném Michalem Drtinou, odborným pracovníkem pro loutkářství a vedoucím redaktorem časopisu Amatérská scéna,

souhlas se zveřejněním fotografií svých sbírkových předmětů (viz. Příloha) k doložení historie českého loutkářství za účelem:

návrh zápisu statku „České loutkářství" do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky.

Souhlas se týká výlučně výše uvedeného a nesmí být použit pro jiný účel. Autorská práva zůstávají nedotčena.

V Chrudimi dne 30. 5. 2014

Mgr. Simona Chalupová, ředitelka MLK

Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi, Břetislavova 74, 537 60 Chrudim
Tel. 734757813, puppets@puppets.cz, www.puppets.cz

Příloha č. 1 c: Souhlas členů vybraných loutkářských souborů s předložením nominace.

Příloha č. 1 d: UDĚLENÍ SOUHLASU MAJITELŮ PRÁV SE ZVEŘEJNĚNÍM TEXTOVÝCH A FOTOGRAFICKÝCH DOKUMENTŮ POUŽITÝCH V NOMINACI

Datum:…… Podpis:…….
Mgr. Lenka Lázňovská, NIPOS, Praha

Datum:……Podpis:…….

Svobodný, předběžný a informovaný souhlas

Seznam subjektů, které předložily Svobodný, předběžný a informovaný souhlas k zápisu do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky navrhovaného statku „České loutkářství".

Poř. č.	Název/jméno	Korespondenční adresa
1.	Naivní divadlo Liberec	Moskevská 32/18, 460 31 Liberec
2.	Divadlo loutek Ostrava	Pivovarská 3164/15, 728 32 Ostrava-Moravská Ostrava
3.	Divadlo Kladno, s. r. o.	Divadlo Lampion, Divadelní 1702, 272 01 Kladno
4.	Divadlo Spejbla a Hurvínka	Dejvická 38, 160 00 Praha 6
5.	Buchty a loutky, z. s.	Myslbekova 9, 169 00 Praha 6
6.	Národní divadlo marionet	Žatecká 1, 110 00 Praha 1
7.	Divadelní společnost KEJKLÍŘ	Chopinova 2, 120 00 Praha 2
8.	Divadlo Puzzle, s. r. o.	Šikmá 4, 130 00 Praha 3
9.	Umělecká scéna Říše loutek	Žatecká 98/1, 110 00 Praha-Staré Město
10.	Loutky v nemocnici, zapsaný spolek	Klírova 4, 148 00 Praha 4
11.	DAMM – Div. asociace Marty Míkové	Klírova 4, 148 00 Praha 4
12.	Divadlo matky Vackové	Slovinská 4, 101 00 Praha 10
13.	Čmukaři, zapsaný spolek	Jiráskova 121, 511 01 Turnov
14.	Petrpaslíkovo divadlo	Petr Pištěk, Jurije Gagarina 2046, 288 03 Nymburk
15.	Loutkářský spolek Kacafírek Chrudim	Na Šancích 1180, 537 05 Chrudim
16.	Kašpárkova říše Olomouc	Hynaisova ul 11, 779 00 Olomouc
17.	Céčko Svitavy	Fabrika Svitavy, Wolkerova alej 92/18, 568 02 Svitavy
18.	Loutkové divadlo V Boudě Plzeň	Macháčkova 28, 318 00 Plzeň
19.	Tradiční loutk. div. Zvoneček, o. p. s.	Vavřenova 1107, 142 00 Praha 4 – Braník
20.	Tatrmani, z. s.	Sudoměřice u Bechyně 30, 391 72
21.	Spolek třeboňského loutk. divadla	Březanova 6/I, 379 01 Třeboň
22.	Loutkové divadlo Maminy, z. s.	Na Zavadilce 443, 551 01 Jaroměř
23.	Divadelní soubor Rarášci	Bratříkovice 66, 747 52 Hlavnice
24.	Říše loutek Kroměříž, z. s.	Pod Barbořinou 3234/28, 767 01 Kroměříž
25.	Loutkové divadlo DDM Kamarád	Tyršova 916, 330 11 Třemošná
26.	Loutkové divadlo Samuel	Havlíčkova 42, 364 61 Teplá
27.	Bažantova loutk. družina Poniklá	Poniklá 223, 512 42 Poniklá
28.	Loutkářský spolek „Před branou"	V Hradbách 2311, 269 01 Rakovník
29.	LS Popelka a DS Rarášci	Komenského 1037, 512 51 Lomnice n. Popelkou
30.	ZUŠ F. A. Šporka	Na Obci 142, 551 01 Jaroměř
31.	Loutkové divadlo v Sušici	T. G. Masaryka 120, 342 01 Sučice
32.	LD Srdíčko, z. s.	Litomyšlská 72, Vysoké Mýto
33.	Loutkové divadlo Sokol V. Popovice	Šárka Krutská, Tužebníková 359, 140 00 Praha 4
34.	TJ Sokol Pražský	Žitná 42, 120 00 Praha 2
35.	Spojáček Liberec	Malá 540, 463 12 Liberec 25
36.	Zbraslavská kult. spol. LS Rolnička	U Malé řeky, 156 00 Praha-Zbraslav
37.	Loutkové divadlo Smiřice	Tomáš Zemek, Husova 591, 503 03 Smiřice
38.	Dřevěné divadlo	Jan Hrubec, Monseova 447, 592 31 Nové Město n. M.
39.	Divadlo eMillion	Ústí 83, 588 42 Větrný Jeníkov
40.	Rodinné divadlo	Aleš Vymětal, Ke Zvonici 7, 143 00 Praha 12
41.	Téměř divadelní společnost	Viktor Pirošuk, Krčínova 18, 370 11 České Budějovice
42.	Pohádky z tašky	Jar. Holasová, Provodov 50, 549 08 Provodov-Šonov
43.	Loutková scéna Radost	Mírová 831, 386 01 Strakonice
44.	TJ Sokol Pražský	Žitná 42, 120 00 Praha 2
45.	Divadlo ToTeMM	Tomáš Machek, Sklené nad Oslavou 46, 591 01
46.	Rarášci Lomnice nad Popelkou	Jana Šimůnková, Palackého 636, 512 51 Lomnice n. P.
47.	Loutkářský soubor Srdíčko Jičín	Kulturní zařízení města Jičín, Husova 206, 506 01 Jičín
48.	Divadýlko Na Schodech	nám. T. Bati 701, Sezimovo Ústí
49.	Sdružení pro podporu tradic východočeského loutkářství, o.s.	Rokitanského 71/8, 500 03 Hradec Králové

Příloha č. 2 b:
MÍSTOPIS LOUTKOVÉHO DIVADLA ČESKÉ REPUBLIKY

Místopis amatérských loutkářských souborů v České republice[1] podle Databáze českého amatérského divadla[2]

Adamov: Československý svaz mládeže, LD (od 195x)
Adamov: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 192x do 192x)
Adamov: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Alšovice: Dramatický odbor (od 193x do 193x)
Alšovice: Sokol (od 193x do 193x)
Andělská Hora: Amatérský divadelní soubor (od 1946 do 195x)
Andělská Hora: Kapsa (od 2006)
Andělská Hora: Loutkové divadlo (od 1954 do 195x)
Anglie: LD (od 194x do 194x)
Aš: Ašské LD (od 1946 do 196x)
Aš: D 99, LD / Divadlo 99 SKZ Aš (od 1979)
Aš: LD ZK Ohara (od 1957)
Aš: Loutka / Pionýr (od 1981 do 199x)
Aš: Městská OB, LD (od 1963 do 197x)
Babice nad Svitavou: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Bakov nad Jizerou: Osvětová beseda, LD (od 197x do 197x)
Bakov nad Jizerou: Sokol, LD (od 192x do 195x)
Bartošovice: Dkr Československý svaz mládeže zemědělské učňovské školy (od 1958 do 195x)
Bartošovice: Maňáskový soubor OSŠ, DLS (od 1958 do 195x)
Bartošovice: Učitelský sbor (od 1962 do 196x)
Batelov: Sokol, též LD (od 1929 do 1949)
Bavorov: Sokol, LD (od 190x do 192x)
Bavorov: Veřejná osvětová služba, LD Jindřicha Veselého (od 1940 do 194x)
Bečváry: Loutkové divadlo (od 1918 do 194x)
Bechyně: Duha, LS / LS ZV ROH Keras (od 1955 do 198x)
Bechyně: Kašpárci, LD SPŠK (od 2001)
Bechyně: KLI, LD (od 1983)
Bechyně: Tatrmani, LD (od 1991)
Bělá nad Svitavou: LD (od 195x do 195x)
Bělá pod Bezdězem: Sokol, LD / Stavostroj / Sepap / Kultur. středisko (od 193x do 199x)
Bělá pod Bezdězem: Studentský kroužek, LD (od 1918 do 192x)
Bělá pod Bezdězem: Základní škola, LD (od 199x)
Bělidla: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Bělkovice: Sokol, LD (od 1919 do 196x)
Benátecká Vrutice: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Benátky nad Jizerou: Orfeus, kočovné LD (od 200x)
Benátky nad Jizerou: Sokol / Karborundum / Rolnička, LD (od 1923)
Benešov u Semil: OB, LS (od 1957 do 199x)

[1] Tento přehled není kompletním soupisem všech loutkářských souborů, které na území České republiky působí nebo v minulosti působily, ale dokládá, jak rozšířené bylo a je loutkové divadlo v českých zemích.
[2] Databáze a informace o ní viz. http://www.amaterskedivadlo.cz
Soupis je uveřejněn se souhlasem Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS), které databázi provozuje.

Benešov u Semil: Sokol, LS (od 1935 do 194x)
Benešov u Semil: SSM, LD (od 1974 do 199x)
Benešov: Akademický klub, LD (od 1910 do 192x)
Benešov: Husův fond, LD (od 1911 do 191x)
Benešov: LŠU, DDS / PaT (od 1988)
Benešov: Orel, LD (od 1947 do 194x)
Benešov: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Benešov: ZŠ Dukelská, dětský recitační soubor (od 1985 do 198x)
Beograd - Bělehrad : Československá obec LD (od 1891 do 189x)
Beroun: 3. mateřská škola, LD / Sekce pro práci s loutkou při mateřských školách (od 197x do 199x)
Beroun: Československé státní dráhy, LD (od 195x do 195x)
Beroun: Divadýlko z ponožky, LD(?) (od 1996 do 199x)
Beroun: Domov mládeže, maňáskový soubor - LD (od 198x do 1990)
Beroun: Jungmannova nadace, gymnázium, LD (od 1924 do 194x)
Beroun: Kotona, LD (od 195x do 195x)
Beroun: Královodvorská cementárna Plzeňka, LD Rarášek (od 195x do 1988)
Beroun: Nemocnice LD (od 196x do 196x)
Beroun: Sekce pro práci s loutkou při mateřských školách (od 198x do 1985)
Beroun: SNB, LD (od 195x do 195x)
Beroun: Sokol, LD (od 1923 do 193x)
Beroun: SOU zemědělské, Beroun-Závodí, MJF, zal. 1988 (od 1988)
Beroun: SPZ, LD (od 195x do 195x)
Bezděkov: Loutkové divadlo (od 1910 do 191x)
Bezděz: Loutkové divadlo (od 1946 do 194x)
Bezno: Farní jednota Cyrilská (od 1879 do 188x)
Bílina: Péče o mládež, LD (od 192x do 193x)
Bílovec: LD Okresního domu pionýrů (od 195x do 195x)
Bílovice nad Svitavou: Loutkové divadlo Bílovice nad Svitavou (od 1915 do 1915)
Bílovice: OB, LD (od 1952 do 195x)
Bílsko u Hořic: Bílsko (od 2007)
Bílsko u Hořic: Hospodářsko-čtenářská beseda (od 1905 do 192x)
Bílsko u Hořic: Republikánská strana (od 193x do 193x)
Bílsko u Hořic: Thalia (od 1922 do 192x)
Bílsko: Divadelní ochotníci (od 1930 do 193x)
Bílsko: Hasiči (od 191x do 191x)
Bílsko: Katolická mládež (od 1928 do 193x)
Bílsko: Loutkové divadlo ve škole (od 1945 do 194x)
Bílsko: Pionýři, LD (od 1954 do 195x)
Bílsko: Sokol (od 1926 do 193x)
Bílsko: Studenti (od 1937 do 193x)
Bílsko: Školní soubor (od 1919 do 194x)
Bílsko: Venkovská mládež (od 192x do 192x)
Bílý Potok: SRPŠ, LD (od 1956 do 195x)
Bítovany: Sokol, LD (od 1928 do 192x)
Bjelovar: Loutkáři (od 1925 do 194x)
Blansko: Loutkové divadlo (od 1914 do 191x)
Blansko: Loutkové divadlo ZK ČKD (od 1953 do 196x)
Blansko: LŠU (od 198x do 198x)
Blansko: Metra, ZK , LS (od 1954 do 195x)
Blansko: Orel, LD (od 1931)

Blatce: LD (od 1953 do 196x)
Blatec: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Blatná: Církev československá, LD (od 1920 do 194x)
Blatná: DPM, LD (od 1966 do 197x)
Blatná: Junák, LD (od 194x do 195x)
Blatná: Rolnička, LD (od 197x do 197x)
Blatná: Sokol, LD (od 1910)
Blatná: Školní Průchovo LD (od 192x do 196x)
Blatná: ZŠ Komenského, LD (od 1953 do 198x)
Blížejov: Rodičovské sdružení, LD (od 1951 do 195x)
Blíževedly: Loutkářský kroužek (od 1960 do 197x)
Blovice: Čs. strana nár.-sociální, LD (od 1927 do 192x)
Blovice: Lidový dům, LD (od 193x do 194x)
Blovice: OPM, LD (od 193x do 194x)
Blovice: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Blšany (u Loun), dříve Pšany: Hasiči (od 1936 do 193x)
Blšany (u Loun), dříve Pšany: Klicpera (od 1927 do 193x)
Blšany: Hasiči, KrDO (od 1921 do 193x)
Blšany: Klicpera, SDO (od 1921 do 193x)
Blšany: Škola (od 1937 do 193x)
Blučina: DaLS /Skupina 1+1 / LD OB, Svazu invalidů/ (od 1963)
Blučina: Škola DLD (od 1954 do 197x)
Bludov: LD OB (od 1954 do 196x)
Bludov: Orel, LD (od 1932 do 1948)
Bludov: Sokol, LD (od 1946 do 195x)
Bobrová: Loutkové divadlo (od 1907)
Bobrová: Školní LD (od 1924 do 194x)
Bohatice: NŠ, LS (od 1956 do 195x)
Bohdalov: Sokol, LD (od 1946 do 194x)
Bohumilice: Loutkové divadlo ZŠ (od 1954 do 195x)
Bohumín: Blesk -DLS- (od 1973 do 1990)
Bohumín: DLD LŠU (od 1985 do 1985)
Bohumín: DLS MKS (od 1983 do 1983)
Bohumín: Klubíčko, LD (od 1991)
Bohumín: Sokol, LD (od 1946 do 194x)
Bohumín: ZK Drátovny, LD (od 1948 do 194x)
Bohumín: Zvonek, LD, SK ČSD (od 1987 do 199x)
Bohušovice nad Ohří: Spolek loutkářů (od 1946 do 1946)
Bohutín: Sokol, DS i LD (od 1910 do 195x)
Bojkovice: LD lékaře Tillicha (od 190x do 190x)
Bolehošťská Lhota: Orel, DS - LD (od 1946 do 194x)
Boleradice: Cyrilská jednota (od 1897 do 189x)
Boleradice: Radost, LS (od 195x do 195x)
Boleradice: ZŠ, LS (od 1949 do 195x)
Bor: LD učitelek MŠ (od 1983 do 1983)
Borkovice: Loutkářský kroužek, DLS (od 1987 do 198x)
Borohrádek: LD Krkonošských dřevařských závodů (od 1957 do 1957)
Borotice: Loutkářský soubor (od 1952 do 195x)
Borotice: Obecná škola, LD (od 1910 do 193x)
Borotín: Sokol, LD (od 192x do 192x)

Borová: Budíček, LD (od 1995)
Borová: Školní LD (od 193x do 193x)
Borovany: Jiskra, loutkové divadlo ČSPO / SDH Borovany (od 1955)
Borovany: Škola, DLS (od 1942 do 194x)
Bořenovice: Loutkové divadlo (od 1959 do 196x)
Bořitov: Sokol, LD (od 1919 do 193x)
Bořitov: Školní LD (od 1929 do 1932)
Boskovice: SPGŠ, LS (od 1984 do 198x)
Boskovice: Učitelky MŠ, LD (od 1979 do 198x)
Boskovice: Velen, LD (od 190x do 191x)
Bošovice: Loutkářský soubor OB (od 1982 do 198x)
Bozkov: Sokolské LD (od 1931)
Brandýs nad Labem: Loutkové divadlo Jiří Chour (od 2000)
Brandýs nad Labem: Osvětová beseda, loutkářské soubory (od 195x do 195x)
Brandýs nad Labem: Sokol, LD (od 1924 do 193x)
Brandýs nad Labem: Škola, loutkářské soubory (od 1953 do 1953)
Brandýs nad Labem: Úsměv, LS ZK Kovona (od 195x do 195x)
Brandýs nad Labem: ZDŠ, Loutka (od 1986 do 198x)
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav: Loutkové divadlo Jiří Chour (od 2000)
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav: LŠU a KPP Labín - DDS (od 198x do 199x)
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav: ZDŠ, Loutka (od 1986 do 198x)
Brandýsek: Dělnická tělocvičná jednota, DrO Komunistické mládeže Hnidousy-Olšany-Brandýsek (od 192x do 192x)
Bratříkovice: Rarášci, DDS i LS, SVČ Opava (od 2005)
Brno: 1. Brněnská strojírna závodů Klementa Gottwalda, LD ZK (od 1945)
Brno: Ajdivadlo, LD (od 1949 do 1957)
Brno: Bubaton, LD (od 1935)
Brno: Další divadlo (od 2000)
Brno: D-dílna Studia Dům, LD (od 1995)
Brno: Dětský loutkářský soubor LS OKSVS Brno II (od 198x)
Brno: Domino, DS a LD (od 1982)
Brno: Gypsywood players, vysokoškolský soubor (od 1989 do 198x)
Brno: Jitřenka, LD při TJ Sokol I / LS ZK/DK ROH Zbrojovka (od 1930 do 200x)
Brno: Loutkino, DDS, DLS - LD (od 1999)
Brno: Loutková scéna při ZK zaměstnanců státních orgánů v Brně (od 1962 do 196x)
Brno: Loutková scéna ZK MEZ Vývoj / LD Vývoj DPM (od 1952 do 196x)
Brno: LŠU Kosmákova (od 1977 do 1977)
Brno: Meluzína, LD (od 1998)
Brno: Mraveneček, DLD (od 1982)
Brno: Našim dětem, LD (od 1936)
Brno: Radost, LD (od 1947)
Brno: Sokol I, LD (od 193x do 193x)
Brno: Sokolská jednota Tyrš Brno (od 189x do 190x)
Brno: SOU obchodní Gottwaldova ul. (od 1988 do 1988)
Brno: Starobrněnská beseda, LD (od 1905 do 191x)
Brno: Státní spořitelna, LD (od 1962 do 196x)
Brno: Tvůrčí skupina KKS, LD (od 198x do 198x)
Brno: V Zastávce, DLS (od 1947)
Brno: Vzlet, soubor MJF Vysoké školy zemědělské a lesnické (od 1963 do 196x)
Brno: ZUŠ Františka Jílka, LDO (od 2010)

Brno-Bosonohy: Orel, LD (od 1946 do 1946)
Brno-Černovice: LD V. M. Aujezdského (od 193x do 196x)
Brno-Černovice: Loutkové divadlo Sokola Brno IV - Černovice (od 192x do 195x)
Brno-Černovice: LŠU (od 197x)
Brno-Husovice: Sokol, LD (od 1919 do 192x)
Brno-Juliánov: Naším dětem, LD Brno (od 1930)
Brno-Královo Pole: Divadlo hudby ZK Královopolské strojírny Brno (od 1951 do 1960)
Brno-Královo Pole: Lassalle, Dělnická tělocvičná jednota / ZK Gottwaldových závodů (od 1906 do 195x)
Brno-Královo Pole: Radost, LD (od 1929 do 193x)
Brno-Královo Pole: Sokol, LD (od 194x do 194x)
Brno-Lesná: Domino, DS a LD (od 1982)
Brno-Líšeň: LŠU / Líšeň (od 1981 do 198x)
Brno-Líšeň: Sokol, LD (od 1932 do 194x)
Brno-Maloměřice: Orel, LD (od 1945 do 1946)
Brno-Medlánky: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Brno-město: V Zastávce, DLS (od 1947)
Brno-Tuřany: Tuřínek, LD (od 1986 do 1986)
Brno-Zábrdovice: Orel, LD (od 1929 do 1929)
Brno-Žabovřesky: Bedruňka / HAPPY TREATER / Malá Bedruňka, DLS (od 1994)
Brno-Žabovřesky: Bedruňka, LS (od 2003)
Brno-Žabovřesky: Ferdinand, LS při souboru Bedruňka (od 2005)
Brno-Žabovřesky: LD spolku Sirotčí (od 1913 do 191x)
Brno-Žabovřesky: Mošna, též LD (od 1912 do 192x)
Brno-Židenice: Hvězdička, Sokol, LD (od 194x do 194x)
Brno-Židenice: Loutkářský odbor TJ ZKL (od 1962 do 196x)
Brno-Židenice: Loutková scéna ZK MEZ Vývoj / LD Vývoj DPM (od 1952 do 196x)
Brno-Židenice: Národní školy, LD (od 192x do 194x)
Brodek u Konice: Maňáskový soubor, LS (od 1979 do 198x)
Broumov: BRUM, LD (od 1976)
Broumov: Čtyřlístek, DLD (od 1983 do 1983)
Broumov: Nejedlý, LD (od 1948 do 197x)
Broumy: Sokol, LD (od 1926 do 193x)
Brtnice: Československá beseda / též LD (od 1928 do 1940)
Brtnice: Místní osvětová komise, též LD (od 1930 do 1943)
Brtnice: Sokol / Sokolská scéna / LD (od 1897 do 1947)
Brumov: Loutkový soubor MEZ (od 1988 do 1993)
Brumov-Bylnice: Osmiletka, maňáskový soubor, LS (od 1951 do 195x)
Brumov-Bylnice: Vítek, LS / MEZ - dospělí, děti (od 1951 do 198x)
Bruntál: ČSD, LS. (od 1959 do 195x)
Bruntál: Divadelní jednota Naše divadlo, LD (od 1946)
Bruntál: Komunální podnik, LS (od 1955 do 195x)
Bruntál: KSČ, LD (od 1947 do 194x)
Bruntál: OB, LS (od 1960 do 196x)
Bruntál: Orel, LD (od 1948 do 194x)
Brusel - Bruxelles: Deseda. LD / Volnost (od 1931)
Brušperk: Dělnická tělocvičná jednota, i LD (od 1912 do 192x)
Břasy, do 1983 Vranov: 31. lidovýchovný spolek loutkářů (od 192x)
Břasy, do 1983 Vranov: ZK ROH dolu Matylda / SDO Dramatické sdružení / SDO ve Vranově Břasích (od 1933 do 1950)

Břeclav: Divadélko Bílého kostela, LD (od 2009)
Břeclav: Gymnázium, LD / Družina Matěje Kopeckého a kmotra Alše (od 1922 do 193x)
Břeclav: LŠU, LDO / ZUŠ (od 1969)
Břeclav: Matice břeclavská, LS (od 1917 do 191x)
Břeclav: Radost, LD (od 1983)
Břeclav: ZŠ Kupkova, 3.B, LS (od 2009)
Břehy: OB, LS (od 1960 do 196x)
Břestek: Místní osvětová komise, i LD (od 1932 do 193x)
Břestek: Školní soubor, též LD (od 1933 do 195x)
Březejc: Školní soubor, též LD (od 1920 do 193x)
Březenec: OB, i LS (od 1959 do 196x)
Březina: Sdružení rodičů a přátel školy, LD (od 195x do 195x)
Březina: Sokol, LD (od 1955 do 195x)
Březiny: Krajánek, LS (od 1978)
Březnice: Alšovo loutkové divadlo (od 1913)
Březnice: Březnický a rožmitálský divadelní spolek (od 1993)
Březnice: Československý svaz mládeže, LS (od 1959 do 195x)
Březnice: KD, LD (od 1953 do 195x)
Březnice: Kulturní a školská komise MNV, LD (od 1965 do 1967)
Březnice: Loutkové divadlo v radnici (od 1939 do 194x)
Březnice: Národní souručenství, LD (od 1939 do 194x)
Březnice: OB, LS (od 195x do 1956)
Březnice: Orel, LD (od 192x do 194x)
Březnice: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Březnice: Sokol, LS (od 1947 do 196x)
Březnice: Střední zemědělská technická škola (od 1966 do 196x)
Březnice: Školní LS (od 1929 do 195x)
Březno: Matice školská (od 1937)
Březová: Březovské pimprle, LS (od 1980 do 198x)
Březová: Zvoneček, LS (od 1993)
Březůvky: Národní škola, LS (od 1950 do 1961)
Bučovice: Orel, LD (od 1946 do 194x)
Budňany viz Karlštejn: Dělnické divadlo Budňany (od 1932 do 1932)
Bukovany: Sokol, LD (od 1929 do 1930)
Bukovice: Pila, LD (od 1959 do 196x)
Bukovice: Sokol LD (od 192x)
Buštěhrad: Sokol, LD (od 192x do 1948)
Butovice: Vagónka, LS (od 1950 do 197x)
Bylany: LS (od 1976 do 197x)
Bylnice: Orel, LS (od 1946 do 1946)
Bystré: Orel LD (od 1933 do 193x)
Bystré: Sokol LD (od 1933 do 194x)
Bystřice (dříve Bystřice nad Olší): Československý svaz mládeže (od 194x do 195x)
Bystřice (dříve Bystřice nad Olší): ODi (od 191x do 193x)
Bystřice (dříve Bystřice nad Olší): Školní soubor (od 191x do 193x)
Bystřice (dříve Bystřice nad Olší): Školní soubor,LD (od 191x do 193x)
Bystřice (dříve Bystřice nad Olší): Základní škola, Divadelní kroužek (od 2011)
Bystřice nad Pernštejnem: Hadráček Gymnázium, LS (od 1984 do 198x)
Bystřice nad Pernštejnem: Hadráček, DLD KD / Hadrové divadlo DLD, ZŠ a KD (od 1979 do 198x)
Bystřice nad Pernštejnem: Loutková scéna KD, LD (od 1977 do 198x)

Bystřice nad Pernštejnem: Loutkové divadlo (od 1944 do 194x)
Bystřice nad Pernštejnem: Maňásci, LS (od 198x do 198x)
Bystřice nad Pernštejnem: Národní souručenství, LS (od 1943 do 1943)
Bystřice nad Pernštejnem: Orel, též LD (od 1922 do 194x)
Bystřice nad Pernštejnem: Sokol, LD (od 1921 do 192x)
Bystřice pod Hostýnem: Na Galerii, loutkářský kroužek TJ Sokol (od 2002)
Bystřice pod Hostýnem: Na Galerii, loutkářský kroužek TJ Sokol (od 2002)
Bystřice pod Hostýnem: Orel, LD (od 1923 do 192x)
Bystřice pod Hostýnem: Sokol, LD I. (od 1917 do 1950)
Bystřice pod Hostýnem: SZK Sušil, LD (od 1961 do 1989)
Bystřice: Dětský LS (od 1990)
Bystřice: KS, LS / LD / LS ZK Interiér / SZK, LD / SLP (od 191x do 1999)
Bystřice: Kulíšek, LD (od 2007)
Bystřice: Loutkové divadlo učitelského sboru (od 1919 do 192x)
Bzenec: Kašpárek, LD Sokola / ZUŠ (od 1995)
Bzenec: Orel, LD (od 1931 do 194x)
Bzenec: Sokol, LD (od 1931 do 1949)
Bzenec: Učitelský sbor (od 1940 do 194x)
Cehnice: Škola, LD (od 1960 do 1960)
Cerekvice nad Bystřicí: Osvětová komise, LD (od 1922 do 195x)
Cerhovice: OB LD (od 196x do 196x)
Cerhovice: Obecná škola, LD (od 1917 do 192x)
Cikháj: Loutkářský soubor (od 1928 do 192x)
Citice: Dětský maňáskový soubor Dolu Přátelství (od 196x do 198x)
Citice: Přátelství, při ZK ROH (od 1971 do 1989)
Citov: Loutkové divadlo (od 191x do 192x)
Cítov: Loutkové divadlo, patrně Sokol (od 192x do 193x)
Cotkytle: Orel LS (od 1946 do 194x)
Cvikov: Divadlo loutkových omylů (od 199x)
Cvikov: Klubíčko, LD (od 1950)
Čáslav: Kosmos, LD (od 195x do 195x)
Čáslav: Loutkové divadlo (?) (od 195x)
Čáslav: Sokol, LD (od 1911 do 195x)
Čáslav: Učitelské sbory dívčích škol (od 1920 do 192x)
Čáslavice: Smítko, DLD ZŠ (od 1988 do 199x)
Častolovice: LD akad. mal. Jiřího Hudečka (od 1934 do 193x)
Častolovice: Osvětová beseda , LD (od 1954 do 195x)
Častolovice: Osvětová jizba, LS (od 195x do 195x)
Častolovice: Sokol, LD (od 1920 do 196x)
Čebín: Slovani, Divadelní spolek při Orelské jednotě (od 1999)
Čečelice: Sokol, Loutkové divadlo (LD) (od 1924 do 192x)
Čelákovice: Firma F. J. Volmann, LD / ZK TOS / Kulturní klub pracujících (od 194x)
Čelákovice: Junák, LD (od 1945 do 1950)
Čelákovice: Lidová škola umění, LDO (od 198x)
Čelákovice: Sokol, LS / LD ZK Kovohutě (od 1927 do 195x)
Čelákovice: Spolek paní a dívek, LD (od 1916 do 192x)
Čelákovice: Stankovský, LD (od 186x do 186x)
Čelákovice: Tyl, LD (od 1944 do 194x)
Čelákovice: Tyláček, LD KKP Čelákovice (od 1975 do 1991)
Čelákovice: Základní umělecká škola Jana Zacha, DS-LDO (od 200x)

Čelákovice: Základní umělecká škola Jana Zacha, LD-LDO (od 199x)
Čenkov: Železárny, LS ZK ROH (od 1953 do 195x)
Čeradice: Školní LD (od 1923 do 192x)
Čerčany: Dělnická tělovýchovná jednota, LD (od 192x do 193x)
Čerčany: Místní rada osvětová, LD (od 1946 do 194x)
Černá Hora: Školní LD (od 1929 do 193x)
Černčice: Čs. národní demokracie, LD (od 1929 do 192x)
Černín: Cikus Žebřík (profesionální nezávislá loutková scéna) (od 2006)
Černín: Ochotnická čtenářská beseda, LD (od 1903 do 192x)
Černolice: Škola, LD (od 193x)
Černošice: Sokol, LD (od 1931 do 195x)
Černovice: Sokol, LD (od 1936)
Červená Voda: LD (od 1946 do 195x)
Červená Voda: Loutkářský soubor (od 1988 do 198x)
Červená Voda: Orban, LS (od 1956 do 195x)
Červené Janovice: Loutkářský soubor, Místní rada osvětová / Osvětová beseda (od 1947 do 1962)
Červenka: Loutkové divadlo (od 1912 do 194x)
Červený Kostelec: Orel, LD (od 1922 do 193x)
Červený Kostelec: Radost, LD / ZK Grafické závody / MKS (od 1954)
Červený Kostelec: Sokol, LD (od 1946)
Červený Kostelec: Výraz, LD (od 1945 do 194x)
Česká Kamenice: Dětský domov, LS (od 1958 do 195x)
Česká Kamenice: Loutkářský soubor OB (později DK?) (od 1952 do 198x)
Česká Kamenice: Soubor Lesního divadla Mlýny / H&DSK-LDM (od 2002)
Česká Kamenice: Zvoneček, LD (od 2003)
Česká Lípa: Kroužek učitelek MŠ, LD (od 1981 do 1984)
Česká Lípa: LD (od 1954 do 1956)
Česká Lípa: Lípáček, LS (od 1975 do 198x)
Česká Lípa: LS Dopravy a spojů (od 1945 do 196x)
Česká Lípa: LŠU (od 1984)
Česká Lípa: ODPM, LS (od 1979 do 198x)
Česká Lípa: SNB, LD (od 1954 do 1956)
Česká Lípa: Sokol, LD (od 1905 do 193x)
Česká Metuje: LD (od 195x do 195x)
Česká Podharť: Česká Podhraťˇ / Radost, LD (od 1949 do 196x)
Česká Skalice: Loutková scéna (od 1955 do 198x)
Česká Skalice: Sokol / ZK B. Němcové / ZK Kolora, LD (od 1914 do 197x)
Česká Třebová: Čtyřlístek, LD (od 1971)
Česká Třebová: Junák, LD / PO / Komunál.služby / Perla / OB (od 1945 do 1960)
Česká Třebová: Marionet, LD (od 1972 do 198x)
Česká Třebová: Sokol, LS (od 193x do 193x)
Česká Třebová: Úsvit, LD / Církev čs. /ZK ČSD (od 1943 do 197x)
Česká Třebová: Zájezdová LS Komunálních služeb (od 1960 do 196x)
České Budějovice: Bodlinky, LD (od 1977)
České Budějovice: Církev českomoravská, LD (od 1946 do 194x)
České Budějovice: ČERZ, ZK, LD (od 1954 do 1957)
České Budějovice: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 192x do 192x)
České Budějovice: Divadélko Máma a Táta, LD Sokola České Budějovice (od 2012)
České Budějovice: Kvelb Theatre, LD - profesionální skupina (od 2000)
České Budějovice: Kvelb, LS - profesionální skupina (od 1997)

České Budějovice: Loutková scéna III. KSČ, Komenského ul. (od 1947)
České Budějovice: LŠU (od 1988 do 1989)
České Budějovice: Mateřinky, učitelky MŠ, LD (od 1978 do 198x)
České Budějovice: Národní jednota pošumavská, LD (od 192x do 192x)
České Budějovice: Petrinum / U Petrinů, LD (od 194x)
České Budějovice: Sokol I, LD (od 1918)
České Budějovice: Sokol II, LD (od 1914)
České Budějovice: Stínohra, LD (od 1962 do 196x)
České Budějovice: Svět loutek, LS (od 1940)
České Budějovice: Učitelský ústav (od 1932)
České Budějovice: VÚ, LD (od 1961)
České Budějovice: YMCA, LD (od 192x do 192x)
České Budějovice: ZŠ waldorfská (od 2010)
České Velenice: Beseda, LD (od 1895 do 192x)
České Velenice: Čtenářsko-zábavní beseda, LD (od 1895 do 192x)
České Velenice: Rodičovské sdružení školy, LD (od 1948 do 194x)
České Velenice: SRPŠ, LD (od 1955 do 195x)
Český Brod: Loutková scéna Dětského domu (od 1952 do 196x)
Český Brod: Sokol, LD (od 1927 do 193x)
Český Dub: Ještěd, LD (od 1972)
Český Dub: Loutkář, LD české obecné školy (od 1925 do 1926)
Český Dub: Orel, LD (od 192x do 192x)
Český Dub: Sokol / LS Ještěd (od 192x do 196x)
Český Dub: Z ranče Wlkana, LD (od 2006)
Český Krumlov: Anežka Česká - Střední soukromá umělecká škola, též LD (od 1997)
Český Krumlov: DO, LD (od 1955 do 195x)
Český Krumlov: Matice školská, LD (od 192x do 193x)
Český Krumlov: OKS, LD (od 1975)
Český Krumlov: ZŠ Dukelských hrdinů (od 1982 do 198x)
Český Těšín: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Český Těšín: Tyl, LD (od 1954 do 195x)
Český Těšín: ZŠ polská, DDS / Bum-Trach (od 199x)
Český Těšín: ZUŠ, LDO (od 1998)
Čestice: ZŠ / ZDŠ, LD (od 1976 do 197x)
Češov: Mošna, LD (od 1943 do 194x)
Činěves: Spolek divadelních ochotníků / Šalda, SDO (od 1868 do 194x)
Čisovice: Sokol, LD (od 194x do 194x)
Čisovice: Škola, LD (od 1947 do 194x)
Dačice: Loutkový soubor (od 1987 do 1990)
Dalešice: Sokol, LD (od 1938 do 193x)
Daliměřice: Loutkové divadlo Sboru dobrovolných hasičů (od 192x do 193x)
Dařenice: Český svaz přátel loutkového divadla (od 1914 do 191x)
Daskabát: Školní LD (od 1922 do 1952)
Dašice: LD opatrovny (od 1945 do 1945)
Dašice: OB, LD (od 1985 do 1985)
Děčín: Březiny, LS (od 1967)
Děčín: Karna, LS (od 195x do 195x)
Děčín: Kašpárek, LS (od 199x do 199x)
Děčín: Krajánek, LS (od 2001 do 2001)
Děčín: Loutkové divadlo (od 1946)

Děčín: LS MŠ - Babky (od 197x do 1990)
Děčín: Lucernička LS (od 1946)
Děčín: Sokol, LD (od 1923 do 193x)
Děčín: ZUŠ / LD / D(dDd) / DDDD / dddd / dDDD / Proč (od 1993)
Dědice: Sokol, též LD (od 1909)
Děrné: Školní LD (od 1927 do 193x)
Dešenice: Výbor žen, LS (od 1955 do 195x)
Deštná: Sokol / Loutkářský odbor (od 1908 do 1937)
Dětenice: Kroužek ochotníků LD (od 1920 do 192x)
Dětenice: Šlechtitelská stanice (od 195x do 195x)
Dětmarovice: Kašpárkův svět, LD (od 1948 do 195x)
Divnice: Národní škola, LS (od 1954 do 195x)
Dlouhá Loučka: Dětský loutkový (od 1984 do 198x)
Dlouhá Třebová: LD (od 193x do 193x)
Dlouhá Ves: ZŠ, Loutkový soubor (od 2007)
Dlouhomilov: LD (od 199x do 199x)
Dlouhopolsko: Čech, hospodářsko-čtenářská beseda / spolek divadelních ochotníků (od 1899 do 1951)
Dobrá Voda u Českých Budějovic: Loutkové divadlo Sokola a Dělnická tělocvičná jednota (od 1945 do 194x)
Dobrá Voda: Škola, LD (od 1927)
Dobročovice: Sokol, LD (od 1930)
Dobronín: LS (od 192x do 195x)
Dobroutov: Loutkové divadlo (od 1942)
Dobrovice: Dobrovít, SDO / ZK Cukrovar / LSD / Osvět. beseda / div. spolek (od 1834)
Dobrš: LD (od 1932 do 196x)
Dobruška: Orel, LD / Vojenský topografický ústav (od 192x do 195x)
Dobruška: Skautské LD (od 1937 do 194x)
Dobruška: Sokol, LD / Svět loutek (od 1918)
Dobruška: Svět loutek, LD ZK Stuha / SK ROH (od 1950 do 198x)
Dobřany: OB, LD (od 196x do 196x)
Dobřichovice: Sokol, LD (od 1930)
Dobříš: Sokol, LD (od 1924 do 1941)
Dobřív: Sokol, LD (od 1945 do 194x)
Dobšice: LS (od 195x do 195x)
Dobšín: Národní škola, LD (od 195x do 195x)
Doksy: Budulínek, LS (od 1983)
Doksy: LS (od 1951 do 197x)
Doksy: MěDPM, LS (od 1987 do 1988)
Doksy: Národní jednota severočeská, LD (od 1926 do 192x)
Dolany: LS MŠ (od 1998)
Dolany: OB, LS (od 196x do 196x)
Dolany: Sokol, LS (od 193x do 193x)
Dolní Bělá: OB, LS (od 196x do 196x)
Dolní Beřkovice: Loutkové divadlo (LD) (od 1928 do 192x)
Dolní Bojanovice: Orel, LS (od 1946 do 194x)
Dolní Bousov: Baráčníci, LD (od 196x do 198x)
Dolní Bousov: Československý svaz mládeže / SRPŠ, LD (od 1950 do 195x)
Dolní Bousov: Škola, LD (od 1923 do 193x)
Dolní Cerekev: Škola, LD (od 192x do 192x)

Dolní Cetno: Cukrovar, LD (od 1946 do 195x)
Dolní Cetno: Kazifrasovo LD / Národní jednota severočeská, LD (od 1898 do 191x)
Dolní Čermná: LD (od 1934 do 193x)
Dolní Dobrouč: Loutkové divadlo (od 1976 do 198x)
Dolní Dobrouč: Orel - LD (od 1946 do 194x)
Dolní Dvořiště: Menšinová škola, LD (od 1925 do 192x)
Dolní Dvořiště: Sluníčko / OB, LS (od 1966 do 198x)
Dolní Kalná: Kalenka, LS (od 1976)
Dolní Kalná: OB a SSM, LD (od 1978 do 198x)
Dolní Krupá: Osvětová jizba, LD (od 1956 do 195x)
Dolní Lhota: Školní soubor, LD (od 1947 do 194x)
Dolní Libchava: OB, LS (od 1957 do 196x)
Dolní Lutyně: DDS polské školy (od 1921 do 193x)
Dolní Lutyně: Orel, LD (od 1946 do 194x)
Dolní Němčí: ZŠ a ZUŠ, LDO (od 1997)
Dolní Olešnice: Loutkové divadlo (od 1945 do 194x)
Dolní Poustevna: Česká loutková scéna (od 192x do 193x)
Dolní Poustevna: OB / SKP, LS (od 1947 do 197x)
Dolní Poustevna: Pomněnka, LS (od 1977)
Dolní Poustevna: Proměna, LS (od 1973 do 197x)
Dolní Poustevna: Škrobáci, LD (od 2006)
Dolní Radechová: Sokol, LD (od 1934 do 195x)
Dolní Roveň: SOU zemědělské (od 198x do 198x)
Dolní Rožínka: LD (od 1939 do 194x)
Dolní Rožínka: Školní LD (od 1928 do 194x)
Dolní Ředice: Školní LD (od 197x do 197x)
Dolní Světlá: LS (od 194x do 194x)
Dolní Újezd: Orel, LD (od 1946 do 194x)
Dolní Vilémovice: Loutkové divadlo (od 2010)
Dolní Žandov: Žandováček, LS (od 1962 do 1966)
Dolní Žukov: Młodzieza Polska (od 1948 do 194x)
Domažlice: Akademický spolek, LD (od 1919 do 1919)
Domažlice: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1939 do 194x)
Domažlice: Havlíček, ZK ROH Pivovary, LD (od 1951)
Domažlice: Měšťanská beseda , LD (od 1905 do 1905)
Domažlice: Orel, LD (od 1924 do 192x)
Domažlice: Rudý koutek, LD (od 1951 do 198x)
Domažlice: Sokol, LD (od 1924 do 194x)
Domažlice: Váleční poškozenci, LD (od 1924 do 192x)
Domoušice: Zemědělské dělnictvo (od 1921 do 1921)
Donín: ZŠ, LD (od 1950 do 195x)
Doubí: Čapek LD (od 1946 do 194x)
Doubrava, dříve Dombrová: PZKO / Polský kulturně osvětový svaz (od 1948 do 1965)
Doubrava, dříve Dombrová: Sokol / Svět loutek / V říši loutek, LD (od 1922 do 198x)
Doubrava: PO a Československý svaz mládeže, LS (od 195x do 196x)
Doubravice nad Svitavou: Loutkové divadlo (LD)
Doubravice: Sokol, LD (od 1926 do 192x)
Drahanovice: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Drahotuše: Orel, LD (od 1946 do 1946)
Draženov: Loutkové divadlo (od 1944 do 194x)

Dražice: Knotek, LD (od 1938 do 194x)
Drnholec: Loutkový soubor (od 1984 do 198x)
Drnholec: Orel, LD (od 1946 do 194x)
Drnholec: Sokol, LD (od 1924 do 192x)
Drnovice: LD (od 1954 do 195x)
Drozdov: LD (od 191x do 191x)
Držkov: LD - školní děti (od 1929 do 196x)
Držková: Školní LS (od 195x do 195x)
Dřevohostice: Loutkové divadlo (od 1912 do 191x)
Dřevohostice: Sokol / Sokolská scéna (od 1909 do 199x)
Dřísy: Loutkové divadlo (od 193x do 193x)
Dub nad Moravou: Orel, LD (od 192x do 1941)
Dub nad Moravou: Školní loutkové divadlo (od 1939)
Dubá: Loutkový soubor (od 1988 do 1988)
Dubňany: Dětský loutkářský - I. (od 1975 do 198x)
Dubňany: Dětský loutkářský - II. (od 1979 do 198x)
Dubňany: Základní škola - LS (od 1970)
Duchcov: Gymnaziální LS (od 1909 do 192x)
Dušníky: Sokol, LD (od 1927 do 193x)
Dvorce: Loutkové divadlo (od 1945 do 195x)
Dvorec: Loutkové divadlo
Dvůr Králové nad Labem: Česká Podhraťˇ / Radost, LD (od 1949 do 196x)
Dvůr Králové nad Labem: Eliščin dům, LD (od 1840 do 186x)
Dvůr Králové nad Labem: Kašpárek, LD (od 192x do 195x)
Dvůr Králové nad Labem: Kašpárkův svět, LD Volné školy práce (od 1920 do 193x)
Dvůr Králové nad Labem: Klíček, LD (od 1971)
Dvůr Králové nad Labem: LD (od 195x do 195x)
Dvůr Králové nad Labem: MŠ, LD (od 1921 do 192x)
Dvůr Králové nad Labem: Skautské LD (od 1918 do 195x)
Dvůr Králové nad Labem: Sokol, LD (od 1913 do 193x)
Dvůr Králové nad Labem: SRPŠ, LD (od 1946 do 194x)
Dýšina: LS Západočes. stroj. a slév. (od 1956 do 195x)
Františkovy Lázně: Radost, DLD (od 200x)
Františkovy Lázně: SRPŠ, LD (od 195x do 195x)
Frenštát pod Radhoštěm: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1922 do 193x)
Frenštát pod Radhoštěm: Orel, LD (od 1910 do 195x)
Frenštát pod Radhoštěm: Radost, LS (od 195x do 195x)
Frenštát pod Radhoštěm: Sokol, LD (od 1890 do 195x)
Frýdek: Ateliér, LD (od 1997 do 2000)
Frýdek-Místek: Čtyřlístek, též LD (od 1978)
Frýdek-Místek: Dětský LS (od 195x do 195x)
Frýdek-Místek: DUO / Sokol / SKP/ ZK Slezan, LD (od 1949 do 199x)
Frýdek-Místek: DUO /Junior, Senior / MADLO / Studio Ateliér / ROLNIČKA / též LD (od 1966)
Frýdek-Místek: MLD (od 1994 do 1994)
Frýdek-Místek: Rapír, LS MJF, np. ZK Slezan (od 1962 do 196x)
Frýdek-Místek: Sokol / Čtyřlístek, LD (od 1949 do 197x)
Frýdlant: LŠU / ZUŠ (od 1981)
Frýdlant: Marionety, LS (od 1982 do 198x)
Frýdlant: Radost, LS (od 1976 do 198x)
Frýdlant: SSM, LS (od 1973 do 197x)

Fryšták: Jednota cyrilská (od 1918 do 1938)
Fryšták: Jitřenka, LS (od 1961 do 197x)
Fryšták: Maňáskový kroužek Tyl PO ZŠ, DLS (od 1956 do 1959)
Fryšták: Mladá generace, LS (od 1945 do 194x)
Fryšták: Sokol, LS (od 193x do 1950)
Fryšták: Školní DLS / DLS Tatran (od 1950 do 196x)
Fulnek: LD školy
Golčův Jeníkov: SRPŠ, LD (od 1946 do 194x)
Grygov: Zemědělská družina (od 1935 do 193x)
Habartov: Kahánek / Kaháneček, LD (od 1954)
Habartov: Sazínek, DLS (od 1979 do 1984)
Habrovany: Škola DDS i LS (od 1923 do 1963)
Háj ve Slezsku: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1936 do 193x)
Halenkov: ZDŠ, Loutkářský kroužek (od 198x)
Halenkovice: Sokol, Svaz žen, LD (od 1959 do 1960)
Hamr na Jezeře: LS (od 1954 do 196x)
Hanušovice: Loutkářský soubor (od 1947 do 196x)
Hartmanice: Loutkářský kroužek - starších žáků / mladších žáků (od 1961 do 1961)
Hať: Obecná škola, LD (od 1927 do 193x)
Havířov: Impuls (od 1972 do 197x)
Havířov: LS učitelek MŠ (od 1990 do 1990)
Havířov: ZUŠ B. Martinů Na Schodech, LDO / Zuszka z Havířova (od 200x)
Havlíčkův Brod: Junák, LD (od 1921 do 193x)
Havlíčkův Brod: OÚNZ, LD / JKP, Loutková scéna (od 1952)
Havlíčkův Brod: Pleas, též LD (od 1951 do 196x)
Havlíčkův Brod: SK, LS (od 1942 do 1942)
Havlíčkův Brod: Sokol, LD (od 1933)
Havlovice: Sokol, LD (od 1930 do 199x)
Hazlov: LD (od 1950 do 197x)
Hejčín: Kašpárkova říše, LD / Sokol / ZK Moravských železáren (od 1920)
Hejnice: LD (od 193x do 1948)
Herálec: LD (od 1956 do 196x)
Heřmanice: LD Čtenářské a div. jednoty (od 1918 do 191x)
Heřmanův Městec: Sociální demokracie, LD (od 1947 do 194x)
Heřmanův Městec: Sokol, LD (od 1908 do 190x)
Hladké Životice: Loutkové divadlo (od 195x do 195x)
Hladov: Národní škola, LD (od 1950 do 1957)
Hlávkov: Veřejná osvětová služba / Místní osvětová komise / LD (od 1941 do 1944)
Hlinsko: Korzo, LD (od 1978 do 1990)
Hlinsko: Loutkové divadlo ZK Kara (od 1955 do 196x)
Hlinsko: Panenka, LS (od 1980)
Hlinsko: Sokol LD Hlinsko (od 1925 do 1948)
Hluboká nad Vltavou: Baráčníci, LS (od 193x do 193x)
Hluboká nad Vltavou: OB, LS (od 196x do 196x)
Hlučín: Matice Opavská, LD (od 192x do 192x)
Hlučín: ZUŠ Hlučín, LDO (od 2002)
Hluk: Orel, LD (od 192x do 193x)
Hluk: SSM, též LD (od 1977 do 198x)
Hnidousy: Dělnická tělocvičná jednota, DrO Komunistické mládeže Hnidousy-Olšany-Brandýsek (od 192x do 192x)

Hodice: Junák, LD (od 1950 do 1950)
Hodice: Pionýrský DLS ZDŠ. (od 1962 do 196x)
Hodice: Sokol, LD (od 1929 do 1929)
Hodonín: Klubíčko, LD (od 1974 do 197x)
Hodonín: Sokolské LD (od 1907 do 193x)
Hodslavice: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 193x do 193x)
Hodslavice: OB, LS (od 1938 do 195x)
Holešov: Hvizd, LD / Hvizdoši, DK (od 2001)
Holešov: LD (od 1944 do 194x)
Holešov: Rodičovské a učitelské sdružení
Holešov: Sokol, LD (od 1932 do 194x)
Holešov: Thonet, LD (od 1953 do 195x)
Holice: Hlahol /KD, LD (od 191x do 196x)
Holice: Loutkové divadlo ve škole (od 1939)
Holice: LŠU / DDS KD (od 1968)
Holice: Svaz zaměstnanců školství (od 1956 do 195x)
Holohlavy: LS (od 1932 do 195x)
Holoubkov: Kovosvit, LS (od 196x do 196x)
Holýšov: Loutkové divadlo
Honice: Loutkové divadlo (od 1946 do 194x)
Horažďovice: Dřeváček, LD (od 1987)
Horažďovice: LDO ZUŠ, Bezmeni / Indiánky / Hypper čipper / Kropuchy (od 2011)
Horažďovice: Loutkové divadlo Tyjátr / Rolnička, LD / Dřeváček (od 1987 do 2006)
Horažďovice: Skauti, LD (od 1921 do 194x)
Horažďovice: Sokol, LD (od 1923 do 196x)
Horečky: Loutkové divadlo (od 1939 do 194x)
Horka nad Moravou: ZDŠ, LD (od 1972 do 197x)
Horka-Domky: Dělnická tělocvičná jednota i LD (od 1926 do 1934)
Horní Bory: LD učitelé školy (od 1928 do 193x)
Horní Bory: LD žáci školy (od 193x do 193x)
Horní Bříza: Národní jednota pošumavská, LD (od 1913 do 191x)
Horní Bříza: Radost, LD (od 1948)
Horní Čermná: LS OB (od 1981 do 198x)
Horní Datyně: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1908 do 193x)
Horní Datyně: Sokol, LD (od 1948)
Horní Dubenky: Národní škola, LD / Obecná škola (od 1930 do 1950)
Horní Dubenky: Svaz československo-sovětského přátelství / Svaz přátel SSSR (od 1946 do 1946)
Horní Jiřetín: Komise žen KSČ, LD (od 1948 do 194x)
Horní Libochová: Světluška, LS (od 1978 do 1979)
Horní Litvínov: Spolek pro ochranu mládeže, LD (od 1912 do 191x)
Horní Město: LD, ZK Brokát I. (od 1958 do 195x)
Horní Počaply: Osvětová beseda, LD (od 1952 do 1958)
Horní Police: LS MŠ (od 1984 do 198x)
Horní Police: ZŠ, LS (od 1987 do 1988)
Horní Police: Žandováček, LS (od 1979 do 198x)
Horní Slavkov: Hejkal / Rolnička, LD DK ROH (od 1977 do 1999)
Horní Slavkov: LS ZK ROH (od 1955 do 196x)
Horní Slavkov: Slavkováček, DLS, LD DK ROH (od 1971 do 1999)
Horní Suchá: Důl Gottwald (od 1959 do 1989)
Horní Štěpanice: Děti - LD (od 191x do 191x)

Horní Tanvald: Vančura (od 1945 do 194x)
Horní Ves: Dělnická tělocvičná jednota - LS (od 1938 do 193x)
Horní Vltavice: Našim dětem, školní LD (od 1946 do 194x)
Horšovský Týn: Národní jednota pošumavská, LD (od 192x do 192x)
Hory Matky Boží: Sokol, LD / Škola (od 195x)
Hořany: Sokol, LD (od 1929 do 193x)
Hořelice: Sokol, LD
Hořice na Šumavě: LS MŠ (od 1974 do 198x)
Hořice: Družina přátel LD / Husův dětský dům (od 1919)
Hořice: Loutkářský soubor (od 2006)
Hořice: Sborové učitelští (od 1883 do 1887)
Hořice: Vzdělávací sbor, LD (od 1903)
Hořice: Zvonek LD (od 1975)
Hořovice: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1930 do 1939)
Hořovice: Dětský loutkářský soubor SK Hořovice (od 1978 do 198x)
Hořovice: Federace Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1920 do 193x)
Hořovice: JZD, LS (od 1953 do 195x)
Hořovice: Krejcarový spolek na Vísce pro podporu chudé školní mládeže, též LD (od 188x do 195x)
Hořovice: Malá scéna Labe, LS ZK ROH Harmonika / Společenský klub Labe / Městské kultur. centrum (od 195x)
Hořovice: Malá scéna, DLS Dupáček(?) (od 1964)
Hořovice: NA HOLOU, LS (2005)
Hořovice: Osvětová beseda, LD (od 195x do 195x)
Hořovice: Sokol, LD (od 1920 do 1939)
Hořovice: Společenský klub, LD, 196x (od 196x do 196x)
Hořovice: Škola, LD (od 1953 do 195x)
Hořovice: Učitelský ústav, DS studentů (od 192x do 192x)
Hořovice: Učitelský ústav, LS (od 1921 do 1927)
Hořovice: Valdek, Krajinský spolek / Studenti v Hořovicích (od 1916 do 1942)
Hořovice: Závodní kluby ROH, LD (od 195x do 195x)
Hoslovice: LD obecné školy (od 1929 do 192x)
Hospozín: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Hostinné: Krakonoš, LS (od 1980 do 198x)
Hostinné: LS OB (od 1947 do 197x)
Hostinné: My, LD (od 1990)
Hostivice: Loutkové divadlo Sokola (od 191x do 19xx)
Hostivice: Pimprle, LD (od 1962)
Hostomice: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1930 do 193x)
Hostomice: První podbrdské loutkové div. Ant. Růžičky (od 1934 do 1939)
Hostomice: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Hostomice: Školní LD (od 1930 do 193x)
Hostomice: Ústřední matice školská (ÚMŠ) (od 1897)
Hostomice: Z kufru, LS Obce baráčníků (od 1975 do 198x)
Hostouň: Sokol, LD (od 1927)
Hoštice: Sokol, LD (od 1930)
Hrabačov: LS (od 197x do 197x)
Hradec Králové: Balbínek, LD / Gymnázium biskupské (od 1998)
Hradec Králové: Brouček, LD (od 1962 do 196x)
Hradec Králové: Dělnická tělocvičná jednota LD (od 1921 do 193x)
Hradec Králové: Gymnázium LD (od 1931 do 196x)

Hradec Králové: Had, LD (od 1976)
Hradec Králové: Loutkové divadlo Sokola (od 188x do 196x)
Hradec Králové: LŠU Na Střezině - První zvonění (od 1985 do 198x)
Hradec Králové: Orel, LD (od 192x do 194x)
Hradec Králové: Paravánek, ZDŠ / KDPM, LS (od 1976 do 1989)
Hradec Králové: PedF Vysokoškolský recitační soubor (od 1982 do 198x)
Hradec Králové: Polehňovi, rodinné loutkové divadlo (od 2011)
Hradec Králové: PoLi, LD (od 1990)
Hradec Králové: Sokol, LD (od 1900 do 1948)
Hradec Králové: Soukromé LD (od 1997 do 1997)
Hradec Králové: ZUŠ Na Střezině - Jesličky / Ať si, LD (od 1993)
Hradec Králové: ZUŠ Na Střezině - Jesličky / Bifule, LD (od 1996)
Hradec Králové: ZUŠ Na Střezině - Jesličky / PECH, LD (od 2000)
Hradec Králové: ZUŠ Na Střezině - Jesličky / Stela, LD (od 2006)
Hradec Králové: ZUŠ Na Střezině - Jesličky / Vendelín, LD (od 1990)
Hradec Králové: ZUŠ Na Střezině - Jesličky / Vlastislav, LS (od 1989)
Hradec Králové: ZUŠ Na Střezině - Jesličky / Vydohleděno, LD (od 1998)
Hradec Králové: ZUŠ Na Střezině / Vlastislav Filip, LD (od 2010)
Hradec Králové: ZUŠ Na Střezině, LD / LuZa / LS SETMIL (od 2007)
Hradec Králové: ZUŠ Na Střezině, Záchvat, LD (od 2002)
Hradec Králové: ZUŠ Na Střezině-Jesličky, LD / Druhák / Druhý druhák / Liščata (od 2000)
Hradec Králové: Žížala, LD (od 1979 do 198x)
Hradec nad Svitavou: LS (od 1976 do 197x)
Hrádek nad Nisou: OB, LD (od 1949 do 195x)
Hrádek nad Nisou: Školní LD (od 1950 do 195x)
Hrádek: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 193x do 193x)
Hrádek: ZK ROH Železárny (ŽBC- Bílá Cerekev), LS (od 1955)
Hracholusky: Mateřská škola, LD (od 1943 do 194x)
Hrachoviště: DLS (od 192x do 192x)
Hranice: DLS (od 198x do 198x)
Hranice: Hranice, LS (od 1949 do 195x)
Hranice: LS (od 1956 do 197x)
Hranice: Old skaut (od 1936 do 194x)
Hranice: Sigma, LS (od 1956 do 195x)
Hranice: Torzo, LD (od 1985)
Hrob: Spolek paní a dívek českých, LS (od 1905 do 190x)
Hrob: Vlastimil / Národní jednota severočeská, LS (od 1925 do 193x)
Hrobice: Škola, DLD (od 1938 do 1947)
Hrochův Týnec: Dětský výchovný ústav, LS (od 1981 do 198x)
Hrochův Týnec: Orel, LD (od 1946 do 1952)
Hrochův Týnec: ÚOB, LS (od 1952 do 195x)
Hrochův Týnec: Východočeské cihelny, LS (od 1976 do 197x)
Hronov: Husův sbor, LD (od 1938 do 1956)
Hronov: LŠU (od 1978 do 1985)
Hronov: Německo-polsko-česká divadelní dílna (od 2004)
Hronov: Slunečník, LS (od 1986 do 198x)
Hronov: Sluníčko, DLS SK ROH MAJ (od 198x do 198x)
Hronov: Sokol, LS/ LS ZK TOS (od 1926 do 198x)
Hronov: ZK TOS, LS (od 1951 do 195x)
Hrotovice: Loutkové divadlo (od 1944 do 194x)

Hrotovice: Mateřská škola, LS (od 1962 do 196x)
Hroznětín: Čs. skaut - I. oddíl, LD (od 1945 do 195x)
Hrubý Rohozec: LD (od 1930 do 1930)
Hrušovany nad Jevišovkou: Dětský loutkový (od 1986 do 198x)
Hrušovany nad Jevišovkou: Státní statek, LS (od 1962 do 196x)
Hrušovany u Brna: Sokol, LD (od 191x do 194x)
Hřivínův Újezd: LS (od 1950 do 195x)
Hudlice: Sokol, LS (od 1923 do 192x)
Hukvaldy: Čtenářsko-pěvecký spolek (od 1865 do 190x)
Hukvaldy: Dělnická tělocvičná jednota (od 1935 do 1935)
Hukvaldy: Janáček (od 1946 do 196x)
Hukvaldy: Kašpárek, LS (od 1928 do 194x)
Hukvaldy: Kašpárek, LS (od 1928 do 194x)
Hukvaldy: Orel (od 192x do 192x)
Hukvaldy: Sociální demokracie (od 194x do 194x)
Hukvaldy: Sokol (od 1919 do 194x)
Hukvaldy: Školní soubor (od 194x do 194x)
Hulín: Mateřinka, LS (od 1984 do 198x)
Hulín: Sokol, LD (od 1930 do 194x)
Humpolec: Honzl, LS (od 1935 do 200x)
Humpolec: Kapka, LS / ZUŠ (od 1996)
Humpolec: Kuncovo LD (od 1906 do 192x)
Humpolec: Obecná a občanská škola chlapecká, LD (od 1920 do 1921)
Humpolec: Sokol, LS / OB, LD / ZK ROH Sukno, LD / ZK Zálesí, LS (od 1931)
Humpolec: Společnost přátel loutkového divadla (od 1912 do 1912)
Huntířov: Sokol, LD Jizeráček (od 1998)
Hustopeče: DDM, DLS (od 197x do 197x)
Hustopeče: Fialka, LS (od 1993)
Hustopeče: Loutkové divadlo (od 192x do 195x)
Hutisko: LD (od 197x do 197x)
Hutisko-Solanec: LD (od 197x do 197x)
Hvozdná: LS (od 1947 do 194x)
Hýskov: Prefa, DS / LS ZK (od 1955 do 197x)
Chabařovice: LŠU, LDO (od 196x do 196x)
Chabičov: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1936 do 193x)
Chaloupky: Loutkové divadlo
Chanovice: Hasiči, LD (od 1928 do 1998)
Chanovice: LD (od 199x do 199x)
Charbin: LD čs. konzulátu (od 1936 do 193x)
Charvátská Nová Ves: Sokol, LS (od 1931 do 193x)
Cheb: DLS (od 1978 do 198x)
Cheb: KaSS, LD (od 1976 do 1976)
Cheb: LŠU Jindř. Jindřicha, LD (od 1962 do 197x)
Cheb: Městská loutková scéna (od 1952 do 196x)
Cheb: MŠ, LS (od 1980 do 198x)
Cheb: Nitě, LD (od 1997 do 1997)
Cheb: Sokol, LD (od 1933 do 195x)
Cheb: Stálá loutková scéna (od 1950 do 195x)
Cheb: SZŠ, LD (od 1986 do 198x)
Cheb: Valdštejn (od 1960 do 196x)

Chelčice: Učitelé, LD (od 1926 do 192x)
Cheznovice: Československý svaz mládeže, LD (od 1951 do 195x)
Chicago: Loutkové divadlo (od 1890 do 1890)
Chlum u Třeboně: Loutkářský kroužek (od 1995)
Chlum u Třeboně: Sklíčko, LD (od 1959 do 198x)
Chlum u Třeboně: Střípek, LS (od 1961 do 198x)
Chlumec nad Cidlinou: Loutkové divadlo (od 1983)
Chlumec nad Cidlinou: LŠU, DDS (od 1980)
Chlumec nad Cidlinou: ZUŠ, LDO (od 1997)
Chlumec nad Cidlinou: ZUŠ, LS Napopel / Uzel (od 2001)
Choceň: Maňásek, LS (od 1988 do 198x)
Choceň: Marioneta, LS (od 1985 do 198x)
Choceň: SKP, LD (od 1976 do 198x)
Choceň: ZDŠ, LD (od 1961 do 196x)
Choceň: ZUŠ / LŠU (od 1988)
Chocerady: Posázaví, LD ZO SSM JZD Rozvoj (od 1987 do 1987)
Chocerady: Sokol. LD (od 1930)
Chodov: Kopecký, LS (od 1930 do 193x)
Chodov: ODPM, LS (od 196x do 196x)
Chodov: Radost, DS i LS (od 196x do 1986)
Chomutov: Hasiči, LS (od 1956 do 195x)
Chomutov: Krušnohorská LS (od 1948 do 195x)
Chomutov: LD SOU a ZK Dolu Jana Švermy (od 1983)
Chomutov: OB, LS (od 1952 do 195x)
Chomutov: Pajduláček, DLS ŠD ZDŠ (od 1966 do 197x)
Chomutov: Radost, LD při DS Čapek a ZK ROH ČSD (od 1959 do 197x)
Chomutov: Školní LD (od 1928 do 192x)
Choryně: Choryňáček, LD (od 1991 do 1999)
Choťánky: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Chotěboř: Gymnázium, LD - Studentská loutková scéna (od 192x)
Chotěboř: JSŠ, LD (od 1954 do 195x)
Chotěboř: Junák, LD (od 1946 do 194x)
Chotěboř: Loutkářský kroužek (od 1975 do 198x)
Chotěboř: Schod, LS (od 1993)
Chotěboř: Úsměv, LS (od 2000)
Chotěboř: ZDŠ, LS (od 195x do 196x)
Chotěboř: ZVÚ, LD (od 196x do 1990)
Chotěšov: Loutkové divadlo (od 189x do 194x)
Chotětov: Osvětová beseda, loutkářský odbor (též SSM) (od 1953 do 198x)
Chotilsko: Sokol (od 194x do 195x)
Chrast: JKP, LS (od 1976 do 198x)
Chrast: Kamarádi ZŠ / LS (od 1999)
Chrast: Pimprle, LS (od 1978 do 198x)
Chrast: Sokol, LD (od 1999)
Chrast: Sokol, LS (od 1932 do 193x)
Chrast: ZŠ, Dramaticko - loutkářský kroužek (od 2010)
Chrastava: Severočeské strojírny, LD (od 1947 do 194x)
Chrášťany: Obecná škola, loutkové divadlo (od 192x do 192x)
Chrášťovice: LD (od 1925 do 192x)
Chropyně: Sokol, LS (od 191x do 191x)

Chropyně: Technoplast, LD (od 195x do 195x)
Chrudim: Ahoj, LD (od 1988)
Chrudim: Amigos, LS Gymnázia Josefa Ressela (od 2012)
Chrudim: Běžci, LD (od 2005)
Chrudim: Gymnázium J. Ressla / LS Amigos (od 1999)
Chrudim: JKP, LD (od 1962 do 1979)
Chrudim: Kacafírek, LD / ORO / LS ZK EVA / JKP (od 1915)
Chrudim: Kozlíčci, LD (od 2006)
Chrudim: LD Dělnického domu /Dělnická tělocvičná jednota (od 192x do 194x)
Chrudim: Loutková scéna (od 1950 do 1950)
Chrudim: Námořníkovo LD (od 1993 do 1993)
Chrudim: ODPM, LS (od 1954 do 199x)
Chrudim: Panenka, LS (od 1993 do 1993)
Chrudim: Učitelky MŠ, LS (od 1985 do 198x)
Chrudim: ÚMŠ, LD (od 1903 do 195x)
Chrudim: Vláček, LS (od 198x do 198x)
Chudobín: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Chvaleč: Loutkové divadlo (od 1936 do 193x)
Chvaletice: MKZ, LS (od 1961 do 196x)
Chvaletice: Skřítek, LS (od 1971 do 197x)
Chvalíkovice: Orel, LD (od 1922 do 194x)
Chválkovice: Sokol, LD (od 192x)
Chvalkovice: Sokol, LD (od 1934 do 193x)
Chvalšiny: Juvena (od 1968 do 197x)
Chvalšiny: Školní soubor (od 1968 do 197x)
Chvojenec: LD (od 1931 do 193x)
Chyše: OB, LS (od 196x do 196x)
Ivančice: LD (od 189x do 189x)
Ivanovice na Hané: Haná, LD (od 1928 do 193x)
Ivanovice na Hané: Ústřední matice školská (od 189x do 193x)
Jabkenice: Mládež (Československý svaz mládeže), LD (od 195x do 195x)
Jablonec nad Jizerou: Parnasie, LS (od 1971 do 198x)
Jablonec nad Nisou: DDM Vikýř / Piha / Fun club, LS (od 1999)
Jablonec nad Nisou: Jablíčko, LS (od 1983 do 1986)
Jablonec nad Nisou: LŠU / ZUŠ (od 1986 do 1991)
Jablonec nad Nisou: Pružinka, LS (od 198x do 1990)
Jablonec nad Nisou: Stálá LS v Kamenné ulici (od 1951 do 195x)
Jablonec nad Nisou: Veselé Loutky (od 2008)
Jablonec nad Nisou: Vozichet, LD / Kubíkovo divadélko / (od 1980)
Jablonné v Podještědí: Dominikánský klášter, LS (od 1946 do 194x)
Jablonné v Podještědí: Jiskřička, LS (od 1986 do 198x)
Jablonné v Podještědí: Loutkářský soubor (od 1988 do 1988)
Jablonné v Podještědí: LS osmiletky (od 1948 do 195x)
Jablůnka: Divadélko Za rohem, též LD (od 1981 do 1982)
Jablůnka: LD (od 1945 do 194x)
Jablůnka: Loutkové divadlo Z / ZK Zbrojovka, LD (od 1952 do 198x)
Jablunkov: DDM, DDRS Bambulínek / Olšoveček (od 1971)
Jablunkov: Sokol, LD (od 1950 do 195x)
Jáchymov: JKP, LS (od 1952 do 196x)
Jakub: Loutkové divadlo (od 1941 do 194x)

Jakubčovice nad Odrou: LS
Jalubí: LD (od 1949 do 194x)
Jamné: Osvětová beseda, LD (od 1967 do 1967)
Jankov: Měšťanská škola, LD (od 1925 do 194x)
Janov: Loutkářský kroužek (od 1957)
Janštejn: Osvětlovací sklo /Sklárny, LD / ZK (od 1947 do 1961)
Jaroměř: Boďi, LD dětské (od 199x)
Jaroměř: BOĎI, LS (od 1989)
Jaroměř: Boučkovo loutkové divadlo / Sokol, LD / ZK Juta/ Studio BLD (od 1921 do 198x)
Jaroměř: DLD JKP Mír (od 1983 do 1983)
Jaroměř: DLS Blechy / Miss Blechy (od 200x)
Jaroměř: DLS ZUŠ (od 2001 do 2001)
Jaroměř: Lina, ZK, LD (od 1953 do 1958)
Jaroměř: Maminy, LD (od 2005)
Jaroměř: Osmiletá střední škola, DLS (od 195x do 196x)
Jaroměř: Studenti, LS (od 1944 do 194x)
Jaroměř: Studio BLD (od 1993 do 199x)
Jaroměř: Ústřední matice školská (od 1897 do 193x)
Jaroměř: Ústřední matice školské , LS (od 191x do 191x)
Jaroměř: ZUŠ F. A. Šporka / LS Mikrle (od 2007)
Jaroměř: ZUŠ F. A. Šporka, DS Jakuba Maksymova / Ještě ne / Malé dvě / Někdo, LD / Ráj / Sinice / Skorojo / Traumatizovaní tygříci (od 2006)
Jaroměř: ZUŠ, Kdo-si, LS (od 2007)
Jaroměř: ZUŠ, Moje pětka, LS (od 2005)
Jaroměřice nad Rokytnou: LD Jednoty sv. Josefa (od 1989 do 198x)
Jaroměřice nad Rokytnou: LD Kašpárek / Veselý FILM (od 2007)
Jaroměřice nad Rokytnou: LD Svazu invalidů (od 194x)
Jaroměřice nad Rokytnou: LS Srdíčko (od 1973 do 1998)
Jaroměřice nad Rokytnou: Orel, LD (od 192x do 193x)
Jasenná: LD / Bezděkovo LD (od 1915 do 194x)
Jasenná: Sokol, LS (od 1954 do 195x)
Javornice: OB, LS (od 1953 do 197x)
Javorník: Sokol, LD (od 1946 do 195x)
Jemnice: OB, LD (od 1982 do 198x)
Jemnice: Orel, LD (od 1946 do 194x)
Jemnice: ZŠ, LD (od 1982 do 198x)
Jeníkovice: LD školy (od 1928 do 195x)
Jesenec: Školní LS (od 194x do 194x)
Jesenice: Loutkářský soubor (od 1999)
Jeseník: DLS LŠU (ZUŠ). (od 1985 do 198x)
Jeseník: LD (od 195x do 200x)
Jeseník: LS DPM. (od 1955 do 198x)
Jeseník: LS SSM Podnikového ředitelství Vřes (od 1977 do 198x)
Jeseník: LŠU / od 1991 ZUŠ / DS Tydlidum / Karambol (od 1984)
Jeseník: Pila Bukovice, LD (od 1966 do 196x)
Jeseník: Skřítek, DLS (od 1986)
Jeseník: Skřítek, LD (od 1978 do 199x)
Jeseník: Železničářský DLS (od 1955 do 196x)
Jetřichovice: LS ČSŽ (od 1957 do 195x)
Jevíčko: LS (od 1993)

Jevišovice: Sokol LS / Drukov (od 1899 do 197x)
Jevišovice: SSM - LD (od 198x do 198x)
Jezvé: LS (od 1957 do 195x)
Jičín: Agrostroj, LS (od 195x do 195x)
Jičín: ČSP, LS (od 195x do 195x)
Jičín: Gymnázium, MLS divadlo LG (od 2001)
Jičín: Okresní pedagogické středisko, LS (od 1985 do 1989)
Jičín: Okresní poštovní úřad, LS (od 1952 do 195x)
Jičín: Paprsek, LŠU (od 1981 do 198x)
Jičín: Sluníčko, LD DDM (od 1953 do 1983)
Jičín: Sokol, LD (od 194x do 194x)
Jičín: Srdíčko, LD (od 1935)
Jičín: Suterén / Dram. klub ODPM, LD (od 1980 do 1985)
Jičín: Učitelský ústav, LD (od 1922 do 192x)
Jičín: Volné herecké sdružení, LS (od 1992 do 1998)
Jihlava: Čs. tabákový průmysl, LD (od 1953 do 195x)
Jihlava: Dělnická tělocvičná jednota, FDělnická tělocvičná jednota / LD (od 192x do 192x)
Jihlava: DPM, LD (od 1946 do 197x)
Jihlava: Gymnázium, reálné, LD (od 1922 do 1938)
Jihlava: Jiskra / Jiskřička / Plamínek / Psych. léčebna / DK - LD (od 1963 do 1993)
Jihlava: Katolický spolek , LD (od 1933 do 1933)
Jihlava: Krajská správa SNB, LD (od 1950 do 1950)
Jihlava: LD lékárníka Formánka (od 192x do 192x)
Jihlava: LD zaměstnanců Domu kultury (od 1971 do 197x)
Jihlava: Loutkové divadlo Karla Voneše, Jihlava (od 1936 do 194x)
Jihlava: LS při Horáckém divadle (od 1950 do 1950)
Jihlava: Městský osvětový sbor, LD (od 1922 do 192x)
Jihlava: Mladí loutkáři, LS (od 196x do 196x)
Jihlava: Modeta, LD (od 1956 do 195x)
Jihlava: Národní jednota pošumavská, LD (od 1922 do 193x)
Jihlava: Orel, LD (od 192x do 193x)
Jihlava: Plamínek, Psychiatrická léčebna, LD // Jiskra / Jiskřička DK - PKO (od 1952 do 195x)
Jihlava: Sbor národní bezpečnosti, LD (od 195x do 195x)
Jihlava: Sokol , LD (od 192x do 193x)
Jihlava: Učitelky mateřských škol - LD (od 1962 do 196x)
Jihlava: Ústřední matice školská, dámský odbor (od 1896 do 1899)
Jihlava: Zaměstnanci DK ROH, LS (od 1971 do 197x)
Jihlava: ZK ROH Jihlavské papírny, LS (od 1962 do 196x)
Jihlava: ZŠ, DLD (od 1988 do 1988)
Jihlava: Železničářská LS (od 195x do 195x)
Jihlávka: Obecná škola, LD (od 1938 do 1950)
Jílové u Prahy: JZD / JŽBB, loutkové divadlo (od 1983 do 1994)
Jílové u Prahy: Loutkové divadlo Jan Karfiol (?) (od 188x do 188x)
Jílové u Prahy: Sdružení katolické mládeže, LD (od 192x)
Jílové u Prahy: Sokol, LD (od 1928 do 194x)
Jílové: LD (u Děčína) (od 1998 do 1998)
Jílové: LD (u Hodkovic) (od 192x do 193x)
Jílové: Papírny - LS (od 1953 do 196x)
Jimramov: Sokol, LD (od 1929 do 194x)
Jimramov: Vláček, LS (od 1987 do 198x)

Jince: Sokol, LD (od 1916 do 192x)
Jindřichov / Pusté Žibřichovice: LD ZK Jindřichovské papírny (od 1957 do 1957)
Jindřichův Hradec: Dřevěné dívadlo / MěKS, LD (od 1979 do 198x)
Jindřichův Hradec: LS (od 1955 do 195x)
Jindřichův Hradec: Národní jednota pošumavská, LD (od 1906 do 195x)
Jindřichův Hradec: Studio Z , LD (od 1985 do 198x)
Jindřichův Hradec: ZUŠ LDO (od 1995)
Jirny: Sokol, LS (od 192x)
Jiříkov: ZŠ, Loutkářský soubor (od 1978 do 1988)
Jistebnice: Maňáskový kroužek, LS (od 1977 do 198x)
Jistebnice: MŠ, LS (od 198x do 198x)
Jistebník: Loutkové divadlo (od 1999)
Jistebník: Sokol, LS (od 1934 do 193x)
Jistebník: Učitelé, LS (od 1926 do 192x)
Jivina: Námořníkovo loutkové divadlo (od 199x do 199x)
Josefov: Čeští vojáci, LD (od 191x do 191x)
Josefov: Dělnická beseda, LD (od 191x do 191x)
Josefov: Junák, LS / Lina 01 (od 1946 do 197x)
Josefov: Makarovci, LS (od 1953 do 195x)
Josefov: Mládež církve římsko-katolické, LS (od 1919 do 191x)
Josefov: Sokol, LD (od 1903 do 190x)
Kácov: Klub pracujících, LS (od 1968 do 198x)
Kácov: Sokol, LD (od 1922 do 194x)
Kadaň: Osvětová beseda, Loutkové divadlo (od 1953 do 195x)
Kadaň: Štěňata, LD (od 1974 do 197x)
Kalhov: Školní loutkové divadlo Kalhov (od 1947 do 1950)
Kaliště: Národní škola, LD (od 1950 do 1950)
Kamenice nad Lipou: LD (od 192x do 194x)
Kamenice nad Lipou: Sokol, LD (od 1947 do 194x)
Kamenice nad Uhem: Slovanská beseda i LD (od 1931 do 1933)
Kamenice: LS (od 1920 do 195x)
Kamenice: Sokol, též LD (od 1921 do 1961)
Kamenický Šenov: Dětský, LS (od 1995)
Kamenický Šenov: Lustry, LS (od 1964 do 198x)
Kamenický Šenov: MŠ, LS (od 1983 do 198x)
Kamenné Zboží: Sokol, LD (od 1937 do 193x)
Kamenný Újezdec: Hasiči, LD (od 1959 do 1968)
Kamýk nad Vltavou: Sokol, DO, LD (od 192x do 193x)
Kaplice: Loutkové divadlo (od 1948 do 194x)
Káraný: Hoblíček, DLS / OB (od 1936 do 195x)
Káraný: Ústřední matice školská (od 192x do 193x)
Kardašova Řečice: Evangelická mládež, LD (od 194x do 194x)
Karlovice: Sokol, LD (od 1919 do 195x)
Karlovy Vary: Kamzík, LD (od 1972 do 197x)
Karlštejn: Dělnické divadlo Budňany (od 1932 do 1932)
Karlštejn: Karlštejn, čtenářsko-divadelní a okrašlovací spolek / OB (od 1923 do 195x)
Karlštejn: Osvětová beseda / Sokol, LD (od 1955 do 197x)
Karlštejn: Sokol, DS (od 1949 do 194x)
Karlštejn: Sokol, LD (od 1927 do 193x)
Karlštejn: Sokol, LD (od 1927 do 193x)

Karolinka, dříve Karolinina Huť: ZUŠ, LD (od 2006)
Karviná: Bambules, LS Domu kultury (od 1990)
Karviná: Beseda, LS (od 1993)
Karviná: DLS MDK (od 1983 do 1983)
Karviná: Karkulín, LS KD (od 1987 do 198x)
Karviná: Orel, LD (od 1933 do 193x)
Karviná: Paraplíčko, LS (od 1984 do 198x)
Karviná: Sokol / Pohádkový svět, LD (od 1928 do 1976)
Karviná: Sokol / Svět loutek / V říši loutek, LD (od 1922 do 198x)
Karviná: ZŠ Školská (od 2002)
Kařez: Sokol, LD (od 1923 do 192x)
Kašava: Střední škola, LS (od 1950 do 195x)
Kašava: Svaz katolických žen a dívek, LS (od 192x do 192x)
Kašava: Škola, LD (od 192x do 192x)
Kašperské Hory: Loutkové divadlo OB (od 195x do 196x)
Kateřinice: Dělnická tělocvičná jednota, LS (od 1947 do 194x)
Kateřinice: Sokol, LS (od 1949 do 196x)
Katovice: Dětský LS (od 2000)
Katovice: LS (od 1947 do 194x)
Kaznějov: Lachema, LS (od 1976 do 1979)
Kaznějov: Loutkové divadlo (od 195x do 196x)
Kdyně: Přádelny, LS (od 195x do 196x)
Kdyně: Sokol, LD (od 1925 do 193x)
Kelč: Božena Němcová, LD (od 1930 do 1955)
Kelč: Orel / Katolická beseda, LD (od 1930 do 197x)
Kerhartice: LS OB (od 1957 do 195x)
Klabava: Loutkové divadlo Dělnická tělocvičná jednota (od 1926)
Kladeruby: Orel, LD (od 1946 do 194x)
Kladno: Áčko, loutkářský soubor MěKS (od 1987 do 198x)
Kladno: Důl Kl. Gottwald, div. soubor ZK ROH (od 1958 do 195x)
Kladno: Dům osvěty, LD (od 1957)
Kladno: Jednota, loutkářský soubor (od 198x do 198x)
Kladno: Klub přátel loutkového divadla (od 1903 do 192x)
Kladno: LIDO, loutkářský soubor (od 193x do 193x)
Kladno: Lidová škola umění (LŠU), DS (od 1987)
Kladno: Svaz zemědělského a lesnického dělnictva, odbor zahradníků (od 1922)
Kladno: Tyl SDO / DrO Sokolské obce kladenské (od 1895 do 1939)
Kladno: Ústřední matice školská (od 1913 do 1914)
Kladno: YMCA, loutkové divadlo (od 1945)
Kladruby nad Labem: SOU zemědělské (od 1986 do 198x)
Klášter Hradiště nad Jizerou: Divadlo z půdy, LS - umělecká divadelní agentura Klášter Hradiště n. J., profresionální (od 1999)
Klášter Hradiště nad Jizerou: Sokol, LS (od 1955 do 1956)
Klášterec nad Ohří: Uličníci, LD-děti, při KD (od 1977 do 198x)
Klatovy: Brouček / MKS, LS (od 1983)
Klatovy: Děti z opatrovny školských sester (od 1901 do 190x)
Klatovy: Duo Jen tak, LS (od 1985)
Klatovy: Kozak, LS (od 196x do 197x)
Klatovy: LD učitelky MŠ (od 1983 do 1985)
Klatovy: LŠU / ZUŠ (od 1985)

Klatovy: Od, LS (od 1955 do 195x)
Klatovy: Rodičovské sdružení, LD (od 1946 do 194x)
Klatovy: Sokol, LD (od 1908 do 191x)
Klatovy: Strojírny, LS (od 1955 do 195x)
Klatovy: Šumavan, LS (od 1953 do 1955)
Klatovy: Umělecká výchova, LD (od 1946 do 194x)
Klatovy: ZUŠ J. Kličky, Křižaly / Týnom Tánom, LDO / Sirky / Inovace bez legrace / Max a spol. (od 2003)
Klecany: Klecánek, LD (TJ Sokol) (od 1981)
Klečůvka: Národní škola, LD (od 1947 do 194x)
Klimkovice: Klimkovice, LŠU / ZUŠ / Klobouček (od 1971)
Klobouky u Brna: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Klobuky: Sokol, LD / LD školy (od 192x do 193x)
Klučov: Sokol, LD (od 1928 do 193x)
Klučov: Škola, Přátelé školy / Rodičovské sdružení, LD (od 1929 do 193x)
Kněževes: Sokol, LD (od 1947 do 194x)
Kněžice: Pionýrský loutkářský soubor NŠ (od 1962 do 196x)
Kněžice: Sokol, LS (od 1931 do 194x)
Kobylí: Cyrilská jednota (od 1917 do 193x)
Kobylí: Loutky bez nitek (od 2004)
Kojetice: Československý svaz mládeže, LD (od 1950 do 195x)
Kojetice: Pionýrský soubor NŠ Kojetice, LD (od 1962 do 196x)
Kojetice: Skupina mládeže, LD (od 1946 do 1947)
Kojetice: Sokol, LD (od 1934 do 194x)
Kojetín: Sokol, LS (od 1920 do 194x)
Kojice: LD (od 1930 do 193x)
Kojice: Výbor žen, LD (od 1930 do 193x)
Kokořín: Loutkářský soubor, LD (od 1933 do 193x)
Kolín: Dělnická akademie, DS i LD (od 191x do 193x)
Kolín: Gymnázium reálné, Studentská organizace samosprávná, činohra i LD (od 1940 do 195x)
Kolín: Loutkové divadlo pro děti (od 1919 do 192x)
Kolín: Moderní loutková scéna / Sdružení rodičů a přátel školy, LD (od 1955 do 1955)
Kolín: Okresní osvětový sbor, LD (od 1923 do 1937)
Kolín: Osvětová beseda, LD (od 1953 do 195x)
Kolín: Skauti, LD (od 1921 do 192x)
Kolín: Sokol, LD (od 1927 do 195x)
Kolín: Střední škola dívčí, LS (od 1950 do 1950)
Kolín: Tatra Kolín, závodní klub, LD (od 1959 do 196x)
Kolín: Tesla, LD (od 1950 do 1950)
Kolín: Thalie, LD (od 1909 do 191x)
Kolín: Tyl, SDO - LD (od 1944 do 194x)
Kolín: Ústřední matice školská (od 1894 do 1920)
Kolinec: Obecná škola, LD (od 194x do 194x)
Kolšov: Hasiči (od 1902 do 194x)
Kolšov: Junák (od 1949 do 194x)
Kolšov: NJ (od 1902 do 190x)
Kolšov: OB, LD (od 1959 do 196x)
Kolšov: Sokol (od 1952 do 1952)
Komárno: NŠ, LD (od 1959 do 196x)
Komárov: Federace dělnických těl. jednot, LD (od 192x do 194x)

Komárov: LS (od 195x do 195x)
Komárov: Pešík, LD / Československý svaz mládeže / ZK ROH Buzuluk (od 196x do 198x)
Komárov: Sokol, LS (od 1919 do 1948)
Komárov: Škola, LD (od 192x do 194x)
Komárov: Škola, LS (od 1950 do 1950)
Konecchlumí: Českomoravská církev, LD (od 1940 do 194x)
Konětopy: Sokolské děti, DDS (od 1930 do 193x)
Konice: Československý svaz mládeže, LD (od 194x do 194x)
Konice: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1926 do 192x)
Konice: Orel, LD (od 1946 do 1946)
Konice: Sokol, LD (od 190x do 190x)
Konice: Školní soubor, LD (od 1938 do 198x)
Konstantinovy Lázně: LD (od 193x do 196x)
Kopidlno: Cukrovar, LS (od 197x do 197x)
Kopidlno: Junák, LD (od 197x do 197x)
Kopidlno: Sokol, LD (od 197x do 197x)
Kopřivnice: Orel, LD (od 1921 do 194x)
Kopřivnice: Rolnička, LD / Tatra, LD ZK ROH (od 1950)
Kopřivnice: Rýpadlo přívětivé (P)(R)(Á)DLO / ZŠ Alšova (od 2002)
Kopřivnice: Schůdky / Schůdky do pohádky, LD (od 1974)
Kopřivnice: Sokol, LD (od 1921 do 192x)
Kopřivnice: ZŠ Alšova / Bez zábran (od 2002 do 2002)
Korytná: LD (od 191x do 194x)
Kořenec: LD (od 193x do 1938)
Kosmonosy: Loutkové divadlo / Léčebný ústav / Obecná škola, LS (od 1897 do 194x)
Kostelec nad Černými Lesy: Československý svaz mládeže, LS (od 195x do 195x)
Kostelec nad Labem: Osvětová beseda, LD (od 1962 do 1962)
Kostelec nad Labem: Sokol, LD (od 1930 do 1930)
Kostelec nad Orlicí: Sokol / Matice školská, LD (od 1933 do 198x)
Kostelec u Holešova: Obecná škola, LD (od 1947 do 194x)
Kostelec u Křížků: Šlechtitelská stanice, LS (od 1953 do 195x)
Kostěnice: Školní LD (od 1948 do 194x)
Kostomlaty pod Milešovkou: Hraničář, ochotnický i LD, při Československý svaz mládeže, OB, SČSP, ZK (od 1946 do 197x)
Košetice: Škola, LD (od 1960 do 196x)
Košťany: LS (od 1954 do 195x)
Košťany: Škola, LD (od 193x do 193x)
Kotelsko: Čtenářsko DS (od 1919 do 1943)
Kounice: Sokol, LD (od 1913 do 193x)
Kouřim: Cha-cha-cha, div. a loutkářský soubor MěKS (od 1989 do 1989)
Kouřim: Sokol, LD (od 1874 do 192x)
Kouřim: TOS, LD (od 1956 do 195x)
Kout na Šumavě: OB, LS (od 1953 do 195x)
Kovač: Československý svaz mládeže, LD (od 1951 do 195x)
Kovač: Děti, LD (od 1953 do 195x)
Kovářov: Podkovička, LD (od 2008)
Kozlovice: OB, LS (od 1945)
Kozlovice: Orel, LD (od 1946 do 1946)
Kralice nad Oslavou: Sluníčko, LS (od 1978 do 1978)
Králíky: LŠU, LS (od 198x do 198x)

Královec: Národní jednota severočeská, LD (od 1933 do 193x)
Kralovice: Loutka, LS (od 1985 do 200x)
Královice: Sokol, LD (od 1930)
Kralupy nad Vltavou: Rolnička, LS ZK Kaučuk (od 1972)
Kralupy nad Vltavou: Závodní klub, LS (od 1953 do 195x)
Králův Dvůr: ZDŠ LD (od 196x do 196x)
Králův Dvůr: ZK Královodvorských železáren, LD (od 1955 do 198x)
Kraslice: LD manželů Žilových (od 1946 do 194x)
Kraslice: OB / Loupák, LD (od 1962)
Krásná Hora nad Vltavou: Školní loutkové divadlo - LD (od 192x do 195x)
Krásná Hora: LD (od 1920 do 1921)
Krásná Lípa: Pionýrská organizace, LD (od 1950 do 195x)
Krásná Lípa: Rumburk, LD (od 1949 do 1962)
Krásná Lípa: Vrabčáci, DLS ZDŠ (od 1974 do 197x)
Krásno nad Bečvou: Dorost ČSČK, LD (od 1919 do 192x)
Krčín: LD (od 1938 do 193x)
Krhanice: Kvítko, LS (od 1970 do 1994)
Krmelín: Učitelský sbor (od 19x do 193x)
Krnov: Gymnázium, LD (od 1946 do 194x)
Krnov: Krnováček, LD (od 1952)
Krnov: Nemocnice, LD / Zdravotníček, LD OÚNZ (od 1956 do 195x)
Krnsko: Kroužek loutkového divadla, Osvětová beseda (od 1983 do 198x)
Kroměříž: Komunální podnik, LD (od 1952 do 195x)
Kroměříž: Kroužek divadla loutkového (od 1900 do 192x)
Kroměříž: LD (od 1901 do 190x)
Kroměříž: LŠU (od 1968 do 197x)
Kroměříž: Orel, LD (od 1918 do 1940)
Kroměříž: Psychiatrická léčebna, LD (od 195x do 198x)
Kroměříž: Říše loutek / Sokol, LD / (od 1913)
Kroměříž: Sokol, LD (obnov. 90. léta 20. stol.), DS a LD (od 1995)
Kroměříž: SPgŠ, LS (od 195x do 198x)
Kroměříž: Svornost, LD (od 1931 do 193x)
Krouna: Kolodějovo loutkové divadlo, ZŠ (od 1996)
Krpy: Loutkové divadlo (od 1926 do 192x)
Krpy: Národní souručenství, DS i LD (od 1944 do 194x)
Krucemburk, dříve Křižová: Oblázek, LD (od 1999)
Krumvald: Místní osvětová komise (od 1940 do 1940)
Kryštofovo Údolí: Osvětová beseda, LS (od 195x do 195x)
Křemýž: Hasiči, LD (od 1947 do 194x)
Křenovice: Sokol - Sokolské divadlo (od 1905 do 194x)
Křídla: Křídelský divadelní ochotnický spolek / DS (od 1923)
Křídla: LD (od 1964 do 197x)
Křinec: Spolana, LS (od 1955 do 1955)
Křivenice: Jednota zemědělských a lesních dělníků (od 1945 do 194x)
Křivoklát: Masarykova obecná a občanská škola, LD (od 1931 do 194x)
Křivoklát: SDO / ZK ROH Ředitelství státních lesů Křivoklát / Křivoklátský lesní průmysl (od 1943 do 1964)
Křivoklát: Sokol, Učňovská besídka, činohra i LD (od 1910 do 193x)
Křižanov: Žáci školy, LS (od 1928 do 192x)
Kudlov: Mládí, LD Svaz české mládeže (od 1946 do 1958)

Kudlov: Školní LS (od 1924 do 195x)
Kukleny: Stolní spolek baráčníků, LD (od 1907 do 194x)
Kunčice nad Labem: LD, česká škola (od 1923 do 192x)
Kunětice: OB, LS (od 196x do 196x)
Kunín: Myška / LD (od 200x)
Kunovice: Orel, LD (od 1935 do 193x)
Kunštát: LS (od 193x do 1938)
Kunvald: Divadelní ZŠ (od 1973)
Kunvald: DS mládeže (od 1887 do 1887)
Kunvald: Kulturní klub JZD (od 1960 do 2000)
Kunvald: ODi (od 1987 do 1930)
Kunvald: Ochotnické divadlo (od 1929 do 195x)
Kunvald: Sokol (od 1927)
Kunžak: OB, LS (od 195x do 195x)
Kunžak: Školní loutkové divadlo (od 1918 do 1927)
Kuřim: Pohádka, LS (od 1979 do 198x)
Kutná Hora: Dámský dobročinný spolek, LD / LD SDO Tyl (od 1908 do 1947)
Kutná Hora: Loutkové divadlo Jana Kociána (od 186x do 186x)
Kutná Hora: Pletařské závody, LD (od 1959 do 1960)
Kutná Hora: Sokol, LD / LS Záv. klubu Mira / Dům kultury a vzdělávání / Permoník, MěKS (od 1908 do 198x)
Kutná Hora: Škola, LD (od 195x do 195x)
Kvasice: OB, LS (od 1954 do 195x)
Kvasice: Sokol, LD (od 1928 do 192x)
Kvasiny: Loutkové divadlo (od 194x do 194x)
Kyje: LD (od 1923 do 193x)
Kyje: OB, LS (od 1973 do 197x)
Kyjov: Divadélko u Jeníčka a Mařenky, LD (od 2004)
Kyjov: HINOMARU, LS (od 2009)
Kyjov: Ruce nohy na špagátě, LD (od 2002)
Kyjov: Sluníčko, LD (od 1958)
Kylešovice: Orel, LS (od 1946 do 194x)
Kyselka: LD (od 1964 do 1964)
Kytlice: Kytlický loutkový ochotnický spolek (od 200x)
Kytlice: OB, LS (od 195x do 195x)
Labské Chrčice: Školský soubor (od 195x do 1959)
Ladná: Obecná škola, LD (od 1926 do 1938)
Ladná: Omladina, LD (od 1920 do 1925)
Ladná: ZŠ, LS (od 1983 do 198x)
Lanžhot: MRO, LD (od 1947 do 194x)
Lasvice: LS (od 196x do 196x)
Lavičky: Školský soubor (od 190x do 194x)
Lázně Bělohrad: LD (od 193x do 193x)
Lázně Bělohrad: Sekce LaDV, LS (od 1981 do 198x)
Lázně Bělohrad: Sekce učitelek MŠ / KUK, LS (od 198x do 199x)
Lázně Bělohrad: Sokol, LD (od 194x do 194x)
Lázně Bělohrad: Šíro, LD MŠ (od 1998)
Lázně Bohdaneč: Sokol, LS (od 1925 do 195x)
Lázně Kynžvart: Klub mladých, LD (od 1970 do 1975)
Lázně Kynžvart: Laffarovo rodinné divadélko, LD (od 1993 do 1995)

Lázně Toušeň: Škola, LD (od 1919 do 192x)
Ledeč nad Sázavou: Loutk. soubor MŠ (od 1988 do 198x)
Ledeč nad Sázavou: OB / Kovofiniš, LD / Kováček (od 195x do 195x)
Ledeč nad Sázavou: Školní LD (od 1961 do 196x)
Ledeč nad Sázavou: ZUŠ / LŠU (od 1998)
Ledenice: Krajánek, LD OB (od 1975)
Ledenice: Ledenický nábytek, LD (od 197x do 197x)
Lednice: Divadélko za paravánem, LD (od 1980 do 198x)
Lednice: MRO, LD (od 1947 do 194x)
Lechotice: Loutkové divadlo (od 1959 do 1960)
Lelekovice: Orel, LS (od 193x do 193x)
Lelekovice: Sokol, LS (od 1919 do 1940)
Lenešice: Sokol, LS (od 193x do 1941)
Leopoldov: Občanská beseda Leopoldov u Vídně (od 1883 do 189x)
Lesnice: Sokol, LD (od 1926 do 192x)
Letohrad, dříve Kyšperk: Kyšperáček, LS (od 1978 do 1990)
Letovice: Klubíčko, LS SKP (od 196x do 198x)
Letovice: LD Besedy katolických mužů a Orla (od 192x do 192x)
Letovice: LD studenti (od 191x do 1914)
Letovice: Stálé LD ZK Tylex / měšťanské školy (od 1945 do 1970)
Letovice: Stálé loutkové divadlo školy na náměstí (od 1925 do 193x)
Lety: Sokol, LS (od 1930 do 1962)
Lhota nad Moravou: Československý svaz mládeže, LS / Pálečka, DLS (od 1950 do 1989)
Lhota Netřeba / Lhota u Dobrušky: Orel, LS (od 1946 do 194x)
Lhota pod Libčany: Maják, LS (od 195x do 1961)
Lhota za Červeným Kostelcem: Kroužek mladých, LD v sokolovně (od 1948)
Lhota za Červeným Kostelcem: Osvětová beseda, LS (od 1954 do 1973)
Lhota za Červeným Kostelcem: Sokol, LD (od 1926 do 1933)
Lhota: Hasiči, LD (od 1964 do 1964)
Lhota: LD U Večerků (od 1950 do 195x)
Lhota: Máj, LD (od 1950 do 1950)
Lhota: Orel, LD (od 1946 do 194x)
Lhota: Pionýr, LS (od 1960 do 1960)
Lhotka: LD (od 1938 do 1945)
Lhotka: Školský soubor (od 1937 do 1964)
Libá: Libá, LS (od 1965 do 196x)
Libá: LS (od 1949 do 1967)
Libáň: Martínek, LD / LD Sokola / Martínkovo divadlo, LD (od 1914)
Libčany: Dětský LS (od 1979 do 199x)
Libčice nad Vltavou: Maňáskový kroužek při ZK Drátoven a šroubáren, DLS (od 1954 do 1972)
Libčice nad Vltavou: Sokol, LS (od 1918 do 1938)
Liberec: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1923 do 1928)
Liberec: Dramatické studio Divadla F. X. Šaldy / Amatérské studio DFXŠ (od 198x)
Liberec: Garp, vysokoškolský soubor (od 1988 do 198x)
Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, Divadlo Po přechodu (od 2009)
Liberec: Kordula, LD (od 2000)
Liberec: Loutkové divadlo Severočeského konzumního družstva (od 1948 do 1949)
Liberec: Máj / zaměstnanci školství (od 1954 do 195x)
Liberec: MŠ, LS (od 197x do 197x)
Liberec: Piškot, LS (od 199x do 199x)

Liberec: Podještědské gymnázium, Stopa / Golds (od 1993)
Liberec: Povídej... / Povídám LD ... (od 1988 do 198x)
Liberec: Sokol, LD (od 1900 do 1938)
Liberec: SPgŠ, LS (od 1985 do 1985)
Liberec: Spojáček, LD / DDM Větrník (od 1954)
Liberec: Střední zdravotní škola, LS (od 1982 do 198x)
Liberec: Učitelé a vojáci, LS (od 191x do 191x)
Liberec: Vřeténko, LS (od 199x do 199x)
Liberec: Vysokoškolský klub PI (od 1964 do 1965)
Liberec: Watrdlo, LS (od 1990 do 199x)
Libhošť: Loutková scéna NŠ (od 1953 do 1954)
Libice nad Cidlinou: Hasiči (ČSPO), LD (od 195x do 197x)
Libina: Moravolen, LS (od 1956 do 195x)
Libina: Sokol, LS (od 194x do 195x)
Libiš: Evangelická mládež, LD (od 193x do 193x)
Liblín: ČSČK, LS (od 1928 do 1929)
Libochovice: Loutková scéna / později ČSČK (od 1950 do 1961)
Libouchec: Stálá loutková scéna (od 1947 do 198x)
Libštát: ZUŠ, LD (od 2007)
Libuň: Sokol DrO, DDS, LS (od 1901 do 1972)
Libušín: Ústřední matice školská, DO (od 1899 do 190x)
Lípa: LS (od 195x do 195x)
Lipany: Sokol, LD (od 1929)
Lipnice nad Sázavou: Dětská léčebna, LS (od 1963 do 196x)
Lipník nad Bečvou: Loutkové divadlo (od 1948 do 1950)
Lipník nad Bečvou: Ústřední matice školská, LS (od 1906 do 1912)
Lipová: LD (od 1958 do 195x)
Lipová: Zemědělské sdružení (od 195x do 196x)
Lipová-lázně: Loutkářský soubor (od 194x do 194x)
Lipůvka: Berušky, LD (od 1984 do 198x)
Lískovec: Školní LS (od 1942 do 194x)
Lišov: Loutkové divadlo (od 1982 do 198x)
Lišov: Sokol, LS (od 194x do 194x)
Liteň: Hasiči (ČSPO), LD (od 1958 do 195x)
Liteň: Mládež (Československý svaz mládeže), LD (od 1958 do 195x)
Liteň: Na špejchaře, LD (od 1979 do 199x)
Liteň: Sokol / OB LD (od 191x do 195x)
Liteň: Škola, LD (od 191x do 191x)
Litoměřice: Dům osvěty LD (od 1957 do 1957)
Litoměřice: Loudidlo, LD (od 2004)
Litoměřice: Místní osvětová rada, LD (od 1947 do 194x)
Litoměřice: MŠ, LS (od 1983 do 1984)
Litoměřice: Okresní loutkářská sekce / LD (od 1988 do 198x)
Litoměřice: Pionýr, LD 1. osmileté střední školy (od 1956 do 1957)
Litoměřice: Sváťovo divadlo / Klub ochotníků a přátel LD (od 1997)
Litoměřice: Sváťovo Dividlo, LD (od 2003)
Litomyšl: Dančajáno, LD (od 2007)
Litomyšl: Pumprdentlich, LS (od 1989 do 198x)
Litomyšl: Sokol, LD (od 1920 do 194x)
Litomyšl: Učitelský ústav, LD (od 191x)

Litomyšl: Učitelský ústav, LD (od 191x)
Litomyšl: ÚNZ, LS (od 1976 do 197x)
Litomyšl: Vostružák, LS (od 1995)
Litovel: Obecná škola, LD (od 1928 do 193x)
Litovel: Radost, LD (od 1955 do 196x)
Litovel: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Litvínov: Budulínci / Loutka, LD (od 1949 do 197x)
Litvínov: Loutka, LD ZK Chemické závody (Stalinovy závody Záluží u Mostu) (od 1949 do 1991)
Lnáře: LD (od 1925 do 196x)
Lobkovice: Loutkové divadlo učitelek MŠ (od 198x)
Lochovice: Sokol, LD (od 1923 do 1939)
Lochovice: Státní statek, LD (od 1951 do 1964)
Lochovice: Škola, LD (od 1929 do 1933)
Loket: Divadlo na podlaze, DS, LD / OB (od 1982 do 1988)
Loket: LS / Divadélko za plotem (od 1949 do 198x)
Lom: Národní jednota severočeská, LD (od 1911 do 191x)
Lomnice nad Popelkou: Mladý loutkář, LS (od 1985 do 198x)
Lomnice nad Popelkou: Popelka, DLS MěDPM (od 1984 do 199x)
Lomnice nad Popelkou: Popelka, LS ZK ROH Technolen ... Popelka, Dětský LS při DDM Sluníčko (od 1953)
Lomnice nad Popelkou: Scéna mladých, LD (od 1942 do 1953)
Lomnice nad Popelkou: Sokol, LD (od 1926 do 1941)
Lomnice: LS (od 1963 do 196x)
Lomnička: Místní osvětová komise, LS (od 192x do 192x)
Loštice: Loutkářský kroužek (od 1960 do 196x)
Loučka: Sokol, LS (od 1945 do 1956)
Loučovice: SKZ, LS (od 1975 do 198x)
Louky: Československý svaz mládeže, LD (od 1954 do 195x)
Louky: Mateřská škola, LD (od 1950 do 195x)
Louky: Národní škola, LD (od 194x do 194x)
Louky: Sokol, LD (od 192x)
Louky: Sokol, LD (od 1950 do 195x)
Louny: Dětský soubor loutkářů (od 200x)
Louny: Sokol, LS (od 1903 do 190x)
Louny: Soubor mladých, LS (od 1960 do 198x)
Louny: Spolek loutkářů / Stálé LD /DLD/ LS ZK (DK) ROH Elektroporcelán Louny (od 1903)
Louny: Učitelská jednota (od 1880 do 1939)
Lověšice: Sokol, LD (od 1945 do 1945)
Lovosice: Loutkové divadlo (od 1947 do 194x)
Lovosice: MŠ, LS (od 1988 do 198x)
Lstiboř: Ochotníci (od 189x do 189x)
Lstiboř: Rozkvět, SDO (KrDO) (od 1920 do 1938)
Lstiboř: Škola, DS (od 193x do 193x)
Lstiboř: Škola, Přátelé školy / Rodičovské sdružení, LD (od 1929 do 193x)
Lštění: Budoucnost (od 1923 do 193x)
Lštění: DS Národní jednota pošumavská (od 1903 do 192x)
Lštění: Hasiči (od 1901 do 190x)
Lštění: ODi (od 1900 do 190x)
Lštění: Tyl, dramatický kroužek (od 1929 do 1935)
Luby: PO, LS (od 1966 do 1984)

Lučina: Vlna, LS (od 1965 do 1968)
Ludslavice: Československý svaz mládeže, LS (od 1959 do 1960)
Luhačovice: Loutkové divadlo SRPŠ ZDŠ / KSS MNV (od 1958 do 199x)
Luhačovice: MŠ, maňásková scénka, LD (od 196x do 196x)
Luhačovice: Sokol, LD / Loutková scéna (od 1928 do 1952)
Luhačovice: Teatro Pimprle, LD (od 1988)
Luhačovice: ZDŠ, LD (od 1960 do 196x)
Luhov: DLS (od 1960 do 1962)
Luka nad Jihlavou: 4ever při TJ Sokol / Sokol / Sokolská scéna (od 1925)
Lukov: Loutkářský soubor (od 1959 do 1964)
Lutín: Sigmáček, LS (od 1944 do 198x)
Luže: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1930 do 193x)
Luže: JDO Jaroslav, Och.-čten. jednota / SDO / ZK ROH Gottwaldovy státní léčebny / OB / KaSS (od 1867)
Lužec nad Vltavou: Sokol, LS (od 192x)
Lužec nad Vltavou: Vltavánek, LS (od 1988 do 198x)
Lužice: Kvítek, maňáskový soubor ČSŽ, LD (od 1967 do 1975)
Lužice: Loutkové divadlo ve škole (od 1920 do 192x)
Lužice: MRO, LD (od 1947 do 194x)
Lužice: Orel, LD (od 1931 do 193x)
Lužice: ZDŠ, LD (od 1962 do 196x)
Lužkovice: Škola, LD (od 1947 do 195x)
Lužná: Loutkové divadlo (od 1927 do 1927)
Lužnice: OB, LS (od 1972 do 197x)
Lvová: PO, LS (od 1961 do 196x)
Lysá nad Labem: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Lysá nad Labem: ZUŠ F. A. Šporka, LDO (od 200x)
Lysice: Loutkové divadlo (od 195x do 198x)
Lysice: Okrašlovací spolek, LD (od 1925)
Machov: VEBA , LS (od 1976 do 198x)
Machová: OB, LD (od 1960 do 196x)
Makov: ZDŠ, LS (od 196x do 196x)
Malenice: OB, LS (od 1985 do 198x)
Malenovice: Junák , LS (od 1947 do 194x)
Malenovice: LD p. Gerlicha (od 1908 do 191x)
Malenovice: LŠU / ZUŠ (od 1982)
Malenovice: OB, LS (od 1954 do 1969)
Malenovice: Obnova , LS (od 1952 do 195x)
Malenovice: Orel, LS (od 1947 do 1948)
Malenovice: Sokol / OB, LS (od 1946 do 1955)
Malín: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Malovice: Mikádo, LD (od 2001)
Malšice: SDO (od 1881 do 194x)
Malšice: Studenti (od 1868 do 189x)
Malšín: Slovenští osídlenci (od 1947 do 1987)
Malšova Lhota: Čs. strana lidová (od 1926 do 192x)
Malšova Lhota: Jirásek (od 1920 do 192x)
Malšovice: Brouček, Sokol, DLS (od 1963 do 1964)
Malšovice: Cylindr (od 2001)
Malšovice: Čs. strana lidová (od 1927 do 192x)

Malšovice: Dělnická tělocvičná jednota (od 1906 do 1944)
Malšovice: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 193x do 193x)
Malšovice: Had, LD (od 1976)
Malšovice: Hasiči (od 1927 do 192x)
Malšovice: Havlíček (od 1884 do 1938)
Malšovice: JDO (od 1885 do 188x)
Malšovice: Klubko (od 1969 do 199x)
Malšovice: Krajánek, LS (od 1978 do 199x)
Malšovice: OB (od 1966 do 196x)
Malšovice: Obsazeno / Bez nich (od 1985 do 199x)
Malšovice: Orel, LD (od 193x do 193x)
Malšovice: Paravánek, ZDŠ / KDPM, LS (od 1976 do 1989)
Malšovice: Sokol (od 1927 do 192x)
Malšovice: Sokol, LD (od 193x do 196x)
Malšovice: Svoboda, SDO (od 1945 do 194x)
Malšovice: ZŠ, LS (od 1963 do 196x)
Malšovice: Žížala, LD (od 1979 do 198x)
Manětín: MŠ, LS učitelek (od 196x do 19xx)
Manětín: Škola, LS (od 190x do 195x)
Mariánské Lázně: Čs. státní lázně, LS (od 196x do 196x)
Mariánské Lázně: Dráček, LS (od 1983 do 1989)
Mariánské Lázně: LŠU, DRC (od 1960 do 198x)
Mariánské Lázně: Maňáskové prostořeké divadélko, LS (od 1946 do 1948)
Mariánské Lázně: Sokol, LD (od 1932 do 193x)
Mariánské Lázně: Wolker, DS a LS (od 1954 do 1957)
Mariánské Údolí: Moravia, LS (od 1957 do 1979)
Martínkovice: Loutkové divadlo (od 193x do 193x)
Mařenice: LS (od 1957 do 195x)
Měčín: Sokol LD (od 192x)
Medonosy: Loutkové divadlo (od 1948 do 195x)
Měcholupy: Školní LD (od 1920 do 192x)
Mělnická Vrutice: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Mělnické Vtelno: Loutkářský soubor (od 1921 do 192x)
Mělník: 1. Národní škola, LS (od 1953 do 195x)
Mělník: Jednota, LS - maňásky (od 1953 do 195x)
Mělník: LŠU / ZUŠ (od 1984)
Mělník: Národní škola Mělník-Mlazice, DLS (od 195x do 196x)
Mělník: Perun, LD (od 1953 do 195x)
Mělník: Reálné gymnázium, LD (od 1916 do 1938)
Mělník: ZK Továrny dětských vozidel, LS (od 195x do 196x)
Měřín: LS (od 1953 do 1977)
Měřín: Orel, DS a LS (od 1920 do 1948)
Měřín: Učitelský sbor (od 1928 do 192x)
Městečko Trnávka: Pes, Rajče, Harmonika, LD (od 2004)
Městečko Trnávka: Ťapina, alternativní LD (od 2005)
Měšice: Sokol, LD (od 1928 do 193x)
Meziměstí: Loutkové divadlo (od 196x do 196x)
Meziměstí: Školní LD (od 1921 do 193x)
Mikulášovice: LS (od 194x do 195x)
Mikulčice: LS OB (od 1956 do 195x)

Mikulov: Tůňka, LS (od 198x do 198x)
Mikulovice: Maňásek, LS (od 1988 do 198x)
Mikulovice: Sokol, LD (od 1946 do 1959)
Mikulůvka: MIK, LD (od 1975 do 198x)
Miletín: LD (od 189x do 190x)
Milevsko: LS ZK ZVS (od 1954 do 199x)
Milevsko: Sokol , LS (od 1918 do 1941)
Milevsko: ZVZ, LS (od 1954 do 1962)
Milín: Milen, LS TJ Sokol (od 1931 do 193x)
Milonice: Sokol, LD (od 192x)
Milotice: Jednota, LD (od 1946 do 194x)
Milotice: Soubor mladých, LD (od 1990 do 199x)
Milovice: ČSČK, DLD
Milovice: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Mimoň: LS ZK Mitop (od 1954 do 1958)
Mimoň: LS Zvl.školy (od 1988 do 198x)
Mimoň: MŠ, LS (od 1966 do 196x)
Mimoň: Na dvorku, LS Závodního klubu TON (od 1951 do 198x)
Mimoň: Šlapolet, ZDŠ Pod Ralskem (od 1992 do 2010)
Miroslav: ZDŠ, Dětský LS (od 1962 do 198x)
Mirotice: MRO, LD (od 1947 do 194x)
Mirovice: Školní LD (od 1945 do 194x)
Místek: Diringerovo LD (od 1923 do 192x)
Místek: Říše pohádek, LD Sokola (od 1931 do 1953)
Místek: Sokol Místek / Říše pohádek LD (od 1931 do 196x)
Miškovice: Loutkový soubor (od 195x do 196x)
Mladá Boleslav: Dělnická tělocvičná jednota, loutková scéna (od 1924 do 194x)
Mladá Boleslav: Jitřenka, LD, Dům dětí a mládeže (od 1999)
Mladá Boleslav: Kašpárek, DLS, Dům dětí a mládeže (od 1999)
Mladá Boleslav: Loutkáři, Automobilové závody, n. p., Dům kultury / Závodní klub ROH, LD (od 195x do 199x)
Mladá Boleslav: Masarykova škola, LD (od 1946 do 195x)
Mladá Boleslav: Paravánek, dětský LS Domu kultury / Závodní klub ROH Automobilové závody, n. p. (od 197x do 198x)
Mladá Boleslav: Pedagogické středisko, LS (od 197x do 198x)
Mladá Boleslav: Sokol, LD (od 1925 do 193x)
Mladá Boleslav: Stálá loutková scéna (od 1950 do 195x)
Mladá Boleslav: Střední zdravotnická škola, LD (od 1988 do 198x)
Mladá Vožice: Bubeníček, LD (od 1976 do 199x)
Mladá Vožice: JKP, LS (od 1974 do 197x)
Mladá Vožice: Sokol, LD (od 1929 do 197x)
Mladcová: Československý svaz mládeže, LD / OB, LD (od 1957 do 1962)
Mladějov: OB, LS (od 1958 do 195x)
Mladějovice: LD (od 1945 do 194x)
Mladějovice: Omladina, LD (od 190x do 190x)
Mladkov: LD (od 1923 do 192x)
Mladkov: OB, LS (od 1954 do 196x)
Mladkov: Sokol, LS (od 1929 do 195x)
Mlazice: Loutkářský soubor (od 1933 do 193x)
Mlazice: Národní škola Mělník-Mlazice, DLS (od 195x do 196x)

Mlazice: ZK Továrny dětských vozidel, LS (od 195x do 196x)
Mlázovice: LD (od 181x do 181x)
Mlýny: Soubor Lesního divadla Mlýny / H&DSK-LDM (od 2002)
Mnichovice: Na kahánku, LD (od 1979 do 198x)
Mnichovice: Osvětová beseda, LD (od 1976 do 197x)
Mnichovo Hradiště: Dům osvěty, loutkářský soubor (od 1956 do 195x)
Mnichovo Hradiště: Sluníčko, LD (amat. scéna) / Divadlo z půdy (profes. scéna) (od 1975)
Mnichovo Hradiště: Sokol, loutkářský soubor (od 1955 do 195x)
Mníšek pod Brdy: Kovohutě, LD (od 1983 do 198x)
Modřišice: Čmukaři, LD (od 1976)
Mohelnice: Hvězdička, LD (od 1949 do 1952)
Mohelnice: Loutkadlo, LS (od 200x)
Mohelnice: Loutkářský kroužek ZK ROH MEZ (od 1954 do 198x)
Mohelnice: Maňásek, LD (zah. jako Kosa) (od 1954 do 195x)
Mochov: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Montreal: LD (od 194x do 194x)
Morašice: LS OB (od 1978 do 198x)
Morašice: OB, LS (od 1978 do 198x)
Moravany: LS (od 199x)
Moravičany: Orel, LS (od 1946 do 194x)
Moravská Loděnice: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Moravská Třebová: DS LŠU / ZUŠ (od 1988)
Moravská Třebová: Hedva, LS (od 1960 do 196x)
Moravská Třebová: LŠU, LS (od 1987 do 198x)
Moravská Třebová: Osvětový dům, LS (od 1960 do 196x)
Moravská Třebová: Pionýrský dům, LS (od 1960 do 196x)
Moravská Třebová: Školní loutkové divadlo (od 1921)
Moravská Třebová: Třebováček, LS (od 198x)
Moravská Třebová: Tyl, LS (od 1960 do 196x)
Moravské Budějovice: Orel, LS (od 194x do 194x)
Moravské Budějovice: Sokol, LD (od 1918 do 191x)
Moravské Prusy: Sokol, LS (od 1946 do 194x)
Moravskoslezský Kočov: LS (od 196x do 196x)
Moravský Krumlov: Sokol, LD (od 1950 do 196x)
Moravský Písek: Sokol, LS (od 192x do 193x)
Morkovice-Slížany: LD (od 193x do 193x)
Most: ČSD, LS (od 1987 do 198x)
Most: LŠU (od 1971 do 198x)
Most: Sokol, LD (od 1910 do 191x)
Most: Střípek, LS (od 1986 do 1990)
Most: Studio Pešek, LD při SPgŠ (od 1985 do 1985)
Most: Včela / OOD / ČSD, LD (Hněvínek?) (od 195x do 198x)
Most: VŽELSO (od 197x do 197x)
Mostek: Škola Národní jednota severočeská, LD (od 1926 do 192x)
Mosty u Jablunkova: OB, LS (od 195x do 195x)
Mosty u Jablunkova: Sokol, LS (od 1946 do 1958)
Mosty u Jablunkova: ZŠ LD (od 2005 do 2005)
Mrákotín: Osvětová beseda, LD (od 1958 do 1958)
Mrlínek: LS NŠ (od 1959 do 1960)
Mšeno: Loutkové divadlo (od 2002)

Mšeno: Sokol, LS (od 1928 do 196x)
Mšeno: U broučka, LS (od 1978 do 199x)
Mukařov: Sokol, LD (od 1930)
München-Mnichov: Pokrok LD (od 1910 do 191x)
Mýto: OB, LS (od 196x do 196x)
Nadějkov: Fikar (od 1998), DS i LD (od 1998)
Nadlak: Sokol LD (od 192x do 193x)
Nahořany: LD (od 1940 do 195x)
Náchod: Československá náboženská obec, LS (od 1927 do 192x)
Náchod: Dělnická tělocvičná jednota, LS (od 1927 do 193x)
Náchod: Dětem pro radost, LD (od 1953)
Náchod: LD Jana Bráta (od 176x do 1804)
Náchod: Paravan, LS (od 1985 do 198x)
Náchod: Rubena, LD (od 1956)
Náchod: Skaut, LS (od 1927 do 192x)
Náchod: Skupina mladých / SZK Tepna Náchod, LD. (od 1976 do 197x)
Náchod: Sokol, LS (od 1927 do 192x)
Náchod: SZK Tepna, LD (od 197x do 197x)
Náchod: Taškáři, LS (od 1980 do 198x)
Náchod: Umělecká loutková scéna MOS (od 193x do 1968)
Náklo: Sokol, LD (od 192x)
Náměšť na Hané: Junák, LD (od 1946)
Náměšť na Hané: Sokol, LD (od 1946)
Náměšť na Hané: Školní LD (od 192x do 192x)
Náměšť nad Oslavou: Sokol / Sokolská scéna (od 1901 do 1948)
Náměšť nad Oslavou: Sokolská scéna, LD (od 192x do 1948)
Napajedla: JSŠ, Maňáskový soubor, LD (od 196x do 196x)
Napajedla: Klubíčko, LD při Klubu kultury / LS Ku-Ku ZK Fatra / LS ZK Slavia Fatra, / LS Klubíčko Slavia Fatra (od 1907)
Napajedla: Sokol, LD / Vzdělávací spolek, LD (od 1905 do 1956)
Napajedla: Škola, LD (od 1942 do 194x)
Národní jednota pošumavská, LS (od 1918)
Nasavrky: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nasobůrky: Sokol, LS (od 191x do 192x)
Nečín: Školní LD (od 1920 do 1936)
Nečtiny: LS OB (od 196x do 196x)
Nedamov: LS (od 1961 do 196x)
Nedašov: ZŠ, DLS PO SSM (od 1979 do 198x)
Nehvizdy: Sokol, LD (od 1931)
Nechanice: LS (od 19xx)
Nelahozeves: LD učitelek MŠ (od 198x)
Nelahozeves: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nelahozeves: Učitelský DS (od 196x do 196x)
Němčice nad Hanou: Junák, LS (od 1946)
Němčice nad Hanou: Loutkové divadlo KZ MěNV (od 1984 do 198x)
Němčice nad Hanou: LŠU, LS (od 1984 do 1988)
Němčice nad Hanou: Orel, LS (od 1925)
Němčice nad Hanou: Sokol, LS (od 1923)
Němčice: LD (od 195x do 1962)
Němčice: Sokol, LD (od 192x do 192x)

Němčice: ZDŠ, Dětský loutkářský soubor (od 1962 do 196x)
Nemochovice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nemojany: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nemojov: Loutkové divadlo (od 1924)
Nemošice: DLS (od 192x)
Nemošice: Místní osvětová komise, LS (od 191x do 194x)
Nepomuk: Loutkové divadlo / Osvětová beseda
Neratovice: Javajka, LS (od 197x)
Neratovice: Sluníčko, LD (od 196x)
Neslovice: LS mladých (od 197x do 197x)
Neslovice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nesovice: Loutkářský kroužek mladých (od 197x do 197x)
Neštěmice: Leporelo, LS (od 199x)
Neštěmice: Tonaso, LS (od 196x do 197x)
Netolice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Netvořice: Místní rada osvětová, LD (od 1946 do 194x)
Neubuz: Škola(?), LD (od 195x do 196x)
Neumětely: JZD, LD (od 1954 do 195x)
Neumětely: Loutkové divadlo (od 193x do 19xx)
Neveklov: Sokol, LS (od 1947 do 194x)
Nezvěstice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nikolčice: Cyrilská jednota (od 1904 do 190x)
Nivnice: Orel, LD (od 1946 do 194x)
Nízká Srbská: Sokol, LD (od 1945)
Nižbor, dříve Nová Huť: Pavouk, LS (od 199x)
Nižbor, dříve Nová Huť: Sklárny, LD (od 1950 do 198x)
Nižbor, dříve Nová Huť: Sokol, LD (od 1907 do 193x)
Nižnyj Novgorod: Loutkové divadlo ve vojenském zajateckém táboře (od 1916 do 1918)
Nová Bystřice: Loutkový soubor SKP (od 194x do 198x)
Nová Paka: Korálek, LS (od 1979)
Nová Paka: Loutkářská skupina studentek SPgŠ (od 1979 do 1989)
Nová Paka: LS Skautů (od 1946 do 194x)
Nová Paka: LS střední pedagogické školy (od 1979 do 198x)
Nová Paka: Regula, LS (od 1954 do 195x)
Nová Paka: Spolek na podporu chudých studujících reálky, LD (od 1920 do 193x)
Nová Role: LD (od 196x do 196x)
Nová Říše: Sokol, LS (od 192x do 192x)
Nová Včelnice, do 1948 Nový Etynk/Etink: Loutkářský soubor (od 1998 do 199x)
Nová Ves pod Pleší: Loutkářský soubor JZD (od 1953 do 195x)
Nová Ves: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nová Ves: Strana lidová, LD (od 194x do 194x)
Nové Dvory: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nové Hrady: JKP, LS (od 196x do 196x)
Nové Hrady: Kastelán, LS (od 1977 do 198x)
Nové Hvězdlice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nové Město na Moravě: Cyrillská jednota (od 189x do 189x)
Nové Město na Moravě: Junák, LS (od 194x do 194x)
Nové Město na Moravě: NJ, LD ženského odboru (od 1906 do 196x)
Nové Město na Moravě: Sokol, LS (od 1945 do 194x)
Nové Město na Moravě: ZUŠ LDO / TO (od 2000)

Nové Město na Moravě: ZUŠ, LS Pedro ve vedru (od 2009)
Nové Město nad Metují: Abeceda, LS (od 1976 do 197x)
Nové Město nad Metují: ČSAD, LS (od 1954 do 195x)
Nové Město nad Metují: Jasna, LS (od 1954 do 195x)
Nové Město nad Metují: Lina 04, LS (od 1961 do 196x)
Nové Město nad Metují: LŠU (od 1988)
Nové Město nad Metují: Orel, též LD (od 192x do 194x)
Nové Město nad Metují: Sokol, LD (od 1908 do 190x)
Nové Město nad Metují: SZK, LS (od 1963 do 1966)
Nové Město nad Metují: Tuláci, LD (od 1985 do 198x)
Nové Město nad Metují: ZUŠ, LS (od 1992 do 199x)
Nové Město: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nové Mitrovice: LD Augustina Klášterky (od 1969 do 1982)
Nové Mitrovice: OB, LD (od 1984 do 1984)
Nové Mitrovice: Sokol, LS (od 1925 do 1941)
Nové Sedlo: SRPŠ, LD (od 1947 do 194x)
Nové Strašecí: Dům osvěty, LS (od 195x do 195x)
Nové Strašecí: Národní jednota severočeská, LD (od 1909)
Nové Strašecí: Škola, LD (od 195x do 195x)
Nové Syrovice: LD (od 1949 do 1952)
Nové Veselí: Omladina / Novoveselská jednota ochotnická (od 1901 do 1904)
Nové Veselí: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nové Veselí: Velké LD (od 1941 do 195x)
Noviny pod Ralskem: KSČ (od 1947)
Noviny pod Ralskem: Svaz české mládeže (od 1947 do 1949)
Nový Bohumín: Orel, LS (od 1946)
Nový Bohumín: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nový Bor: Borské sklo, LS (od 1958 do 1960)
Nový Bor: Čtyřlístek, LS (od 1978 do 198x)
Nový Bor: DDM Smetanka, LD (od 1997)
Nový Bor: KP, LS (od 1966 do 1970)
Nový Bor: Matýsek, LD / Divadlo Michala Vaňka - profesionální (od 1999)
Nový Bor: MěDPM, LS (od 1981 do 198x)
Nový Bor: MŠ, LS (od 1975)
Nový Bor: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nový Bor: Střípek, LS (od 1987 do 1990)
Nový Bydžov: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nový Bydžov: ZUŠ / LŠU / Bydélko (od 198x)
Nový Hradec Králové: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Nový Hradec Králové: Živnostensko-čtenářská jednota, též LD (od 1869 do 192x)
Nový Hrozenkov: Sdružení selské omladiny (od 1909)
Nový Jičín: Amosky, LD (od 1982 do 198x)
Nový Jičín: Divadélko novojických dětí, LD (od 1951 do 1951)
Nový Jičín: Divadlo Myška, LD (od 200x)
Nový Jičín: LD (od 1931 do 1963)
Nový Jičín: Maňáskové DLD ZK Tonak (od 1956)
Nový Jičín: ODPM / Lufťáček / LD (od 198x do 198x)
Nový Jičín: SDS a ZDŠ Jubilejní / LD (od 197x do 197x)
Nový Jičín: Tonáček LD odborného učiliště a ODPM (od 198x)
Nový Knín: Dětský loutkářský soubor Osvětové besedy (od 1953 do 195x)

Nový Knín: Dětský loutkářský soubor Osvětové besedy (od 1953 do 195x)
Nový Knín: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Nový Oldřichov: Čsl.soc. demokracie (od 1926 do 1934)
Nový Oldřichov: Místní osvětová komise (od 1925 do 192x)
Nový Oldřichov: Národní jednota severočeská (od 1935 do 1938)
Nový Ples: Sokol - Dětský loutkový soubor (od 2010)
Nový Ples: Sokol, LD (od 193x)
Nový Šaldorf-Sedlešovice: OB (od 195x do 195x)
Nučice: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Nymburk: LD (od 192x do 195x)
Nymburk: LS v Hálkově městském divadle (od 195x do 195x)
Nymburk: LŠU, LDO (od 198x do 198x)
Nymburk: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Nýřany: Rámus, LD / 5. ZUŠ (od 1989)
Obecnice: Valdek, zábavní spolek (od 1887)
Oborná: Loutkové divadlo (od 1947 do 194x)
Obrataň: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Obrnice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Obrubce: Sokol, LD (od 192x do 195x)
Oděsa: LD Bohumila Nováka (od 190x do 191x)
Odolena Voda: Aeráček, LD (od 1971)
Odry: CSŠ, SPdgŠ a SZŠ sv. Anežky /Dramatický kroužek / Dramatický kroužek II / DATIO a DONATIO / Trio Odry / O.SL.I / SDE bez LSD / New Jersey / Donatio / Specka Pecka (od 2004)
Odry: Loutkové divadlo DD / Místní osvětová rada / OB / ZK ROH Optimit / MěÚ (od 1945)
Odry: LS ZK ROH Optimit (od 1956 do 198x)
Odry: LŠU (od 1983 do 1986)
Odry: Maňáskový kroužek pionýrů OB, DLS (od 1956)
Ohrazenice: Dětský LS (od 1930 do 193x)
Ohrazenice: Loutkářský kroužek ZK ROH Synthesia (od 1957 do 195x)
Ohrazenice: LS OB (od 195x do 195x)
Ohrazenice: LS obecné školy (od 1945 do 1960)
Ohrazenice: LS SRPŠ (od 1953 do 195x)
Okrouhlice: Sokol, LD (od 195x do 195x)
Okříšky: Československý svaz mládeže / Svaz české mládeže, LD (od 1946 do 1950)
Okříšky: Gutaperča, LS MKS (od 199x)
Okříšky: Sokol, LD (od 192x)
Oldřichov na Hranicích: Loutkářský soubor - LD (od 1946 do 194x)
Oldřichov na Hranicích: SDO (od 1945 do 195x)
Oldřichov v Hájích: Svaz české mládeže (od 1946)
Oldřichov v Hájích: Školní děti (od 1946 do 194x)
Oldřichov: DS (od 1919 do 193x)
Oldřichov: Místní osvětová komise (od 1941 do 194x)
Oldřichov: SDO (od 1924 do 192x)
Oldřichov: SDO (od 193x do 193x)
Oldřichov: Tyl (od 1927 do 193x)
Oldřichovice: ČSČK (od 199x)
Oldřichovice: Dkr (od 1919 do 192x)
Oldřichovice: DS Boženy Němcové (od 1957 do 1962)
Oldřichovice: Hasiči (od 1921)
Oldřichovice: Junák (od 194x do 194x)

Oldřichovice: Sokol (od 1921)
Oldřichovice: Svaz české mládeže (od 194x do 194x)
Oldřichovice: Školní soubor (od 193x do 193x)
Oldřichovice: Zespół teatralny (od 1947)
Oldřiš: Jirásek (od 1920 do 194x)
Oldřiš: Ochotnický kroužek (od 1904 do 191x)
Oldřiš: Orel (od 1929)
Oldřišov: Osvětová beseda, DKr (od 1951 do 196x)
Oleška: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Olešnice: o. Blansko, Dětský LS SKZ (od 1988 do 199x)
Olešnice: o. Blansko, LS Bráškové při OB (od 1984)
Olešnice: o. Blansko, Orel, LD (od 1925 do 197x)
Olešnice: o. Blansko, Sokol, LD (od 192x do 192x)
Olešnice: o. Náchod, Orel, LS (od 1946 do 194x)
Olivětín: JKP, LS (od 1976 do 197x)
Olomouc: Amatérské studio Divadla Oldřicha Stibora / Studio LUT (od 1961 do 1991)
Olomouc: Divadélko mladých / Fkufru, LS (od 1980 do 1993)
Olomouc: Divan, vysokoškolský soubor (od 1989 do 1980)
Olomouc: Havlíček, LS (od 192x do 192x)
Olomouc: Jiskra, LS (od 1970)
Olomouc: Kašpárkova říše, LD / Sokol / ZK Moravských železáren (od 1920)
Olomouc: Kašpárkův koutek ZK Pozemní stavby, LD (od 195x)
Olomouc: Kolovrátek, LD (od 1979 do 199x)
Olomouc: Loutkářský kroužek DDM (od 196x do 197x)
Olomouc: Loutková scéna při LBD (od 1957 do 195x)
Olomouc: NJ, LD (od 190x do 190x)
Olomouc: Nová loutková scéna PKO (od 1948 do 1990)
Olomouc: Orel, LD (od 1922 do 192x)
Olomouc: Řepčín, LS (od 1970)
Olomouc: Slovanský dělnický spolek, LD (od 188x do 189x)
Olomouc: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Olomouc: ŠVAM&SPOLK / Žerotín - LŠU / ZUŠ (od 1995)
Olomouc: Učitelský ústav / Komenium, LD (od 1923 do 1926)
Olomouc: ZDŠ Hejčín, LS (od 1970)
Olomouc: Žerotín - LŠU / ZUŠ - LDO (lit. dram. obor) / Kusy lidí / Charmsovy bublinky / DS Bertíci (od 1965)
Olomouc: Žerotín LŠU / ZUŠ, LDO - část LD (od 1972)
Olovnice: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Olšany u Prostějova: Kašpárkovi kamarádi, LD (od 2004)
Olšany u Prostějova: Sokol (od 192x do 195x)
Olšany: Dělnická tělocvičná jednota, DrO Komunistické mládeže Hnidousy-Olšany-Brandýsek (od 192x do 192x)
Olšany: Kroužek ochotníků (od 1899)
Olšany: Osvětová beseda / Ochotnický spolek (od 1945 do 1961)
Olšany: Osvětová beseda, DDS (od 195x do 1972)
Olšany: Sokol (od 192x do 194x)
Olšany: Sokol (od 1947 do 194x)
Olšany: Školní LD (od 1943 do 1943)
Olší: Hasiči (od 192x do 192x)
Olší: Soubor dospělých i dětí (od 192x do 192x)

Olšinky: Jirásek (od 1946 do 1946)
Omice: Amok, LS (od 1991)
Ondřejov: Sokol, LD (od 1931 do 193x)
Opařany: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Opatovice nad Labem: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Opatovice: Loutkářský soubor Opatovice (od 1962 do 196x)
Opava (nečleněná část města): 1. osmiletka, DLS (od 1951)
Opava (nečleněná část města): 2. osmiletka, DLS (od 1951)
Opava (nečleněná část města): Berušky, DLS (od 1996)
Opava (nečleněná část města): Broučci, DLS / MLS - Mládežnický loutk. soubor (od 1957)
Opava (nečleněná část města): Divadélko na dlani, LD (od 1996)
Opava (nečleněná část města): Dům dětí a mládeže, LS (od 1993 do 1993)
Opava (nečleněná část města): KSČ, LD (od 194x do 194x)
Opava (nečleněná část města): LŠU (od 1985 do 198x)
Opava (nečleněná část města): Mládežnický LS (od 1951 do 197x)
Opava (nečleněná část města): MLS (od 1957 do 2004)
Opava (nečleněná část města): OPAL, LD (od 1972)
Opava (nečleněná část města): Opavská loutková scéna Kašpárkův svět (od 200x)
Opava (nečleněná část města): Orel, LD (od 1946 do 194x)
Opava (nečleněná část města): Pionýr, LD, ODPM / OB (od 1951)
Opava (nečleněná část města): Rarášci, DDS i LS, SVČ Opava (od 2005)
Opava (nečleněná část města): Sdružený LS (od 198x)
Opava (nečleněná část města): Skřítci, LD SVČ (od 1964)
Opava (nečleněná část města): Sněženky, LD / SlouP (od 2001)
Opava (nečleněná část města): Sokol, LD (od 1922 do 194x)
Opava (nečleněná část města): Střední zdravotnická škola, LD (od 195x)
Opava (nečleněná část města): Střess, LD (od 1992)
Opava (nečleněná část města): Studentský soubor, LD (od 195x)
Opava (nečleněná část města): Štěkátko, DLS (od 2010)
Opava (nečleněná část města): Učitelský Lkr (od 195x)
Opava (nečleněná část města): Vyšší hospodářská škola, LD (od 195x)
Opava (nečleněná část města): Z vody, LD (od 1989 do 1990)
Opava (nečleněná část města): ZDŠ, DLS (od 196x)
Opava (nečleněná část města): ZUŠ Václava Kálíka - LDO (od 1990)
Opočno: Divadélko Batole, LS (od 199x do 199x)
Opočno: Elektrosignál, LS (od 1961 do 196x)
Opočno: JZKP, LS (od 1976 do 197x)
Opočno: Loutková scéna (od 1988)
Opočno: PMV, LS (od 1961 do 196x)
Opočno: Sokol / ZK ROH TOS / Opočenský Kašpárek, LD (od 1932 do 199x)
Opočno: Zatímní divadélko, LS (od 199x)
Orel, dříve Vorel: Orel, LD (od 1925 do 1926)
Orel, dříve Vorel: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Orlová: DLS MěstDPM (od 198x)
Orlová: Loutkářský kroužek pedagogické školy (od 1954 do 195x)
Orlová: LS Pionýra osmiletky (od 1953)
Orlová: LS v gymnáziu (od 1947)
Orlová: LS Zvláštní školy (od 1950)
Orlová: Pantoflíček, LS (od 1987)
Orlová: Polský DS (od 1976 do 197x)

Orlová: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Orlová: ZvlŠ, LS (od 1950 do 195x)
Ořechov: Komenský / Katolická omladina / a další spolky (od 1942 do 195x)
Ořechov: LS LŠU (od 1987 do 198x)
Ořechov: Sokol, LD
Osek: Dělnická tělocvičná jednota, LS / Loutkové divadlo (od 1926 do 1965)
Osice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Oslavany: Důl Nosek, LD (od 1957 do 1963)
Osoblaha: Loutkové divadlo školy (DLS) (od 1946 do 196x)
Osoblaha: LS Matěje Kopeckého, OB (od 1974 do 1988)
Ostopovice: Sokolská scéna (od 1945)
Ostrata: Národní škola, LD (od 1950 do 1950)
Ostrava: Impuls, pantomimická skupina (od 1988 do 1993)
Ostrava: Loutkové divadlo (od 1945 do 195x)
Ostrava: LS ve Slezské Ostravě / Dřevěné království v Moravské Ostravě (od 1940 do 1953)
Ostrava: Sokol / Kašpárkova bouda, LD (od 191x do 1930)
Ostrava: SOŠ waldorfská, DS Wicca (od 2005)
Ostrava: Urxovy závody, LD (od 1949 do 196x)
Ostrava: VŽKG / Kol. mladých / DK ROH (DKP)/ Divadlo pracujících / Impuls (od 1945 do 1992)
Ostrava: VŽKG, LS DK (od 1961 do 1991)
Ostrava: ZDŠ, LD (od 1967 do 1967)
Ostrava-Hrabová: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Ostrava-Hrabůvka: Babka Miládka, LD (od 1994)
Ostrava-Hrabůvka: Sokol, LD (od 192x)
Ostrava-Hrušov: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Ostrava-Krásné Pole: Sokol, LD (od 1930 do 1936)
Ostrava-Mariánské Hory a Hulváky: DLS DDM (od 1970)
Ostrava-Mariánské Hory a Hulváky: Orel, LS (od 1946)
Ostrava-Mariánské Hory a Hulváky: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Ostrava-Mariánské Hory a Hulváky: SOŠ waldorfská, DS Wicca (od 2005)
Ostrava-Michálkovice: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Ostrava-Moravská Ostrava: LS ve Slezské Ostravě / Dřevěné království v Moravské Ostravě (od 1940 do 1953)
Ostrava-Moravská Ostrava: Národní souručenství, LD (od 194x do 194x)
Ostrava-Moravská Ostrava: Sokol, LD / Kašpárkova Bouda (od 1919 do 194x)
Ostrava-Muglinov: Sokol, LD (od 192x)
Ostrava-Polanka nad Odrou: Domácí dětské LD (od 1939 do 194x)
Ostrava-Poruba: DLS MěDPM, maňáskový soubor (od 1970 do 197x)
Ostrava-Poruba: DLS Porubské jedenáctiletky (od 1957)
Ostrava-Poruba: Jitřenka, LD (od 1961 do 1991)
Ostrava-Poruba: Porubáček, LD, ZK Bytostav / DLS ODPM (od 1955)
Ostrava-Poruba: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Ostrava-Poruba: Urxovy závody, LD (od 1949 do 196x)
Ostrava-Přívoz: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 192x do 193x)
Ostrava-Přívoz: DS Puls (od 2001)
Ostrava-Přívoz: Sokol, LD / Kašpárkova Bouda (od 1919 do 194x)
Ostrava-Radvanice a Bartovice: Divadelní ochotníci v Salmovci (Radvanicích) u Polské Ostravy (od 1883)
Ostrava-Slezská Ostrava: LS ve Slezské Ostravě / Dřevěné království v Moravské Ostravě (od 1940 do 1953)

Ostrava-Třebovice: Orel, LS (od 1946)
Ostrava-Třebovice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Ostrava-Vítkovice: Dělnická tělocvičná jednota Vítkovice I, LD (od 193x do 193x)
Ostrava-Vítkovice: Permoník, LD (od 1945 do 194x)
Ostrava-Vítkovice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Ostrava-Vítkovice: VŽKG / Kol. mladých / DK ROH (DKP)/ Divadlo pracujících / Impuls (od 1945 do 1992)
Ostrava-Vítkovice: VŽKG, LS DK (od 1961 do 1991)
Ostrava-Výškovice: Sokol, LD (od 1930)
Ostrava-Zábřeh: Sokolské loutkové divadlo (od 1923 do 1945)
Ostroměř: Javorka, LS (od 1980 do 198x)
Ostrov: Hopáček, LŠU / ZUŠ (od 1983)
Ostrov: LD / LD DK (od 1945 do 197x)
Ostředek: Národní škola, LS (od 195x)
Ostřešany: Místní osvětová rada, LD (od 1947)
Otaslavice: Loutkářský soubor ZŠ (od 1986 do 198x)
Otnice: LD (od 1928)
Otovice: Jednota Broumov SSM, LS (od 1976)
Otovice: OB, LS (od 196x do 1968)
Otrokovice: 12. MŠ, maňáskové LD (od 1961 do 196x)
Otrokovice: 13. MŠ, maňáskové LD (od 1961 do 196x)
Otrokovice: 14. MŠ, maňáskové LD (od 1961 do 196x)
Otrokovice: LS SK ROH (od 1985)
Otrokovice: LS v mateřských školách (od 1961)
Otrokovice: Moravánek, LD (od 1959 do 196x)
Otrokovice: Obecná škola, LD (od 1937 do 194x)
Otrokovice: Povidlo, LD (od 1995)
Otrokovice: Sokol, LS / LS ZK Svit/ LS JKP (od 1947 do 198x)
Otrokovice: Studio mladých, DLD (od 1977 do 198x)
Otvovice: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Oznice: Bublanina, LD (od 2004 do 2004)
Oznice: LD (od 1923 do 1930)
Pacov: Loutkářský kroužek ZDŠ (od 1965 do 196x)
Pacov: OOS, LS (od 193x do 194x)
Pacov: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Pačejov: Místní osvětová komise, též LD (od 1942 do 194x)
Padochov: Sokol, LD (od 192x)
Panské Dubenky: Národní škola, LD (od 1950 do 1950)
Pardubice (město): 1. ZDŠ, LS (od 1961 do 1961)
Pardubice (město): 5. ZDŠ, LS (od 1961 do 1961)
Pardubice (město): 8. ZDŠ, LS Pionýra (od 1961 do 1961)
Pardubice (město): Adventisté, LD (od 1955 do 195x)
Pardubice (město): Blesk, LS (od 1955 do 1955)
Pardubice (město): Dramaťák / LS Tamburína, Domov mládeže a ŠJ (od 2000)
Pardubice (město): Hasiči, LD (od 195x)
Pardubice (město): Kroužek přátel mládeže, LD (od 1904 do 192x)
Pardubice (město): Lidová scéna, LD (od 1929 do 192x)
Pardubice (město): Loutková scéna (od 1945)
Pardubice (město): Loutková scéna, Okresní osvětová beseda (od 1945 do 195x)
Pardubice (město): LS Bubeneč (od 1946 do 198x)

Pardubice (město): LS Čiperka (od 1985 do 1986)
Pardubice (město): LS místní školy (od 1913)
Pardubice (město): LŠU Pardubice-Polabiny, DDS (od 1972)
Pardubice (město): OB Na Slovanech, LS (od 1955 do 1955)
Pardubice (město): Okresní soud, LD (od 1955)
Pardubice (město): Orel, LS (od 1932)
Pardubice (město): Pardubická ochotnická div. společnost, LD (od 1992)
Pardubice (město): Radost, LD DK Dukla (od 1964)
Pardubice (město): Salesiáni, LD (od 1947 do 1947)
Pardubice (město): Skřivánek, LS (od 1955)
Pardubice (město): Sokol, LS (od 1923 do 194x)
Pardubice (město): SPŠE, LD (od 1953)
Pardubice (město): Školní LD U Kostelíčka (od 192x)
Pardubice (město): Vajanga, LD (od 1949 do 1976)
Pardubice (město): VCHZ Synthesia, LS (od 1961 do 196x)
Paskov: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Pastviny: NŠ, LS (od 1961 do 196x)
Pátek: LD
Pavlínov: Hasiči, LS (od 1928 do 196x)
Pavlišov: SRPŠ, LS (od 1958)
Pavlov: Mateřská škola, LD (od 1950 do 1950)
Pavlovice: Šalda (od 1946 do 194x)
Pec pod Sněžkou: SRPŠ, LS (od 1958 do 195x)
Pec: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Pecka: Sokol, LD (od 1947 do 1947)
Pečíkov: OB, LS (od 1961)
Pečky: Sokol, LS (od 1929 do 194x)
Pečky: Škola, LD (od 1909 do 1923)
Peklo: OB, LS (od 1958)
Peklo: Školní loutkové divadlo (od 1940 do 195x)
Pěkov: Osvětová beseda, LS (od 1958 do 1961)
Pelhřimov: Rolnička, LS (od 1958)
Pelhřimov: Sokol, LS (od 1924 do 195x)
Pelhřimov: Středoškolské studentské divadlo (od 195x do 196x)
Pertoltice pod Ralskem: Hasiči (od 1946)
Pertoltice pod Ralskem: KSČ (od 1946)
Pertoltice pod Ralskem: Slovan (od 1948)
Pertoltice pod Ralskem: SRPŠ (od 1948)
Pertoltice pod Ralskem: Svaz české mládeže (od 1946 do 194x)
Pertoltice pod Ralskem: Tyl (od 1947 do 1958)
Petrovice: Loutkové divadlo / Škola / Ochotnická jednota / Československý svaz mládeže (od 194x do 195x)
Petrovice: LS JZD (od 195x)
Petrovice: LS SRPŠ (od 1958)
Petříkovice: LS ČSPO a školy (od 1958 do 1961)
Petřvald: Broučci (od 1954 do 198x)
Petřvald: Čtenářsko- hospodářský spolek (od 1904)
Petřvald: Dělnická tělocvičná jednota (od 1918)
Petřvald: Dělnická tělocvičná jednota (od 194x)
Petřvald: DLS KP Dolu J. Fučík (od 198x)

Petřvald: DS jámy Evžen (od 191x)
Petřvald: Důl Julia Fučíka, DS KP (od 1964)
Petřvald: Gogol (od 1946)
Petřvald: Hasiči (od 1860)
Petřvald: Lassalle (od 191x)
Petřvald: Lidová scéna (od 191x do 195x)
Petřvald: Mikádo (od 1993)
Petřvald: OB (od 1951 do 195x)
Petřvald: Orel (od 1946 do 1946)
Petřvald: Slezan (od 1946)
Petřvald: Slezská matice osvěty (od 1908 do 194x)
Petřvald: Sokol (od 1903 do 194x)
Petřvald: Sokol (od 1951 do 196x)
Petřvald: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Petřvald: Sokol, LD (od 1932)
Petřvald: Školní soubor (od 1957 do 1969)
Petřvald: Vlastimil (od 191x do 194x)
Petřvald: Zastrčené divadlo (od 1964 do 196x)
Petřvaldík: Sokol (od 1952)
Petřvaldík: Školní soubor (od 1954)
Petřvaldík: Žáci školy (od 1918 do 1931)
Pilníkov: PO a OB, LS (od 1958)
Písařov: Dětský soubor při ZŠ Písařov - LD (od 1967)
Písařov: Junák, LD (od 194x)
Písek: Dramaticko pěvecký spolek Máj, LS (od 190x)
Písek: Dramatický kroužek LŠU (od 1982 do 198x)
Písek: Jitex, LD / LD MOS / LS (od 1936 do 195x)
Písek: Kovosvit, LS (od 1956)
Písek: LŠU / ZUŠ (od 197x)
Písek: Nitka, LS / DLS (od 1970)
Písek: Sokol, LS (od 187x)
Písek: Sokolská scéna (od 1918 do 192x)
Písek: Tyl, LS (od 1927 do 1939)
Písek: Učitelky MŠ, LD (od 198x do 199x)
Písek: ZŠ Husova, LS (od 1973 do 198x)
Písek: ZŠ J. A. K., LS (od 1984 do 198x)
Písek: ZŠ kpt. Jaroše, LS (od 1986 do 198x)
Planá: LD ZK Stavebního podniku (od 1956)
Pláně: Učitelský soubor (od 189x do 189x)
Plaveč: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Plavy: LD žáci školy / Sokol / Československý svaz mládeže (od 1926 do 196x)
Plesná: OB, LS (od 1967 do 197x)
Ploskovice: Dětský LS (od 198x do 198x)
Plotiště nad Labem: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Plumlov: DS LŠU a JZD / Divadélko v podzámčí ZUŠ (od 1952)
Plumlov: LŠU (od 1965 do 198x)
Plumlov: Sokol, LD (od 192x do 195x)
Plzeň 3: Sokol, LD (od 1925 do 1939)
Plzeň 5-Křimice: Národní jednota pošumavská, LS (od 1918 do 191x)
Plzeň 5-Křimice: Sokol, LS (od 1922 do 192x)

Plzeň: Barák, LD (od 1921 do 192x)
Plzeň: Dělnická tělocvičná jednota, LD Plzeň I. (od 192x do 193x)
Plzeň: Dělnická tělocvičná jednota, LD Plzeň II, Jablonského ul. (od 1922 do 193x)
Plzeň: Duo my dva, LD (od 1992 do 1992)
Plzeň: Hlína, LS (od 2007)
Plzeň: Chovanky Ústavu Školských sester de Notre Dame (od 190x do 190x)
Plzeň: III. LŠU / ZUŠ / Myšáci / Myšáci II / Míšáci / Míšáci LD / Dramouš / Sluníčko / Soubor neslyšících / Kapka, LD / Louže, LD / Chodící jitrnice (od 1972)
Plzeň: Kocouři, LD (od 188x do 188x)
Plzeň: Kozáci, Vlastenecká společnost, LD (od 1902 do 1908)
Plzeň: Kühlschränke (od 2010)
Plzeň: LD / Nové LD (od 1901 do 190x)
Plzeň: LD dívčích referentek (od 1946 do 194x)
Plzeň: Loutkové divadlo Feriálních osad, LD (od 1913 do 1936)
Plzeň: Národní jednota pošumavská, LD / LD Karla Nováka (od 1927 do 194x)
Plzeň: Naše scéna, též LD (od 1927 do 1940)
Plzeň: Novákovo LD (od 1926 do 196x)
Plzeň: Nové LD ve prospěch Jeslí (od 1901 do 1912)
Plzeň: OÚNZ, LD (od 1955 do 195x)
Plzeň: Rámus, LD / 5. ZUŠ (od 1989)
Plzeň: Říše pohádek, LD (od 1949)
Plzeň: SaVo, LD (od 2005)
Plzeň: Sokol, LS - Kašpárkova říše (?) (od 1922 do 1939)
Plzeň: Střípek, LD (od 1978)
Plzeň: Svět pohádek, LD (od 1958)
Plzeň: Špalíček, LD (od 1923)
Plzeň: Štafle na knoflík, LD / 5. ZUŠ (od 2000 do 2002)
Plzeň: V Boudě, LD / Sokol, LD / ZK ROH Průmstav, LD / DK Invest (od 1925)
Plzeň: Věk, LD (od 2007 do 2008)
Plzeň: Zeyer, LD (od 1911 do 192x)
Plzeň: ZK dopravy a spojů, LS (od 1970 do 197x)
Plzeň: ZK ROH V. I. Lenina, LD / Úsměv, LD (od 1952 do 1965)
Plzeň: ZK železničářů, LD (od 1956 do 1983)
Plzeň-Bílá Hora: KD, LD (od 1978)
Plzeň-Bolevec: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1919)
Plzeň-Bolevec: Mateřská škola, LD (od 192x)
Plzeň-Bolevec: Sokol, LD (od 1922)
Plzeň-Bolevec: Střípek, LD (od 1978)
Plzeň-Bolevec: Škola, LD (od 192x)
Plzeň-Bory: Sokol, LD (od 1925 do 1939)
Plzeň-Bory: V Boudě, LD / Sokol, LD / ZK ROH Průmstav, LD / DK Invest (od 1925)
Plzeň-Božkov: Sokol, LD (od 192x)
Plzeň-Červený Hrádek: LD obecné školy (od 1924)
Plzeň-Doubravka: FDělnická tělocvičná jednota, LD (od 1922 do 193x)
Plzeň-Doubravka: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Plzeň-Doubravka: Střípek, LD (od 1978)
Plzeň-Doubravka: Špalíček, LD (od 1923)
Plzeň-Doudlevce: LD obecné školy (od 1903 do 192x)
Plzeň-Doudlevce: Sokol, LD (od 193x)
Plzenec: Národní socialisté, LS (od 1928 do 192x)

Plzeň-Letná: FDělnická tělocvičná jednota, LD (od 1922 do 193x)
Plzeň-Letná: Sokol, LD (od 1923)
Plzeň-Letná: ZK ROH V. I. Lenina, LD / Úsměv, LD (od 1952 do 1965)
Plzeň-Lobzy: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1920 do 192x)
Plzeň-Lobzy: Loutkáři (od 1947 do 194x)
Plzeň-Lobzy: Sokol, LD (od 1921 do 192x)
Plzeň-Lochotín: Rámus, LD / 5. ZUŠ (od 1989)
Plzeň-Lochotín: Štafle na knoflík, LD / 5. ZUŠ (od 2000 do 2002)
Plzeň-Nová Hospoda: Sokol, LD (od 1924)
Plzeň-Roudná: Sokol, LS - Kašpárkova říše (?) (od 1922 do 1939)
Plzeň-Skvrňany: LD v DD (od 1943)
Plzeň-Skvrňany: Sokol, LD (od 1920 do 1951)
Plzeň-Skvrňany: V Boudě, LD / Sokol, LD / ZK ROH Průmstav, LD / DK Invest (od 1925)
Pnětluky: Škola, LD (od 193x do 193x)
Pňovany: Sokol, LD (od 1945 do 194x)
Poběžovice u Holic: Škola, LD (od 193x)
Pocinovice: OB, LS (od 1955)
Počaply: Sokol, LD / Obecná škola (od 1924 do 193x)
Počátky: Národní jednota pošumavská, LS (od 1919 do 194x)
Podbořany: Gymnázium, LS (od 1947 do 194x)
Poděbrady: Baar, LD (od 1948 do 194x)
Poděbrady: LD mladých / Československý svaz mládeže Poděbradské sklárny (od 1946 do 195x)
Poděbrady: Radost, LD (od 1944 do 194x)
Poděbrady: Soubor ZK, LD (od 1953)
Poděbrady: Studující Poděbradska, též LD (od 191x do 192x)
Poděbrady: Tyršovo LD / Sokol, LD (od 193x do 194x)
Podivín: Hvězdička, LS (od 199x)
Podivín: LD (od 1944 do 194x)
Podivín: Podivíni, LD - dětské (od 1987 do 199x)
Podivín: Podivíni, LD / Hvězda, LS / MěKS (od 1983)
Podivín: Sokol, LD (od 192x do 1941)
Podivín: Stars, LS (od 199x)
Podkopná Lhota: Československý svaz mládeže, LD (od 1958 do 196x)
Podkopná Lhota: Národní škola, LD (od 1950 do 195x)
Podmoklice: Církev československá, LS (od 191x do 1938)
Podmoklice: Dívčí střední škola, LS (od 1948)
Podmoklice: Majznerova loutková scéna (od 194x)
Podmokly: Dělnická tělocvičná jednota, LS (od 1946)
Podmokly: KP ROH Severočeských energetických závodů, LS (od 1947 do 196x)
Podmokly: Sokol, LD (od 1923 do 193x)
Podolí: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Podůlšany: Hasiči (od 193x)
Podůlšany: OB, LS (od 196x)
Podůlšany: Svaz české mládeže (od 1947)
Podůlší: Svatopluk Čech, ČOS (od 1910 do 193x)
Pohořelice: Junák, LD (od 194x do 195x)
Pohořelice: Sokol, LS (od 1930 do 1938)
Pohoří: LS (od 1961)
Pohoří: Sokol, LD (od 192x)
Polevsko: LD (od 194x do 194x)

Police nad Metují: LS NTV (od 1945)
Police nad Metují: OB, LS (od 1958)
Police nad Metují: Sokol, LD (od 192x do 1941)
Police: Mladý pohádkář, LS (od 1984 do 198x)
Polička: LD
Polička: LS Studánka (od 1999)
Polička: LS ZŠ (od 1999)
Polička: Orel, LD (od 194x do 1941)
Polička: Palacký, LD (od 1941 do 199x)
Polička: Scheinerovo sokolské LD (od 192x)
Polička: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Polička: Tylův dům, LS (od 195x do 195x)
Polná: Duha, LD (od 199x)
Polná: Husova knihovna, LD (od 1926)
Polná: Okresní péče o mládež, LD (od 1942 do 1942)
Polná: OPM / Sokol / OB, LD (od 1941 do 194x)
Polná: Školní LD (od 1922 do 192x)
Polnička: LD (od 1943 do 194x)
Polsko: Sokol (od 1928)
Polště: Vlast (od 1940)
Pomezí: LS OB (od 1961)
Poniklá: Bažantova loutkářská družina / Tomáš Hájek (od 2012)
Poruba: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Poříčany: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Poříčí nad Sázavou: Sokol, LD (od 1930 do 1955)
Poříčí: Sokol, LD (od 193x do 193x)
Postoloprty: OOS LD (od 1921 do 192x)
Postřelmov: Sokol, LS (od 193x do 194x)
Postřelná : Loutkové divadlo (od 1948 do 1958)
Postupice: Loutkové divadlo (od 194x do 194x)
Poštorná: Česká škola, LS (od 1912 do 193x)
Poštorná: FDělnická tělocvičná jednota / KSČ , LS (od 1920 do 1955)
Poteč: Školní LS / Pionýr (od 195x do 196x)
Potštejn: Loutkářský soubor mladých (od 1943)
Potštejn: Osvětová beseda, Loutková scéna / LS Sokola (od 1952 do 1961)
Pouchov: LD (od 1938 do 194x)
Pozdeň: Osvětová beseda, LD (od 1958 do 196x)
Pozlovice: Národní škola, LD (od 195x do 195x)
Prace: Školní LD (od 1943 do 194x)
Praha 1: LŠU Praha 1 - asi Josefská?, MJF (od 1974 do 197x)
Praha 2: Petruška, LD (od 1965 do 1965)
Praha 3: MŠ Praha 3, LS (od 1989 do 1989)
Praha 4: MŠ Praha 4, LS (od 1989 do 1989)
Praha 4: OKD Pha 4, kol. 56, LD (od 1964 do 196x)
Praha 5: Nazdárek, LD (od 1993)
Praha 6: ČSČK, LD (od 196x do 196x)
Praha 6: Loutky bez hranic (od 2005)
Praha 9: Mráz po zádech, LD, profesionální
Praha, hlavní město: 37. osmiletka, LD (od 196x do 196x)
Praha, hlavní město: Amatérský loutkový soubor medvěda Baribala, LD (od 2011)

Praha, hlavní město: Čestná stráž Pražské posádky, LD (od 1955 do 195x)
Praha, hlavní město: ČSČK, LD (od 1962 do 1966)
Praha, hlavní město: DAMU, Športniki, LS (od 2011)
Praha, hlavní město: Divadlo Nablízko, LS (od 1998)
Praha, hlavní město: Hasiči ÚNV, LD (od 1952 do 1952)
Praha, hlavní město: Herold (od 1981 do 1981)
Praha, hlavní město: KALD DAMU / Lady, LD / Remasum / Divadlo Jednoho Edy - nezávislé profesionální divadlo (od 1987)
Praha, hlavní město: Klub vlasteneckých přátel dr. Paříka a Třebenicka, LD (od 1902 do 1909)
Praha, hlavní město: Knihovna a čítárna L. N. Tolstého (od 1908 do 191x)
Praha, hlavní město: Krab, LD - profesiononální nezávislá skupina (od 1997)
Praha, hlavní město: Království loutek, LD (od 1935 do 193x)
Praha, hlavní město: Krepsko, LD (od 2004 do 2004)
Praha, hlavní město: Kvelb, LS - profesionální skupina (od 1997)
Praha, hlavní město: LD děti dětem (od 1939 do 1939)
Praha, hlavní město: LD Pražského povstání, vojenský soubor (od 1957)
Praha, hlavní město: Lukraj, DLS (od 2006)
Praha, hlavní město: Malý, František, LD (od 193x do 193x)
Praha, hlavní město: Mimotaurus, LS (od 2004)
Praha, hlavní město: Ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství (od 1952)
Praha, hlavní město: Modrá trojka, LD / Kukátko / Modrá scénka (od 1949 do 195x)
Praha, hlavní město: Mráz po zádech, LD (od 2000)
Praha, hlavní město: MŠ, LD (od 1960 do 196x)
Praha, hlavní město: OLDstars / Dětské studio OLDstars (od 1999)
Praha, hlavní město: Petržel, LD (od 2006)
Praha, hlavní město: Pražské papírny, LD (od 1962 do 1962)
Praha, hlavní město: Pražský Sokolíček, LD (od 2000)
Praha, hlavní město: Pražský sokolský kraj Tyršův (od 194x do 195x)
Praha, hlavní město: Pulda, Jaroslav (od 1908 do 190x)
Praha, hlavní město: PULS, LD (od 1939 do 194x)
Praha, hlavní město: Romaneto, LD, nezávislá profesionální skupina
Praha, hlavní město: SNB, LD (od 1949 do 194x)
Praha, hlavní město: Sokol Pražský, LD (od 1923)
Praha, hlavní město: Surrotek, vysokoškolský soubor (od 1989 do 1989)
Praha, hlavní město: Tate Iyumni, LD (od 1999)
Praha, hlavní město: TS Impuls (od 2006)
Praha, hlavní město: Vysokoškolský dramatický soubor (od 194x do 195x)
Praha, hlavní město: Zákrejs, Vladimír, LD (od 1913 do 192x)
Praha, hlavní město: Židovská loutková scéna, LD (od 1934 do 193x)
Praha-Běchovice: Sokol, LD (od 1927)
Praha-Bílá Hora: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Praha-Bohnice: DO zemědělských zaměstnanců (od 1931 do 193x)
Praha-Bohnice: LD v psychiatrické léčebně (od 199x)
Praha-Bohnice: Sokol, LD (od 1920 do 193x)
Praha-Braník: Oldavid (od 1986 do 1989)
Praha-Braník: Orel, LD (od 193x do 193x)
Praha-Braník: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Praha-Braník: Tradiční loutkové divadlo Zvoneček, LD (od 1969)
Praha-Břevnov: Dělnické divadlo, LD (od 1910 do 192x)
Praha-Břevnov: Excelsior / MASAKR (od 1966 do 2000)

Praha-Břevnov: LŠU (od 1986 do 198x)
Praha-Břevnov: Občanská beseda, LD (od 1862 do 194x)
Praha-Břevnov: Orel, LD (od 1926)
Praha-Bubeneč: Brouček, LD (od 1946 do 197x)
Praha-Bubeneč: Finanční zaměstnanci, LD (od 1929 do 195x)
Praha-Bubeneč: Malá loutková scéna (od 193x do 193x)
Praha-Bubeneč: Orel, LD (od 193x do 193x)
Praha-Čakovice: Sokol, LD (od 1920 do 193x)
Praha-Čakovice: Stínové LD (od 1909 do 191x)
Praha-Čimice: MŠ Korycanská, LD (od 1990 do 199x)
Praha-Ďáblice: SRPŠ, LD (od 1949 do 195x)
Praha-Dejvice: Bajkal, LD (od 1947 do 194x)
Praha-Dejvice: Brouček, LD (od 1970 do 1976)
Praha-Dejvice: ČSČK, LD (od 196x do 196x)
Praha-Dejvice: Koloběžka, LD (od 1972 do 198x)
Praha-Dejvice: Kroužek přátel loutkové divadla, LD v Lotyšské ulici (od 1946)
Praha-Dejvice: Sluníčko, LD (od 1952)
Praha-Dejvice: Sokol, LD (od 1924 do 195x)
Praha-Dejvice: SPGŠ, LD (od 197x do 197x)
Praha-Dejvice: ÚDA, LD (od 1949 do 194x)
Praha-Dolní Chabry: Loutková scéna (od 1915 do 194x)
Praha-Dolní Chabry: Sokol, Loutkové divadlo (od 1925 do 193x)
Praha-Dolní Počernice: Světlušky, LD (od 1998)
Praha-Dubeč: Sokol, LD (od 1923)
Praha-Dubeček: Osvětová beseda, LD (od 195x do 195x)
Praha-Hloubětín: Sokol, LD (od 1930 do 1930)
Praha-Hlubočepy: Sokol, LD (od 192x)
Praha-Hodkovičky: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Praha-Holešovice, Bubny: Cililink, LS (od 1984 do 1984)
Praha-Holešovice, Bubny: Domovina, LD (od 192x)
Praha-Holešovice, Bubny: Klika, LD (od 1981)
Praha-Holešovice, Bubny: LŠU Praha 7 (od 1974 do 1974)
Praha-Holešovice, Bubny: MESPACE, LD (od 1958 do 196x)
Praha-Holešovice, Bubny: Oldavid (od 1986 do 1989)
Praha-Holešovice, Bubny: Sokol, LD (od 1918 do 194x)
Praha-Holešovice, Bubny: Ústav geodezie a kartografie, LD (od 1962 do 1962)
Praha-Horní Počernice: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Praha-Hostivař: Frydolín, LD / Sokol (od 1996)
Praha-Hostivař: Sokol, LD (od 1928)
Praha-Hostivař: Vysmáto, LD, profesionální (od 2000)
Praha-Hostivař: ZUŠ, Trhanovské nám. / LŠU (od 198x)
Praha-Hradčany: Alšova činohra (od 1923 do 192x)
Praha-Hradčany: LD v Městském sirotčinci (od 1906 do 190x)
Praha-Hradčany: MESPACE, LD (od 1958 do 196x)
Praha-Hradčany: Orel, LD (od 1936 do 193x)
Praha-Chvaly: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Praha-Jarov: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 192x do 193x)
Praha-Jarov: Sokol, LD
Praha-Jenerálka: DLS (od 1962 do 196x)
Praha-Jenerálka: Sokol, LD (od 193x do 194x)

Praha-Jinonice: Motorlet, LD (od 197x do 98x)
Praha-Jinonice: Sokol, DO, žáci, LD (od 1897 do 195x)
Praha-Jinonice: Sokol, LD (od 1927)
Praha-Karlín: Dětem pro radost, LD (od 1929 do 1929)
Praha-Karlín: DPM, LD (od 1950 do 197x)
Praha-Karlín: Mateřská škola Karlín I, LD (od 1884 do 188x)
Praha-Karlín: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Praha-Karlín: Světýlko, LD Tesla Karlín (od 1962 do 198x)
Praha-Kbely: Církev československá a Junák, LD (od 1945 do 194x)
Praha-Kobylisy: Jiskra, LD, DLS / Národní jednota severočeská LD (od 1913)
Praha-Kobylisy: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Praha-Koloděje: Sokol, LD (od 1945 do 194x)
Praha-Koloděje: Veselý-Rožďalovský, LD (od 193x do 193x)
Praha-Košíře: OPM, LD (od 1926 do 193x)
Praha-Košíře: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Praha-Košíře: Stálá maňásková scénka OOR, LD (od 1949 do 194x)
Praha-Košíře: Vavřinec, ZUŠ / LŠU Prahy 5 - Košíře, ZUŠ Prahy 5 (od 1991)
Praha-Košíře: ZUŠ Na Popelce, LD (od 1989 do 1989)
Praha-Krč: Mládí, LD (od 1954 do 195x)
Praha-Krč: Nová pražská scéna, LD (od 1944 do 194x)
Praha-Krč: Pedluke-Padluke, LD (od 1979 do 198x)
Praha-Krč: Sokol, LD (od 1920)
Praha-Krč: Sokol, LD (od 193x do 194x)
Praha-Krč: Zelená liška , LD (od 1952 do 1952)
Praha-Kyje: Sokol, LD (od 1925 do 193x)
Praha-Lahovice: Loutkářský soubor, LD (od 195x do 195x)
Praha-Letná: LD školní družiny ZDŠ Fr. Křížka (od 197x do 197x)
Praha-Letná: MESPACE, LD (od 1958 do 196x)
Praha-Letná: Národní loutkové divadlo (od 190x do 190x)
Praha-Letná: Sokol, LD (od 1930 do 195x)
Praha-Letňany: MŠ Rokycanská, LD (od 199x)
Praha-Lhotka: Salvatoriáni, LD (od 1939 do 193x)
Praha-Lhotka: Strakaté divadlo, LD (od 1975)
Praha-Lhotka: Tradiční loutkové divadlo Zvoneček, LD (od 1969)
Praha-Libeň: Český svaz přátel loutkového divadla, LD (od 1915 do 193x)
Praha-Libeň: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1946 do 194x)
Praha-Libeň: Dobrovolné sportovní organizace, LD (od 1957 do 1957)
Praha-Libeň: LŠU Lindnerova (od 1989 do 1989)
Praha-Libeň: Radovo LD (od 1902 do 190x)
Praha-Libeň: SK Praga, LD (od 1939 do 1946)
Praha-Libeň: Sokol, LD (od 1923 do 193x)
Praha-Libeň: U Exnerů, LD (od 1914 do 191x)
Praha-Libeň: Umělecká scéna Na Korábě, LD (od 1941 do 195x)
Praha-Libeň: Vhlavědrát, LD (od 1994)
Praha-Liboc: Církev československá, LD (od 1942)
Praha-Liboc: KSČ, LD (od 1949)
Praha-Libuš: Kašpárkovo Dividlo, LD (od 1980)
Praha-Libuš: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Praha-Lochkov: Sokol, LD (od 1930)
Praha-Lochkov: Za stolem, LD (od 1988 do 1988)

Praha-Malá Strana: LŠU Praha 1 - asi Josefská?, MJF (od 1974 do 197x)
Praha-Malá Strana: LŠU pro pracující Josefská (od 1970 do 198x)
Praha-Malá Strana: Malostranská beseda, LD (od 1940 do 1949)
Praha-Malá Strana: Sokol, LD (od 191x do 193x)
Praha-Malešice: ZDŠ V úžlabině, LD (od 1965 do 1965)
Praha-Maniny: Sokol, LD (od 192x)
Praha-Michle: Bochníček, LD (od 1976 do 198x)
Praha-Michle: JPT, LD (od 192x do 193x)
Praha-Michle: Kolár, LD (od 1966 do 1966)
Praha-Michle: Michelské loutkové divadlo (od 1962 do 1962)
Praha-Michle: MŠ, LD (od 1925 do 192x)
Praha-Michle: OKD Pha 4, kol. 56, LD (od 1964 do 196x)
Praha-Michle: VOŠ herecká, LS (od 1994)
Praha-Modřany: Sokol, LD (od 1929 do 193x)
Praha-Modřany: SRPŠ NŠ, LD (od 1950 do 195x)
Praha-Modřany: Svaz české mládeže, LD (od 1946 do 194x)
Praha-Modřany: ZK Léčiva Modřany, LD (od 1953 do 195x)
Praha-Motol: Sokol, LD (od 1937 do 195x)
Praha-Nové Město: Alšova loutková činohra (od 192x do 192x)
Praha-Nové Město: ATOM, LD (od 1947 do 194x)
Praha-Nové Město: ČSD, LD (od 1948 do 194x)
Praha-Nové Město: Divadlo oddechu, LD (od 1946 do 195x)
Praha-Nové Město: Drak, LD (od 1918 do 192x)
Praha-Nové Město: Gymnázium Křemencova, LD (od 1912 do 192x)
Praha-Nové Město: Hauser, LD (od 1862 do 186x)
Praha-Nové Město: Hejkadlo, LD (od 1973 do 197x)
Praha-Nové Město: Kašpárkův domov, LD (od 1925 do 193x)
Praha-Nové Město: LD RK Výzkumného ústavu pedagogického (od 1957)
Praha-Nové Město: LD rodiny Mánesů (od 183x do 1843)
Praha-Nové Město: LŠU Biskupská (od 197x)
Praha-Nové Město: Mladá scéna, též LD (od 1945 do 194x)
Praha-Nové Město: Sokol Pražský, LD (od 1923)
Praha-Nové Město: Spolek pro pořádání ušlechtilých zábav pro ml., LD (od 1910 do 192x)
Praha-Nové Město: Školské sestry de Notre Dame (od 1933 do 193x)
Praha-Nové Město: Šváb, Jaroslav, LD (od 1943 do 194x)
Praha-Nové Město: Umělecká loutková scéna, LD (od 1918 do 191x)
Praha-Nové Město: Ústav národního zdraví hl. m., LD (od 1974 do 197x)
Praha-Nusle: ATOM, LD (od 1947 do 194x)
Praha-Nusle: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1928 do 193x)
Praha-Nusle: Ignis / Teplická strojírna LD (od 1952 do 1952)
Praha-Nusle: Jawa, LD (od 1945 do 197x)
Praha-Nusle: Oldřich (od 1922 do 1927)
Praha-Nusle: Orel, LD (od 193x do 193x)
Praha-Nusle: Sokol, LD - ZK ROH n.p. Orbis (od 1921)
Praha-Nusle: Výzdoba, LD (od 1953 do 1953)
Praha-Pankrác: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1937 do 193x)
Praha-Pankrác: Hnízdo, LD (od 1976 do 198x)
Praha-Pankrác: Jawa, LD (od 1945 do 197x)
Praha-Pankrác: Mládí, LD (od 1954 do 195x)
Praha-Pankrác: Sokol, LD (od 1920)

Praha-Podolí: KSČ, LD (od 1949 do 194x)
Praha-Podolí: Perníková chaloupka, Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1923 do 192x)
Praha-Podolí: Sokol, LD (od 1919 do 193x)
Praha-Podolí: Strakaté divadlo, LD (od 1975)
Praha-Radlice: LŠU / R (od 1963 do 198x)
Praha-Radlice: Sokol, LD (od 1915 do 193x)
Praha-Radotín: Kašpárkovo divadélko, LD Sokola (od 1929 do 193x)
Praha-Radotín: ZK Rudých letnic 1930, LS (od 1954 do 195x)
Praha-Ruzyně: Sokol, LD (od 1921 do 193x)
Praha-Řeporyje: Bubec, LD (od 200x)
Praha-Satalice: Sokol, LD (od 1929 do 192x)
Praha-Satalice: U nádraží, LD (od 1954 do 196x)
Praha-Smíchov: Český svaz přátel loutkového divadla, LD / Národní jednota pošumavská LD (od 1904 do 1917)
Praha-Smíchov: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1931 do 194x)
Praha-Smíchov: Dům J. A. Komenského Na Santošce, LD (od 1932 do 194x)
Praha-Smíchov: Freundl, Karel, LD (od 193x do 196x)
Praha-Smíchov: Kováček, LS (od 1956)
Praha-Smíchov: Kovadlinka, LD DKK (od 1982 do 1982)
Praha-Smíchov: Maňáskový soubor při ORO 16 / Tatra Křižík / Vagonka-Tatra, LD (od 1949 do 195x)
Praha-Smíchov: Nazdárek, LD (od 1993)
Praha-Smíchov: Pampelíšek, LŠU / ZDŠ Kořenského (od 197x do 199x)
Praha-Smíchov: SNB, LD (od 1949 do 194x)
Praha-Smíchov: Sokol I / Sokol Smíchovský, LD (od 1920)
Praha-Smíchov: Sokol II, LD (od 1921)
Praha-Smíchov: Umělecká LS, Švédská ul. (od 1936 do 1936)
Praha-Smíchov: ZUŠ Na Popelce, LD (od 1989 do 1989)
Praha-Spořilov: Sokol, LD (od 1928 do 194x)
Praha-Staré Město: ČSČK, reálka v Dušní, LD (od 1923 do 1920)
Praha-Staré Město: Dívčí učitelský ústav (od 193x do 193x)
Praha-Staré Město: Kroužek maňáskářů ZV ROH Státní spořitelny, LD (od 195x do 195x)
Praha-Staré Město: LD, ZK BARABA / ZK Stavoprojekt (od 195x)
Praha-Staré Město: Modrá scénka, LD (od 1949 do 198x)
Praha-Staré Město: Post Scriptum, též Kolobrnda, LD (od 1981)
Praha-Staré Město: Purkyně, Sdružení výtvarníků, LD (od 1943 do 194x)
Praha-Staré Město: Říše loutek, Dětské studio, DLS (od 2003)
Praha-Staré Město: Sokol Staroměstský, LD (od 1920 do 193x)
Praha-Staré Město: Svaz československo sovět. přátelství, LD (od 1949 do 194x)
Praha-Staré Město: Unitarie, LD (od 1943 do 194x)
Praha-Staré Město: Všupáčci, LD (od 195x do 196x)
Praha-Strašnice: ObNV, LD (od 1949 do 194x)
Praha-Strašnice: Osvětová beseda, LD (od 1957 do 1957)
Praha-Strašnice: Škrhola, LD (od 1962 do 196x)
Praha-Střešovice: LD, ZK BARABA / ZK Stavoprojekt (od 195x)
Praha-Střešovice: Sokol, LD (od 1938 do 193x)
Praha-Suchdol: Alšova scéna (od 1945 do 195x)
Praha-Suchdol: DS učitelského sboru (od 1938 do 193x)
Praha-Suchdol: Loutková scéna (od 1947 do 194x)
Praha-Suchdol: Sokol, LD (od 192x)

Praha-Šeberov: Sokol, LD (od 1923 do 193x)
Praha-Uhříněves: Sokol, LD (od 1924)
Praha-Újezd nad Lesy: Loutkové divadlo Jindřicha Příhody (od 1920 do 1930)
Praha-Újezd nad Lesy: Sokol, LD (od 1930)
Praha-Veleslavín: Loutkářský soubor ve Vokovicích (od 193x do 194x)
Praha-Veleslavín: LŠU (od 1988 do 198x)
Praha-Veleslavín: Lumír, Stolní společnost, LD (od 191x)
Praha-Velká Chuchle: Sokol, LD (od 1929 do 193x)
Praha-Vinohrady: ATOM, LD (od 1947 do 194x)
Praha-Vinohrady: Bubeníček, LD (od 1993)
Praha-Vinohrady: Cedníček, LD (od 197x do 197x)
Praha-Vinohrady: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1946 do 194x)
Praha-Vinohrady: Divadélko naší ulice, LD (od 1946 do 194x)
Praha-Vinohrady: Gymnázium, Reálné, LD (od 1921 do 1921)
Praha-Vinohrady: LD na Král. Vinohradech (od 1909 do 199x)
Praha-Vinohrady: OB, LD (od 195x do 195x)
Praha-Vinohrady: OLDstars / Dětské studio OLDstars (od 1999)
Praha-Vinohrady: Orel, LD (od 193x do 1936)
Praha-Vinohrady: Osmiletá střední škola, DLS (od 195x do 195x)
Praha-Vinohrady: Papíráčci, LD (od 1945)
Praha-Vinohrady: Paraple / Blažejíček/ Divadlo na kahánku Říčany, LD (od 1972 do 198x)
Praha-Vinohrady: Ruka, ÚDPM JF, LD (od 1964 do 198x)
Praha-Vinohrady: Sokol, LD, Královské Vinohrady (od 1911)
Praha-Vinohrady: Státní zemědělské nakladatelství (od 1953)
Praha-Vinohrady: Strakaté divadlo, LD (od 1975)
Praha-Vinohrady: ÚDPMJF / ÚDDM, LD / DLS (od 1954 do 198x)
Praha-Vinohrady: Umělecká výchova, LD (od 1913 do 1954)
Praha-Vinohrady: ZDŠ, Rolnička, LD (od 1959 do 1959)
Praha-Vinohrady: ZK ROH nakladatelství Orbis (od 1950)
Praha-Vinoř: Opravny zemědělských strojů (od 196x do 1970)
Praha-Vinoř: Sokol, LD (od 192x do 1930)
Praha-Vokovice: Loutkářský soubor ve Vokovicích (od 193x do 194x)
Praha-Vokovice: Sokol, LD (od 1926)
Praha-Vršovice: Církev československá, LD (od 1945 do 194x)
Praha-Vršovice: Dělnické LD (od 1947 do 195x)
Praha-Vršovice: MŠ Vladivostocká, LD (od 1981)
Praha-Vršovice: OLDstars / Dětské studio OLDstars (od 1999)
Praha-Vršovice: Orel, LD (od 1919 do 194x)
Praha-Vršovice: Pimprle, LD (od 1962)
Praha-Vršovice: Sokol, LD (od 1921 do 194x)
Praha-Vysočany: ČKD, LD (od 1962 do 1962)
Praha-Vysočany: Malá proletscéna, LD (od 193x do 193x)
Praha-Vysočany: Orel, LD (od 193x do 193x)
Praha-Vysočany: Post Scriptum, též Kolobrnda, LD (od 1981)
Praha-Vysočany: Praha - Vysočany Loutková scéna "Na Balkáně" (od 1931)
Praha-Vysočany: SK, LD (od 1943 do 194x)
Praha-Vysočany: Sokol, LD (od 191x do 193x)
Praha-Vysočany: ÚMŠ, LD (od 191x do 191x)
Praha-Vyšehrad: Branald (od 1933 do 193x)
Praha-Vyšehrad: Čs. strana lidová, LD MO (od 1931 do 1931)

Praha-Vyšehrad: Sokol, LD (od 1924 do 193x)
Praha-Záběhlice: Sokol, LD (od 1929 do 192x)
Praha-Záběhlice: Standovo loutkové divadlo (od 1970 do 198x)
Praha-Zadní Kopanina: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Praha-Zahradní Město: D 2.75, LD (od 1944 do 194x)
Praha-Zbraslav: Loutkářský soubor Rolnička, ZKS (od 1983)
Praha-Zbraslav: Sokol, LD / LS Domu osvěty (od 1940 do 196x)
Praha-Zbraslav: Středoškolský soubor ZKS (od 2002)
Praha-Zličín: ZŠ a MŠ Nedašovská, LD (od 2010)
Praha-Zlíchov: Sokol, LD (od 1919 do 192x)
Praha-Žižkov: ATOM, LD (od 1947 do 194x)
Praha-Žižkov: Dělnická akademie, LD (od 1934 do 1934)
Praha-Žižkov: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1931 do 194x)
Praha-Žižkov: Dětský div. a loutkářský soubor OKD 3 (od 1983 do 198x)
Praha-Žižkov: Gymnázium, reálné, LD (od 191x do 192x)
Praha-Žižkov: Loutkové divadlo čtyř (LD4) (od 1939 do 194x)
Praha-Žižkov: LŠU Štítného (od 1963 do 198x)
Praha-Žižkov: Městské a oblastní LD (od 1948 do 194x)
Praha-Žižkov: Místní osvětová komise, LD (od 1940 do 1944)
Praha-Žižkov: ODPM Kapslovna, LD (od 196x do 196x)
Praha-Žižkov: Orel, LD (od 1937 do 193x)
Praha-Žižkov: Sokol, LD (od 1905 do 195x)
Praha-Žižkov: Státní ústřední škola bytového průmyslu, LD (od 193x)
Prachatice: Jentak, LS (od 197x do 197x)
Prachatice: Klenba, LD (od 1973 do 198x)
Prachatice: Kroužek maňáskového divadla, LS (od 1984 do 198x)
Prachatice: Maňáskový kroužek OK, LS (od 1986 do 198x)
Prachatice: Orel, LS (od 199x do 2001)
Prachatice: SPgŠ, LS (od 1979 do 1979)
Praskolesy: JZD, LS (od 1954 do 1955)
Praskolesy: Osvětová beseda, LD (od 195x do 195x)
Praskolesy: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Prášily: Loutkářský kroužek při vojenském útvaru (od 195x do 196x)
Pravčice: Loutkářský soubor OB (od 1959 do 1960)
Pražské Předměstí: Skupina loutkářů (od 1942 do 194x)
Pražské Předměstí: Sokol, LD (od 1919 do 1941)
Proboštov: Sokol, LD (od 192x)
Proseč nad Nisou: Dramatický kroužek ZK Koh-i-noor, LD (od 1956)
Proseč pod Ještědem: Sokol, LD (od 1932 do 1933)
Prostějov: Divadelní soubor LŠU (od 1970 do 198x)
Prostějov: Divadelní studio LŠU (od 1967 do 197x)
Prostějov: Divadlo na dlani, LŠU (od 1974 do 198x)
Prostějov: Maňáskářský soubor učitelů, LS (od 1954)
Prostějov: Maňáskový kroužek ZŠ, LS (od 1986 do 198x)
Prostějov: Sokol, LD / Hanácká obec, LS / ZK ROH Železáren, LD / (od 1951)
Prostějov: Sokol, LD / TJ OP Prostějov / ZK ROH OP, LS (od 1910 do 198x)
Prostějov: Starost, LD (od 1983)
Prostějov: Štanderovo LD (od 1904 do 190x)
Prostějov: ZUŠ Vl. Ambrose, Hugo / LŠU / BUĎ ZUŠ (od 1974)
Prostředkovice: Národní škola, LD (od 1950 do 1950)

Protivín: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Provodov: Loutkové divadlo (od 195x)
Prštné: Prštenská scénka, LD / KSČ, LD / Sokol, LD / Spartak, LD / ZV ROH ZPS, LD/ ZK Svit, LD / ZPS, LD / RŘ, LD (od 1947 do 1962)
Průhonice: Československý svaz mládeže, LD (od 196x do 196x)
Průhonice: Loutkářský soubor OB (od 197x do 198x)
Průhonice: Loutkové divadlo v MŠ (od 2002 do 2002)
Průhonice: Školní družina, LD (od 194x do 194x)
Přáslavice: LS (od 1949 do 195x)
Předlice: Sokol, LD (od 192x)
Přední Lhota: LD OB (od 1946 do 196x)
Přední Lhota: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Přelouč: LŠU / ZUŠ (od 1987 do 2001)
Přerov: Domácí LD (od 1915 do 191x)
Přerov: Přerovský Kašpárek, Sokol, LD / ZK Přerov. strojírny, LD (od 1915)
Přerov: SPgŠ, LD (od 195x do 195x)
Přeštice: Česká beseda loutek, LD (od 193x do 193x)
Přeštice: KSČ, LD (od 1946 do 194x)
Přeštice: Úhlavánek LS (od 198x do 198x)
Přezletice: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Příbor: Beránek, LD (od 1984)
Příbor: Orel, LS (od 1919 do 194x)
Příbram na Moravě: Hasiči, LD (od 194x do 194x)
Příbram: Dětská scéna OOB / Stálá scéna LD / ZK Uranové doly / DDM Příbram / Zalezlí, LS (od 195x do 199x)
Příbram: Junák, LD (od 1946 do 194x)
Příbram: Pražská kavárna, LS (od 1950 do 195x)
Příbram: Sokol, LD (od 1905 do 194x)
Příbram: Ústřední matice školská (od 192x)
Příbram: Zvoneček, LD ZK ROH KP (od 1979 do 1984)
Přibyslav: AFK, LS (od 1943 do 1943)
Přibyslav: Loutkové divadlo Národní jednoty pošumavské (od 1913 do 191x)
Přibyslav: Maňáskový soubor Pohoda, LS (od 2006)
Přibyslav: Přibyslavská pimprlata, LS / KZMP / DK / Katolického domu (od 1898)
Přibyslavice: Jihlavské papírny, ZK ROH, LD (od 1962 do 1962)
Příchovice: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 192x)
Příluky: Sokol, LD (od 192x do 195x)
Přímětice: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Přistoupim: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Přívory: Dělnická tělocvičná jednota, LD / Alšovo divadlo (od 192x)
Přívory: Dělnická tělocvičná jednota, LD / Alšovo divadlo (od 192x)
Přívory: Sokol, LS (od 1926 do 193x)
Pšovka: Osvětová komise, LD (od 192x)
Pšovlky: Loutkové divadlo (od 1931 do 193x)
Putim: LD (od 1926 do 192x)
Pyšely: Sokol, LD (od 1930)
Radhošť: Dětský LS (od 1924 do 198x)
Radíč: Škola, LD (od 1941 do 194x)
Radnice: Sokol, LD (od 192x)
Radomyšl: Školní LD (od 1941 do 195x)

Radostice: Nováčkovo LD (od 193x do 1942)
Radošovice: Loutkové divadlo při SDO Dramatika (od 1940 do 1945)
Radovesice: LD, školní scéna (od 191x do 195x)
Radovesnice I: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Radslavice: OB / Školská a kulturní komise (od 1945 do 196x)
Raduň: OB, LS (od 1979 do 198x)
Radvanice: ROH dolu Stachanov, LD (od 195x do 197x)
Rájec-Jestřebí: Dětský LS (od 1979 do 198x)
Rajhrad: LD (od 195x)
Rakovník: Budeč, spolek nár. učitelstva (od 191x)
Rakovník: Dům pionýrů a mládeže, LD (od 1953 do 1955)
Rakovník: LS, Z FLEKU (od 2010)
Rakovník: Národní jednota severočeská, LD (od 190x)
Rakovník: Okresní odborová rada, LS (od 1946 do 194x)
Rakovník: Před branou, LD 1. MŠ / MěOB / Loutková scéna Před branou MěKS (od 1946)
Rakovník: Rodičovské sdružení - učitelské sbory (od 1926 do 193x)
Rakovník: Sokol, LD (od 1940 do 194x)
Rakovník: Základní škola, LS (od 1988 do 198x)
Rasošky: Sokol, LD (od 1939 do 195x)
Rataje nad Sázavou: Osvětová beseda, LD / JZD (od 1949 do 196x)
Rataje nad Sázavou: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Ratboř: Sokol, LD (od 1927 do 1941)
Ratiboř: Bublanina, LD (od 2005 do 2005)
Ratíškovice: Beruška, LD / ZDŠ (od 1981)
Ratíškovice: KUK, LD (od 1986)
Ratíškovice: Úsměv, LS / SZK ROH Doly Sázka (od 1958 do 198x)
Robousy, dříve Robousice: Loutkové divadlo
Ročov: Sokol, LD / OB (od 1939)
Rohovládova Bělá: Škola, LD (od 1939 do 194x)
Rokycany: MŠ, LS (od 1985 do 1985)
Rokycany: ODK, LS (od 196x do 198x)
Rokycany: Sokol, LD (od 1921 do 193x)
Rokytnice v Orlických horách: Dětský LS (od 1958 do 196x)
Ronov nad Doubravou: OB, LS (od 1985 do 198x)
Rostoklaty: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Rotava: Očko, LD (od 1984 do 1989)
Roudná: Osvětová beseda, LS (od 1984 do 1985)
Roudné: OB, LS (od 1974)
Roudnice nad Labem: MŠ, LD (od 1895 do 198x)
Roudnice nad Labem: OB, LS (od 1955 do 195x)
Roudnice nad Labem: Pěstování her mládeže, LD (od 1904 do 190x)
Roudnice nad Labem: Sdružený závodní klub a MŠ, LD (od 1988 do 1988)
Roudnice nad Labem: Zlobílek, DLS 2. ZDŠ / MDDM (od 1970 do 198x)
Rouchovany: Sokol, LD (od 1924)
Rousínov: OPM, LD (od 1947 do 194x)
Rousovice: Sokol, LD (od 1929 do 193x)
Rovensko pod Troskami: Koldováček (od 1984)
Rovensko pod Troskami: Škola, DLS (od 195x do 195x)
Rozdělov: Sokol, LD (od 1949 do 194x)
Roztoky u Semil: Sokol, LD (od 1927 do 195x)

Roztoky: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1935 do 1937)
Roztoky: Divadlo Tichý Jelen, LS (od 2007)
Roztoky: Kvítko, LD (od 1977)
Roztoky: Roztoč, též LD / TK Po špičkách / TS Na patě (od 1997)
Roztoky: Sokol, LD (od 1919 do 1950)
Rožmitál pod Třemšínem: Březnický a rožmitálský divadelní spolek (od 1993)
Rožmitál pod Třemšínem: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Rožmitál pod Třemšínem: Spolkové loutkové divadlo (od 190x)
Rožmitál pod Třemšínem: Studující rožmitálští / Spolek J. J. Ryby (od 1904)
Rožná: Orel, LD (od 1945 do 194x)
Rožnov pod Radhoštěm: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Rožnov pod Radhoštěm: VLK, LD DK (od 1986)
Rožnov: Sokol, LS (od 1954 do 195x)
Rtyně v Podkrkonoší: Permoníček, LS (od 1981)
Rtyně v Podkrkonoší: ZK ROH dolu Zdeněk Nejedlý, LS (od 1958 do 197x)
Rudimov: Národní škola, LD (od 1954 do 1954)
Rudimov: OB, LD (od 1961 do 196x)
Rudná: OB LD (od 196x do 196x)
Rumburk: DDM / LS / DrKr (od 201x)
Rumburk: Hraničář, též LD / Jednota / ZK ROH n. p. TOKO / ZK ROH RUKOV (od 1945)
Rumburk: LS Okresní loutkové scény (od 195x)
Rumburk: Rumburk, LD (od 1949 do 1962)
Rybitví: Rodičovské sdružení, LD (od 1938 do 194x)
Rychnov nad Kněžnou: Gymnaziální studenti, Alšovo LD (od 1915 do 1917)
Rychnov nad Kněžnou: Orel, LD (od 1947 do 1948)
Rychnov nad Kněžnou: Sokol, LD (od 1930 do 1954)
Rychnov nad Kněžnou: Studánecké družstvo, LD (od 1905 do 1908)
Rychnov nad Kněžnou: Studenti - skauti, LD (od 1924 do 1939)
Rychvald: Loutkové divadlo (od 1948)
Rychvald: Loutkové divadlo (od 1948)
Rychvald: OB / Div. ochotnický Spolek Fr. Sokola Tůmy / JZD (od 1959 do 196x)
Rychvald: Příležitostný ochotnický soubor při Domu dětí (od 200x)
Rychvald: Radost (od 1981 do 1990)
Rýmařov: DDM, DLS (od 196x do 197x)
Rýmařov: LD OUNZ (od 1955 do 195x)
Rýmařov: měšťanská škola, LD (od 1945 do 197x)
Řevnice: Městské kulturní středisko, LS (od 1980 do 1988)
Řevnice: Sokol, LD (od 1930)
Řevnice: Svaz české mládeže, loutkářský kroužek (od 194x do 195x)
Říčany: D 25, loutkové divadlo Junáka (od 194x do 194x)
Říčany: Dělnická těl. jednota, LD / Sokol, LD (od 1943 do 195x)
Říčany: Loutkář (od 1946 do 194x)
Říčany: Na kahánku, LD (od 1979 do 198x)
Říčany: Osvětová beseda, LD (od 1953 do 1962)
Říčany: Sdružení přátel dítek, LD (od 1920 do 1941)
Říčany: Škola, LD (od 195x)
Říčany: Vojířovo domácí loutkové divadlo (od 1903 do 191x)
Říčky v Orlických horách: Dětský, LS (od 1948 do 196x)
Řípec: Paravánek, LD (od 1977 do 1989)
Řípec: Škola, LD (od 195x do 195x)

Řitka: Sokol, LD (od 192x)
Řitonice: Národní škola, loutkové divadlo (od 1955 do 195x)
Sádek: SMÍTKO, LS (od 1988)
Sadská: Kohoutek, LS / SKZ / OB (od 1972 do 198x)
Sadská: LŠU
Sadská: Matějíček, LS (od 1983 do 198x)
Salavice: Mateřská škola, LD (od 1950 do 1950)
Santa Fe: Vltava Moldava (od 2006)
Sarajevo: Loutkové divadlo České besedy (od 1909 do 191x)
Sázava: Sklárny Kavalier / DS ZK Technické sklo / LD (od 1950 do 198x)
Sázava: Sokol, LD (od 1927 do 193x)
Sazomín: Školní LD (od 1942 do 194x)
Sedlčany: Osvětová beseda, LD (od 195x)
Sedlčany: SDO, Loutkářský odbor / ZK ROH SKP - LD (od 1932 do 195x)
Sedlčany: Sokol, LD (od 1939 do 1949)
Sedlčany: Střední zemědělská tech. škola (od 1961)
Sedlčany: Tatran, LS (od 1970 do 1970)
Sedlčany: Základní devítiletá škola, LD (od 195x)
Sedlec: Loutkové divadlo na železniční stanici (od 1947 do 194x)
Sedlec: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Sedlec: Škola, LD
Sedlo: Národní jednota pošumavská, LD (od 1924 do 192x)
Seloutky: Kroužek divadelních ochotníků (od 1925 do 1925)
Seloutky: Školní soubor (od 199x)
Semanín: Maňásková scéna LD JZD / LD OB (od 1950 do 195x)
Semčice: Hospodářsko-čtenářská beseda, zábavní odbor, poté ochotnický kroužek / Ochot. kroužek Pavla Švandy ze Semčic / ČSSS-Šlechtitelská stanice, dram. odbor (od 1896 do 1955)
Semechnice: Sokol, LD (od 192x)
Semily: LŠU (ZUŠ) (od 1965 do 1987)
Semily: Matičky, LS (od 2009)
Semily: Mléčná dráha, LD (od 2007)
Semily: MLS / Pojizerské bavlnářské závody / JKP - LD (od 1957 do 198x)
Semily: Palečci, LD (od 2005 do 2005)
Semily: Semilská scéna
Semily: Sokol, kočovné LD IV. okrsku semilského (od 1928 do 193x)
Semily: Sokol, LD (od 1929 do 194x)
Semily: ZUŠ / Má to háček, LD / Háček, LD (od 1998)
Semily: ZUŠ / Sůvátka, LD / Lištičky, LD (od 1988)
Semily: ZUŠ / Štokrle, LD (od 2007)
Semily: ZUŠ / Vladěnky, LD (od 1995)
Sendražice: LD (od 1946 do 196x)
Senice: Mládež, LD (od 1943 do 1943)
Senohraby: Letní hosté / Sokol, loutkové divadlo (od 192x do 192x)
Senohraby: Senohrabská beseda, LD (od 199x do 199x)
Senohraby: Sokol, LD (od 193x do 1947)
Senohraby: Studenti, Kočovné loutkové divadlo (od 199x do 199x)
Sezimovo Ústí: Junák, LD (od 1946 do 194x)
Sezimovo Ústí: LS / OB / ZK Kovosvit / Silon (od 1951 do 1989)
Sezimovo Ústí: Měxus, LS (od 2008)
Sezimovo Ústí: Nehajanky, LD (od 1981 do 198x)

Sezimovo Ústí: SRPŠ, LD (od 1942 do 1942)
Sibřina: Slukova scéna, LD školy (od 1930 do 193x)
Sibřina: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Skalná: LS ZŠ (od 1981 do 198x)
Skalsko: Dynamo (od 1960 do 196x)
Skalsko: Hasiči (od 192x do 193x)
Skalsko: Spolek divadelních ochotníků / Občanská beseda (od 1874 do 1931)
Skokovy: Jednota (lidové spotřební družstvo), loutkářský soubor (od 1952 do 1956)
Skorotice: Pionýr, LS (od 1950 do 195x)
Skrbeň: Skrbeňští ochotníci, též LD (od 199x do 200x)
Skrýchov u Malšic: SDO (od 1943 do 1943)
Skřivany: Loutkové divadlo (od 194x do 195x)
Skuteč: Loutkové divadlo (od 1977)
Skuteč: Učednická besídka, LD (od 1942 do 194x)
Slaný: Domov loutek / LD SDH (od 1940 do 196x)
Slaný: Klub přátel LD / Stolová společnost LD (od 1903 do 193x)
Slaný: LŠU, literárně-dramatický soubor (od 1988 do 1988)
Slaný: Panák, LD (od 1999)
Slaný: Sokol, LD (od 1938 do 1941)
Slapy: Slapy, Šlechtitelská stanice, LD (od 1973 do 198x)
Slapy: Školní LS (od 1939 do 193x)
Slatina nad Úpou: Loutkové divadlo (od 191x do 198x)
Slavičín: Družba, LS (od 1974)
Slavičín: Orel, LS (od 1946 do 195x)
Slavičín: Sokol, LD (od 193x do 193x)
Slavičín: Svit, LS (od 195x do 195x)
Slavičín: Valašské strojírny, LS (od 1954 do 195x)
Slavičín: ZPS, LS (od 198x do 1988)
Slavkov pod Hostýnem: NŠ, LD (od 1959 do 196x)
Slavkov u Brna: Broučci, LD (od 1946 do 194x)
Slavkov u Brna: Cyrilská jednota (od 1898 do 193x)
Slavkov u Brna: Simsala Bim, Farní ochotnické divadlo, DDS a DLD (od 2001)
Slavkov: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Slavkov: Učitelský sbor obecné školy ve Slavkově u Opavy (od 1909 do 1909)
Slavonice: Katolické akce, LS (od 1947 do 194x)
Slavonice: LS (od 1946 do 195x)
Slavonice: Říše pohádek, LS (od 1967)
Slavonice: Strana lidově demokratická, LS (od 1947 do 194x)
Slezská Ostrava: LDO ZUŠ E. Runda, „Z“dividla Ostrava (od 2010)
Slopné: OB, LS (od 195x do 195x)
Sloup v Čechách: LS (od 1957 do 196x)
Sloup v Čechách: Školní LS (od 1946 do 194x)
Sloup: Katolická omladina, LS (od 193x do 193x)
Sloupno: Československý svaz mládeže, LS (od 1960 do 196x)
Sloupno: SRPŠ, LS (od 1958 do 195x)
Slušovice: NŠ, LD (od 1946 do 1954)
Slušovice: Orel, LS (od 1947 do 194x)
Smečno, dříve Muncifaj: Hasiči, LD (od 1948 do 194x)
Smečno, dříve Muncifaj: Loutkové divadlo (LD) (od 1942 do 194x)
Smečno, dříve Muncifaj: Osvětová beseda, LS (od 1987)

Smidary: Sokol, LD (od 1919 do 196x)
Smiřice: Dětský loutkářský soubor (od 1973 do 2005)
Smiřice: Loutková scéna / Sokol, LD V Kašpárkově říši / LS Státního statku / Družba / MěKS (od 1926)
Smiřice: U Andrýsků, LD (od 191x do 191x)
Smolina: Dětský domov, LD (od 1958 do 195x)
Smolkov: Sokol, LS (od 1925 do 192x)
Smržovka: Padluke, DLS ZŠ (od 199x)
Smržovka: Sokol, LS (od 195x do 195x)
Sněžné: Dětský LS (od 198x do 198x)
Sněžné: Osvětová beseda, LS (od 195x do 195x)
Sobědruhy: Sokol, LD (od 1929 do 1929)
Soběnov: Dělnická akademie, LD (od 1938 do 1938)
Soběnov: LD (od 1925 do 194x)
Soběslav: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1947 do 1947)
Soběslav: Kašpárek, LS (od 2007)
Soběslav: Ladováček, LS / KP, LS (od 1963)
Soběslav: LD (od 191x do 192x)
Soběslav: LTC, LD (od 1943 do 194x)
Soběslav: Sokol, LD (od 1946 do 194x)
Sobětuchy: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1943 do 194x)
Sobětuš: Sobětuš, LS (od 1958 do 195x)
Sobíňov: LD (od 1946 do 194x)
Sobkovice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Sobotín: LD (od 1957 do 1957)
Sobotka: Divadélko. LD (od 1948 do 194x)
Sobotka: Junák, LD (od 1947)
Sobotka: Malá scéna / Nová scéna, LD (od 1931 do 1941)
Sobotka: Ochotníci, LD / Sokol, LD (od 1901 do 193x)
Sobotka: Sdružení rodičů a přátel školy, LD (od 1956)
Sofia - Sofie: LD - vojáci - česká škola (od 1917 do 192x)
Sokolov (do 1948 Falknov nad Ohří): Církev československá, LD (od 1951 do 195x)
Sokolov (do 1948 Falknov nad Ohří): HDKT, LS (od 1953 do 198x)
Sokolov (do 1948 Falknov nad Ohří): Chemické závody, LS (od 195x do 195x)
Sokolov (do 1948 Falknov nad Ohří): Místní osvětová rada, LD (od 1948 do 194x)
Sokolov (do 1948 Falknov nad Ohří): Oblastní klub horníků, LD (od 1952 do 1952)
Sokolov (do 1948 Falknov nad Ohří): ODPM, LS (od 1979 do 1979)
Solnice: Sokol, LD (od 192x do 195x)
Solnice: Solnice, LS (od 1958 do 195x)
Sopotnice: LD obecné školy, (od 1932)
Sousedovice: LD (od 1935 do 193x)
Souš: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Spálené Poříčí: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Spálov: LD (od 1928)
Spořice: LD (od 1921 do 192x)
Spytihněv: Národní škola, DLS (od 1961 do 196x)
Srbská Kamenice: Osvětová beseda, LS (od 1957 do 1957)
Srby: OB, LS (od 1979 do 198x)
Srch: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Stachy: Sokol, LS (od 1939 do 193x)

Staňkov: Hais, LS / OB, LS (od 1940 do 198x)
Staňkov: Junák, LD (od 1947)
Staňkov: OPM, LS (od 1929 do 194x)
Staňkov: Osvětová beseda, LD (od 1953 do 1957)
Staňkov: Sokol, LS (od 1918 do 191x)
Staňkov: SRPŠ, LD (od 1930 do 1939)
Staňkov: Staňkovská LS (od 199x do 2005)
Staňkov: Šumavan, LS (od 1898 do 189x)
Staňkov: Tyl, LS (od 1940 do 194x)
Stará Boleslav: Matice školská (od 190x do 192x)
Stará Boleslav: Sokol, LD (od 1921 do 193x)
Stará Břeclav: LD (od 1915 do 196x)
Stará Huť: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1946 do 194x)
Stará Huť: Sokol, LD (od 1950 do 195x)
Stará Lípa: LD (od 195x do 1957)
Stará Paka: Loutkové divadlo (od 1858 do 196x)
Stará Role: LD (od 1948 do 194x)
Stará Role: SDO / ZK ROH Starorolský porcelán (od 1945 do 197x)
Stará Ves: Rónovo loutkové divadlo (od 191x do 1914)
Stará Voda: LD (od 1961 do 196x)
Staré Buky: Loutkové divadlo (od 1958 do 195x)
Staré Hobzí: Hobzánek, LD (od 1988)
Staré Město (Uher.Hrad.): KSČ, LD (od 1947 do 194x)
Staré Město (Uher.Hrad.): Orel, LD (od 1947 do 194x)
Staré Město: DPM, LS (od 1960 do 1994)
Staré Město: Loutkohereckỳ kroužek (od 1988 do 198x)
Staré Město: Osvětová beseda, LD (od 1961 do 1961)
Staré Město: Osvětová beseda, LS (od 1957 do 1957)
Staré Město: SRPŠ / NŠ, LD (od 1952 do 195x)
Staré Sedlo: Osvětová beseda, LS (od 196x do 196x)
Staré Sedlo: Rodičovské sdružení, LS (od 1950 do 195x)
Staré Smrkovice: Loutkové divadlo (od 1958 do 1958)
Starkoč: OB, LD (od 1958 do 195x)
Stárkov: SRPŠ, LS (od 1959 do 196x)
Starobucké Debrné: Osvětová beseda, LS (od 1958 do 1958)
Starovičky: Loutkové divadlo (od 1952 do 1957)
Starý Jičín: LS (od 1948 do 194x)
Starý Kolín: Škola, LD i DDS (od 1957 do 195x)
Starý Mateřov: Loutkářský kroužek (od 1954 do 1963)
Starý Mateřov: Loutkářský kroužek (od 1954 do 1963)
Starý Plzenec: MŠ, LS (od 1947 do 194x)
Stařeč: LS (od 1923 do 192x)
Staříč: Sokol, LD (od 191x do 195x)
Stavenice: LD (od 193x do 193x)
Stéblová: OB, LD (od 1955 do 195x)
Stehelčeves: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Stěžery: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Stod: Sokol, LD (od 1947 do 1947)
Stochov: Loutkové divadlo (od 1934 do 193x)
Stolín: Pionýři, LS (od 1959 do 196x)

Strakonice: Junák, LS (od 1939 do 194x)
Strakonice: LD (od 1942 do 194x)
Strakonice: Mašle, LS (od 1972 do 1985)
Strakonice: Měšťanská škola, LS (od 1952 do 195x)
Strakonice: MÚZA radost, LD (od 1985 do 198x)
Strakonice: ODPM, LS (od 197x do 197x)
Strakonice: Osmiletka, LS (od 1955 do 195x)
Strakonice: OÚNZ, LS (od 1955 do 196x)
Strakonice: Radost, DLS ODPM a DK ROH ČZM (od 1976 do 198x)
Strakonice: Radost, LD / JKZ / DK ROH ČZM (od 1950)
Strakonice: Scéna mladých, LD - Mládež Národní souručenství (od 1942 do 1944)
Strakonice: Sokol, LD (od 1930 do 1949)
Strakonice: ZŠ Čelakovského, LS / Pionýr / Pohádka (od 1963 do 196x)
Strakonice: ZŠ Dukelská (od 1965 do 198x)
Strakonice: ZŠ Dukelská, LS (od 1961 do 198x)
Strakonice: ZUŠ, LDO (od 1995 do 1995)
Strančice: Sokol, LD (od 1925)
Strašice: Sokol, LD (od 1921 do 192x)
Stratov: Loutkové divadlo (od 1943 do 194x)
Stráž nad Nežárkou: LD (od 1940 do 194x)
Stráž nad Nežárkou: Školní loutkové divadlo (od 191x)
Stráž nad Nisou, dříve Habensdorf: Škola, LD (od 1946 do 194x)
Stráž pod Ralskem: Horka / OB (od 1954 do 198x)
Stráž pod Ralskem: KSČ (od 1948 do 194x)
Stráž pod Ralskem: LS (od 1970 do 197x)
Stráž pod Ralskem: Národní jednota severočeská (od 1923 do 193x)
Stráž pod Ralskem: Svaz české mládeže (od 1948 do 194x)
Stráž pod Ralskem: Tyl (od 1947 do 195x)
Strážiště: Národní škola, LD (od 195x do 195x)
Strážnice: Orel, LS (od 1946 do 194x)
Strážnice: PŠ, LS (od 1976 do 197x)
Strážnice: SKP, dětský LS (od 1978)
Strážnice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Strážnice: SZK, LS (od 1975 do 197x)
Strážov: Čtyřlístek, LS učitelek MŠ (od 1980 do 198x)
Stružinec: Sokol, LD (od 1931 do 196x)
Stržanov: Mravenci, LD (od 1980 do 1983)
Středokluky: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Středokluky: SOU zemědělské (od 197x do 198x)
Střekov: LD (od 195x do 195x)
Střelice: Sokol, LD (od 1924 do 1938)
Střelice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Střelské Hoštice, dříve Střelohoštice: Divadelní spolek (od 1888 do 188x)
Střelské Hoštice, dříve Střelohoštice: Hasiči (od 1940 do 194x)
Střelské Hoštice, dříve Střelohoštice: Školní soubor (od 1901 do 193x)
Střevač: LD (od 1930 do 193x)
Stříbrná Skalice: Sokol, LD (od 1930)
Stříbro: Gymnázium, LD (od 1949 do 194x)
Stříbro: LS učitelek MŠ (od 1989 do 1990)
Stříbro: Svaz české mládeže, LS (od 1946 do 194x)

Střítež nad Bečvou: Kukačka, LS (od 196x do 197x)
Střížov: Školní loutkové divadlo Střížov (od 1952 do 1952)
Studenec: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Studénka: Klíček, LŠU (od 1982)
Studénka: Klub mladých LS, SK ROH Vagonka (od 1985 do 199x)
Studénka: Vagonka (Tatra), LD (od 1952 do 196x)
Studený: Škola, maňásky / LD (od 1951 do 196x)
Studnice: Sokol, LD (od 1923 do 192x)
Stupčice: Svaz zemědělských žen (od 1949 do 194x)
Stupno: ZŠ, LD (od 1927 do 192x)
Sudoměřice u Bechyně: Loutkové Sudoměřické Divadlo, LSD (od 2006)
Sudoměřice u Bechyně: Sokol, LD (od 1929)
Sudoměřice u Bechyně: Tatrmani, LD (od 1991)
Sudoměřice u Tábora: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Suchdol nad Lužnicí: Loutka herců, LD Národní jednoty pošumavské (od 1906 do 191x)
Suchdol nad Lužnicí: Měšťanská škola, LD (od 1931 do 193x)
Suchdol nad Lužnicí: Národní škola, LD (od 1925 do 192x)
Suchdol nad Lužnicí: Sokol, LD (od 1939 do 1940)
Suchdol nad Lužnicí: SUchdolské Divadlo - SUD / Sokol (od 2004)
Suchdol nad Odrou: Loutkové divadlo školy, DLD (od 1965 do 196x)
Suchdol nad Odrou: LŠU, učitelé (od 1963 do 196x)
Suché Vrbné: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Suchovršice: Loutkové divadlo (od 192x do 195x)
Suchý Důl: Marná snaha, LS / OB, LS (od 1974)
Sušice: LŠU, LS (od 1979 do 1979)
Sušice: MěDPM, LS (od 197x)
Sušice: OÚNZ, LS (od 195x do 195x)
Sušice: Sokol, LD (od 1920)
Sušice: Solo, LS (od 196x do 196x)
Svatá Dobrotivá: Federace dělnických těl. jednot, LD (od 1921 do 192x)
Svatá: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1921 do 192x)
Svatá: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Svatá: Škola, LD
Svatava: Sokol, LD (od 1948 do 1949)
Svatobořice: Dětský LS (od 1940 do 194x)
Svatobořice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Svatý Jan pod Skalou: Vyšší odborná pedagogická škola, DS, LD (od 199x)
Svatý Jiří: Orel, LS (od 1946 do 194x)
Svatý Kopeček: Školní LD (od 192x do 192x)
Svatý Kříž: Československý svaz mládeže, LD (od 1950 do 195x)
Svatý Kříž: SRPŠ, LD (od 1950 do 195x)
Svatý Štěpán: Národní škola, LD (od 1954 do 195x)
Svébohov: LS (od 190x do 190x)
Světec: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Světlá nad Sázavou: Prefa, LS (od 1953 do 195x)
Světlá nad Sázavou: ZUŠ / LŠU, LD (od 1986)
Světlá: Hasiči, LD (od 1947 do 194x)
Svijany: LD (od 193x do 197x)
Svitávka: LŠU (od 197x do 197x)
Svitávka: Sokol, LD (od 192x do 192x)

Svitavy: C (Céčko), LD (od 1970)
Svitavy: CIS / Vozejk, LD (od 1979 do 198x)
Svitavy: Dívčí obecná škola, LS (od 1948 do 194x)
Svitavy: Dlask, LD SKO (od 1990 do 1990)
Svitavy: Dramatická školička - DLS Klokánci / Bubliny / Jácíčci / Bez chlapa / Brambůrky / NAOPAK (od 2010)
Svitavy: Dramatická školička, LD - Adriánci (od 2007)
Svitavy: Dramatická školička, LD - Bedřich (od 2005)
Svitavy: Dramatická školička, LD - Bruncvíkové / Kroky stranou / Pidiženušky / Trepky (od 1992)
Svitavy: Dramatická školička, LD - Bubliny (od 2007)
Svitavy: Dramatická školička, LD - Gogo&Chru Chru (od 2000)
Svitavy: Dramatická školička, LD - Jůlie (od 2000)
Svitavy: Dramatická školička, LD - Tlupatlapa / Zlobivky (od 2001)
Svitavy: Dramatická školička, LD - Všichni v lese (od 2009)
Svitavy: Hudební loutkové divadlo / H.L.D. (od 2000 do 2002)
Svitavy: Jitřenka, LD (od 195x do 1969)
Svitavy: KSČ, LD (od 1950 do 195x)
Svitavy: MaK, LD / JKP, LD (od 1981 do 1992)
Svitavy: Malé divadlo, LS (Jitřenka) JKP (od 1960 do 197x)
Svitavy: Pablízek, LS (od 1970)
Svitavy: Pionýr, LS (od 1949 do 195x)
Svitavy: Studio mladých, LD JKP ROH (od 1984 do 1990)
Svitavy: Trám, Divadlo, LD (od 2010)
Svitavy: Volné herecké sdružení, LD - profes. (od 1991)
Svítkov: Sokol, LD (od 191x do 192x)
Svoboda nad Úpou: Krakonošovo divadlo, LD (od 1946 do 194x)
Syrovice: LD (od 195x do 195x)
Šanov: OB, LS (od 1954 do 195x)
Šarovy: Školní LD (od 1961 do 196x)
Šenov: Sokol, LS (od 1930 do 193x)
Šestajovice: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Ševětín: Sokol, LD (od 1945 do 194x)
Ševětín: TJ Tatran, LS (od 1956 do 195x)
Široká Niva: OB, LD (od 1952 do 196x)
Šitbořice: MŠ, LS (od 2003 do 2005)
Škvorec: Loutkové divadlo - učitelé (od 192x)
Šlapanice: Sokol, LD (od 1920 do 1932)
Šluknov: DLS (od 1991)
Šluknov: Rolnička, LS (od 1949)
Šluknov: SKP, LS (od 1987 do 198x)
Šonov u Nového Města nad Metují: Orel, LS (od 1946 do 194x)
Špindlerův Mlýn: ROH, LS (od 1953 do 195x)
Šťáhlavice: OS, LD (od 1977 do 198x)
Šťáhlavy: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Štarnov: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Štěkeň: Školní soubor, LD (od 1924 do 192x)
Štěnovice: Loutkové divadlo na faře (od 1942 do 1945)
Štěnovice: LS (od 1958 do 195x)
Štěpánkovice: Loutkové divadlo (od 1946 do 194x)
Šternberk: Kašpárkova družina, LD Národní jednoty (od 1921 do 1938)

Šternberk: Kašpárkovo divadlo, LS / LD DO / ZK Chronotechna (od 1946 do 1960)
Šternberk: MěDPM, LS (od 1985 do 198x)
Šternberk: Sokol, LS (od 193x do 193x)
Štětí: Černé divadlo, LS (od 1982 do 198x)
Štětí: Čtyřlístek, LS (od 198x do 198x)
Štětí: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Štípa: Sokol, LS (od 194x do 194x)
Štípa: Škola, LS (od 1950 do 196x)
Štítina: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Štítná nad Vláří: Obecná škola, LD (od 1947 do 194x)
Štítná nad Vláří: Učitelský sbor, DS (od 1957)
Štítná nad Vláří: ZDŠ, LD (od 1964 do 196x)
Štíty: ZDŠ, LS (od 1974 do 197x)
Štoky: Osvětová besda, LS (od 1963 do 1964)
Štoky: Páťáci i LD / Drakroštok (od 2001)
Štoky: Rozárky, LD ZŠ (od 1982 do 198x)
Štramberk: Orel, LS (od 1926 do 193x)
Štramberk: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Štramberk: Ústřední matice školská (od 1895 do 189x)
Šubířov: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1926 do 192x)
Šumná: Šumáček, LS (od 1982 do 198x)
Šumperk: 1. ZŠ,LS (od 1986 do 198x)
Šumperk: DK Pramet, LS (od 1986 do 198x)
Šumperk: Kukátko, LD (od 1980 do 198x)
Šumperk: PULS (od 1979 do 1984)
Šumperk: Sokol, LD (od 1946 do 194x)
Šumperk: Zastupitelské divadlo (od 1999)
Šumperk: Závody první pětiletky, LS (od 1955 do 195x)
Šumperk: Žabáci, OU železniční, LD (od 1965 do 1979)
Šumvald: Československý svaz mládeže (od 1950 do 1961)
Šumvald: Dělnická tělocvičná jednota (od 19xx)
Šumvald: Sokol (od 1911 do 191x)
Šumvald: Školní soubor (od 19xx)
Švihov: Hostinec U Koptíků, LS (od 1903 do 190x)
Švihov: Sokol, LD (od 1910 do 191x)
Tábor: Junák, LD (od 1946 do 194x)
Tábor: Labyrint světa, LD (od 193x do 194x)
Tábor: Nedělní škola, LD (od 1947 do 194x)
Tábor: Radost, LD (od 2006)
Tábor: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Tábor: Zemědělská technická škola (od 195x do 195x)
Tábor: Zora, LD (od 189x do 191x)
Ťačovo: Svaz (Jednota) čs. učitelstva Podkarpatské Rusi (od 1934 do 1934)
Tachlovice: Obecná škola, LD (od 1948 do 194x)
Tachov: DLD LŠU (od 1983 do 1983)
Tachov: Gymnázium (LD) (od 1983 do 2005)
Tachov: Kapsička, LD (od 1979)
Tachov: LD učitelek MŠ (od 1983 do 1985)
Tachov: Tachovské LD (od 1950 do 1956)
Tanvald: Buriánek / Ulita / Strčprstskrzkrk (od 1999)

Tanvald: E.F. Burian (od 1945)
Tanvald: Legie (od 1946 do 1946)
Tanvald: Národní garda (od 1936 do 193x)
Tanvald: Národní jednota severočeská (od 1919 do 193x)
Tanvald: Plavčík (od 2003 do 2003)
Tanvald: Skauti, LS (od 1946 do 194x)
Tanvald: Učitelský okrsek (od 1921 do 192x)
Tanvald: ZDŠ, DDS (od 1976 do 198x)
Tažovice: LD (od 1934 do 193x)
Tečovice: Sokol, LD (od 194x do 195x)
Těchlovice: LD (od 1956 do 196x)
Těchlovice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Telč: DDM Domeček, LD (od 199x)
Telč: Mateřská škola, LD (od 1950 do 1950)
Telč: Osmiletá střední škola / Radost dětem, LD (od 1955 do 1958)
Telč: Sokol, LD (od 1897 do 189x)
Telč: Základní odborná škola, LD (od 1950 do 1950)
Telnice: Orel, LD (od 192x do 192x)
Telnice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Těně: Školní soubor, LD (od 1918 do 194x)
Teplice nad Bečvou: Dětská léčebna reumatismu, LD (od 1957 do 1957)
Teplice nad Metují: SRPŠ, LS (od 195x do 196x)
Teplice: Církev československá, LS (od 1950 do 1950)
Teplice: DDM, Želvička, LD (od 2004)
Teplice: Divadlo na niti, LD (od 2005 do 2005)
Teplice: KDPM, LS (od 1954 do 1954)
Teplice: Městská knihovna, LD (od 1946 do 194x)
Teplice: Na Šikmém rohu,LS (od 1958 do 198x)
Teplice: OÚNZ, LS (od 1955 do 198x)
Teplice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Terešov: DrO hasičsko-sokolský (od 1923 do 192x)
Terezín: Blok Q 609 - ghetto, LD (od 194x do 194x)
Těšice: Sokol, LD (od 1948 do 194x)
Těšov: Loutkářský kroužek - starších žáků / mladších žáků (od 1961 do 1961)
Těšov: Těšováček, DLS / ZDŠ (od 1961 do 197x)
Tetín: Sokol, LD (od 1929 do 193x)
Tichá: Školní soubor, LS (od 1946 do 195x)
Tichov: Škola - Pionýr, LS (od 195x do 195x)
Tisá: Skaláček, LD A. Štěrby / Loutková scéna / OB (od 1956)
Tismice: Freundl, Karel, LD (od 193x do 196x)
Tišnov: Katolická vzdělávací jednota, LS (od 1950 do 195x)
Tišnov: LŠU (od 1989 do 1990)
Tišnov: Mladost, LS (od 197x do 198x)
Tišnov: Rodinné divadlo, LD (od 1916 do 191x)
Tišnov: Sokol, LD (od 1929 do 194x)
Tlumačov: MŠ, LD (od 1974 do 198x)
Tlumačov: Sokol, LS (od 194x do 195x)
Topol: Ochotníci topolští - Spolek divadelních ochotníků (od 188x)
Topolná: Místní osvětová rada, LS (od 1949 do 194x)
Tovačov: Sokol, LD (od 1920 do 194x)

Trávník: OB, LS (od 1955 do 196x)
Trhová Kamenice: OB, LS (od 1969 do 198x)
Trhová Kamenice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Trhová Kamenice: Tichovský, LD (od 1878 do 187x)
Trhové Dušníky: Hasiči, LD (od 192x)
Trhové Sviny: Sokol, LD (od 193x do 196x)
Trhový Štěpánov: Loutkové divadlo (od 192x do 19xx)
Trmice: Metaz, LD (od 1962 do 197x)
Trmice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Trnava: Orel, LS (od 1947 do 194x)
Trotina: NŠ, LS (od 1948 do 195x)
Troubsko: Orel, LS (od 1946 do 194x)
Trutnov: Calabovo loutkové divadlo (od 1899 do 1914)
Trutnov: Dům osvěty, LS (od 1954 do 195x)
Trutnov: Sokol, LD (od 193x do 194x)
Třebechovice pod Orebem: Orel, LD (od 192x do 192x)
Třebechovice pod Orebem: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Třebenice: Loutkové divadlo TJ Třebenice (od 1905)
Třebenice: Národní jednota severočeská, LS (od 1927 do 1928)
Třebeš: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Třebíč: Dělnická tělocvičná jednota i LD (od 1926 do 1934)
Třebíč: Gong, DLS (od 1983)
Třebíč: Junák, LD (od 1945 do 1948)
Třebíč: Maňásková scéna SKP, LS (od 1991 do 1991)
Třebíč: Marioneta, LS (od 1974 do 197x)
Třebíč: Městský osvětový sbor / LD (od 1937 do 1940)
Třebíč: Plamínek, LS / Radost, Pionýrský soubor / Loutková scéna ZK ROH při ZGK v Borovině (od 1951 do 2001)
Třebíč: Rolnička, LS (od 1975 do 198x)
Třebíč: Říše Guliverova, LD / DPM / OÚNZ (od 1940 do 1964)
Třebíč: Senioři Zdravíčko, LD (od 1997 do 1999)
Třebíč: Skupina 3 a 1, 2 a 1, 1 a 1, Zdravíčko, LD (od 198x)
Třebíč: Sokol, LD (od 1922 do 192x)
Třebíč: Sokolská scéna / Sokol (od 1900 do 1951)
Třebíč: Zdravíčko, LD, maňáskový soubor RK ROH OÚNZ (od 1958)
Třeboň: LD Třeboň - ZK ROH Pivovary /ONV /OB / MěKS / IKS (od 1952 do 2004)
Třeboň: LŠU (od 1986 do 198x)
Třeboň: ONV, LD (od 1955 do 196x)
Třeboň: PEKUF, LD MěKS (od 1986 do 1993)
Třeboň: Sokol, LD / OOS (od 1921 do 1950)
Třeboň: Spolek třeboňského loutkového divadla, Sokol, LD (od 1924)
Třeboň: TS, LS (od 1988 do 1988)
Třebotov: Obecná škola, LD (od 1939 do 194x)
Třebotov: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Třebsko: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Třebušice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Třemošná: Kamarádi, LD / Sokol / Tatran / Zč. keramické závody (od 1924)
Třemošná: Školní soubor, LD (od 1956 do 195x)
Třemošná: Učitelé, LD (od 1921 do 192x)
Třemošnice: Junák, LD (od 1947 do 194x)

Třešť: Čapek, LD / LS Mládí (od 1961)
Třešť: Komunistická strana Československa / Proletkult (od 1923 do 1947)
Třešť: Kulturní dům, LD (od 1967 do 1967)
Třešť: Osmiletá střední škola / Dram. kroužek - žáci / učitelé - LD (od 1956 do 1957)
Třešť: Sdružení přátel loutkového divadla (od 1918 do 193x)
Třešť: Sokol, LD (od 193x do 1941)
Třešť: SZŠ (Střední zemědělská škola) (od 1958 do 195x)
Třešť: Školní soubor, LD (od 1944 do 194x)
Třešť: Učitelé 1. a 2. národní školy, LD (od 1950 do 1950)
Třeštice: Národní škola, LD (od 1927 do 1950)
Třinec: Groteska, LD (od 196x do 196x)
Třinec: LŠU, DRS (od 1981 do 198x)
Třinec: Třinec, ZK železáren V. M. Molotova, LS (od 1956)
Tučapy: Loutkové divadlo (od 1947 do 195x)
Tuchoměřice: Sokol, LD / OB (od 1929 do 195x)
Tuchomyšl: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Turnov: Církev husitská, LD (od 1941 do 194x)
Turnov: Čmukaři, LD (od 1976)
Turnov: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 194x do 194x)
Turnov: LD (od 1956 do 1957)
Turnov: LD mladých (od 1943 do 194x)
Turnov: Na židli, DLS (od 2001)
Turnov: Na židli, LS (od 1978)
Turnov: Přátelé Mojmíra Babáčka, LD (od 2002 do 2002)
Turnov: Sokol, LD (od 1922 do 194x)
Tuškov: Loutkové divadlo ve škole (od 195x do 195x)
Tvarožná: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Tvrdonice: LD (od 1947 do 194x)
Týn nad Vltavou: Kopecký, LS Matěje Kopeckého / LO Sokola (od 1910 do 198x)
Týn nad Vltavou: LS ZOU Týn nad Vltavou - Hněvkovice (od 1964 do 1965)
Týn nad Vltavou: Sokol, LD / OPM, LD (od 1910 do 196x)
Týn nad Vltavou: Základní devítiletá škola / Základní škola, LD (od 195x do 196x)
Týnec nad Labem, dříve Labská Týnice: Orel, LD (od 1946 do 195x)
Týnec nad Sázavou: Klub mládeže Metaz, LD (od 197x do 197x)
Týnec nad Sázavou: Kovodělníci Týnce, LD (od 1932 do 1935)
Týnec nad Sázavou: Místní osvětová komise, DrO - LD / Zbrojovka Janeček, loutkový odbor DS (od 1941 do 1948)
Týnec nad Sázavou: Sdružení studujících, LD (od 1918 do 1922)
Týnec nad Sázavou: Sokol, LD (od 1906 do 192x)
Týnec nad Sázavou: Školní LD (od 1936 do 1938)
Týnec nad Sázavou: Učňovské středisko JAWA, LD / Kulturní dům Metaz, LD (od 1948 do 197x)
Týniště nad Orlicí: Český nábytek, LD ZK n.p. (od 195x do 195x)
Týniště nad Orlicí: LŠU (od 1977 do 1977)
Týniště nad Orlicí: Národní souručenství, LD (od 194x do 194x)
Ublo: MŠ, LS (od 1950 do 195x)
Ublo: Skupina ubelských všehoschopných občanů s hereckými sklony (od 2005)
Uherčice: Žabka, LD / ZŠ a MŠ (od 195x)
Uherské Hradiště: Hadrníčci, LD (od 1950)
Uherské Hradiště: Loutka, LD Sokola (od 2005)
Uherské Hradiště: Loutkářský soubor 1. ZŠ (od 1980)

Uherské Hradiště: LŠU – LDO – RK (od 1983 do 1988)
Uherské Hradiště: Maňásková scénka, LD (od 1949 do 195x)
Uherské Hradiště: MěDPM, dětský loutkářský soubor (od 1988 do 1988)
Uherské Hradiště: Radost, LD (od 1954 do 195x)
Uherské Hradiště: Slovácká Slavia, LS (od 1988 do 1988)
Uherské Hradiště: Sokol, LD (od 1924)
Uherské Hradiště: Učňovská besídka, LD (od 1942 do 194x)
Uherské Hradiště: ZUŠ / LD (od 2005 do 2006)
Uherský Brod: Divadlo Brod, LS / Spolkové LD / LS DK ROH (od 1981)
Uherský Brod: MYŠ, LŠU (od 1990)
Uherský Brod: Sokol, LS (od 1921 do 195x)
Uherský Brod: Šikovné ruce, DLS MěDPM (od 1988 do 1990)
Uherský Brod: Učitelský sbor obecných a měšťanských škol (od 1911 do 191x)
Uherský Ostroh: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Uhlířské Janovice: Sokolské loutkové divadlo (od 192x do 1940)
Uhřínov: ČSČK, LD (od 1931 do 193x)
Újezd u Brna: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Újezd: LD (od 1943 do 195x)
Újezd: Osvětová komise / Osvětová beseda, LD (od 1927 do 196x)
Unčovice: Sokol, LD (od 1919 do 192x)
Únětice: Sokol, LD (od 1934 do 1940)
Unhošť: Sokol, LD (od 1928 do 197x)
Unhošť: Škola, LD (od 1923 do 1928)
Uničov: Divadlo v kufříku, DLS (od 1976 do 198x)
Unkovice, dříve Hunkovice: LD (od 1948 do 195x)
Úpice: Církev husitská, LD (od 1947 do 195x)
Úpice: Dívčí škola, LD (od 1928 do 195x)
Úpice: DLS (od 1992)
Úpice: Klub loutkářů, LD / Radost / Úpolen / SKZ ROH (od 1950)
Úpice: Rodinné LD (od 1800 do 185x)
Úpice: ZDŠ, LS (od 1961 do 196x)
Urbanice: LD (od 194x do 197x)
Určice: ZŠ, LS (od 1986 do 198x)
USA: Sokolská jednota Blesk, DO (od 1927 do 1928)
Úsilné: Školní soubor, LD (od 1924 do 192x)
Úsobrno: Mládež, LS (od 1927 do 193x)
Ústí nad Labem-město: Divalélko pro všechny, LD (od 1946 do 194x)
Ústí nad Labem-město: Drápek, DLS při 6. ZDŠ / DK / ODPM (od 1961)
Ústí nad Labem-město: Gymnáziun, LD (od 1930 do 193x)
Ústí nad Labem-město: Kočky, LS (od 1986 do 1986)
Ústí nad Labem-město: Leporelo, LS (od 1982 do 1994)
Ústí nad Labem-město: LŠU (od 197x do 197x)
Ústí nad Labem-město: Masarykova škola, LD (od 1946 do 194x)
Ústí nad Labem-město: Mateřská škola LD (od 1990 do 1990)
Ústí nad Labem-město: Místní osvětová rada, LS (od 1948 do 194x)
Ústí nad Labem-město: MLS (od 2004)
Ústí nad Labem-město: MNV, LD (od 1948 do 194x)
Ústí nad Labem-město: Národní socialisté, LD (od 1946 do 194x)
Ústí nad Labem-město: ODPM, Sluníčko LD (od 1979 do 1983)
Ústí nad Labem-město: Severočeské tukové závody, LS / Dům dětské radosti (od 1953 do 196x)

Ústí nad Labem-město: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Ústí nad Labem-město: Spolek pro chemickou a hutní výrobu, LS (od 1946 do 194x)
Ústí nad Labem-město: Zvoneček, LD KKS (od 1984 do 1985)
Ústí nad Orlicí: DivaLDO, ZUŠ (od 2001)
Ústí nad Orlicí: Malá scéna, LS / LS (od 1950 do 197x)
Ústí nad Orlicí: Orel, LD (od 1938 do 194x)
Ústí nad Orlicí: Sokol, LD (od 1903 do 194x)
Ústí nad Orlicí: Šedovi, LS (od 1990 do 1990)
Ústí nad Orlicí: Utex, LS (od 195x do 195x)
Ústí nad Orlicí: Vojenské LD (od 1963 do 196x)
Ústí: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Ústí: Školní soubor, LS (od 1959 do 195x)
Úštěk: Krakonoš, LS (od 1948 do 194x)
Útěchov: Osvětová beseda, LS (od 1961 do 1961)
Úvaly: LS národní umělkyně Marie Majerové při OB v Úvalech (od 195x do 195x)
Úvaly: Říše Kašpárka, LS (od 1947 do 194x)
Úvaly: Sokol, LD (od 1926)
Úvaly: Svaz československo–sovětského přátelství (od 1946 do 194x)
Úvaly: Ústřední matice školská (od 1907 do 193x)
Václavov: Loutkové divadlo (od 1926 do 194x)
Valašské Klobouky: Dynamo, LS (od 195x do 195x)
Valašské Klobouky: Školní soubor, LS (od 195x do 195x)
Valašské Klobouky: Lipta, LS (od 1958 do 195x)
Valašské Klobouky: LŠU (od 1955 do 195x)
Valašské Klobouky: Sokol, LD (od 1923 do 195x)
Valašské Klobouky: Valašské strojírny, LS (od 1958 do 195x)
Valašské Meziříčí: Báňské projekty, LD (od 1956 do 195x)
Valašské Meziříčí: Církev československá, LD (od 1940 do 194x)
Valašské Meziříčí: Družina čs. válečných poškozenců, LD (od 1920 do 193x)
Valašské Meziříčí: Fišer Karel, LD (od 192x do 192x)
Valašské Meziříčí: Impuls, JKZ (od 1978)
Valašské Meziříčí: Literátský (Čtenářský) kroužek, LD (od 1913 do 192x)
Valašské Meziříčí: Mateřinka, DLD (od 1987 do 198x)
Valašské Meziříčí: Pimprlata, DLD, při TJ Sokol (od 1996)
Valašské Meziříčí: Skauti, skupina Havranů, LD (od 1933 do 193x)
Valašské Meziříčí: Sokol, LD (od 1904 do 1949)
Valašské Meziříčí: Sokolské divadlo (od 1884 do 195x)
Valašské Meziříčí: Tesla / Dětem / Radost, LD (od 1949 do 195x)
Valašské Meziříčí: Učitelský sbor obecné školy (od 1889 do 188x)
Valašské Meziříčí: Valašské dřevařské závody, RK, LD (od 1958 do 195x)
Valašské Meziříčí: ZUŠ / LŠU / MLADÁ SCÉNA II. (od 1995)
Valdice: Amulet, LD (od 1960 do 198x)
Valdice: Baret S, též LD (od 1985 do 198x)
Valdice: Československý svaz mládeže (od 195x do 195x)
Valdice: Hasiči (od 1924 do 1924)
Valdice: Hlásek, DRS OB (od 1981 do 198x)
Valdice: LD
Valdice: OB, LS (od 1958 do 196x)
Valdice: Ochotnické divadlo (od 1879 do 188x)
Valdice: Osvětová beseda (od 1961 do 196x)

Valdice: Osvětový svaz vojenství (od 1924 do 1924)
Valdice: Podhořan (od 1923 do 192x)
Valdice: Rodičovské sdružení (od 1937 do 193x)
Valdice: Rudá hvězda, LS (od 1971 do 197x)
Valdice: Skauti, LD (od 1924 do 192x)
Valdice: Sokol (od 192x do 192x)
Valdice: Spolek divadelních ochotníků (od 1898)
Valdice: Šimek, LD (od 1935 do 193x)
Valdice: Školní soubor (od 192x do 192x)
Valdice: Tyl (od 1911 do 193x)
Valdice: Zebíňáček, LD (od 1981 do 198x)
Valdíkov: Svaz české mládeže (od 1948 do 1948)
Valdov: Divadelní jednota (od 1912 do 196x)
Valdov: Školní soubor (od 194x do 1946)
Valeč: Dětský domov, LS (od 196x do 196x)
Valeč: SRPŠ, LD (od 1948 do 194x)
Valšov: Brokát (od 1958 do 196x)
Valšov: Hasiči (od 1946 do 195x)
Valšov: LD (od 1935 do 193x)
Valšov: OS (od 1935 do 193x)
Valšov: Sokol (od 1950 do 195x)
Valtice: Dětský LS (od 1985 do 198x)
Valtice: Sokol, LS (od 1920 do 193x)
Valtice: Učitelé, LD (od 192x)
Valy: OB, LS (od 1953 do 196x)
Vamberk: Kopecký, LD (od 1929 do 193x)
Vamberk: Loutková scéna mladých (od 1954 do 196x)
Vamberk: Sokol, LD / OB, LD (od 1930 do 196x)
Vamberk: Zdobničan, LD (od 1993)
Varnsdorf: Jezinky, LD (od 1985 do 198x)
Varnsdorf: LD ZK Varnsdorfských strojíren (od 1957)
Varnsdorf: Liebisch, LD (od 194x do 194x)
Varnsdorf: Pastelky, LS / Elite, LS (od 1955)
Varnsdorf: Ponožka, LS (od 2006)
Varnsdorf: Sameťáčci, LD (od 1948 do 196x)
Varnsdorf: Sokol, LD (od 1947 do 194x)
Varnsdorf: ZUŠ, LD / LŠU (od 1999 do 1999)
Varvažov: Školní LD (od 1947 do 194x)
Vatín: Mládež, LD (od 194x do 194x)
Vážany nad Litavou: Cyrilská jednota (od 1936)
Včelná: MŠ, LD Baráčníků (od 1949 do 195x)
Včelnička: KSČ, LS (od 1950 do 1955)
Věcov: Školní loutkové divadlo (od 1926 do 1937)
Vehlovice: Loutkářský soubor (od 1928)
Velehrad: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Veleň: Škola, loutkové divadlo (od 1955 do 196x)
Velenice: LS (od 1953 do 196x)
Velenov: Loutkové divadlo (od 1937 do 1937)
Velešín: Sokol, LD (od 1910 do 195x)
Veliková: KrDO, LD (od 1950 do 195x)

Veliková: Škola a LD učitelů (od 1929 do 193x)
Veliny: Sokol, LS (od 1919 do 191x)
Veliny: Školní soubor, LD (od 1919 do 191x)
Veliš: OB, LS (od 195x do 196x)
Velká Bíteš: Klubíčko, LD při KK / ZK I. brněnské strojírny (od 1960)
Velká Bíteš: LD žákovské / školní samosprávy (od 1941 do 194x)
Velká Bíteš: OOS, LD (od 1939 do 194x)
Velká Bystřice: KSČ, LD (od 1949 do 194x)
Velká Bystřice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Velká Čermná: OB, Loutkářský soubor (LS) (od 195x do 195x)
Velká Hleďsebe: OB, LS (od 197x do 197x)
Velká Jesenice: Sokol, LD (od 1924 do 194x)
Velká Polom: Maňásková scéna, LD (od 1956 do 195x)
Velká Polom: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Velká Úpa: Školní LD (od 1947 do 195x)
Velká Ves: Veba, LS (od 1958 do 196x)
Velké Bílovice: Slunečník, LS / OB / JZD (od 1960 do 198x)
Velké Březno: Školní LD (od 1949 do 194x)
Velké Meziříčí: Loutková scéna v Jupiter clubu / Kablo, LD ZK ROH (od 1950)
Velké Meziříčí: Sokol, LD (od 189x do 194x)
Velké Meziříčí: Vysočina, LS (od 1952)
Velké Opatovice: SKP, LD (od 1983 do 1988)
Velké Popovice: Sokol, LD / Pivovar, LD / Našim dětem, LD / Loutkodiv (od 1928)
Velké Poříčí: OB, LS (od 195x do 195x)
Velké Poříčí: Sokol, LD (od 1930 do 194x)
Velké Svatoňovice: Sokol, LD (od 193x do 194x)
Velký Borek: Sokol, LS (od 1921 do 192x)
Velký Dřevíč: Orel, LD (od 193x do 193x)
Velký Dřevíč: Školní soubor, LS (od 1959 do 195x)
Velký Ořechov: Mateřská škola, LD (od 1950 do 195x)
Velký Šenov: Grafické tiskárny, LS (od 1953 do 195x)
Velký Šenov: Pionýr, LD (od 1984 do 198x)
Velký Šenov: Šenováček, LD / ZŠ (od 1975 do 198x)
Velký Týnec: LD (od 192x do 192x)
Velký Újezd: Sokol, LD (od 1925 do 195x)
Veltěž: Lidové divadlo Veltěž / LdV (od 1907 do 1949)
Veltrusy: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Velvary: Měšťanská škola, LD (od 192x do 192x)
Vepřová: Školní LD (od 1923 do 194x)
Verneřice: Baryk, DLS (od 2008)
Vernéřovice: SRPŠ, LS (od 195x do 195x)
Ves Touškov: Zkouška sirén, LD (od 2009)
Ves: Loutkářský soubor (od 1947 do 1947)
Vesec (dříve Vesec pod Kozákovem): Osvětová beseda, LS / Škola, LS (od 1927 do 195x)
Veselá: LD (od 1927 do 193x)
Veselá: Mateřská škola, LD (od 1955 do 195x)
Veselá: OB, LD (od 1950 do 1950)
Veselá: Sokol, LD (od 1949 do 1950)
Veselí nad Lužnicí: Dětský LS SKP (od 1987 do 198x)
Veselí nad Lužnicí: Hastrmánek, LD (od 1981 do 198x)

Veselí nad Lužnicí: Ladováček, LS / KP, LS (od 1963)
Veselí nad Lužnicí: Loutkové divadlo (od 1940 do 1940)
Veselí nad Lužnicí: Občanská beseda, LD (od 1888 do 193x)
Veselí nad Lužnicí: Učňovská besídka, LD (od 1912 do 191x)
Veselí nad Moravou: ODPM, LS (od 1984 do 198x)
Veselí nad Moravou: Orel, LS (od 1946 do 194x)
Veselí nad Moravou: Paraplíčko, LS (od 1974 do 198x)
Veselí nad Moravou: Sokolská scéna, LD (od 1948 do 194x)
Veselice: LD (od 1948 do 195x)
Veselíčko: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Věšín: Národní škola, LD (od 1950 do 1959)
Větřkovice: Maňásek, LD (od 2003 do 2003)
Veverská Bitýška: Československý svaz mládeže, LD (od 1950 do 195x)
Veverská Bitýška: Školní LD (od 1935 do 194x)
Věžovatá Pláně: Národní jednota pošumavská, LD (od 1946 do 194x)
Věžovatá Pláně: Školní LD (od 1906 do 190x)
Vícov: LS (od 199x)
Vidče: Rolnička, LD (od 1981 do 1983)
Vídeň: Školní LD (od 1927 do 193x)
Vigantice: Bez opony, LD (od 1974 do 198x)
Víchovská Lhota: LD (od 1945 do 194x)
Vilémov: Školní LD (od 1924 do 192x)
Vimperk: Dráček, LS (od 1979 do 197x)
Vimperk: Maňásková scéna, LD (od 1949 do 194x)
Vimperk: Sokol, LD (od 1920 do 194x)
Vinařice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Vísky: LD (od 194x do 194x)
Vísky: Matice školská (od 1906 do 196x)
Vitiněves: Baret S, též LD (od 1985 do 198x)
Vítkov: Loutkářský soubor (od 1955 do 195x)
Vítonice: Školní LD (od 195x do 196x)
Vítovice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Vizovice: Junák, LS (od 1946 do 1950)
Vizovice: OOS, Loutkové divadlo v Lidovém domě - LS (od 1942 do 1975)
Vizovice: Slovácké lihovary, LS ZK (od 1954 do 1975)
Vizovice: Sokol, LS / Alšovo loutkové divadlo (od 1914 do 1954)
Vizovice: Sokol, LS / Alšovo loutkové divadlo (od 1914 do 1954)
Vizovice: Školní knihovna, LD (od 1926 do 194x)
Vlachovice: OOS, LD (od 1942 do 194x)
Vlachovice: Osvětová beseda, LD (od 1950 do 195x)
Vlastiboř: LD (od 192x do 193x)
Vlašim: Kopretina, LŠU / ZUŠ (od 197x do 199x)
Vlašim: Maňásek, LD TJ Sokol (od 2002)
Vlašim: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Vlašim: Zbrojovka, LS (od 1953 do 195x)
Vlčice: Výzkumná stanice, LS (od 195x do 195x)
Vlčkovice v Podkrkonoší: OB, LS (od 196x do 196x)
Vlkosovice: Loutkové divadlo (od 1927)
Vlkoš: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Vlkov: Loutkové divadlo (LD) (od 1937 do 193x)

Vlkov: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Vnorovy: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Vodňany: Baráčníci, LD (od 1942 do 194x)
Vodňany: Loutkové divadlo Na staré poště (od 1902 do 191x)
Vodňany: Občanská beseda, LD (od 1922 do 1938)
Vodňany: OOS, LD (od 1943 do 194x)
Vodňany: Pimprlata, LD MěKS (od 1986)
Vodňany: Pionýr, LD (od 1951)
Vodňany: Sokol, LS / Místní hospodářství / OB / MDPM (od 1930)
Vodňany: ZUŠ, LD (od 1995 do 1995)
Vodochody: Aeráček, LD (od 1971)
Vochov: Dělnická tělocvičná jednota, LD (od 1937 do 193x)
Vojice: LS (od 1938 do 193x)
Vojkov: Loutkové divadlo (od 1941 do 194x)
Vojkovice: Junák, LD (od 1948 do 1949)
Vojkovice: Svaz české mládeže, LS (od 1946 do 194x)
Volary: ČSD, LD (od 1950 do 195x)
Volary: Junák, LD (od 1946 do 194x)
Volary: Sokol, LD (od 1947 do 1947)
Volduchy: Dělnická tělocvičná jednota (od 1913 do 191x)
Volduchy: Hasiči (od 1891 do 189x)
Volduchy: Pokrok (od 1922 do 193x)
Volduchy: Sokol (od 1919 do 191x)
Voletiny: MŠ, LS (od 196x do 196x)
Volfartice: OB, LS (od 1957 do 195x)
Volšovy: Hasiči (od 1960 do 196x)
Volšovy: Lesní hospodářská správa (od 192x do 192x)
Volyně: MěKS, LS (od 1983)
Volyně: Slavoj, LS (od 1962 do 196x)
Volyně: Sokol, LD (od 192x do 1976)
Vortová: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Votice: Osvětová beseda, LD (od 195x do 195x)
Votice: Sokol, LD (od 1905 do 195x)
Votice: Základní škola, LD (od 1956 do 195x)
Vracov: Osvětová beseda, LD (od 197x do 197x)
Vracov: ZDŠ, Dětský loutkářský soubor - LD (od 1962 do 196x)
Vracov: ZDŠ, Dětský loutkářský soubor - LD (od 1962 do 196x)
Vračovice: Výbor žen, LS (od 196x do 196x)
Vraňany: Sokol, LD (od 1917)
Vranov: 31. lidovýchovný spolek loutkářů (od 192x)
Vranov: Důl Matylda (od 195x do 195x)
Vranov: Loutkář (od 1930 do 193x)
Vranov: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Vranov: ZK ROH dolu Matylda / SDO Dramatické sdružení / SDO ve Vranově Břasích (od 1933 do 1950)
Vranová Lhota: LD (od 1955 do 195x)
Vranovice: Sokol, LD (od 192x do 195x)
Vratimov: Babka Miládka, LD (od 1994)
Vratimov: Vratpap, LS (od 19xx do 19xx)
Vratislavice nad Nisou: Sokol, LD (od 192x do 195x)

Vratislavice nad Nisou: Svaz české mládeže, LS (od 1946 do 194x)
Vratislavice nad Nisou: TOKO, LD (od 1947 do 195x)
Vratislavice nad Nisou: Vřeténko, LD ZK ROH Bytex (od 1984 do 198x)
Vráž: Léčebný ústav, LD (od 1951 do 195x)
Vrbice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Vrbka: Školní LD (od 1926 do 192x)
Vrbno nad Lesy: Škola, LD (od 193x do 193x)
Vrbno pod Pradědem: Čarovný svět, Loutkové divadlo OB (od 1948 do 195x)
Vrčeň: Sokol, LD (od 1920 do 194x)
Vrchotovy Janovice: Škola, loutkové divadlo (od 193x do 193x)
Vrchoviny: Školní LS / Pionýr (od 195x do 195x)
Vrkoslavice: Skleněné divadélko, LD (od 1949 do 194x)
Vroutek: Národní škola, LD
Vroutek: SRPŠ, LD (od 1947)
Vroutek: Střední škola, LS (od 195x do 195x)
Vršovice: OB, LS (od 196x do 197x)
Vřesina: OB, LS (od 1986 do 198x)
Vřesina: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Vsetín: Bublanina, LD (od 2005)
Vsetín: Cyrilská jednota (od 1878 do 187x)
Vsetín: Divadlo v Lidovém domě (DvLd) (od 2004)
Vsetín: Klub 2, LS (od 1947 do 194x)
Vsetín: Klubíčko, LD (od 1984 do 198x)
Vsetín: Kohútek, LD (od 1971)
Vsetín: Loutková scéna (od 1957 do 2003)
Vsetín: Orel, LD (od 1947 do 194x)
Vsetín: Sokol, LS (od 193x do 193x)
Vsetín: Vždycky jinak, LS (od 1991 do 2000)
Vsetín: Zbrojovka, LD - Divadlo Z (od 1948 do 1960)
Všeborovice: LD (od 1949 do 194x)
Všechovice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Všemina: Národní škola, LD (od 1950 do 195x)
Všenory: Loutkářský soubor (od 195x)
Všestudy: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Všetaty: Alšovo loutkové divadlo (od 194x do 194x)
Všetaty: Divadélko u Broučka, LD OB (od 1948 do 195x)
Všetaty: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Všetuly: Osvětová beseda, LD (od 1959 do 195x)
Všetuly: Sokol, LD Kašpárkův koutek (od 1932 do 1932)
Vykáň: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Výprachtice: OB, LS (od 196x do 196x)
Vyskytná: Osvětová beseda, LD
Vyskytná: Školní soubor, LD
Vysočany: LD (od 193x do 1938)
Vysoká nad Labem: HAM, LD (od 1981)
Vysoká nad Labem: Školní LD (od 1942 do 194x)
Vysoká Pec: Sokol, LD (od 1948 do 194x)
Vysoká Srbská: SRPŠ, LS (od 195x do 195x)
Vysoká: Loutkové divadlo (od 1928 do 192x)
Vysoká: Matice školská (od 1883 do 188x)

Vysoké Chvojno: Sokol, LD (od 1923 do 192x)
Vysoké Chvojno: Školní LD (od 192x do 192x)
Vysoké Mýto: Cyrilská jednota (od 193x do 193x)
Vysoké Mýto: Dětský domov, LS (od 196x do 196x)
Vysoké Mýto: Karosa, LS (od 1984 do 199x)
Vysoké Mýto: Klepáč, LS (od 1984 do 199x)
Vysoké Mýto: Leporelo Od, LS (od 196x do 196x)
Vysoké Mýto: Maňásek, LS (od 1956 do 197x)
Vysoké Mýto: RK interní nemocnice, LS (od 196x do 196x)
Vysoké Mýto: RK OÚNZ chirurgie, LS (od 196x do 196x)
Vysoké Mýto: Sokol, LD - LD Sodomkovy továrny (od 1907 do 195x)
Vysoké Mýto: Spartak, LS (od 196x do 196x)
Vysoké Mýto: Srdíčko, LD (od 1983)
Vysoké Mýto: Střední zemědělské učiliště (od 1985)
Vysoké Mýto: Svaz české mládeže/Československý svaz mládeže a Junák, LD (od 1946 do 194x)
Vysoké Mýto: Školní divadlo na Jiráskově ulici / DDrKr Karosa / LŠU (od 195x do 198x)
Vysoké Mýto: VÚ 5100, LD (od 196x do 196x)
Vysoké Mýto: ZDŠ U zastávky, LS (od 196x do 196x)
Vysoké nad Jizerou: Krakonoš, Loutková scéna, LD (od 1924)
Vysoké Pole: Alšovo umělecké LD (od 1918 do 191x)
Vysoké Studnice: Okresní / Místní osvětová komise, též LD (od 1929 do 1947)
Vysoké Veselí: Sokol, LD (od 1919 do 194x)
Vysoké Veselí: SRPŠ, LD (od 1947 do 194x)
Vysokov: OB, LS (od 1958 do 196x)
Vysoký Chlumec: Sokol, LD (od 1948 do 194x)
Vyškov: Sokol / Sokolík, LD (od 192x)
Vyškov: Státní banka, LD (od 1962 do 196x)
Vyškov: Vlasta, LD (od 1912 do 191x)
Vyškov: Zdravuška, Maňáskové divadlo nemocnice Vyškov - LD (od 1962 do 196x)
Vyšší Brod: Blíženci, LD (od 1980 do 198x)
Vyšší Brod: DK, LS / LS Karla Kroba (od 195x do 198x)
Vyšší Brod: OPM, LD / Městská loutková scéna (od 1946 do 195x)
Vyšší Brod: Osvětová beseda, LD (od 1952 do 1952)
Wien - Vídeň: Česká beseda ve Vídni - Hernalsu (od 189x)
Wien - Vídeň: České srdce LD (od 1912 do 191x)
Wien - Vídeň: Slovanská beseda, LD (od 1912 do 191x)
Wien 05 - Vídeň V.: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Záboří: Loutkové divadlo (od 1933 do 193x)
Zábrodí: MŠ, LD učitelek (od 1983 do 1983)
Zábřeh: Klubíčko, LS (od 1985)
Zábřeh: NHKG, LS (od 1973 do 198x)
Zábřeh: Sokol, LD (od 193x do 193x)
Zábřeh: SOUZ - zemědělské (od 1985 do 198x)
Zahrádky: Dětský LS (od 1996)
Zahrádky: Sokol, LS (od 1945 do 1966)
Zahrádky: Škola, LD (od 1924 do 1927)
Záhřeb: Loutkové divadlo České besedy (od 1909 do 191x)
Zaječov: Loutkové divadlo (od 1922 do 194x)
Zájezd: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Zákupy: Národní jednota severočeská, LS (od 1929 do 193x)

Zákupy: SRPŠ, LD; LD při DS Havlíček (od 1946 do 194x)
Zálesí: Hasiči, též LD (od 1946)
Zálešná: Národní socialisté, LD (od 1947 do 194x)
Zaloňov: OB, LS (od 1958 do 195x)
Zálší: Tyl / Družina divadelních ochotníků (od 1920 do 194x)
Záluží: Loutkářky Záluží (od 2007 do 2009)
Zamachy: Loutkové divadlo (od 1936 do 193x)
Záměl: OB, LS (od 1958 do 196x)
Zámrsk: Školní LS (od 1947 do 196x)
Zápy: Sokol, LD (od 192x do 193x)
Zásada: LS (od 1950 do 195x)
Zásmuky: Sokol, LD (od 192x do 1941)
Zastávka, dříve Boží Požehnání: Kladívko, LS SKP (od 1962 do 197x)
Zastávka, dříve Boží Požehnání: LD Zastávka (od 1946)
Závišice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Zbečno: Sokol, LD (od 1927 do 192x)
Zbiroh: OPM, LD (od 1939 do 193x)
Zbiroh: Sokol, DS též LD (od 1920 do 194x)
Zborovice: Školní LS (od 1947 do 195x)
Zbořený Kostelec: KSČ, LS (od 1947 do 19xx)
Zboží: SRPŠ, LS (od 1961 do 196x)
Zbraslavice: Sokol, LD (od 192x do 194x)
Zbůch: Šprýmek, LS (od 1983 do 199x)
Zbuzany: Loutkové divadlo (od 1958 do 1959)
Zbýšov: ZK Důl Antonín, LD (od 1962 do 196x)
Zdechovice: Školní LD (od 192x do 192x)
Zdětín: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Zdiby: Lidové divadlo Veltěž / LdV (od 1907 do 1949)
Zdice: Cikus Žebřík (profesionální nezávislá loutková scéna) (od 2006)
Zdice: Loutkářský soubor (?) (od 1927 do 195x)
Zdice: Národní jednota pošumavská, LD (od 1913 do 191x)
Zdice: Sokol, LS (od 1923 do 194x)
Zdíkov: Sokol, LS (od 1936 do 193x)
Zdíkov: Školská LS (od 1934 do 193x)
Zdíkovec: Junák, LD (od 1947 do 194x)
Zdíkovec: Sokol, LS (od 1936 do 193x)
Zdislavice: LD Zdislavice (od 1957 do 1957)
Zdounky: LS školy (od 1930 do 197x)
Zeleneč: Sokol, LD (od 1930 do 193x)
Zhoř: OB, LS (od 1961 do 196x)
Zlaté Hory, dříve Obergrund: Dětská ozdravovna, LD (od 1957 do 195x)
Zlíčko: OB, LS (od 1958 do 195x)
Zlín: 11. ZŠ Malenovice, DLS (od 1965 do 198x)
Zlín: 3. ZŠ, LS školní družiny (od 1973 do 198x)
Zlín: 7. osmiletka, maňáskový kroužek - LS (od 1960 do 196x)
Zlín: Bartošova škola, LD (od 1950 do 195x)
Zlín: Baťa, LD (od 1933 do 1940)
Zlín: ČsČK, LD (od 1925)
Zlín: Dětská radost, LD (od 1946 do 1956)
Zlín: Distribuce, LS (od 195x do 196x)

Zlín: Domov Marie Majerové, Maňáskový kroužek - LS (od 1960 do 196x)
Zlín: Družba, LS (od 195x do 195x)
Zlín: Gottwaldovská úderka loutkářů při OKS (od 1979 do 1987)
Zlín: GUL, LS (od 1956 do 1988)
Zlín: Krajská knihovna, LS (od 1954 do 195x)
Zlín: Loutková scéna Obeciny III (od 1949 do 195x)
Zlín: Maňásková scéna, LS Morysův dům (od 1952 do 195x)
Zlín: Mládí, LS / ORO (od 1944 do 1952)
Zlín: MOS Radost, LS (od 1996)
Zlín: OPS, LS (od 1983 do 1993)
Zlín: Orel, LD (od 1937 do 1949)
Zlín: OÚNZ-Poliklinika, Maňásková scéna - LS (od 1959 do 1962)
Zlín: Pionýr, DLS RK Obchodu obuví / Družba, LS (od 1955 do 1962)
Zlín: Povidlo, LD (od 1993)
Zlín: Radost, LD (od 1939 do 1944)
Zlín: Sluníčko, LD ODPM (od 1966 do 1969)
Zlín: Sokol, LD / Sokol - Botostroj, LD (od 1928 do 1952)
Zlín: Svit, LS Na hotelu (od 1952 do 1962)
Zlín: Šidlo, LD (od 1948 do 1951)
Zlín: Učitelky MŠ, LS / Korálky (od 1969 do 198x)
Zlín: Záv. prům. škola pletařská, Maňáskový kroužek - LS (od 1958)
Zlín: ZUŠ, DRS, DDS / LŠU (od 1978)
Zlín: ZUŠ, LS / LŠU / Malá scéna (od 1976 do 197x)
Zlín: ZUŠ, Malá scéna / LŠU / LDO / OKS / PKO (od 1969)
Zlínské Paseky: Loutková scéna (od 1942 do 1954)
Zlínské Paseky: SDO, LD (od 1949 do 196x)
Zlobice: Školní LD (od 1924 do 196x)
Zlonice: Ludmila, spolek pro stravování chudé mládeže školní, LD (od 1904 do 190x)
Zlonice: Radost, loutková scéna (od 1950 do 197x)
Zlonice: Sokol, LD (od 19xx do 194x)
Zlonice: Ústřední matice školská (od 1900 do 1905)
Znojmo: ÁCI, LŠU / ZDŠ Dukelská (od 1987)
Znojmo: Cililink, LD / LS MěOB (od 1981)
Znojmo: Charitas, LD (od 192x do 192x)
Znojmo: Klub loutkářek, LD (od 1993)
Znojmo: Loutkoherec, LD (od 1985 do 1985)
Znojmo: Pionýři ODPM, dětský loutkový soubor (od 1962 do 196x)
Znojmo: Sokol, LD (od 1945 do 1965)
Znojmo: Svět pohádek, LD ZV ROH AZKG (od 195x do 196x)
Znojmo: Školní LD (od 192x do 192x)
Znojmo: Ťapka, ODPM, OB, LŠU / ZŠ Vídeňská / Znojemská beseda (od 1962 do 2004)
Znojmo: ZŠ Loucká, LD (od 1997)
Znojmo: ZŠ, LS (od 1985 do 198x)
Zruč: Paseka, LD (od 1970 do 1991)
Zruč-Senec: Paseka, LD (od 1970 do 1991)
Zubří: Kašpárek, LD (od 195x do 198x)
Žacléř: Mír, LD / Elektroporcelán (od 1959 do 195x)
Žacléř: Permoník, LD (od 1953)
Žamberk: LD (od 190x do 190x)
Žamberk: LŠU / ZUŠ (od 1986)

Žamberk: Orban, LD (od 1961 do 196x)
Žamberk: Orel, LD (od 192x do 193x)
Žamberk: Sokol, LD (od 1925 do 193x)
Žamberk: ZUŠ, DLS Křepelky (od 2000)
Žamberk: ZUŠ, DLS Mravenec (od 1999 do 2000)
Žampach: LŠ, LS (od 1961 do 196x)
Žandov: Atmos, LS (od 1953 do 195x)
Žandov: LS (od 1947 do 198x)
Žandov: MŠ, LS (od 1983 do 199x)
Žandov: Pionýr, LS (od 1985 do 198x)
Žáry: Radost, LD plicní léčebny (od 1960 do 196x)
Žatčany: Orel, LS (od 2000)
Žatčany: Sokol, LS (od 1947 do 195x)
Žatec: Divadelko výtvarné výchovy, LD při OB (od 1947 do 195x)
Žatec: Federace dělnických tělocvičných jednot, LD (od 1921 do 1921)
Žatec: Jitřenka, LD (od 1957)
Žatec: Kuličky, LS (od 199x)
Žatec: LŠU (od 1987)
Žatec: Okr. průmysl. kombinát, ZK, LD (od 1950 do 195x)
Žatec: Sokol / Učitelský ústav, LD (od 1927 do 195x)
Žatec: Vpřed, VÚ 4453, DP, LD (od 1972 do 197x)
Žďár nad Sázavou: 4. ZŠ, LS (od 1988 do 199x)
Žďár nad Sázavou: DADLO, LS (od 199x do 199x)
Žďár nad Sázavou: Kuratorium, LS (od 1943 do 1943)
Žďár nad Sázavou: LŠU recitační soubor (od 1986 do 1989)
Žďár nad Sázavou: OOS, LD (od 1920 do 192x)
Žďár nad Sázavou: Orel, LS Město Žďár (od 1924)
Žďár nad Sázavou: SKP, LS (od 1988 do 198x)
Žďár nad Sázavou: Sokol, LD Město Žďár (od 1903 do 194x)
Žďár nad Sázavou: Studenti, LD (od 1905 do 190x)
Žďár nad Sázavou: Školní soubor, LD (od 1922 do 192x)
Žďár nad Sázavou: ZUŠ, LDO, Pod maskou (od 2003)
Žďár nad Sázavou: Žďas, LD / Loutková scéna JKP (od 1954 do 1983)
Ždírnice: Školní LD (od 1958 do 195x)
Žebrák: V říši loutek, LD (od 1923 do 193x)
Žehrov: Loutkářský soubor (od 1955 do 195x)
Žehuň: MŠ Žehuň, LD (od 1990 do 1990)
Želeč: LD (od 1945 do 1945)
Želechovice nad Dřevnicí: Orel, LS (od 1946 do 194x)
Želechovice nad Dřevnicí: Sokol, LS (od 1947 do 194x)
Želechovice nad Dřevnicí: Školní LD (od 1947 do 195x)
Želénky: Máj, též LD / důl Fučík (od 1945 do 196x)
Želetava: Školní LD (od 1933 do 194x)
Železnice: OB, LS (od 1958 do 196x)
Železnice: Sokol, LD (od 1921 do 192x)
Železnice: Studentský kroužek,LD (od 1918)
Železný Brod: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Želízy: Loutkové divadlo (od 193x do 195x)
Žerčice: Osvětová beseda, LD (od 1974 do 197x)
Židlochovice: Sokol, LS / LD (od 193x do 195x)

Židovice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Žihle: LD (od 1958 do 196x)
Žichovice: OB, LS (od 19xx do 19xx)
Žireč: OB, LS (od 1955 do 195x)
Žireč: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Žirovnice: Sokol, LD (od 192x do 192x)
Živanice: Sokol, LS (od 192x do 193x)
Žiželice: Loutkové divadlo (od 192x do 192x)
Žlutava: Sokol, LD (od 1947 do 194x)

Příloha č. 2 c:

Přehlídky a festivaly loutkového divadla a festivaly, na nichž se loutkáři také prezentují[1]

Bechyně: Faustování
Bechyně: Loutky v Bechyni
Bechyně: Meziokresní přehlídka loutkářských souborů
Boskovice: Soutěž individuálních výstupů s loutkou
Brno: Brno – město uprostřed Evropy
Brno: Divadlo dětem
Brno: Divadlo v pohybu
Brno: Festival divadla Líšeň
Brno: Festival Radosti
Brno: Na prknech, dlažbě i trávě
Brno: Přehlídka pouličních divadel
Brno: Setkání/Encounter
Bystřice nad Pernštejnem: Okresní přehlídka dětských loutkářských a divadelních souborů
Bystřice: Dny loutkového divadla Benešovska
Čelákovice: Loutkářské letnice SAL SČDO
Černín – Zdice: Černínský loutkofest
Červený Kostelec: Loutkářský festival
Česká Třebová: KP loutkářských souborů
České Budějovice: Festival Shakespeare
České Budějovice: Individuální výstupy s loutkou
České Budějovice: Jihočeský loutkářský festival
České Budějovice: Na prahu

[1] Tento přehled není kompletním soupisem všech přehlídek a festivalů na území České republiky, na nichž se hraje nebo hrálo loutkové divadlo. Některé z uvedených přehlídek se v současnosti již nepořádají. Soupis vznikl na základě dat Virtuální studovny Divadelního ústavu – Institutu umění (dostupné z <http://vis.idu.cz>), Databáze českého amatérského divadla (dostupné z <http://www.amaterskedivadlo.cz>) a sběrem dat z internetu

České Budějovice: Příjemné setkání
České Budějovice: To nejlepší z pouličního divadla
Český Dub: Loutkářské letnice
Český Krumlov: Miraculum Český Krumlov
Český Těšín: Festival divadel Moravy a Slezska
Dolní Poustevna: Festival loutkového divadla Českosaského Švýcarska
Františkovy Lázně: Františkovy Lázně, divadlo, loutky
Frýdek-Místek: Loutka
Havlíčkův Brod: Loutková přehlídka
Havlíčkův Brod: Okresní přehlídka loutkářských souborů
Horní Bříza: Okresní loutkářská přehlídka
Horní Slavkov: KP loutky
Horní Slavkov: Slavkovské zimní loutkové hry
Hořovice: Hořovické loutkohraní
Hořovice: Loutkářské Hořovice
Hradec Králové: Divadlo evropských regionů
Hradec Králové: Postupová přehlídka loutkářských souborů a dětských loutkářských souborů
Hrádek: Setkání loutkářů Západočeského kraje
Hronov: Jiráskův Hronov
Humpolec: Kašpárkova rolnička
Cheb: OP děti, loutky
Chomutov: Otevřeno
Chotěboř: Okresní přehlídka loutkářských souborů
Chrudim: KP loutkářská
Chrudim: Loutkářská Chrudim
Chrudim: Soutěž individuálních výstupů s loutkou
Jaroměř: Boučkova Jaroměř
Jičín: Jičín – město pohádky
Jičín: OP loutky
Jihlava: Individuální výstup s loutkou
Jindřichův Hradec: Meziokresní přehlídka dětských divadelních a loutkářských souborů
Karviná: OP loutky
Klášterec: Klášterecké dětské loutkářské dny
Klatovy: OP individuálních výstupů s loutkou
Kolín: Mimoriál
Křivoklát: Pod křídly
Kuks: Theatrum Kuks
Kutná Hora: Kutnohorské loutkářské dny
Libáň: Přehlídka loutkových divadel
Libčany: O cenu Matěje Kopeckého
Liberec: Letní setkávání s divadlem
Liberec: Mateřinka
Libouchec: Loutkářský festival
Litoměřice: Festival loutkářů
Louny: Loutkářské Louny
Louny: Regionální soutěž severočeských loutkářů
Luby: Přehlídka dětských divadelních a loutkářských souborů
Lysá nad Labem: Nejen divadelní červen
Městečko Trnávka: Trnfest
Mirotice: Mirotické setkání loutek a hudby

Mirotice: Zimní mirotické setkání
Mnichovo Hradiště: Loutkářská přehlídka
Most: Eurotheater
Most: Young for Young
Nižbor: Okresní loutkářská přehlídka
Odry: Okresní loutkářský festival
Olomouc: Čechova Olomouc
Opava: Bezručova Opava
Opava: Další břehy (Řeka…)
Opava: Opavská rolnička
Ostrava: Colours of Ostrava
Ostrava: Divadelní pouť bez bariér
Ostrava: Spectaculo Interesse
Otrokovice: Okresní loutkářská přehlídka
Pardubice: Cizinci v Čechách
Pardubice: Krajská loutkářská přehlídka
Pardubice: Ostrovy/Islands
Písek: Neobyčejný loutkový festival v Písku
Plzeň: Loutkářské velikonoce
Plzeň: Mezinárodní festival Divadlo
Plzeň: Na ulici
Plzeň: Pimprlení
Plzeň: Skupova Plzeň
Praha: Akce Nautilus
Praha: ANPU – ŠAPIT Ó – HOSTÉ
Praha: Babí léto
Praha: Cena Čs. loutkáře
Praha: České divadlo
Praha: Dítě v Dlouhé
Praha: Divadelní ostrov
Praha: Festival 13+
Praha: Festival loutkářů
Praha: Festival Poupění
Praha: Kolik tváří má loutka
Praha: KP loutky
Praha: Letní Letná
Praha: Léto u moře?
Praha: Loutkáři dětem
Praha: Loutky v Celetné
Praha: Mezi ploty
Praha: Mezinárodní festival
loutkářského umění pro děti
Praha: Mezinárodní festival loutkových divadel
Praha: Mezinárodní festival pouličního loutkářství
Praha: Námořní festival
Praha: Ohromné maličkosti
Praha: PidiFest
Praha: Pod plachtou a v podzemí
Praha: Pražská přehlídka amatérských loutkářských souborů
Praha: Pražské Quadriennale

Praha: Pražský Tajtrlík
Praha: Přehlídka ke Světovému dni
divadla pro děti a mládež
Praha: Přehlídka sólové tvorby pro děti
Praha: Přelet nad loutkářským hnízdem
Praha: Soutěž individuálních výstupů s loutkou
Praha: Světový festival loutkářského umění
Praha: Teatrotoč
Praha: Toto léto
Praha: VyšeHrátky
Praha: Zlomvaz
Praha: Žižkov sobě
Prostějov: ObP děti, loutky
Přerov: CP sokolských loutkových divadel
Přerov: Loutkářské letnice
Přerov: Soutěž individuálních výstupů s loutkou
Příbram: Loutkářský festival
Rakovník: Loutkářské letnice
Roztoky u Prahy: Jelení ListoPádění
Rýmařov: KP děti, loutky
Smiřice: OP loutky
Strakonice: Skupovy Strakonice
Strakonice: Soutěž individuálních
výstupů s loutkou
Svitavy: Dětská scéna
Svitavy: Okresní přehlídka loutkářských souborů
Svojanov: Loutkářská pouť
Šumperk: Divadlo v parku
Šumperk: OP dětských divadelních a loutkářských souborů
Tábor: OP loutky, děti
Tábor: Táborské práče
Tachov: OP loutky
Třebíč: KP divadelních a loutkářských souborů
Třebíč: Okresní loutkářská přehlídka
Třebíč: Třebíčské loutkářské jaro
Třešť: Kašpárkova rolnička
Turnov: Turnovský drahokam
Týn nad Vltavou: Krajská přehlídka loutkářských souborů
Týn nad Vltavou: Olympiáda mladých loutkářů a divadelníků
Uherské Hradiště: Na stejnú nitečku
Uherský Brod: KP děti, loutky
Úpice: Loutkářský festival Rolnička
Ústí nad Labem: Artfestival Kult
Valdice: Okresní loutkářská přehlídka
Velké Popovice: Loutkářský festival
Vysoké nad Jizerou: OP loutky
Zlín: Krajský loutkářský festival
Zlín: Setkání/Stretnutie
Zubří: OP loutky
Žacléř: II. přehlídka individuálních výstupů s loutkou

Žamberk: Ejhle, loutka
Železná Ruda: Železnorudské setkání loutek a hudby

Použité zkratky:

DDM = dům dětí a mládeže
DLS = dětský loutkářský soubor
DS = divadelní soubor
DK = dům kultury
JZK = jednotný závodní klub
LD = loutkové divadlo
LS = loutkářský soubor, loutková scéna
LŠU = lidová škola umění
MěDPM = městský dům pionýrů a mládeže
MŠ = mateřská škola
OB = osvětová beseda
ODPM = okresní dům pionýrů a mládeže
SDH = sbor dobrovolných hasičů
SSM = socialistický svaz mládeže 1970–1989
ZK = závodní klub
ZŠ = základní škola
ZUŠ = základní umělecká škola¸
x = neupřesněný rok zahájení nebo ukončení působnosti souboru
– (neukončené datum) dosud fungující soubor

Pozn.:
Spolupráce na textu: Lenka Lázňovská, Michal Drtina
Editorka: Lenka Jaklová
Jazyková redakce: Ludmila Kučerová

OBSAH

A. IDENTIFIKACE NAVRHOVANÉHO STATKU **1**

B. ZDŮVODNĚNÍ KANDIDATURY **10**

C. SCHVALOVACÍ DOLOŽKA **12**

D. REDOKUMENTACE STATKU **13**

E. ZMĚNA NOSITELE/NOSITELŮ STATKU, ZMĚNA DRŽITELE PRÁV K UŽITÍ STATKU **14**

F. PŘÍLOHY K ČÁSTI A, B, D **16**

ČESKÉ LOUTKÁŘSTVÍ **16**

VÝCHODOČESKÉ LOUTKÁŘSTVÍ
Jaroslav Blecha, Alice Dubská, Alena Exnarová, Miloslav Klíma, Nina Malíková, Petr Pavlovský **17**

LOUTKÁŘSTVÍ V PRAZE
Jana Viktorínová **23**

LOUTKÁŘSTVÍ VE STŘEDOČESKÉM KRAJI
Lenka Lázňovská, Jitka Trčková, Jan Vít **32**

LOUTKÁŘSTVÍ JIHOZÁPADNÍCH ČECH
Alice Dubská, Luděk Richter, Pavel Vašíček **35**

LOUTKÁŘSTVÍ ÚSTECKÉHO KRAJE
Luděk Richter **49**

LOUTKÁŘSTVÍ LIBERECKÉHO KRAJE
Jaroslav Kříž **53**

LOUTKÁŘSTVÍ NA MORAVĚ
Jaroslav Blecha **63**

FOTOPŘÍLOHA **65**

MÍSTOPIS LOUTKOVÉHO DIVADLA ČESKÉ REPUBLIKY **106**